STUDI E TESTI.
23.

CODEX ZUQNINENSIS RESCRIPTUS

VETERIS TESTAMENTI

TEXTE GREC DES MANUSCRITS

VATICAN SYRIAQUE 162 et MUS. BRIT. ADDITIONNEL 14.665

ÉDITÉ

AVEC INTRODUCTION ET NOTES

PAR

EUGÈNE TISSERANT

ROMA
TIPOGRAFIA POLIGLOTTA VATICANA
—
1911

STUDI E TESTI
23.

CODEX ZUQNINENSIS RESCRIPTUS

VETERIS TESTAMENTI

TEXTE GREC DES MANUSCRITS
VATICAN SYRIAQUE 162 ET MUS. BRIT. ADD. 14665

ÉDITÉ

AVEC INTRODUCTION ET NOTES

PAR

EUGÈNE TISSERANT

ROMA
TIPOGRAFIA POLIGLOTTA VATICANA
1911

STUDI E TESTI.
23.

CODEX ZUQNINENSIS RESCRIPTUS

VETERIS TESTAMENTI

TEXTE GREC DES MANUSCRITS

VATICAN SYRIAQUE 162 et MUS. BRIT. ADDITIONNEL 14.665

ÉDITÉ

AVEC INTRODUCTION ET NOTES

PAR

EUGÈNE TISSERANT

ROMA
TIPOGRAFIA POLIGLOTTA VATICANA
—
1911

IMPRIMATUR:

Fr. Albertus Lepidi, Ord. Praed., *S. P. A. Magister.*

IMPRIMATUR:

Iosephus Ceppetelli, Patr. Constant., *Vicesgerens.*

RISTAMPA ANASTATICA - FOTO-LITO DINI - MODENA - 1977

ALFONSO CAPECELATRO

VIRO · EMINENTISSIMO

S · R · E · BYBLIOTHECARIO

ANNO · REDEVNTE · QVINTO · ET · VICENSIMO

A · DIE

QVO · PVRPVRA · SACRA · ORNATVS · EST

PROCVRATORES · BYBLIOTHECAE · VATICANAE

GRATVLABVNDI

PRAESIDI · OPTIMO

D · D ·

AVANT-PROPOS

Les fragments de l'Ancien Testament grec publiés dans ce volume, sous le nom de *Codex Zuqninensis rescriptus V. T.*, proviennent de cent vingt-sept feuillets palimpsestes, dont cent vingt-deux appartiennent à la Bibliothèque Vaticane *(Vat. syr. 162)* et cinq au Musée Britannique *(Add. 14.665)*. Il y a là les restes de six manuscrits bibliques, en écriture onciale, des ve–viie siècles; Tischendorf a publié deux des folios conservés à Londres et Cozza-Luzzi a édité en 1905 huit folios du *Vat. syr. 162*, dont la copie avait servi, dès avant 1890, à Antonio Ceriani: les cent dix-sept autres feuillets étaient restés jusqu'ici complètement inédits.

Nous avons lu deux fois les feuillets du Vatican: d'abord pendant l'été de 1910, puis de novembre 1910 à février 1911, sans jamais nous servir d'aucun réactif pour renforcer les traces de l'écriture inférieure. D'ailleurs, l'usage des agents chimiques eût été impossible pour plus de la moitié des pages, que le mauvais état du parchemin a condamnées à être couvertes de gélatine. Les fragments de Londres ont été déchiffrés en septembre 1910 et leur lecture contrôlée sur des photographies.

Bien que l'écriture grecque ait été seulement lavée, et non grattée, il y a beaucoup de pages très effacées et difficiles à lire, d'où une certaine hésitation dans la lecture des signes de ponctuation ou des esprits. Mais nous espérons être arrivés, pour la fixation du texte, à une certitude suffisante: les lettres méconnaissables ou

simplement douteuses ont été scrupuleusement marquées d'un point. Il a paru inutile et peu pratique de faire une édition à la manière de Tischendorf dans ses *Monumenta sacra*, manière adoptée encore, en 1905, par Joseph Cozza-Luzzi, pour quelques pages du présent manuscrit. L'édition du *Codex Zuqninensis* participe à la fois des éditions diplomatiques et des éditions manuelles: la disposition en colonnes et en lignes a été conservée, les abréviations courantes — celles des *Nomina Sacra* de Traube — ont été respectées, les particularités de l'écriture ont été, autant que possible, reproduites dans les notes; mais nous n'avons pas hésité à préférer aux luxueux caractères onciaux, que possède l'Imprimerie Vaticane, l'alphabet cursif, familier à tous. Les mots sont séparés: personne n'ignore que les manuscrits onciaux ont la *scriptio continua;* imprimer un texte continu eût été augmenter sans profit la difficulté de la lecture.

Afin de rendre plus évidente la parenté du *Codex Zuqninensis* avec les manuscrits, qui lui ressemblent davantage, et qui sont ceux de la recension lucianique, nous avons reproduit, au-dessous du texte, les variantes des divers témoins de cette recension. Le lecteur ne s'étonnera pas de trouver dans ces notes plusieurs divergences avec l'apparat critique de Holmes-Parsons; l'examen direct des manuscrits a permis assez souvent de le corriger ou de le compléter.

Je remercie ceux dont l'aide et les encouragements m'ont soutenu au cours de ce travail: le R. P. Ehrle, Mgr Mercati, M. le Commandeur Pio Franchi de' Cavalieri; leurs conseils et leur appui m'ont été et me demeurent très précieux.

M. le professeur Alfred Rahlfs, de Göttingen, a examiné ma première copie des fragments du troisième Livre des Rois et l'a enrichie de ses observations; il

m'a aussi communiqué, avant publication, le troisième fascicule de ses *Septuaginta-Studien* (pp. 1-80). M. A. E. Brooke, de Cambridge, m'a procuré, pour un chapitre des Juges, les collations de plusieurs manuscrits, qui ne m'étaient pas personnellement accessibles. A ces deux savants, qui ont bien mérité de la version des Septante, j'exprime ma profonde reconnaissance.

Au personnel de l'Imprimerie Polyglotte Vaticane, qui a mis tous ses soins au prompt achèvement de l'œuvre, j'adresse aussi l'expression de ma sincère gratitude.

Rome, le 25 mars 1911.

EUGÈNE TISSERANT.

INTRODUCTION

Chapitre I.

Description du manuscrit.

Le manuscrit que nous proposons d'appeler *Codex Zuqninensis rescriptus* est un manuscrit syriaque sur parchemin, des IXe ou Xe siècles, aux troix quarts palimpseste, dont les feuillets restants sont actuellement répartis entre la Bibliothèque Vaticane et le Musée Britannique. Le texte syriaque est celui d'une chronique composée vers 775 par un moine des environs d'Amid (Diârbekr). Joseph-Simon Assémani qui a révélé au monde savant l'existence de cette compilation, l'avait placée sous le nom du patriarche jacobite Denys de Tell Mahré,[1] mort le 22 août 845. MM. Nau et Nöldeke ont démontré, en 1896, la fausseté de cette attribution:[2] le véritable auteur était un religieux du monastère de Zouqnin,[3] peut-être ce Josué le Stylite qu'un autre moine du même couvent nomme sur une page, ajoutée par lui pour suppléer une lacune du texte.[4] S'il est probable que la chronique a été composée à Zouqnin, il est plus probable encore que l'unique exemplaire qui en reste a été copié et conservé en ce même lieu, avant d'être transporté à Nitrie, d'où il est passé en Occident. Ces faits suffiront peut-être à faire accepter le nom proposé.

Au cours de ce travail le *Codex Zuqninensis* a été désigné par la lettre *Z*, pour deux raisons: parce qu'elle est l'initiale de son nom, et parce qu'elle sert, d'ores et déjà, pour deux de ses feuillets, publiés il y a plus d'un demi-siècle par Tischendorf.[5]

---

[1] *Bibl. Orient.*, I, 613; II, 98.

[2] Cf. chap. II et Rubens Duval, *La littérature syriaque*, 3e éd. Paris, 1907, p. 196.

[3] Monastère à une petite distance d'Amid; cf. Payne-Smith, *Thesaurus syriacus*, coll. 1113.

[4] *Vat. Syr. 162*, f. 66 (anc. 67). Le texte de la note, à laquelle il est fait allusion, est reproduit au chapitre suivant.

[5] Cf. H. B. Swete, *Introduction to the Old Testament in greek*, 2d edition, Cambridge, 1902, p. 141 et 145. Z^c est le f. 2 du ms. *Add. 14.665* (Ez. IV,

Le manuscrit contiendrait, une fois réunis les feuillets de Londres et ceux de Rome, 179 folios[1] qui mesurent de 235 à 255 mm. en hauteur, et de 150 à 165 en largeur. Les 173 feuillets conservés à la Bibliothèque Vaticane y sont reliés en un gros volume, couvert de basane rouge, coté *Vat. Syr. 162;* en tête, sont insérées trois feuilles de papier qui contiennent une copie, faite à Rome au XVIIIe siècle, des ff. 66 sq. Les six feuillets du British Museum ont été reliés avec d'autres débris de manuscrits, rapportés, comme eux, du monastère de Sainte-Marie des Syriens; ils forment, avec un minuscule fragment, les ff. 1-7 du ms. *Add. 14.665.*[2] Tous les feuillets de Londres et 123 des feuillets de Rome sont palimpsestes; sous le syriaque il est possible de reconnaître jusqu'à sept écritures grecques différentes. Ces 129 feuillets appartiennent à six manuscrits en onciale de l'Ancien Testament;[3] un des feuillets, doublement palimpseste, contient, entre le texte biblique et le syriaque, la copie d'un fragment liturgique.[4]

16–v, 4) et Z^d le f. 3 du même manuscrit (3 Reg. VIII, 58–IX 1) Les deux textes sont édités dans C. TISCHENDORF, *Monumenta Sacra inedita*, nova collectio, t. II, p. 313–316.

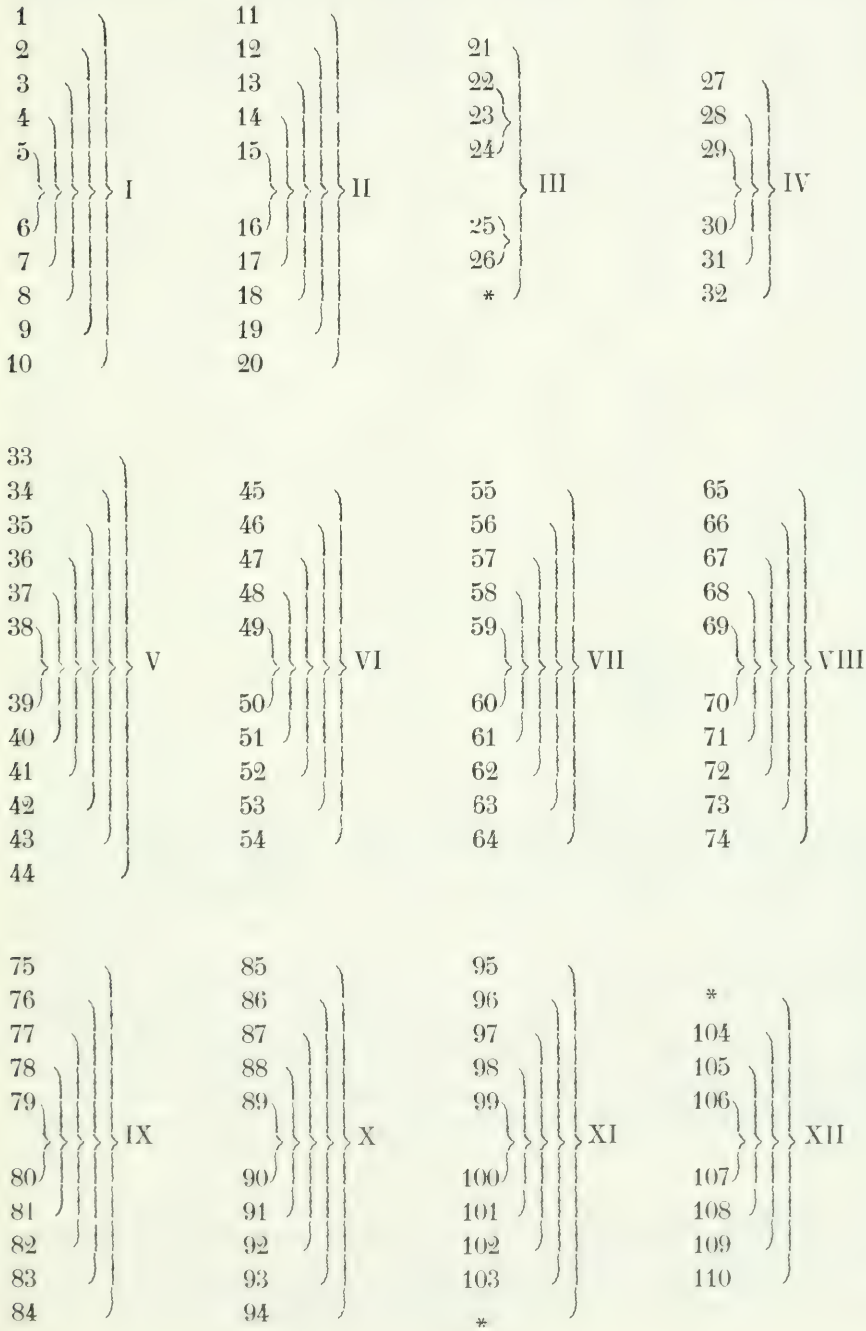
[1] Les ff. 1–7 de *Add. 14.665* ne font en réalité que 6 folios: le f. 1 est un fragment trés étroit, qui peut être la bordure d'un autre feuillet conservé (c'est pourquoi il n'est jamais compté); le f. 4 est une double feuille lorsqu'il s'agit du ms. syriaque, mais seulement un feuillet simple s'il est question du ms. grec; les f. 6 et 7 sont deux fragments d'un même feuillet. Il y aussi dans la partie du manuscrit conservée à Rome, deux feuillets grecs qui ont donné chacun une double feuille du manuscrit syriaque. De là vient un désaccord dans le total des folios, suivant qu'il est traité de l'une ou l'autre des écritures, grecque ou syriaque. Dans le présent chapitre, il est toujours question des feuillets du ms. actuel, syriaque, qui a 130 feuillets palimpsestes, mais ces 130 feuillets ne formaient que 127 folios dans les mss. auxquels ils ont été empruntés.

[2] Cf. la description de ces feuillets dans W. WRIGT, *Catalogue of the syriac manuscripts in the British Museum, acquired since the year 1838,* London, 1872, n. DCCCCLV, p. 1118 sq.

[3] Les fragments appartiennent aux Juges, à deux exemplaires de 3 Reg., aux Psaumes, à un ms. d'Ezéchiel, et à un volume qui devait contenir tous les prophètes, mais dont il reste seulement des versets d'Ezéchiel et Daniel. Voir les chap. III à VIII de la présente introduction.

[4] Corriger la donnée reproduite par H. B. SWETE, *Introduction*, p. 141: ce texte n'est pas copte, mais grec.

Le schéma des cahiers du manuscrit actuel s'établit comme suit :

111	121		139
112	122	131	140
113	123	132	141
114	124	133	142
115	125	134	143
116	126	135	144
117	127	136	145
118	128	137	146
119	129	138	147
120	130		148
XIII	XIV	XV	XVI

149	159		*
150	160	169	B. M. 3
151	161	170	*
152	162	*	id. 2
153	163	171	id. 4[a]
154	164	172	id. 4[b]
155	165	*	id. 5
156	166	*	*
157	167	173	*
158	168		*
XVII	XVIII	XIX	XX

L'ordre des feuillets, exposé dans ce tableau, ne répond pas complètement à la distribution en cahiers suggérée par les signatures. Mais les nombres, écrits en caractère *estranghelo* au bas de certaines pages, ne sont pas de première main;[1] lorsqu'ils ont été ajoutés, le manuscrit pouvait bien être en désordre. Aux pages qui ne sont point palimpsestes, il est clair que l'encre des signatures diffère de celle du texte: elle était plus noire que celle-ci, mais moins fluide, si bien qu'elle s'est, en séchant, craquelée et, quelquefois, détachée par plaques,[2] ce qui n'arrive pas à l'encre jaunâtre dont s'est servi le copiste de la chronique. L'ordre indis-

[1] L'écriture des signatures est un *estranghelo* artificiel pour lequel je n'oserais me hasarder à proposer une date.

[2] La signature ܝܗ (f. 131) est si effacée qu'une main récente a écrit à côté ܝܗ. De même, ܝܓ (f. 111) est presque méconnaissable.

cutable du texte syriaque, qui procède année par année, prévaut évidemment, en cas de désaccord, contre toute numération de cahiers ou de pages. Tullberg l'a reconnu, et, dans son édition, il a rétabli, malgré les signatures et la pagination d'Assémani, l'ordre réel des 44 premiers feuillets.[1]

Tant qu'il était resté en Orient, le manuscrit n'avait reçu aucune pagination: aux moines de Nitrie suffisait la supputation, même inexacte, des cahiers. Joseph-Simon Assémani eut besoin, dès l'arrivée du manuscrit à Rome, de le citer avec précision, et il le pagina; mais n'ayant qu'un médiocre souci des premières pages, où Denys de Tell Mahré, disait-il, copie Eusèbe, il ne s'aperçut point du désordre où elles se trouvaient, et consacra, inconsciemment sans doute, une situation déjà ancienne.[2] La pagination d'Assémani fait quelquefois défaut et sa disparition a permis un nouveau dérangement dans la suite des feuillets, lorsque le manuscrit a été relié en 1881;[3] nous en avons pour garantie le désaccord entre l'ordre supposé par la copie de l'Abbé Paulin Martin en 1867 et celui où se trouvait le manuscrit à Pâques 1910.[4] Le lecteur trouvera, en appendice à l'introduction, une table de concordance des diverses paginations.

Le cahier I est un quinquennion; au bas du f. 10, la signature ܐ est écrite dans un sens perpendiculaire à celui de l'écriture, cette lettre est encadrée de quatre petits demi-cercles, dont le centre est marqué d'un point, disposés en croix, concavité en dehors. Il est assez probable qu'une marque identique se trouvait au bas du f. 1, mais les marges de ce feuillet sont si endommagées qu'il n'en subsiste aucune trace. La régularité de ce premier cahier donne à penser qu'il ne manque rien en tête du manuscrit; mais les premières

---

[1] Voir, dans l'édition de Tullberg, la table de concordance entre les pages de l'édition et les feuillets du manuscrit.

[2] Assémani pagina le manuscrit suivant un ordre qui respectait la suite des signatures: après un cahier III de 7 feuillets venait un quinion, signé ܕ, du f. 28 au f. 37 (actuel 35-44); puis un cahier V, signé ܗ, de 9 feuillets, 38-43 (actuel 27-32); enfin un folio isolé formait le cahier VI, signé ܘ (f. 44, actuel 33). A partir du f. 45, signé ܙ, tout rentrait dans l'ordre, hormis la transposition des cahiers ܝ et ܝܒ, signalée ci-dessous.

[3] Le déplacement du feuillet 105 (voir plus bas) eut lieu, malgré l'addition à l'atelier de reliure d'une pagination progressant de gauche à droite. Cette pagination, qui convient aussi peu que possible à un texte syriaque, est celle citée par Cozza-Luzzi dans la *Nova Patrum Bibliotheca*, t. X.

[4] Voir cahiers VI et XII.

lignes de la pag. 1 sont si effacées, le texte est si difficile à reconstituer, qu'il n'est guère possible de juger s'il manque un long passage ou seulement quelques paroles avant les premiers mots lisibles. Assémani affirme avoir lu sur la première page les mots ܩܘܪܣܐ ܩܕܡܝܐ ܕܐܩܠܣܝܣܛܝܩܝ ܕܡܪܝ ܐܘܣܒܝܣ « premier cahier de l'histoire ecclésiastique de Mar Eusèbe »,[1] cette note tendrait aussi à faire croire que le début du manuscrit est complet. Deux hypothèses demeurent possibles: ou bien il ne manque rien, ou bien les feuilles qui font défaut avaient déjà disparu au temps où furent ajoutées les signatures.

Le cahier II est aussi un quinquennion. Au f. 11, une signature ܒ disposée comme ܐ du f. 10. La signature finale du cahier au f. 20 est écrite, comme les précédentes, perpendiculairement au texte, mais les demi-cercles qui encadrent ܐ et ܒ des ff. 10 et 11 sont ici remplacés par des points.

Les six feuillets qui restent du cahier III laissent supposer qu'il n'a pas été formé d'une façon régulière; d'une part, il n'y a pas de lacune dans le texte syriaque des ff. 21 à 26, de l'autre les connexions 22-24 et 25-26 sont certaines à cause du texte grec sous-jacent. Le f. 23 était déjà isolé quand il fut employé par le copiste de Zouqnin; au contraire, le f. 21 appartenait encore à une feuille double, qui composait la feuille extérieure du cahier III. La deuxième moitié de cette feuille ayant disparu, il manque au moins un folio entre 26 et 27 (cahier IV); le texte syriaque passe de 2047 à 2061 d'Abraham, cet écart est la preuve d'une lacune.[2] L'irrégularité du cahier III a problablement pour cause une pénurie momentanée de parchemin; jusqu'ici le scribe avait emprunté à un psautier la matière de son manuscrit, à partir du cahier IV, il l'a cherchée ailleurs, et le psautier mis en morceaux ne fournira plus qu'une double feuille,[3] après plusieurs cahiers de parchemin neuf, tout à fait à la fin du manuscrit. Le cahier III possède une signature initiale au bas du f. 21, ܓ entouré de quatre points en croix, disposé comme ܒ du f. 20 v.

Le cahier IV est un ternion, avec la signature ܗ (= 5) au bas du f. 27 (ancien 38). L'ordre des feuilles ayant été rétabli par Tullberg, nous nous abstiendrons de le discuter; sa restitution est

---

[1] *Bibl. Orient.*, t. II, p. 100.
[2] L'existence de cette lacune avait été reconnue par Tullberg.
[3] La feuille extérieure du cahier XIX, ff. 169 et 173.

exacte, elle prouve que le manuscrit était déjà dérangé lorsqu'on y écrivit les signatures. Cette signature ܗ et les suivantes diffèrent des quatre premières: elles sont écrites, parallèlement au texte, dans un caractère *estranghelo* plus soigné que celles-ci, et ne sont pas répétées à la dernière page de chaque cahier; elles sont encadrées comme ܐ du f. 10ᵛ et ܒ du f. 11 par quatre demi-cercles, au centre marqué d'un point, concavité en dehors. La pagination ancienne est encore visible aux ff. 28 et 30 inscrits 39[1] et 41.

Le cahier V contient douze feuillets, avec deux signatures: l'une ܘ (= 6) au f. 33 (ancien 44) et l'autre ܕ (= 4) au f. 35 (ancien 28). L'édition de Tullberg a corrigé, ici encore, l'ordre corrompu que la pagination d'Assémani consacrait.

Le cahier VI est un quinquennion, avec la signature ܙ (= 7) au f. 45. L'ordre des feuillets avait été troublé en 1881; il était facile de le rétablir à l'aide des dates écrites en rubriques. L'abbé Paulin Martin n'a signalé aucun désordre en cet endroit, M. l'abbé Nau a eu l'obligeance de nous en assurer, après avoir examiné à la Bibliothèque Nationale la copie de Paulin Martin.[2] La pagination est encore visible au f. 45, au f. 48 où se trouve le nombre 47, enfin au f. 50 où 48 a été maladroitement corrigé en 49.

Le cahier VII est un quinquennion, signé ܚ (= 8) au f. 55; il n'y a de pagination visible qu'aux ff. 58 et 59 comptés comme 57 et 58.

Le cahier VIII, quinquennion signé ܛ (= 9), est régulier, sauf la paire 66-73. Le f. 73 provient d'un manuscrit des Prophètes en petite onciale dont les feuillets conservés sont fortement endommagés par la corrosion de l'encre; l'autre moitié de la feuille double, dont il faisait partie, avait peut-être servi, elle aussi, dans le manuscrit syriaque, elle a disparu de bonne heure. Le manuscrit était encore à Zouqnin lorsque le f. 66 a été remplacé par un feuillet de parchemin neuf, assez mal préparé, sur lequel un moine du nom d'Elisée a recopié le texte disparu. Cette opération aura eu lieu, à en juger par l'écriture, vers le début du xᵉ siècle.[3]

---

[1] Au f. 28, le nombre 39 a été écrit deux fois, d'abord tout à fait à l'angle supérieur gauche de la page, puis au-dessus avec une encre jaunâtre. La main, qui a répété ce chiffre, a inscrit la note *ad an. 2216* dans le marge du f. 36; elle est reconnaissable encore aux ff. 16, 34 (anc. 27), 36 (anc. 29), 37 (anc. 30), 42 (anc 35), 45, 48 (anc. 47) et 50 (48 corrigé en 49).

[2] Lettre du 16 novembre 1910.

[3] Voir au chapitre II l'importance de cette note pour l'histoire du manuscrit.

En tout cas, les 33 lignes du f. 66 actuel ne peuvent suppléer les 80 lignes d'écriture serrée, habituellement contenues dans un feuillet : il faudrait supposer que le feuillet remplacé était déjà plus qu'à moitié détruit lorsqu'il entra dans la composition du nouveau manuscrit. La pagination d'Assémani se trouve en avance d'une unité sur la nôtre ; il est possible de reconnaître 68, 69, 70, un peu du 2 de 72, 73 et 75 sur les ff. 67-74.

Les cahiers IX et X sont des quinquennions réguliers, signés ܝ (= 10) et ܝܐ (= 11) aux ff. 75 et 85.

Le cahier XI est quinquennion, signé ܝܒ (= 12) au f. 95 ; le dernier feuillet a disparu.

Le cahier XII est un quaternion dont le premier feuillet a disparu. A dire vrai, il n'y a pas de lacune évidente dans le texte entre les ff. 103 et 104, parce qu'il n'y a pas continuité dans le récit : le f. 103 se termine par deux lignes sur la mort de Timothée, patriarche d'Alexandrie, en 857 des Grecs (A. D. 546), et le f. 104 reprend, seize ans en arrière (841 des Grecs), par le récit de diverses calamités.[1] Le Pseudo-Denys de Tell Mahré est assez coutumier de ces transpositions, et la lecture du texte grec empêche toute autre combinaison des feuilles que celle proposée : les ff. 95 et 110 sont isolés, et la constitution des paires intermédiaires ne saurait être mise en doute.[2] Il serait bien extraordinaire que le scribe ait mis à l'extérieur de deux cahiers consécutifs des demi-feuilles, et l'absence de la signature ܝܓ, qu'on attendrait entre les ff. 95 et 111, rend certaine la disparition d'au moins un feuillet. Nulle part dans ce manuscrit nous ne voyons plus de 10 feuillets consécutifs sans signature ;[3] la conclusion s'impose : le dernier feuillet du cahier XI et le premier du cahier XII ont disparu, probablement quand le manuscrit était déjà parti de Zouqnin, et qu'il était devenu impossible de le compléter.

Les feuillets 105 à 108, encore entiers en 1867, et dont l'abbé Paulin Martin a copié un texte suivi, ont été, depuis lors, très fortement corrodés et en partie détruits. Postérieurement à la copie de Paulin Martin, le f. 105 avait été déplacé et intercalé entre

---

[1] Cf. F. NAU, *Analyse de la seconde partie inédite de l'histoire ecclésiastique de Jean d'Asie, patriarche jacobite de Constantinople* († 585), dans *Revue de l'Orient Chrétien*, II, 476.

[2] Cf. chapitre VII, cahiers X et XVIII du manuscrit d'Ezéchiel.

[3] Le cahier V de 6 feuilles a deux signatures.

108 et 109;[1] nous avons rétabli l'ordre correct à l'aide de l'analyse de cette partie de la chronique, publiée par M. l'abbé François Nau dans la *Revue de l'Orient Chrétien.*[2] Nous donnons l'*incipit* et le *desinit* actuels de chaque folio; il sera évident par là qu'il n'y a pas de lacune entre les ff. 104 et 111: le f. 104ᵛ se termine au mot ܟܬ̈ܒܐ de *ROC,* II, 477, l. 3; au f. 105, le premier mot lisible, après plusieurs lignes perdues, est ܫܢܝ, (*ibid.*, l. 7); le verso se termine à ܘܠܡܦܪܢܣܘܗ̱ܝ (*ROC,* II, 480, l. 20), en suite de quoi, il manque une dizaine de lignes dans la partie consumée du feuillet. A la première ligne du f. 106, se trouve l'année 854, (comme Land, *Anecdota syriaca,* II, 303, l. 21); f. 106ᵛ, *des.* ܗܘܘ, (*ibid.*, II, 306, l. 23). Au f. 107, le premier mot reconnaissable, après plusieurs lignes perdues, est ܗܘܘ, (Land, II, 307, l. 6); le verso se termine par ܕܝܢ (*ibid.*, II, 310, l. 14). Le f. 108 suit immédiatement, et, l'extrait de Jean d'Asie étant suivi du passage donné dans *ROC,* le dernier mot du f. 108ᵛ est ܠܒܕ، ܫܢܝܐ (*ROC,* II, 484, l. 21). Le f. 109 continue la phrase et se termine au verso par ܟܕܐܬܐ de Land, II, 315, l. 9. Le f. 110 commence au mot ܗܘ, *ibid.*, et se termine à ܠܡܥܒܕܬܐ (*ibid.*, 318, l. 24); le cahier suivant commence aussitôt, f. 111, *inc.* ܒܠܒܐ, *ibid.*

Le cahier XIII est un quinquennion, signé ܝܕ (= 14) au f. 111.

Les cinq cahiers suivants, XIV-XVIII, ne contiennent pas de feuilles palimpsestes, quatre sont des quinquennions et XV un quaternion. Les signatures sont ܝܗ (= 15), ܝܘ (= 16), ܝܛ (= 19), ܟ (= 20), ܟܐ (= 21) aux ff. 121, 131, 139, 149 et 159. Il n'y a pas de lacune entre les cahiers XV et XVI, malgré le passage de ܝܘ à ܝܛ, qui supposerait deux fascicules disparus; le texte passe très normalement de 1077[3] à 1078.[4] Au temps d'Assémani, le cahier XVIII a été placé avant le cahier XVII, malgré les signatures;[5]

---

[1] Cet accident est arrivé malgré des soins tout particuliers qui avaient été pris pour l'empêcher: les feuillets 105 à 110 (pour le relieur 64-69) avaient été munis, en plus de la pagination au crayon, qui courait d'un bout à l'autre du volume, d'une numération spéciale dont il reste 1 (f. 110ᵛ), 2 (f. 109ᵛ), 5 (f. 106ᵛ). Ces chiffres prouvent que le ms. avait été correctement préparé; la transposition du f. 105 a donc été purement accidentelle.

[2] *ROC.*, II, 455-493.

[3] L'inondation de 1076 (A. D. 763-764) est racontée parmi les événements de l'année 1077.

[4] Omettre la remarque de M. l'abbé Jean-Baptiste Chabot, *Chronique de Denys de Tell-Mahré,* quatrième partie, texte syriaque, p. ii.

[5] Signalé par J.-B. Chabot, *ibid.*

aussi le cahier XVII était-il paginé de 160 à 169, et XVIII de 150 à 159

L'ordre des feuillets 169-173 de *Vat. syr. 162* et des fragments de Londres est discutable. La feuille double 169, 173 était à l'extérieur du cahier XIX, le texte du f. 169 suit immédiatement celui du f. 168ᵛ, et, dans la marge inférieure du recto, se trouve la signature ܟܒ (= 22). Ensuite, et sans aucune interruption, vient le f. 170, qui était isolé lorsqu'il fut écrit pour la seconde fois.[1] Après une lacune, M. J.-B. Chabot propose de lire le f. 173 avant la paire 171-172 qui forme certainement la double feuille centrale d'un cahier. La raison, qu'il donne pour cette transposition, est la présence, au f. 173, d'un titre ܡܐܡܪܐ ܕܫܬܐ, *traité* VI, tandisque ܡܐܡܪܐ ܕܥܣܪܐ, *traité* X, se trouve au f. 172. M. F. Nau a déjà déclaré que cette considération était insuffisante, étant données les mœurs littéraires du Pseudo-Denys de Tell Mahré.[2] Ainsi dans la partie de la chronique empruntée à Jean d'Asie, au f. 111ᵛ, notre auteur a inscrit ܡܐܡܪܐ ܕܚܡܫܐ, et au f. 109ᵛ ܪܝܫܐ ܕܐܪܒܥ, sans reproduire le titre ܡܐܡܪܐ ܕܬܠܬܐ qui devait exister dans sa source.[3] D'ailleurs, il est permis de soupçonner une erreur au f. 172: le titre qui suit le le nombre ܥܣܪܐ étant ܥܠ ܐܡܣܢܐ ܕܥܘܣܪܐ, le nombre 10 a pu s'introduire par un *lapsus* du scribe, qui aura lu trop vite et confondu ܥܘܣܪܐ et ܥܣܪܐ.

S'il nous répugne de rejeter la paire 171-172 en dehors du cahier XIX, c'est qu'il faudrait en faire la feuille centrale du

---

[1] La preuve de cette affirmation est fournie par le détail suivant: le texte grec du recto se lit avant celui du verso, bien qu'il soit écrit dans le même sens que le syriaque; cela suppose que la marge extérieure du feuillet est devenue, dans le manuscrit syriaque, marge intérieure. Cet isolement du f. 170 a une raison: dans le ms. d'Ezéchiel, dont il faisait partie, il formait la première moitié de la deuxième double feuille dans le dernier cahier, l'autre moitié de cette double feuille étant vide, elle a dû être employée par les copistes de Zouqnin avant les feuilles écrites.

[2] Cf. *Bulletin critique,* 15 juin 1896, p. 323, note 3. M. Nau remarque: « Le sens demande l'ordre du manuscrit, car on parle au f. 174 (page 189 de la traduction) d'un émir indigne et despote qui était venu à Amida, lequel paraît être celui qui vient se fixer à Amida au f. 172 (p. 195 de la traduction); et au f. 174 l'auteur aborde le récit d'événements qui ne sont même pas terminés. Ce folio doit donc rester le dernier ».

[3] L'édition de Land, *Anecdota syriaca,* a trois points au lieu de ܡܐܡܪܐ ܕܐܪܒܥ, à la p. 314, l. 17; mais le titre ܡܐܡܪܐ ܕܬܠܬܐ se trouve p. 312, l. 11; le Pseudo-Denys a omis ce titre et repris la citation de Jean d'Asie à la ligne suivante ܕܝ ܗܘܣܥ. Le titre ܡܐܡܪܐ ܕܬܪ̈ܝܢ (Land, p. 310, l. 13) était peut-être reproduit dans la chronique de Zouqnin, f. 107ᵛ en bas.

cahier XX; or il y a parmi les fragments de Londres une autre feuille qui occupait aussi le centre d'un cahier, et vraisemblablement du vingtième. Le f. 4 de *Add. 14.665* est une feuille double dont les deux parties se suivent immédiatement, le texte commençant au verso, partie gauche. Le déchiffrement du grec montre que les ff. 2 et 5 constituaient une paire dans le ms. d'Ezéchiel, dont ils faisaient partie, ils en forment une aussi dans la chronique de Zouqnin; le texte syriaque est à lire dans l'ordre suivant: 2, 4v partie gauche, 4, 4v partie droite, 5. Le f. 3 était avant le f. 2,[1] mais il peut y avoir entre eux une lacune; le f. 3 était isolé comme le f. 170 avant d'être couvert d'écriture syriaque, il était déjà palimpseste ayant reçu la transcription d'une partie de l'office liturgique.[2] Les fragments *Add. 14.665*, f. 1, 6 et 7 appartenaient, sans doute, au cahier XX, mais leur place n'est pas déterminée.

Le manuscrit de la chronique de Zouqnin contenait vraisemblablement vingt ou vingt-et-un cahiers; il n'est pas loin d'être complet: au début, il ne manque rien ou peu de chose; dans le corps de la chronique, avant le vingtième cahier, trois feuillets seulement ont disparu; les deux derniers cahiers sont plus éprouvés. Les fragments de Londres ont été détachés depuis plusieurs siècles du volume qui forme le *Vat. Syr. 162*, l'état de la dernière page de ce manuscrit ne laisse aucun doute sur ce point, la négligence des moines de Nitrie avait donc, dès longtemps, préparé leur séparation définitive.

---

[1] Le f. 2 appartient, comme le f. 4, au traité sur les chrétiens qui passent à l'islamisme, traité inséré par l'auteur à l'occasion du martyre de S. Qouris ܩܘܪܝܣ; or l'histoire de ce martyre commence au f. 3v où elle est précédée d'une rubrique ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܡܢܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܣܗܕܗ ܩܕܝܫܐ ܣܗܕܐ ܩܘܪܝܣ ܡܫܝܚܝܐ. Ajoutons que la date est peut-être à lire ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܡܢܝܢ ܘܫܬܐ, telle avait été, à Londres, notre lecture; l'examen de la photographie nous a conduit à préférer la lecture ܘܚܡܫܐ de W. Wright. Si la date 1085 était correcte, il serait très problable que les feuillets de Londres sont parmi les derniers du manuscrit, puisque la chronique ne depassait pas cette année 1086 des Séleucides (A. D. 775).

[2] Le f. 3 de *Add. 14.665*, après avoir été une demi-feuille d'un manuscrit du troisième livre des Rois, écrit aux ve–vie siècles, a été utilisé, peut-être, comme feuille volante. Il serait chimérique de supposer qu'une double feuille du ms. biblique ait été employée comme feuille simple dans un livre liturgique de grandes dimensions, ce serait contraire à la loi de dégradation, qui préside aux transformations des mss. Au surplus, la rubrique *ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ* du f. 3v convient mieux à un sommet de page. Cf. pl. III.

Chapitre II.

Histoire du manuscrit.

Le manuscrit *Vat. Syr. 162* est bien connu des orientalistes; plusieurs d'entr'eux l'ont utilisé à la suite de J.-S. Assémani, qui avait cru y reconnaître la chronique du patriarche jacobite Denys de Tell Mahré. Du célèbre maronite à MM. Nau et Nöldeke, qui ont démontré la fausseté de cette attribution, de nombreuses pages ont été écrites au sujet de ce manuscrit; qu'il soit permis cependant de revenir sur son histoire.

Le 30 juin 1715, Joseph-Simon Assémani, alors âgé de 28 ans, quittait Rome avec une mission du pape Clément XI que lui avait obtenu Charles Majella, préfet de la Bibliothèque Vaticane. Deux mois plus tard il arrivait au fameux monastère de Sainte-Marie des Syriens, dans le desert de Scété, où l'on disait, d'après le capucin Gilles de Loches, que les moines conservaient plus de 8000 volumes.[1] Assémani n'en trouva guère que 200, et, après en avoir choisi une centaine, il ne réussit à en acheter qu'un petit nombre, de 15 a 20 soldés argent comptant.[2] Parmi ces volumes, que le jeune maronite avait jugés les plus importants, était une chronique syriaque particulièrement endommagée, mais que la vétusté faisait paraître encore plus précieuse. Avant d'entrer dans les armoires de la Bibliothèque Vaticane, le manuscrit fut mis en ordre, paginé et relié, et il reçût la cote *Assem. 13.* Deux ans plus tard, dans le premier volume de la *Bibliotheca Orientalis*, il était décrit de la façon suivante:[3]

---

[1] W. Wright, *Catalogue of the syriac mss. in the British Museum*, London, 1872, p. v.

[2] On trouvera l'histoire de cette expédition dans Joseph Simonius Assemanus, *Bibliotheca Orientalis Clementino-Vaticana,* t. I, Romae, mdccxix, fol. *d ij* sq.

[3] *Bibl. Orient.*, I, p. 613 (codices syriaci quos auctor ex Oriente advexit, n. XIII).

Dionysii Syro-Jacobitarum Patriarchae Chronicon ab orbe condito ad annum Christi 775. perductum: ubi Eusebium quidem, Socratem et Joannem Asiae Episcopum usque ad Justiniani obitum sequitur; à Justiniano verò ad suam usque aetatem, res Auctor in Syria et Mesopotamia gestas, maximè quae ad Jacobitas et Mahometanos spectant, accuratè describit. Inserit autem historiae suae integrum *Chronicon Iosue Stylitae* de bello Persico sub Cavade Rege, et Anastasio Imp. Necnon *Epistolam Simeonis Episcopi Beth-Arsamensis* de martyribus Homeritis.
In fol. membr. 174.

Dans ce même volume d'Assémani plusieurs parties de la précieuse chronique sont analysées ou publiées; ainsi la lettre sur l'histoire de la Syrie entre 806 et 818 des Grecs (A. D. 495-507) est minutieusement résumée dans la notice sur Josué le Stylite.[1]

Plus loin, la lettre de Siméon, évêque de Bet-Arsam, à Siméon de Gabula sur les martyrs himyarites, est éditée et traduite avec les morceaux de Jean d'Asie qui l'encadrent dans le manuscrit.[2] Un autre passage de Jean d'Asie sur le manque de prêtres chez les Couschites, les Himyarites et les Hindous, et sur l'hérésie des Melchisédéchiens est également reproduit et accompagné d'une traduction.[3]

Le deuxième volume de la *Bibliotheca Orientalis* ne dépend pas moins de notre chronique: J.-S. Assémani y a puisé plusieurs renseignements pour ses biographies des patriarches monophysites; il analyse en détail les emprunts du chroniqueur à Jean d'Asie,[4] puis la dernière partie du manuscrit, œuvre propre du compilateur et qui comprend l'histoire de 591-775 (902-1086 des Séleucides).[5] Deux notices dans ce volume sont consacrées à l'auteur supposé, Denys de Tell Mahré, considéré comme écrivain aux pages 98-116 et comme patriarche dans la série qui termine le volume.[6] Il s'agit aux deux endroits du même personnage, mais il est difficile de concilier les données chronologiques de la page 98 avec celles de la page 344: Denys historien fleurit en 775 et vit comme moine à Zouqnin, tandis que Denys patriarche fait profession au monas-

---

[1] *Bibl. Orient.*, I, p. 260-283; *Vat. Syr. 162*, ff. 65-86v (anc. 87v).
[2] *Bibl. Orient.*, I, p. 359-384; *Vat. Syr. 162*, ff. 100-103v (anc. 101-104v).
[3] *Bibl. Orient.*, I, p. 385-386; *Vat. Syr. 162*, ff. 113v-114 (anc. 114v-115).
[4] *Bibl. Orient.*, II, p. 83-90.
[5] *Bibl. Orient.*, II, p. 101-116; *Vat. Syr. 162*, ff. 121v-173 (anc. 122v-174).
[6] *Bibl. Orient.*, II, 344-348.

tère de Jean Bar-Aphtonia et meurt en 845.[1] De plus, n'ayant pas rencontré dans son manuscrit les passages que Bar-Hebraeus cite sous le nom du patriarche Denys, Assémani en est venu à lui attribuer la paternité de deux ouvrages différents:[2]

Scripsit *Annales ab orbe condito ad suam usque aetatem, nimirùm ad annum Graecorum 1086,* quorum duplex editio apud Syros circumfertur: Alii enim prolixiores sunt... Alii breviores, et Chronici Eusebiani instar, in annos digesti, quorum exemplar pervetustum in Scetensi Deiparae Syrorum monasterio nacti sumus, initio tamen et fine mutilum, quodque ipsum in eo monasterio exaratum arguit, Copticis abrasis literis, quibus membranae à fol. 1. ad fol. 122. scriptae erant, superinducta sunt verba Syriaca.

L'assurance de J.-S. Assémani est d'autant plus déconcertante, que rien dans le manuscrit ne parlait en faveur du patriarche; l'auteur a pris soin de le noter:[3]

Ex prima autem parte, qua Dionysius ut vidimus, Eusebium sequitur, toti libro amanuensis hunc titulum perperàm fecit: à tergo, ܐܩܠܝܣܝܣܛܝܩܝ ܕܐܘܣܒܝܘܣ, Ecclesiastica Eusebii, et fol. 1,[4] ܩܘܪܣܐ ܩܕܡܝܐ ܐܩܠܝܣܝܣܛܝܩܐ ܕܡܪܝ ܐܘܣܒܝܘܣ . ܡܪܝ ܗܒ ܠܥܒܕܟ ܕܢܫܪܐ ܘܢܫܠܡ : *Primus quaternio Ecclesiasticae* (historiae) *Mar Eusebii. Domine adesto famulo tuo, ut incipiat, et absolvat.*[5]

La notice du *Catalogue des manuscrits syriaques* de la Bibliothèque Vaticane[6] par Joseph-Simon et son neveu Etienne-Evode Assémani contredit sur un point important les descriptions de la *Bibliotheca Orientalis:* le manuscrit n'a pas été écrit à Scété, il y est venu de Mésopotamie au temps de l'Abbé Moïse. A l'occasion du catalogue le manuscrit avait reçu un nouveau numéro

---

[1] La note de la p. 344 montre que l'auteur a compris une partie de la difficulté, mais n'explique rien.

[2] *Bibl. Orient.,* II, p. 98 sq.

[3] *Bibl. Orient.,* II, p. 100.

[4] Comment accorder la présence de cette note au f. 1 avec l'affirmation donnée deux pages plus haut: *exemplar ... initio ...mutilum?* Assémani ne paraît pas s'en être préoccupé.

[5] Il nous a été impossible de retrouver soit l'une soit l'autre de ces notes; la disparition de la reliure ancienne a nécessairement entraîné la perte des mots écrits au dos du volume. La formule donnée comme existant au f. 1 s'accorderait parfaitement avec la signature ܐ qui se trouvait probablement au bas de ce folio, mais peut-on dire alors que le manuscrit est mutilé en tête?

[6] *Bibliothecae Apostolicae Vaticanae codicum manuscriptorum Catalogus,* partis primae tomus tertius, complectens reliquos codices chaldaicos sive syriacos, Romae, MDCCLIX, p. 328 sq.

d'ordre, celui qu'il a gardé jusqu'aujourd'hui : *Vat. Syr. 162.* [1] Voici le texte de cette description:

Codex in fol. membraneus pervetustus, foliis constans 174, Syriacis stronghylis literis exaratus, inter Syriacos codd. a nobis ex oriente in Bibliothecam Vaticanam inlatos, olim tertius decimus: quo continetur.

Dionysii Telmaharensis, Syrorum Jacobitarum Patriarchae, ab anno Chr. 818 ad annum 845. quemadmodum observatum a nobis est Tom. 2, Bibl. Orient., pag. 344 et 348. *Chronicon Syriacum,* ab Orbe condito, ad annum Graecor. 1086. Christi 775. cuius Epitomen vide Tom. 2. cit. a pag. 100. Praefatio incipit fol. 2. [2] ܐܓܪܬܐ ܥܡ ܡܘܕܥܢܘܬܗ ܕܗܘ ܟܬܒܐ ܠܘܬ ܡܝܩܪ̈ܐ ܐܒܗܘܗܝ ܪܘܚܢܝ̈ܐ ܓܝܘܪܓܝܣ ܟܘܪܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܡܝܕ ܘܐܘܬܠܝܣ ܪܝܫܕܝܪܐ ܘܠܥܙܪ ܦܪܝܘܕܘܛܐ ܘܐܢܣܛܣܝܣ ܡܝܩܪܐ ܥܡ ܟܠܗ ܐܚܘܬܐ *Epistola unacum Scholio eiusdem Libri, ad Venerabiles Patres suos spirituales, Georgium Chorepiscopum Amidae, Eutelium Cœnobiarcham, Lazarum Periodeutam, et venerabilem Anastasium, unacum universa Fraternitate. Comprehenduntur* (inquit Dionysius) *in hoc Libro, ab Orbe condito ad id usque tempus, quo haec scripta sunt, nimirum, usque ad annum Alexandri Macedonis 1087, quo Modius Abdallae filius Syris, Ægyptiis, Armenis, Adherbiganis, Persis omnibus, Sindis, Chusanitis et Arabibus imperat; Graecis vero Leo Constantini filius; Romanis autem Pipinus: comprehenduntur inquam anni sex mille.* Dividitur autem hoc Chronicon in quatuor Partes. Prima ab Orbe condito ad Constantini Magni tempora decurrit, in qua Eusebii Pamphili Chronicon Dionysius fere exscribit. Altera a Constantino ad Theodosium iuniorem, Socrate duce. Tertia a Theodosio ad Justinianum; uti Dionysius Chronicon Johannis Asiae Monophysitarum Episcopi verbatim exprimit, quarta a Justiniano ad suam usque aetatem. Inserit denique historiae suae Dionysius. I. *Chronicon* [3] *Iosue Stylitae,* de bello Persico sub Cavade Rege et Anastasio Imperatore, cuius Syllogen exhibuimus Tom. I. Bibl. Orient. a pag. 260. II. *Epistolam Simeonis Betharsamensis,* de martyribus Homeritis, quam edidimus Tom. I cit. a pag. 359.

Is codex, initio et fine mutilus, ante annum Graecorum 1243. Chr. 932. exaratus: est enim unus ex iis Codicibus quos Moses Nisibenus Coenobiarcha e Mesopotamia in Scetense S. Mariae Syrorum Monasterium intulit.

---

[1] Sur le f. I du manuscrit on lit: *assem.* 13 et *nov. 163* d'une même main, qui doit être celle de Joseph-Simon Assémani. Puis *163* a été corrigé en *162,* et ce nombre répété au sommet de la page en chiffres romains.

[2] Cet *incipit* a été combiné à l'aide du titre, qui se trouve à la fin de la préface, et d'une phrase lisible au verso du f. 1. Cf. *Bibl. Orient.*, II, p. 99, où la clausule finale de la lettre est exactement rapportée avec ces mots : « quae verba etsi a descriptore huius codicis apposita sunt, desumpta tamen videntur ex ipsa Dionysii Praefatione, cuius in nostro Codice postremum dumtaxat folium superest ».

[3] Dans l'édition : « Chro–con ».

Des Assémani jusqu'au temps d'Angelo Mai, il ne semble pas qu'aucun savant ait étudié le *Vat. Syr. 162*, mais lorsque l'infatigable docteur de l'Ambrosienne vint à Rome en 1819, il eut vite fait d'examiner les manuscrits les plus importants de la Bibliothèque Apostolique et les palimpsestes attirèrent spécialement son attention. Il couvrit de réactif quelques folios de notre manuscrit et reconnut le caractère du texte inférieur, peut-être même songea-t-il à le publier. Mgr Mercati a eu l'obligeance de nous signaler à ce sujet plusieurs passages de registres de notes du cardinal Mai. Dans un index général des palimpsestes conservés au Vatican [1] on trouve ces simples mots: « Codices syriaci rescripti... 163 rescriptus triplici charactere sacro ». De même dans une liste générale des manuscrits bibliques: [2] « Inter Orientales. Codex syriacus Dionysii Telmarensis palimpsestus. Subest graecus textus uncialis V. T. ». Un répertoire alphabétique contient une note un peu plus longue: [3] « Biblia graeca sub palimpsesto syriaco vat. 162, de quo Assem. Catal. orient. T. 3. p. 328 329. litteris maximis saec. V. Partim tamen est res sacra non biblica, praesertim sub codicis fine, ubi liturgica quaedam esse videntur ». [4] Enfin dans un gros volume de notes sur les diverses collections de la Bibliothèque Vaticane se trouve cette notice assez considérable: [5] « ** 163 Dionysii telmarensis chronicon. Nota 1° Assemanum bibl. or. T. 2. p. 99. graviter errare dum ait hunc codicem rescriptum a p. 1-122 olim fuisse copticum, quo scripto abraso, factus sit syriacus. Non enim copticus sed graecus a p. 1-122 fuit. Nota 2 . Quod prima pars chronici sumpta dicitur e chronico Eusebii, cave putes hinc posse ubique iuvari eusebianum chronicon; nam pro chronico saepe intelligit Dionysius ecclesiasticam historiam usq. ad Constantinum; quod minus est mirandum, quoniam in vaticanis quoque codicibus chronicum interdum dicitur eccles. historia Eusebii; et sic etiam citatur interdum a Patribus. Pars subscripta graeca nunc biblica, nunc aliter, sed tamen sacra inter palaeographica exempla poni potest ».

Le texte supérieur du *Vat. Syr. 162* paraît avoir intéressé, autant que le grec sous-jacent, la curiosité du cardinal Mai; dans

---

[1] *Vat. lat. 10163*, f. 111.
[2] *Vat. lat. 9567*, f. 68.
[3] Volume non numéroté, 1ère page de la lettre *B*.
[4] Les derniers mots, à partir de *praesertim*, ont été ajoutés après coup.
[5] Gros cahier relié en parchemin, sans numéro, f. 84^v^.

un recueil factice où sont reliés un bon nombre de feuillets contenant soit des notes personnelles, soit des travaux qu'il avait fait exécuter, nous avons relevé les trois passages suivants:

1° De la main du cardinal une traduction latine du passage sur Phocas et le baptême de tous les Juifs domiciliés dans l'empire (an. 928 des Grecs, *Vat. Syr. 162,* f. 122).[1] Cette traduction est introduite par un court prologue dans une double rédaction dont voici la plus récente: « Ex Dionysii telmarensis chronico fragmentum. Placet nobis vacuam paginam occupare narratiuncula quadam de imprudente Phocae imp. zelo, qui salutare baptismi lavacrum sacrilegio invitorum Iudaeorum contra morem christianae ecclesiae polluendum obtulit. Rem tribus tantum verbis attingit Assemanus Bibl. Orient. T. II. p. 102 Phocas imp. Iudaeos baptizari compulit. Verumtamen Dionysii textus, ita se habet, ex syriaca lingua conversus ».

2° D'une main différente une traduction italienne des premières pages de la chronique propres au Pseudo-Denys, soit les années 898 à 932 (*Vat. Syr. 162*, f. 121ᵛ-122ᵛ).[2]

3° La traduction italienne d'un extrait de Jean d'Asie intitulée: « dei pagani che si trovarono nella città del regno ai tempi di Giustiniano imperatore » (*Vat. Syr. 162,* f. 106ᵛ sq.).[3]

Le cardinal Mai s'est rappelé l'observation qu'il avait faite en examinant le *Vat. Syr. 162,* lorsqu'il fit imprimer en 1831 le catalogue sommaire des manuscrits coptes rédigé par les Assémani.[4] Ceux-ci avaient écrit: « Octogesimum inter codices copticos vix tenere possunt locum ecclesiastica quaedam dissoluta fragmenta perexigua et vetustate variisque casibus consumpta ». Mai prit prétexte de cette note, dont les auteurs n'avaient probablement pas en vue la centaine de folios de *Vat. Syr. 162,* pour rectifier l'erreur de la *Bibliotheca Orientalis,* et il ajouta: « Sed certe copticis haud est adnumerandus codex rescriptus (inter syriacos vaticanos

---

[1] *Vat. lat. 9537,* part. II, f. 16ᵛ; cf. CHABOT, *Chronique de Denys de Tell-Mahré,* quatrième partie, texte p. 4-5, trad. p. 4.

[2] *Vat. lat. 9537*, part. II, f. 12-13; cf. CHABOT, *op. cit.,* texte, p. 4-6, trad., p. 3-5.

[3] *Vat. lat. 9537,* part. II, f. 13-15ᵛ; cf. NAU dans *Revue de l'Orient Chrétien,* II, p. 479-482.

[4] *Scriptorum veterum nova collectio* e Vaticanis codicibus edita ab ANGELO MAIO Bibliothecae Vaticanae praefecto, tomus V, Romae, M.DCCC.XXXI, pars altera, p. 170.

num. CLXII seu verius CLXIII) quo continetur in superiore syriaca scriptura Dionysii telmaharensis chronicon; in supposita autem et antiquiore contineri dicit Josephus Simonius Assemanus Bibl. Orient., T. II. p. 99 copticum scriptum. Prorsus enim fefellerunt hominem doctum oculi sui: nam reapse in universo codice nihil copticum incurrit; illa autem supposita et abrasa, seu potius diluta, antiquior scriptura tota graeca est; etsi triplicis generis, triplicisque aetatis ac manus;[1] argumentum verum sacrum et quidem ex parte biblicum est ».

Bien qu'elle ait été publiée depuis vingt ans, Othon-Frédéric Tullberg ignorait cette observation du cardinal Mai lorsqu'il édita en 1851 la première partie de notre manuscrit.[2] Il répéta donc à la suite d'Assémani que l'écriture inférieure était copte, mais il décrivit plus soigneusement le caractère du syriaque: « Literae, quibus scriptus est ille codex " stronghylae „ iure quodam certe nominari possunt; ad morem tamen aetatum posteriorum ita sunt accomodatae, ut perpaucae tantummodo formam vere antiquam ostendant ». Tullberg reconnut l'ordre fautif des feuillets qu'As-

[1] Mai avait distingué l'onciale penchée, la petite onciale d'Ezéchiel et Daniel, mais n'avait pas observé que Jug. et Ps., bien qu'en grosse onciale, ne sont pas de la même main que 3 Reg. Les traces de réactif sont visibles, entr'autres, sur les ff. 111, 113 et 120 de l'Ezéchiel en onciale penchée; 73, 78, 81, 88, 89 et 90 qui sont, à une exception près, tous les feuillets de petite onciale; sur 71 et 76 de 3 Reg.; 77 et 70 de Iud.

[2] Trente-deux élèves de Tullberg éditèrent, en guise de thèse pour l'obtention du titre de docteur en philosophie, la copie que leur professeur avait faite à Rome quelques années auparavant. Le volume est formé par la réunion de ces trente-deux thèses dont la première est intitulée: *Dionysii Telmahharensis Chronici liber primus e codice mss. Syriaco Bibliothecae Vaticanae transcriptus notisque illustratus cuius P. I. venia ampliss. facult. philosoph. praeside Mag. Ottone Friderico Tullberg L. L. O. O. Prof. Reg. et Ord. pro gradu philosophico p. p. Iohannes Rosell V. Goth. in audit. Gust. die V febr. MDCCCXLVIII H. A. M. S. Upsaliae, excudebant Regiae Academicae Typographi, MDCCCXLVIII.* La dernière thèse, celle de C.-J. Sandberg, est du 7 juin 1851. L'exemplaire de M. le prof. I. Guidi contient tous les titres à la suite les uns des autres, et le texte syriaque ininterrompu; la préface de Tullberg et l'index se trouvent au milieu du volume. L'édition ne reproduit pas la lettre du Pseudo-Denys contenue dans les ff. 1-2 du ms., sans doute à cause des difficultés de lecture; les 42 feuillets du ms. (2^v - 44^v, moins f. 37) occupent dans cette édition 198 pages numérotées de ܐ à ܩܨܚ; il y a en plus sept pages de préface (I-VII) et quarante de corrections et *indices* (1-40).

sémani avait consacré,[1] et ajouta aux *indices* de son volume une table de concordance entre les folios du manuscrit et les pages de l'édition.

L'abbé Paulin Martin transcrivit en 1867[2] et publia en 1876[3] le texte et une traduction française du traité sur l'invasion des Perses, baptisé par Assémani *Chronique de Josué le Stylite.* Voici en quels termes cet excellent orientaliste présente notre manuscrit:[4]

Ce manuscrit remonte au IXe-Xe siècle. Il ne contient que la chronique de Denys de Telmahr, ou l'ensemble des ouvrages abrégés par le célèbre patriarche Jacobite. L'écriture en est fine, serrée, compacte, de telle sorte que, sous un petit volume, il y a énormément de matière. C'est, comme forme, un *esthranghélo* d'un caractère particulier, se rapprochant un peu du caractère cursif, usité plus tard chez les syriens occidentaux. Il y a cependant beaucoup de raisons de croire que le manuscrit a été copié par les monophysites de la Mésopotamie, aux environs de Tékrit ou de Mar Mattai, car on trouve dans l'orthographe des indices d'une telle origine. On y sent l'influence de ce que nous avons appelé ailleurs la *grammaire moyenne,* c'est-à-dire tenant par quelques-uns de ses procédes orthographiques, tantôt au dialecte oriental, tantôt au dialecte occidental.

L'éditeur du Pseudo-Josué discute ensuite les deux affirmation contradictoires d'Assémani sur le lieu d'origine du manuscrit: Égypte ou Mésopotamie; cette discussion n'a plus aucun intérêt:

---

[1] Cf. p. IX-XI, description des cahiers I à V. Assémani a cité cette fausse pagination, ce qui montre combien il a peu fait attention à cette partie du ms. Dans *Bibl. Orient.,* II, p. 101, corriger 57 en 37 (nouv. 44); à cette page commence la deuxième partie de la chronique empruntée à Socrate (610 d'Alexandre).

[2] Cette copie est conservée à la Bibliothèque Nationale de Paris sous le numéro *syriaque 284;* elle contient la deuxième et la troisième partie de la chronique. La quatrième partie a été copiée par l'abbé Martin jusqu'au f. 153 v du *Vat. Syr. 162:* on trouvera cette copie reliée avec un exemplaire du texte publié par Túllberg sous le *n*° *285* du même fonds. Ces mss. avaient éte écrits en 1867 et furent cédés en 1873 par leur auteur à la Bibliothèque Nationale. Cf. H. Zotenberg, *Catalogue des manuscrits syriaques et sabéens (mandaïtes) de la Bibliothèque Nationale,* Paris, 1874, p. 216.

[3] *Chronique de Josué le Stylite,* écrite vers l'an. 515, texte et traduction par M. l'abbé Paulin Martin, *Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes herausgegeben von der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft,* VI Band, n° 1, Leipzig, 1876, pp. LXXXVII, 82.

[4] *Op. laud,* p. V-VI.

Paulin Martin avait raison de tenir pour la Mésopotamie. Aucune allusion n'est faite à la nature de l'écriture sous-jacente.

Cette publication n'était pas exempte de fautes; il est toujours dangereux d'éditer une texte d'après une copie ancienne faite hâtivement: l'abbé Martin n'avait pas eu le loisir de corriger les épreuves de son *Josué* en présence du manuscrit.

William Wright, qui avait senti, en l'expliquant à ses élèves, les vices de cette édition, la remplaça en 1882 par une meilleure, accompagnée d'une traduction anglaise.[1] L'auteur n'avait pas vu lui-même le manuscrit, mais il disposait d'une collation très soigneusement faite par M. le professeur I. Guidi. On ne peut s'attendre à trouver dans la préface de nouvelles observations sur le manuscrit; W. Wright a reproduit les principaux traits de la description des Assémani, jusqu'à l'erreur corrigée par Mai: « It is in great part palimpsest, the underlying text being coptic ».[2] L'auteur paraît admettre que le manuscrit a été copié à Nitrie au début du xe siècle, mais il signale la deuxième version d'Assémani et l'absence d'un document qui tranche la controverse.

Pas plus que Wright, M. l'abbé J.-B. Chabot n'avait une connaissance directe du manuscrit lorqu'il édita et traduisit en 1895[3] la dernière partie de la chronique si longuement analysée dans la *Bibliotheca Orientalis*. L'auteur disposait, pour établir son texte, de trois copies: celle de Paulin Martin s'arrêtait au f. 153^{v}; une autre faite pour Mgr Graffin et gracieusement prêtée par lui, comprenait, je suppose, la fin seulement de la quatrième partie, enfin M. Guidi, après avoir prêté lui aussi une copie, vérifia sur l'original tous les noms propres et quelques passages douteux.[4] La description du manuscrit est extraite d'Assémani, sauf quelques détails sur l'ordre des feuillets, ajoutés dans la préface de l'édition.[5] L'erreur d'Assémani, bien que corrigée depuis longtemps

---

[1] *The chronicle of Joshue the Stylite composed in syriac A. D. 507*, with a translation into english and notes by W. Wright, LL. D., Cambridge, 1882, pp. x, 84 et 92.

[2] *Op. laud.*, p. viii.

[3] *Chronique de Denys de Tell-Mahré*, quatrième partie, publiée et traduite par J.-B. Chabot, Paris, 1895, texte syriaque pp. xx et 246 (ܪܡܘ); traduction française, pp. xli, 206.

[4] *Op. laud.*, p. xxxiv, dernier paragraphe et note 4.

[5] Cf. p. xiii sq., description des cahiers XIV à XVIII.

par Mai, est fidèlement reproduite : « Jusqu'au f. 122, le manuscrit est un palimpseste copte ».[1]

M. Chabot avait parlé très longuement, dans la préface de sa traduction, du patriarche Denys de Tell Mahré et reproduit l'invention de Joseph-Simon Assémani sur la double recension de ses annales ; ce fut une occasion pour M. l'abbé François Nau[2] et M. le professeur Th. Nöldeke[3] d'examiner de plus près cette question. Avec un sens critique, qu'on s'étonne de n'avoir rencontré chez aucun de leurs prédécesseurs, ces deux orientalistes arrivèrent simultanément et par une voie indépendante à la même conclusion : Denys de Tell Mahré ne peut pas être l'auteur de la chronique placée sous son nom depuis bientôt deux siècles ; il était au berceau dans le temps où elle fut écrite. Il ne servirait à rien de rappeler ici les polémiques engagées à ce propos ; on admet maintenant que « l'auteur de cette œuvre, dédiée à Georges, chorévêque d'Amid, à Euthélius, archimandrite (du couvent de Zoukenin), et au périodeute Lazare, était un moine du couvent de Zoukenin, qui écrivait vers 775, antérieurement à l'époque de Denys. M. Nau, ajoute M. Rubens Duval, croit que ce moine était Josué le Stylite ».[4]

Quelques mois après son article sur le véritable auteur du *Chronicon Dionysii*, M. Nau a publié une analyse très détaillée

---

[1] *Op. laud.*, texte syriaque, p. I, note 1.

[2] Recension du livre de M. Chabot dans le *Bulletin critique* du 15 juin 1896, 17e année, n° 17, p. 321-327. Lettre de M. Chabot, *ibid.*, 25 juillet 1896, p. 414-417. Nouvel article de M. Nau, *ibid.*, 25 août 1896, p. 464-479, et, avec quelques compléments, tirage à part intitulé : *Nouvelle étude sur la chronique attribuée à Denys de Tellmahré*, 19 pp. – *Journal asiatique* de septembre-octobre 1896, 9e série, t. VIII, p. 346-358 : *Note sur la chronique attribuée par Assémani à Denys de Tell-Mahré, patriarche d'Antioche.* – Cf. aussi : *Journal asiatique* de novembre-décembre 1906, *ibid.*, p. 523-525 : *Notice sur un manuscrit de l'Histoire de Michel-le-Grand, patriarche d'Antioche (1126-1199).* – *Bulletin critique* du 25 janvier 1897, 18e année, n. 3, p. 54-58 : *Les auteurs des chroniques attribuées à Denys de Tellmahré et à Josué le Stylite.* – *Revue de l'Orient chrétien*, supplément trimestriel, II, p. 41-68 : *Etude sur les parties inédites de la chronique ecclésiastique attribuée à Denys de Tellmahré* († 845). – *Ibid.*, p. 455-493 : *Analyse de la seconde partie inédite de l'histoire ecclésiastique de Jean d'Asie, patriarche jacobite de Constantinople* († 585).

[3] *Wiener Zeitschrift für Kunde des Morgenlandes*, vol. X, n. 2, p. 160-170. L'article de M. Nöldeke était écrit dès le 24 février 1896, mais il fut publié seulement dans les premiers jours de juillet, donc après celui de M. Nau.

[4] RUBENS DUVAL, *La littérature syriaque*, 3e édition, Paris, 1907, p. 196 ; cf. aussi p. 178.

des parties inédites.[1] Ce travail où l'auteur a inséré, d'après la copie de Paulin Martin, la majeure partie des textes étrangers au manuscrit de Jean d'Asie publié par Land,[2] nous a permis de constater la transposition récente de quelques feuillets, comme il a été dit dans la description du manuscrit (cahier XII).

Ainsi la chronique du Pseudo-Denys était presque complètement éditée en 1897 et l'on n'avait encore publié aucune page de l'écriture intérieure; il semble même que l'étude du texte grec était à jamais interdite par la condition du manuscrit. Peu de temps avant la réédition par W. Wright du Pseudo-Josué le Stylite, peut-être même à propos de la collation faite à ce moment par M. Guidi, l'administration de la Bibliothèque Vaticane avait constaté que plusieurs folios de parchemin tombaient en lambeaux: pour les sauver, ordre fut donné d'y coller une couche d'un papier transparent, connu des relieurs sous le nom de *carta vegetale*.[3] Cette restauration fut exécutée pendant le troisième trimestre de 1881:[4] l'ancienne reliure fut abandonnée et, sur le dos du volume couvert de basane rouge, on imprima les armes de Léon XIII et du cardinal Pitra, bibliothécaire, avec l'inscription VAT. 162. SIR.

Le déchiffrement de l'écriture sous-jacente, déjà passablement difficile, devenait de ce chef presque impossible; aussi nous n'hésitons pas à regarder comme antérieure à cette date la lecture par Joseph Cozza Luzzi des 8 folios publiés par lui en 1905 dans le

---

[1] Cf. les deux articles de la *Revue de l'Orient chrétien*, II, 41–68 et 455–493.

[2] *Add. 14.650* édité dans Land, *Anecdota syriaca*, II, Leyden, 1868, p. 289–329.

[3] Cf. W. Wright, *The chronicle of Joshue the Stylite*, p. viii, not. 5: « It must be remarked, however, that the volume is much damaged, and that some of the worst pages have been covered at a recent period with "carta vegetale". The result is that the writing is no longer legible or barely so ». Ce renseignement provient sans doute d'une communication de M. Guidi à l'auteur.

[4] Nous avons trouvé cette date sur les listes de manuscrits confiés au relieur, soit dans la feuille spéciale du 3e trimestre 1881 (*Arch. Bibl. 44*, f. 233), soit dans le rôle général des manuscrits reliés ou réparés du 2e trimestre 1880 au 1er trimestre 1882 inclusivement (*ibid.*, f. 196v). Ajoutons que dans ce même trimestre il fut fait une consommation peu ordinaire de *carta vegetale;* nous avons trouvé au f. 226 une note au crayon : *luglio e agosto 1881. 200 fogli carta vegetale vera s. 8 il foglio, L. 80,* et encore (*ibid.*, f. 227), au 28 juillet 1881, achat de *100 ff. carta vegetale fina a cmi 40 il foglio, L. 40.*

tome X de Mai, *Nova Patrum Bibliotheca.*[1] Et, quoiqu'il en soit de cette conjecture,[2] il est possible d'affirmer que l'examen du manuscrit par l'Abbé de Grottaferrata eut lieu entre 1867 et 1889. A la première date, dans l'édition du ms. Γ[3] (*Cryptoferratense* E. β'. VII) le *Vat. Syr. 162* n'est pas mentionné parmi les manuscrits onciaux des Prophètes, tandis que le minuscule fragment d'Ezéchiel, *Add. 14,665,* publié par Tischendorf, y trouve place; à la seconde, la copie de quatorze des seize pages lues par J. Cozza-Luzzi, était entre les mains d'Antonio Ceriani. Dans sa magistrale introduction à l'édition phototypique du *Codex Marchalianus,*[4] le préfet de la Bibliothèque Ambrosienne s'est exprimé avec tant de compétence au sujet de notre ms. que nous n'hésitons pas à reproduire ses paroles; après avoir déterminé le caractère lucianique du texte, il conjectura, par une intuition des plus heureuses, que les feuillets de Rome et ceux de Londres *Br. Mus., Add. 14,665* devaient appartenir au même manuscrit:[5]

Folium unum codicis palimpsesti Musei Britannici Add. 14, 665, fol. 2, Ezech. IV, 16-V, 4, sed valde mutilum edidit Tischendorf, Monumenta Sacra, II, 313 4. Recensionem Luciani folium istud referre primus visit Cornill, Ezechiel 65, et lectiones Lucianaeas contulit, nec vacat describere. Ejusdem palimpsesti Ezechielis sunt fol. 1, 5, 6, 7 eiusdem codicis, sed vix aliquid legi potest, ut docet Doctor Wright in suo Catalogo Syr.

---

[1] *Novae Patrum Bibliothecae* tomus decimus editus a JOSEPHO COZZA-LUZZI... Romae M.CM.V, pars tertia, p. 3–20. Ces pages étaient déjà imprimées en 1902; à cette date Cozza-Luzzi les offrit, avec les premières pages des deux autres parties, au souverain Pontife Léon XIII à l'occasion de son jubilé.

[2] On expliquerait bien de cette façon les erreurs qui se trouvent dans l'édition de Cozza; il n'aurait pu au moment de l'impression vérifier sur le manuscrit l'exactitude de sa copie déjà ancienne, faite à un temps où les pages n'avaient pas encore été couvertes de papier.

[3] *Sacrorum Bibliorum Vetustissima fragmenta graeca et latina* ex palimpsestis codicibus bibliothecae cryptoferratensis eruta atque edita a JOSEPHO COZZA, pars prima, Romae, MDCCCLXVI, pp. LXXI sq., note 1 de la page LXXI: cette note est une longue citation d'une lecture de C. Vercellone à l'Académie de l'Immaculée Conception le 28 février 1866, publiée à part sous le litre: *Un codice palimpsesto scoperto dai monaci Basiliani di Grottaferrata...* Romae, 1866, p. 8–10. On voit par là que Vercellone ignorait aussi le texte biblique du *Vat. Syr. 162.*

[4] *De codice Marchaliano seu Vaticano graeco 2125 Prophetarum phototypica arte repraesentato commentatio* ANTONII CERIANI, Bibliothecae Ambrosianae praefecti, Romae, MDCCCXC.

[5] *Op. laud.*, p. 101.

Musei Britannici, p. 1118. Sed feliciter contigit, ut ejusdem, ut puto, palimpsesti uberiores reliquias detegerit Reverendissimus Cozza-Luzzi in Ms. Syriaco Vaticano 162 Catalogi Assemani, cujus supplementum mihi dedit Scriptor Vaticanae Bibliothecae Reverendissimus Ugolini. Etiam iste codex, ut Britannicus, ex Monasterio Scetensi prodiit, in quod illatus fuerat an. 932 a Mesopotamia, quae Patriarchatui Antiocheno suberat, Lucianae recensionis patriae. Eiusdem autem esse palimpsesti credo ex paginarum utriusque codicis convenientia in numero columnarum duplici, in eodem numero linearum 21 in quaque columna, et in medio numero literarum 9-10 in quaque linea. Si conferre liceret Vaticanum cum specimine Tischendorf, op. allato n° 4, res plane definiretur.

Ainsi commencée par Cozza et Ceriani,[1] l'étude des textes bibliques contenus dans le *Vat. Syr. 162* ne devait plus être longtemps différée: Mgr Mercati annonçait, au début de 1906, dans la *Theologische Revue,*[2] que l'administration de la Bibliothèque Vaticane pourvoirait à l'édition de ce précieux manuscrit; vers le même temps, le papier transparent appliqué en 1881 fut décollé et le parchemin consolidé par une mince couche de gélatine.

Je me suis donc mis au travail quelques semaines avant Pâques 1910 et j'avais lu presque tous les feuillets de Rome au début de juillet. Dès le début du déchiffrement, il me vint à l'esprit que peut-être il y aurait à Londres d'autres fragments du même palimpseste, et, indépendamment de Ceriani dont je ne connaissais pas encore le texte rapporté ci-dessus, j'acquis la certitude que dans le ms. *Add. 14.665* il y aurait au moins un feuillet à prendre. Wright a indiqué dans son catalogue des mss. syriaques[3] le contenu exact du f. 4 qui se termine à 3 Reg. XXI, 31 *οιδα,* et je savais que le f. 29 + 30^v^ du *Vat. Syr. 162* commençait au mot suivant *οτι;* les lignes étaient en nombre égal et l'écriture présen-

---

[1] Dans l'ouvrage cité, Ceriani avait reproduit, d'après la copie de Cozza, Ez. VII, 4 [*ου φει*]*σεται* à 8 *οδοις σου κα*[*ι*] et 10 *η ημερα* à 12, soit le folio 111, (Cozza, f. 63) et une partie de 116 (Cozza, f. 58). L'édition de Cozza contient les ff. 111, 116, 103, 96, 115, 120, 112, 113, soit, dans son système de pagination: 63, 58, 71, 78, 59, 54, 62, 61 (Ez. VII, 4-VIII, 17 et XXIII, 14-29). En dehors de la reproduction du texte en caractères onciaux, il n'y a qu'une brève notice, sans même une référence exacte à l'ouvrage de Ceriani.

[2] *Theol. Revue,* 1906, col. 265-270.

[3] W. WRIGHT, *Catalogue of the Syriac manuscripts in the British Museum,* p. 1119. Cf. aussi *Catalogue of ancient manuscripts in the British Museum,* part. I, *Greek,* London, 1881, p. 24.

tait les mêmes caractères, il ne pouvait y avoir de doute. Pour les feuillets d'Ezéchiel, il y avait, sinon une certitude absolue, du moins une très grande probabilité. En face des feuillets, à Londres, je reconnus que l'*Add. 14.665* f. 1-7 appartenait au *Codex Zuqninensis rescriptus* par ses deux écritures, inférieure et supérieure.

Lorsque J.-S. Assémani fit son choix parmi les volumes qui jonchaient le sol de la bibliothèque à Sainte-Marie des Syriens, il ne s'occupa guère des feuilles volantes, égarées entre les manuscrits: il y avait assez de livres entiers pour qu'on négligeât de glaner des débris. La chronique du Pseudo-Denys, depuis longtemps dépouillée de sa reliure, comme en témoigne l'état des première et dernière pages, avait perdu une partie de ses deux derniers cahiers; au milieu des difficultés qu'il avait à conclure un marché, le jeune délégué de Clément XI fut assez heureux d'emporter un volume, auquel, après tout, il devait manquer assez peu de chose: il ne se soucia pas de le compléter. Lors du deuxième voyage de Tattam en Egypte, à la fin de 1842, les feuillets se trouvaient toujours à même le sol de la bibliothèque comme la plupart des manuscrits; ils furent empaquetés avec beaucoup d'autres fragments et arrivèrent à Londres le 1er mars 1843.[1] Peu d'années après, Tischendorf, en quête d'anciens textes bibliques, eut connaissance de deux feuillets palimpsestes dont l'un passait pour copte; il les couvrit de réactif et y reconnut deux passages des Septante: Ez. IV, 16-V, 4 et 3 Reg., VIII, 58 IX, 1. Ces deux fragments, publiés dans le deuxième volume des *Monumenta sacra inedita,*[2] furent réunis dans la suite à cinq autres fragments de même écriture et reliés en tête du volume de *Miscellanea* coté *Add. 14.665,* après que W. Wright eut reconnu dans les ff. 3 et 5 le texte de 3 Reg. XXI, 26-31 et Ez. IV, 16-V, 4.[3] Il ne restait donc plus qu'à identifier le texte syriaque de tous les fragments, et lire ce qui était possible dans les feuillets dont Wright avait déterminé le contenu et dans les ff. 1, 6 et 7. Le f. 1 est

---

[1] Cf. W. WRIGHT, *Catalogue...*, p. XIII. Les mss. acquis en cette circonstance portent les nos *Add. 14.425-14.739.*

[2] *Monumenta sacra inedita,* nova collectio, t. II, p. 313-316. Une notice sur ces feuillets se trouve dans l'introduction, p. XXXXIII sq.

[3] W. WRIGHT, *Catalogue...*, p. 1118 sq.

une bande étroite que nous avons abandonnée, 6 et 7 sont deux parties d'un même feuillet, voisin, dans le manuscrit grec, du f. 170 de *Vat. Syr. 162.*

***

L'histoire du *Codex Zuqninensis rescriptus* jusqu'à son départ de Scété est entièrement conjecturale.

J.-S. Assémani a écrit dans la *Bibliotheca Orientalis*[1] que le manuscrit avait été copié par un moine de Scété au début du xe siècle; dans son catalogue[2] il en a fait un des joyaux de l'inestimable collection rapportée de Mésopotamie en 932 par l'abbé bibliophile Moïse: mieux vaudrait un aveu d'ignorance. Si l'écriture inférieure était copte, il serait assez naturel de penser à l'Egypte; mais, du moment qu'il n'en est rien, il devient très vraisemblable que le manuscrit est originaire de la Syrie comme la plupart des trésors du monastère de Nitrie.

L'abbé Paulin Martin, très compétent sur les questions de grammaire syriaque, avait jugé, en raison de l'orthographe, que la copie avait été faite aux environs de Takrit ou de Mar Mattaï, tout au moins par un syrien originaire de ces quartiers-là; d'autre part, il reconnaissait à l'écriture un caractère occidental assez marqué: les conclusions de son examen sont à retenir.[3]

C'est probablement au monastère de Zouqnin, près d'Amid, que la chronique du *Vat. Syr. 162* a été composée et transcrite: l'intérêt tout particulier que l'auteur manifeste vis-à-vis de ce monastère, et les titres de ceux à qui la chronique est dédié sont des indices suffisants du lieu de la composition.[4] Pauvre comme elle était en récits de faits nouveaux, la chronique de Zouqnin ne reçut aucune diffusion, elle ne fut copiée que pour l'usage des moines, et, sans doute un bien petit nombre de fois: elle n'est citée par aucun écrivain connu. Notre exemplaire était encore à Zouqnin lorsqu'un feuillet vint à y manquer; un religieux attentif le remplaça et joignit au texte restitué deux notes qui donnent

---

[1] *Bibl. Orient.*, II, p. 97-98.

[2] *Catalogus codicum orientalium...*, III, p. 329.

[3] *Chronique de Josué le Stylite*, p. vi sq.

[4] M. Nau a donné cinq raisons excellentes d'attribuer à un moine de Zouqnin la composition de la chronique du Pseudo-Denys, cf. *Bulletin critique*, 1896, p. 327. La présence de l'auteur au monastère de Zouqnin avait été reconnue par Assémani.

à la fois son nom et, selon toute vraisemblance, celui de l'auteur:[1] ܨܠܘ ܥܠ ܐܠܝܫܥ ܕܘܝܐ ܕܡܢ ܥܘܡܪܐ ܕܙܘܩܢܝܢ ܕܟܬܒ ܦܬܩܐ ܗܢܐ ܕܢܬܪܚܡ ܐܝܟ ܠܓܝܣܐ ܝܡܝܢܝܐ ܐܡܝܢ ܘܐܡܝܢ. et un peu plus bas: ܢܗܘܘܢ ܪ̈ܚܡܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ ܘܦܪܘܩܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܠ ܩܫܝܫܐ ܡܪܝ ܝܫܘܥ ܐܣܛܘܢܪܐ ܕܡܢ ܕܝܪܐ ܕܙܘܩܢܝܢ ܕܟܬܒ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܙܒ̈ܢܐ ܕܫ̈ܢܩܐ ܕܥܒܪܘ ܘܐܘܠܨܢܐ ܘܫܓܘܫܝܐ ܕܥܒܕ ܗܘ ܛܪܘܢܐ ܒܒ̈ܢܝܢܫܐ. « Priez pour le pauvre Elisée du monastère de Zouqnin qui a copié cette feuille afin que Jésus lui fasse miséricorde comme au larron de droite. Amen et Amen. Que la miséricorde du Dieu grand et de notre Sauveur Jésus-Christ soit sur le prêtre Mar Josué le Stylite du couvent de Zouqnin qui a écrit ce livre du souvenir des temps de calamités qui sont passés, et des malheurs et des troubles que le tyran a causés parmi les hommes! »

Il est bien regrettable que le minutieux Elisée n'ait pas ajouté la date de sa restauration, nous aurions peut-être moins à regretter la perte du colophon avec les dernières pages du manuscrit. On en est réduit pour indiquer une date à l'étude paléographique, et ce n'est pas sans quelque péril. A première vue, l'écriture d'Elisée paraît notablement plus récente que celle du premier scribe, — Paulin Martin la datait des xive-xve siècles [2] — mais cette impression est due surtout à l'apparence du parchemin; l'écriture conviendrait aussi bien, me semble-t-il, à un copiste du ixe siècle, car elle ressemble étrangement à celle du ms. *Br. Mus. Add. 14.548* écrit en 790.[3]

Quant à l'écriture du ms., Assémani la qualifiait tout simplement d'*estranghelo*. Tullberg n'a pas admis sans réserves ce qualificatif; en fait, on y constate un mélange assez singulier de caractères archaïques, comme ܐ, ܡ, ܢ final, et de formes déjà presque complètement évoluées dans le sens de l'alphabet jacobite. L'écriture n'est pas élégante, mais assez claire, et le scribe, sans être un calligraphe de profession, a dû faire courir rapidement son calame à la surface un peu rugueuse du parchemin. W. Wright a dit des fragments de Londres: x^e^-xie siècles; Assémani pensait: début du xe; Paulin Martin a jugé: ixe-xe siècles; j'inclinerais à me prononcer pour le ixe siècle, l'écriture grecque cursive qui apparaît sous le syriaque au f. 3 de *Add. 14,665* ne s'oppose pas à

---

[1] *Vat. Syr. 162*, f. 66.

[2] En marge de sa copie, *Bibl. nat.-syriaque 284*, d'après Nau, *Revue de l'Orient Chrétien*, II, p. 47.

[3] Land, *Anecdota syriaca*, I, pl. xii, n° 62 et Wright, *Catalogue*, pl. viii.

cette date, elle est antérieure à l'an 800.[1] Ainsi le *Vat. Syr. 162* paraît contemporain du *Codex Climaci rescriptus* placé au IXe siècle par M. G. Margoliouth,[2] ܒ et ܦ du *Climaci* sont un peu plus anguleux, il est vrai, mais ܡ final est tout à fait semblable dans les deux mss.; ܠܐ est plus conforme à l'alphabet ancien dans le *Zuqninensis* car ܠ et ܐ gardent chacun son inclinaison particulière, encore qu'elle soit attenuée, tandis que, dans le *Climaci rescriptus*, *olaf* est quelque fois parallèle à *lomad*. La comparaison avec d'autres mss. exactement datés n'est pas moins suggestive, ainsi la ligature du *waw* avec un *taw* qui le suit, très fréquente dans le *Zuqninensis*, existe aussi dans le ms. *Br. Mus. Add. 14.651*, de l'année 850.[3] Dans ce dernier ms. ܘ, ܡ et ܢ ont mieux conservé leur forme ancienne que dans le *Vat. Syr. 162*, mais on n'en pourrait dire autant de *Br. Mus. Add. 14.580*[4] écrit en 866: là ܡ et ܢ ont perdu presque toute ressemblance avec l'*estranghelo*, ܐ s'incline indifféremment à droite ou à gauche en harmonie avec les lettres qui l'avoisinent. Ainsi tout raménerait aux environs de 850.

Zouqnin, Nitrie, Rome et Londres voilà donc les étapes de la chronique mise par Assémani sous un nom fameux; après dix siècles d'oubli puissions-nous rappeler à la lumière le texte grec, — enseveli par l'humble copiste mésopotamien, — pour la plus grande utilité des études bibliques!

---

[1] Une face de ce feuillet est reproduite en phototypie dans HYVERNAT, *Album de Paléographie copte,* Paris, 1888, pl. VI, folio de droite. Dans l'introduction (p. 12) l'auteur a omis de rappeler l'existence de l'écriture grecque minuscule entre l'onciale et le syriaque, il est facile cependant de la constater sur la reproduction, perpendiculaire au sens des deux autres écritures. L'autre face du même feuillet est reproduite dans notre pl. III.

[2] AGNES SMITH LEWIS, *Codex Climaci rescriptus, Horae Semiticae,* VIII, Cambridge, 1909, p. XI: « The upper-script is in Edessene Syriac, in a hand which has been ascribed by the Rev. G. Margoliouth and Mr A. G. Ellis, of the British Museum, to the beginning of the ninth century ».

[3] Cf. f. 94, l. 10, reproduit dans *The Paleographical society, Oriental Series,* pl. LII.

[4] Cf. WRIGHT, *Catalogue,* pl. IX.

Chapitre III.

Fragments du livre des Juges (Z^{I}).

§ 1. - *Le manuscrit.*

Dix-huit folios du livre des Juges étaient disposés en cahiers de la manière suivante:

XXI	XXII	XXIII
92	80	*
41	94	*
74	*	37
77	34	71
82	43	72
65	*	40
36	85	*
87	79	*

La place de ces cahiers dans le manuscrit primitif est assurée par la signature $\kappa\beta'$ écrite de première main au bas du f. 80v. La signature [$\kappa\alpha'$] du f. 92v a été presque complètement rognée: des lettres, il ne reste plus guère que le sommet de α, surmonté de deux petits traits ornementaux. Les trois cahiers sont des quaternions. En supposant que les vingt cahiers disparus étaient aussi des quaternions, nous pouvons conclure que le manuscrit primitif commençait par le livre de Josué, comme les manuscrits de Holmes et Parsons *63, 70, 209, 236, 241,* le *Paris. Coislin. 7,* etc.

Les feuillets ont été rognés, ils devaient avoir au moins 300 mm. de haut et 200 de large, ils n'ont plus maintenant que 250×160 mm. environ. La place occupée par l'écriture est de 200×150 ou quelques mm. de plus en largeur. La marge inférieure est de 54 mm. au f. 85v où la ligne supérieure est rognée; la marge supérieure de 44 mm. au f. 65. La marge intérieure était petite, pas plus de 20 mm. La marge extérieure devait être de 5 cm., plus ou moins, mais elle a été retranchée si bien qu'il manque à plusieurs pages de une à trois lettres.

Le manuscrit était soigneusement réglé, verticalement et horizontalement ; il était divisé en deux colonnes : au f. 43, la première a 60 mm., la deuxième 67 ; entre les colonnes il y a 20 mm. Les pages sont toutes de 19 lignes et les lignes contiennent de 8 à 13 lettres,[1] habituellement de 9 à 12.

L'écriture est une onciale régulière un peu épaisse, moins élégante ou plutôt moins prétentieuse que celle du *Dioscurides* de Julia Anicia[2] (Vienne, *Med. gr. 1*), mais qui ne paraît pas de beaucoup postérieure. La physionomie générale rappelle assez l'Homère palimpseste (*Br. Mus. Add. 17210*)[3] et le S. Luc de Nitrie (*Add. 17211*),[4] avec des divergences de forme, par exemple pour ⲗ et ⲩ qui dénoncent peut-être différents pays d'origine.

Ainsi ⲗ de Z^1 n'est pas arrondi en bas, comme dans ces deux manuscrits et l'*Aquila* du Caire ;[5] au contraire, le trait supérieur de la panse est bien droit et la pointe très aigüe : toutefois, même en recourbant le trait inférieur qui remonte, le scribe n'a pas toujours réussi à empêcher l'empâtement du sommet de l'angle.

Les lettres rondes ont une forme assez pure, aux traits pleins fortement accusés, des deux côtés également dans ⲑ et ⲟ ; les extrémités de ⲉ et ⲥ sont terminées en massue, d'une façon discrète. L'apex du trait médian dans ⲉ est un petit point carré, au-dessous de ce trait, tracé lui-même avec beaucoup de finesse.

Les extrémités de la barre horizontale dans ⲧ et ⲡ sont à peine accusées par un point dont le centre est sur la ligne ; le trait de ⲡ dépasse à droite et à gauche d'une demi-largeur de lettre. Dans ⲗ le trait intérieur est généralement limité aux côtés obliques du triangle, dont l'angle supérieur est plutôt aigu.[6] ⲩ n'a

---

[1] Une ligne a sept lettres seulement : f. 172, col. 2, l. 17.

[2] *Dioscurides Codex Aniciae Iulianae picturis illustratus, nunc Vindobonensis Med. gr. I phototypice editus. Moderante Iosepho de Karabacek...* in *Codices Graeci et Latini photographice depicti duce Scatone de Vries*, tomus X, Leiden, 1906.

[3] *Catalogue of ancient manuscripts in the British Museum*, part. I, Greek, London, 1881, pl. 9.

[4] *Ibid.*, pl. 10, ou F. G. Kenyon, *Fac-similes of biblical manuscripts in the British Museum*, London, 1900, pl. 3.

[5] F. C. Burkitt, *Fragments of the Books of Kings according to the translation of Aquila*, Cambridge, 1897, 6 pl.

[6] La forme du *delta* est plus élégante lorsque cette lettre se trouve au début d'une ligne ; dans ce cas elle ressemble davantage à un triangle équilatéral et le trait inférieur dépasse quelque peu à gauche.

pas les branches de la fourche incurvées comme dans *B. M. Add. 17210* et *17211* (Homère et S. Luc cités) ou le manuscrit I de Freer:[1] il est formé de deux traits, dont celui de gauche, plus épais, se plie très franchement au niveau de la rectrice donnant une haste à peu près aussi haute que le corps de la lettre; le trait mince à droite se termine au sommet par un point. Les hastes de ϒ Υ Φ se terminent par un biseau légèrement convexe qui est la trace naturelle du calame; il n'y a ni déviation du trait vers la gauche, ni ces longues trainées fines du *Dioscurides,* qui sont des artifices du scribe. La barre verticale du Φ est un peu plus longue que celle des autres lettres du même groupe, mais le corps de la lettre est à peine élargi, il ne dépasse pas la largeur de Μ, sa hauteur est celle des autres lettres. Ξ s'élève un peu au-dessus du niveau ordinaire, tandis que son extrémité inférieure, terminée en massue, descend à peine au-dessous de la ligne.

La barre d'abréviation (‾), avec l'apex de gauche au-dessus, celui de droite au-dessous du trait horizontal, remplace souvent *ν* à la fin des lignes. Également vers la fin des lignes, il y a souvent des lettres de petites dimensions, mais de forme régulière, écrites en général sur la ligne, sauf les quatre rondes Є Ο C Ω qui sont plutôt en vedette; la barre centrale de Α est volontiers exagérée. Le nombre de ces lettres supplémentaires varie de 1 à 3, il y en a 4 au f. 77, col. 2, l. 6: ΛΔЄΛ.

Les abréviations sont celles des *nomina sacra:* $\overline{\theta s}$, $\overline{\theta \upsilon}$; $\overline{\ddot{\iota}\eta\lambda}$'; $\overline{\kappa s}$, $\overline{\kappa \epsilon}$, $\overline{\kappa \upsilon}$, $\overline{\kappa \omega}$; $\overline{\mu\eta\rho}$, $\overline{\mu\rho\iota}$; $\overline{\pi\eta\rho}$, $\overline{\pi\rho s}$, $\overline{\pi\rho\alpha}$; $\overline{\upsilon s}$, $\overline{\upsilon\upsilon}$, $\overline{\upsilon\iota}$.[2] Un trait dans la marge indique le commencement des sections, dont la première lettre est une majuscule, double des lettres ordinaires, et qui se projette dans la marge d'une demi-largeur.

Il y a quelques ligatures, aux fins de ligne seulement: ΑΥ se trouve peut-être une fois, p. 9 = f. 77^v, col. 1, l. 4; ȣ est certain trois fois:[3] *αδελφους*, p. 12 = f. 82, col. 2, l. 17; *εφουδ*, p. 14

---

[1] Cf. H. A. Sanders, *The Old Testament Manuscripts in the Freer Collection,* part I, *The Washington Manuscript of Deuteronomy and Joshua,* New York, 1911, p. 9.

[2] L'abréviation de *υιος* est assez rarement employée et n'existe que pour le singulier; *οι υϊ βενια|μιν*, XX, 13 (f. 79^v, col. 2 l. 2) provient, à ce qu'il semble, d'une omission involontaire du copiste, ce n'est pas une formule d'abréviation.

[3] La ligature n'est pas faite d'un seul trait comme dans le *Dioscurides,* f. 195^r, ou dans l'écriture minuscule, à la manière d'un 8 ouvert au sommet, mais en trois fois, *O* étant surmonté de deux cornes, les éléments obliques de *Y*.

= f. 65, col. 2, l. 3; *αυτου*, p. 35 = f. 172ᵛ, col. 1, l. 13;[1] ΝΗ dans *ανηρ*, p. 18 = f. 87, col. 2, l. 11; ΗΝ dans *ταυτην*, p. 24 = f. 34, col. 2, l. 7. Les procédés abréviatifs Ύ et ΥΠ devaient être connus du scribe, bien qu'il ait employé ȣ; à leur défaut nous avons relevé la combinaison ΙΥΠ dans *παλακη μου* (ibid., col. 2, l. 19). *Και* est écrit en abrégé une fois au moins: ϗ, p. 7 = f. 74ᵛ, col. 1, l. 3. Les nombres sont généralement écrits en toutes lettres, il n'y a dans les pages conservées qu'une exception: ϯ, p. 30 = f. 79, col. 1, l. 10, sans aucun signe qui en révèle le caractère numérique. La ponctuation est difficile à reconnaître avec certitude; le signe le plus fréquent est la *στιγμή* ou point en haut, quelques cas de *ὑποστιγμή*, point sur la ligne, et de deux points ont été enregistrés (cf. p. 3 = f. 92ᵛ, col. 1, l. 14; col. 2, l. 9). L'apostrophe suit le mot *ανηρ*, et les noms propres terminés par une consonne autre que *ν* ou *ς* (cf. pl. I = f. 80ᵛ, col. 1, l. 3 et 8). Le tréma est encore très souvent visible sur *ϊ* et *ϋ* initiaux. L'abréviation de *ισραηλ*, lorsqu'elle est parfaitement lisible, est toujours écrite avec tréma et apostrophe *ϊηλ'*. Il y a quelques esprits, peut-être de première main, en particulier sur *ὁ* ou *ἡ*, articles, lorsque le mot suivant commence par une voyelle (cf. p. 4 = f. 92, col. 1, l. 1).

L'orthographe du manuscrit est généralement correcte, l'itacisme n'a pas déformé beaucoup de mots; un seul changement est très fréquent, celui de *ε* en *αι*, surtout à la deuxième personne du pluriel des verbes, presque toujours écrite en - *ται* ou - *θαι* (cf. aussi *γαι* pour *γε*, p. 23 = f. 34ᵛ, col. 1, l. 6). Le copiste écrit, en composition, *συν* et *συγ*: *συνκρισιν* et *σῡ* | *κριμα* à côté de *συγγενιας* et *συγγενων*[2]. Les formes verbales sont une mélange des formes particulières à la *κοινή*, fréquentes surtout dans les grands onciaux, et des formes classiques, qui ont supplanté les premières dans les manuscrits en minuscule. Ainsi les aoristes asigmatiques en - *α* voisinent avec les aoristes à radical bref terminés en - *ον*: *εξεκλιναν*, *εξαπεστειλαν*, *εισηλθατε*, *ειπας*, *ειπαν* à côté de *εισηλθομεν*, *ειπον*, *ιδομεν*.

Le scribe a commis quelques erreurs, il est certainement responsable de plusieurs omissions, en plus de celles dont on ne

---

[1] Dans ce dernier cas, O est aussi gros que les lettres voisines, dans les deux autres exemples il s'agit de petites lettres en fin de ligne.

[2] Cf. H. Thackeray, *A grammar of the Old Testament in greek*, Cambridge, 1909, p. 133. Cet usage est celui des grands onciaux.

saurait dire si elles sont le fait de *Z* ou de son modèle : oubli d'une lettre, *ανδρα* pour *ανδρας* (p. 29 = f. 79v, col. 1, l. 4); *εκεινεικοσι* pour *εκεινη εικοσι* (p. 33 = f. 171v, col. 1, l. 15); haplographie, dans ce dernier cas, comme aussi dans *επλανα* au lieu de *διεπλανα* : ΚΑΙΔΙΕΠΛΑΝΑ devenu ΚΑΙΕΠΛΑΝΑ (p. 21 = f. 94, col. 1, l. 11). Quelques omissions, plus graves, ont été occasionnées par un homoioteleuton: disparition de *πολεως* après *εως* (p. 37 = f. 40, col. 2, l. 4); *εν τη πετρα | μηνον* pour *εν τη πετρα ρημμων τετραμηνον* (p. 37 = f. 40, col. 1, l. 13-14). [1] Par une mauvaise interprétation d'un modèle qui était peut être ΚΑΤΑΒΕΝΙΝ, le scribe a créé une leçon absurde: *κατα βενιαμιν* au lieu de *καταβαινειν* (p. 34 = f. 171, col. 1, l. 18).

Plusieurs erreurs, les omissions de lettres, ont été corrigées par le copiste lui-même ou par un *διορθωτης*, son contemporain. Mais plusieurs correcteurs, deux au moins, ont aussi modifié la teneur originale du manuscrit: les mots *και ουτως* (p. 9 = f. 77v, col. 1, l. 18), sont en onciale penchée, reconnaissable à la forme de Y; $\overline{ιηλ}$ de p. 30 = f. 79, col. 1, l. 19 paraît être de la même main. D'autre part, l'addition de ⋇ *του* (p. 29 = f. 79v, col. 1, l. 3) présente les caractères de l'écriture minuscule.

Il y a, semble-t-il, une obèle (p. 10 = f. 77, col. 2, l. 5) avec deux points en guise de métobèle: ÷ *πεντε* (Iud., XVIII, 8); les mots *οι πεντε ανδρες* sont précédés du même signe dans le *Codex Colberto-Sarravianus* (*G*), et manquent dans l'hébreu. Mais l'astérisque de p. 29 (= f. 79v, col. 1, l. 3) n'est pas un signe hexaplaire, il faut y voir seulement un sigle avertisseur de l'addition faite entre les lignes.

§ 2. - *Le texte.*

Depuis que Grabe [2] a signalé en 1705 l'existence d'une double traduction grecque du livre des Juges, l'une contenue dans le *Vaticanus* et l'autre dans l'*Alexandrinus*, c'est un fait universellement reconnu des critiques. Pour rendre plus sensibles les diver-

---

[1] Les onze lettres omises indiquent vraisemblablement la largeur des colonnes dans le ms. qui servait de modèle au copiste de *Z*.

[2] *Ioannis Ernesti Grabii Epistola ad Clarissimum Virum Dn. Ioannem Millium, S. T. P Aulae S. Edmundi apud Oxonienses Principalem, et Ecclesiae Cantuariensis Canonicum dignissimum; quâ ostenditur, Libri Iudicum Genuinam LXX. Interpretum Versionem eam esse, quam MS. Codex Alexandrinus exhibet; Romanam autem Editionem, quod ad dictum Librum, ab illa prorsus diversam, atque eandem cum Hesychiana esse.* Oxoniae, MDCCV.

gences de ces deux textes et en faciliter un examen minutieux, Paul de Lagarde [1] a publié, en 1891, une édition parallèle des cinq premiers chapitres, qui repose sur la collation de douze manuscrits grecs et de cinq versions anciennes dérivées des Septante. Dans le même but, les syndics de la *University Press*, [2] à Cambridge, ont fait imprimer isolément le texte des Juges d'apres le ms. *A*; c'est un complément fort utile de l'édition manuelle de H. B. Swete.

Autour de *A* et *B* gravitent les autres manuscrits, onciaux ou minuscules. Tous les onciaux, en dehors du *Vaticanus*, sont intimement unis à l'*Alexandrinus*, dont le texte apparaîtrait, d'après G. F. Moore, [3] dans les citations des Pères du IIe au IVe siècle. Le *Vaticanus*, auquel se rattache la version bohaïrique, contiendrait, au jugement du même auteur, une traduction plus récente, d'origine égyptienne. Parmi les manuscrits apparentés à l'*Alexandrinus*, Moore distingue plusieurs groupes: 1° les cursifs *19 108 118*, qui ont passé longtemps pour lucianiques; 2° *K* [4] *54 59 75* et *82*, dont le texte s'accorde avec celui de Théodoret; 3° les ms. *120* et *121*, conservés à Venise, et qui sont à la base de l'édition aldine.

M. Ernest Hautsch, [5] qui a étudié récemment la question de l'Octateuque lucianique, est arrivé, indépendamment de G. F. Moore, aux mêmes conclusions que lui: *54, 59* et *75* sont les mss. les plus voisins de Théodoret. M. Hautsch ajoute qu'il faut leur réserver l'épithète de lucianiques, puisque, au témoignage de St. Jérôme, l'église d'Antioche lisait la Bible dans la recension de Lucien.

Le *codex Zuqninensis* des Juges appartient au groupe antiochien *K 54 59 75 82*; il contient les variantes signalées par M. Hautsch comme caractéristiques de Théodoret: XVII, 16 *ανηρ*

---

[1] Cf. PAUL DE LAGARDE, *Septuagintastudien* dans *Abhandlungen der königlichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen*, t. 37, Göttingen, 1891, p. 14-72.

[2] A. E. BROOKE et N. MC LEAN, *The Book of Judges in greek according to the text of Codex Alexandrinus*, Cambridge, 1897.

[3] GEORGE F. MOORE, *A critical and exegetical commentary on Judges*, Edinburgh, 1903, p. XLIV-XLVI.

[4] F. C. TISCHENDORF, *Monumenta sacra inedita*, nova collectio, vol. I, Lipsiae, 1855, p. 173-176.

[5] E. HAUTSCH, *Der Lukiantext des Oktateuch*, p. 20-27, ou *Mitteilungen des Septuaginta Unternehmens*, Heft I, extrait de *Nachrichten der K. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen, Phil.-hist. Klasse*, 1909, s. 535-542.

εκαστος το αρεστον[1] 7 *ην παιδαριον* XVIII, 28 *εν κοιλαδι η ην* 30 *ιωναθαν υιος μανασση υιος γηρσαμ.*

Z[1] et Théodoret. - Les passages des quatre derniers chapitres des Juges, reproduits dans les *Quaestiones in Judices* de Théodoret, sont malheureusement courts et peu nombreux.[2] Leur texte concorde très exactement avec celui de *Z*, car les formules *εποιησε γαρ, εν ταις ημεραις γαρ εκειναις, ην γαρ, ιωναθαν γαρ* pour *και εποιησε* (XVII, 4), *εν ταις ημεραις εκειναις* (XVII, 6), *και ην* (XVII, 7), *και ιωναθαν* (XVIII, 30) ne sont pas de véritables variantes, la particule *γαρ* a dû être insérée par l'auteur pour introduire la citation biblique. Les mots *εκ συγγενειας ιουδα* (XVII, 7), attestés par Théodoret, pour qui ils constituent une difficulté à résoudre, manquent dans *Z*, probablement par suite d'un homoioteleuton. La leçon *ρηχαβ*, au lieu de *γηρσαμ* (XVIII, 30), qui se trouve dans plusieurs mss. de Théodoret,[3] n'appartient pas à son texte ; il faut lire *γηρσαμ* comme *Z*, l'erreur s'est introduite par la faute d'un scribe à cause du titre de la question: *Τι εστιν· Εν κοιλαδι η ην του οικου ρηχαβ.*

Z[1] et les manuscrits lucianiques. - La comparaison de *Z* avec les brèves citations de Théodoret ne suffit pas à déterminer sa valeur pour l'établissement du texte lucianique; il importe encore de le confronter avec tous les manuscrits de sa famille. Mais il n'est pas possible de se contenter pour ce travail des collations de Holmes-Parsons,[4] mieux vaut attendre, avant de tenter une étude

---

[1] *59* et *82* seuls sont ici d'accord avec Théodoret. Cet accord est parfait d'après Holmes-Parsons qui leur attribue formellement le mot *εκαστος*; Hautsch écrit: beide ohne *εκαστος*.

[2] Ces passages sont cités d'après Migne, *P. G.* 80, 512-517 (= Schulze) avec le contrôle du ms. *Vat. gr. 331* où les *Questions* de l'évêque de Cyr sont transcrites en marge du texte sacré. Six versets seulement ont été collationnés : XVII, 5-7; XVIII, 28, 30, 31.

[3] *Vat. gr. 331* et *Mon. gr. 209* (cité d'après Hautsch). *ριχαβ* se trouve aussi dans la *Catena Lipsiensis* (Migne, *P. G.*, 80, 516), mais il semblerait, d'après la note de Migne, que *ριχαβ* remplace *μωση* et non *γηρσαμ*.

[4] L'apparat critique de l'édition d'Oxford donne au ms. *59* une physionomie, très singulière, de texte intermédiaire entre *A* et *B*, qu'il n'a pas en réalité. Le savant, qui avait été chargé d'étudier ce ms., a dû négliger un point important des règles imposées par Holmes à ses collaborateurs: il a collationné *59*, non pas sur l'édition sixtine, mais bien sur celle de Grabe, faite d'après l'*Alexandrinus*. Il n'a pas été tenu compte de ce fait dans la mise en

approfondie, la publication des Juges dans la grande édition de Cambridge, ou l'édition des mss. antiochiens, promise par M. Moore.[1] Plutôt que de reproduire des collations trop incomplètes ou défectueuses, nous nous sommes contentés d'enregistrer au-dessous du texte de *Z* les variantes de *K*, et celles de *54*, qui nous a été directement accessible.

Toutefois, M. A. E. Brooke ayant eu l'extrême obligeance de nous communiquer, pour le ch. xviii, 2-20, toutes les variantes des mss. *59, 75* et *82*, nous essaierons de caractériser en quelques mots les divers témoins de la recension lucianique des Juges: *K, Z*ˡ*, 54, 59, 75* et *82*.

75, Brooke *n.* (Oxford, Univ. Coll. lii; A. D. 1126).

Des six manuscrits considérés, *75* est celui qui contient le plus de singularités: plus de vingt fois, dans la courte section que nous avons étudiée, il diverge de *Z*, et, en même temps, des autres mss. du groupe:

Sept omissions injustifiées: xviii, 7 om. *εν ελπιδι* 9 *του πορευθηναι*] om. *του*[2] om. *εισελθειν του* 12 om. *ανεβησαν και* 13 om. *και ηλθον* 14 om. *πεντε* 19 om. *σοι*

Une addition, qui crée un non-sens: xviii, 3 *επεγνωσαν*] pr. *ου*

Douze changements, qui paraissent fantaisistes: xviii, 4 *με*] *μοι* 5 *κατευοδουται*] *κατευοδουνται* (le sujet est *οδος*) 7 *κατοικουντα εν αυτη καθημενον*] *καθημενον εν αυτη* 8 *προς*] *εις* *εις*] *προς* 9 *επ* 1⁰] *προς* (contre TM: על) *επ* 2⁰] *προς* (ex *περι* HoP) 10 *ο* $\overline{θs}$] $\overline{κs}$ *παντος πραγματος*] *παντων* 12 *το ονομα του τοπου εκεινου*] *ο τοπος εκεινος* cum cod. *209 Arm. Slav.* 15 *κατασκεψασθαι*] *και κατασκεψαντας* 16 *του πυλωνος*] *αυτου*

Trois contre-sens orthographiques: xviii, 14 *ει δη*] *ιδει* 19 *η* 1⁰ et 2⁰] *ει*.

Il n'y a rien à conserver de toutes ces leçons particulières à *75,* leur examen montre clairement qu'elles proviennent de la fan-

---

œuvre des collations, si bien que, dans l'apparat critique de HoP, *59* n'est signalé que dans les cas, assez rares, où il s'écarte de *A*. Par contre, chaque fois que *59* est d'accord avec *A* contre *B*, le silence de HoP laisse croire qu'il est d'accord avec *B*. Ainsi, pour reconnaître le véritable caractère de *59*, il faudrait lire les notes de Holmes au-dessous du texte de Grabe.

[1] G. F. Moore, *op. laud.*, p. xlv, note 2.

[2] Chaque fois que nous comparons à *Z* un autre manuscrit, la leçon de *Z* est en avant du crochet, l'autre ensuite.

taisie d'une scribe. Mais, d'autre part, *75* est plusieurs fois dans la bonne tradition; il a généralement pour les noms propres une forme correcte, une paire de bévues mises à part, comme *δαμ* au lieu de *δαν* (XVIII, 12). Il témoigne pour *εσθαολ* (sauf v. 2 *εκ σθαολ*), *λαισα, σαραα* (sauf v. 11 *εξαραα* avec *K 54 59,* mais *εκ σαραα* avec *Z* et *54,* au v. 2, où *K* et *59* sont fautifs). Quelques-unes des variantes de *75* méritent considération, lorsqu'il est soutenu, au moins par un ms. de la famille, par exemple: au v. 2 où *συγγενων* de *59 75* vaut autant que *συγγενιων* de *A Z* etc.[1] 17 *επελθοντες*] pr. *οι 59 75* avec TM. D'autres fois, *75*, même non isolé, n'est pas recommandable: 2 *εις ορος*] *εξ ορους 54 75* 19 *εν ιηλ*] om. *εν 75 82.*

59, Brooke *l.* (Glascow, Univ. BE. 7[b] 10, autrefois à Oxford, Corpus Christi College; XV[e] siècle).

Les leçons propres à *59* ne valent pas beaucoup plus que celles de *75*; XVIII, 6 *εις ειρηνην*] *εκει ειρηνη* 8 *εις*] *εξ* *και* 2[0]] add. *εξ* 12 *ιδου*] *ιουδα* 14 *ει δη*] *ηδη* 16 om. *τα σκευη* 19 *ημιν*] *υμιν* 21 *απεστρεψαν* ex *απεστρεψεν.*

Trois variantes révèlent peut-être des influences étrangères, notamment celle de manuscrits réputés hésychiens *84, 106* et *134*: 3 *τι* 2[0]] *τις* 5 *κατευοδουται*] *κατευοδοιται* (cf. *κατευοδοι* de *A 84 106 134* et al.) 21 *εταξαν*] *επαταξαν.* Pour cette dernière leçon, ainsi que pour *ησυχαζοντας* au lieu de *ησυχαζοντα* au v. 7, les témoins sont assez nombreux. *59* a une leçon combinée, v. 19, *σε εις ιερεα,* dont les éléments se trouvent: *σε* dans *K, 54* et *75* et *εις* dans *82,* tandis que *Z* a seulement *ιερεα.* L'orthographe des noms propres laisse à désirer: *λαισσα* a donné uniformément *δεσσα*[2] et *σαραα* est devenu *αραα.* Le mot, assez rare, *θεραφιν* a été remplacé partout par son analogue *σεραφιμ.*

Les quelques variantes observées suffisent à démontrer que *59* a subi des influences étrangères à la recension lucianique: c'est un fait important à retenir.

---

[1] TM משפחה demanderait *συγγενειας* et non pas le pluriel *συγγενειων.* La traduction de משפחה par *συγγενεις* ne serait pas une monstruosité, car משפחתם a pour correspondant *απο των συγγενων αυτων* dans Lev. XXV, 45 (corrigé en *συγγενειων* par *F f i k l n*). *συγγενης* est assez fréquent dans les livres deutérocanoniques de l'Ancien Testament.

[2] Cette forme erronée remonte à la copie d'un oncial, Λ ayant été confondu avec Δ.

82, Brooke *o.* (Paris, Bibl. Nat., Coislin. Gr. 3; XIIe siècle).

L'étrange manuscrit, dont M. A. Rahlfs a si habilement reconnu la composition pour les deux derniers livres des Rois, paraît avoir été transcrit, au moins dans le livre des Juges, immédiatement ou non, d'un vieil exemplaire en écriture onciale, endommagé et difficile à lire. Nous n'en voudrions pour preuve que la leçon *εσθαθα,* corruption de *εσθαολ,* qui s'explique d'elle même, une fois qu'on recourt à la transcription en caractères onciaux ΕCΘΑΘΑ = ΕCΘΑΟΛ. L'orthographe des noms propres est, le plus souvent, incorrecte: *σαραα* est devenu *σααρα* (vv. 8 et 11), d'où *εξ αρα* (v. 2); *λαισα* est transformé en *λεσα* au v. 7, *δεσαν* au v. 9; la leçon *εσθαθα,* déjà si malheureuse, a donné naissance à un autre avatar *εθαθα* (v. 2); au lieu de *σιδονιων* on a *σινδονιων* au v. 7. Deux de ces fautes s'expliquent encore par un recours au prototype en onciale: *δεσαν* viendrait de ΛΕCΑ lu ΔΕCᾹ et *σινδονιων* de CῙ | ΔΟΝΙΩΝ, le copiste de *82* ayant cru voir des traits en fin de ligne là où il n'y en avait pas. Deux autres leçons ne sont peut-être, elles aussi, que de mauvaises interprétations d'un modèle à demi effacé *γενομεθα* pour *γνωσομεθα* (v. 5) et *περιενεβαλον* pour *παρενεβαλον* (v. 12).

Il y a deux transpositions: 3 *σοι εστιν*] *εστιν σοι*   9 *εν αυτη εν ελπιδι*] *εν ελπιδι εν αυτη;* une omission: 15 om. *το γλυπτον και;* deux bourdons: 10 *αυτην*] *αυτον*   15 *υιερεα.* Les variantes intéressantes sont 9: *εν τη γη*] *την γην* 75^{HoP} *108*   13 *εκειθεν*] add. *και ηλθον* (*A* : — *και ηλθαν*)   19 *ιερεα* 1⁰ et 2⁰] pr. *εις* (quidd. codd.)   20 *εν μεσω*] *εις μεσον*   21 *κτηνη αυτου οπισθεν*] *κτηνη τω οπισθεν.*

Deux ou trois de ces variantes peuvent venir d'une influence étrangère à la famille lucianique.

54, Brooke *g.* (Paris, Bibl. Nat., Reg. Gr. 5; XIII-XIVe siècles).

Des quatre manuscrits en minuscule du texte lucianique des Juges, *54* est celui qui contient le moins de singularités: *επαραν* au lieu de *απηραν* (v. 11) est un lapsus, comme *σου* (*54**) au lieu de *σοι* au v. 19; de même les omissions de *εκ των συγγενειων* (v. 2) et de *αυτων* au v. 19 sont accidentelles. L'orthographe des noms propres est correcte: *εσθαολ, σαραα* (une fois seulement *εξ αραα* v. 11), *λαισα.*

K (Leipzig, Université, Tischendorf. II, IXe siècle).

Les leçons propres à ce ms. sont également peu nombreuses: trois omissions, 9 *και ιδον*] om. *και*   10 om. *πραγματος*   15 om.

οι οντες — ανδρες 2° (homoiotel.); deux variantes peu importantes, 2 *δυναμεως*] *δυναμεων* *ορος*] pr. *το*. *K* semble avoir conservé, plus volontiers que *Z* et les lucianiques récents, les formes verbales de la *κοινή*: 3, 19 *ειπον*] *ειπαν* 9 *ιδομεν*] *ιδαμεν*. Cette affinité avec les onciaux se manifeste encore dans une transposition au v. 18, où *K* soutient *A B* contre tous les lucianiques: *και το χωνευτον* post *θεραφιν* et une leçon combinée, au v. 10: *και ηνικα δ'αν* où les lucianiques autres que *Z* omettent *και* et *B* la particule *δε*.

Caractère de Z. - Pour dégager le caractère de *Z*, nous analyserons ici toutes les leçons qu'il a en propre, sans nous restreindre à la section XVIII, 2-20, comme nous l'avons fait pour les autres manuscrits lucianiques.

Il n'y a pas moins de 13 omissions: XVI, 30 *αυτου*] add. *και ελαβον αυτου omnes* XVIII, 7 om. *πεντε* *Z** cum cod. *52* sol. 19 om. *σε* post *ειναι* cum *Sl. Mosq.* sol. 22 *απο του μιχα*] *απο του οικου μιχα omnes* 30 *ημερας μετοικεσιας*] *τῆς ημερας* aut *ημερας της al.* XIX, 2 *απηλθεν* cum codd. *44 237*] add. *απ αυτου* aut *παρ αυτου al.* 5 *πρωι*] pr. *το omnes* 6 *το αυτο*] add. *επιον omnes* 8 *επλανα*] *διεπλανα* 23 *πονηρευεσθε*] pr. *μη omnes* XX, 18 *ανεστησαν*] add. *οι υιοι ιηλ και ανεβησαν omnes* (om. *και ανεβησαν Arm. Sl.*) 31 *επ αυτους*] add. *και εκκοψομεν αυτους al.*

Il y a aussi quelques bourdons ou leçons qui ne sont certainement pas recevables: XVII, 10 *τα ζην* XVIII, 2, 8, 11 *εσθοαλ*] *εσθαολ al.* 8 *ενπεριπατησομεν* 15 *αυτο αυτο* XIX, 2 *τεσσαρες*] *τεσσαρας omnes* XX, 14 *ιηλ*] *βενιαμιν omnes*.

Parmi les variantes proprement dites, plusieurs peuvent être intentionnelles, par exemple la transposition de XVII, 4 *το αργυριον η μηρ αυτου*, tandis que les autres mss. ont *η μηρ αυτου το αργυριον*. Quelques leçons, étrangères aux témoins connus de la recension lucianique, se trouvent dans des manuscrits déjà collationnés, par exemple: XVIII, 5 *επ αυτης* cum *A* sol.] *επ αυτην* aut *εν αυτη al.* 12 *το ονομα του τοπου εκεινου* cum codd. *44 58 71 77 131*] *τω τοπω εκεινω* (cum TM) *al.* D'autres leçons ne se rencontrent pas dans l'apparat critique de Holmes-Parsons: XVI, 31 *εξεκοψεν*] *εκοψεν al.* XVIII, 2 *αυτην Z**] *την γην omnes* XIX, 23 *τον οικον*] *την οικιαν omnes* 27 *παρα τη θυρα*] *παρα την θυραν* 28 *επεθνηκει*] *ετεθνηκει* *του υποζυγιου*] *το υποζυγιον* XX, 31 *εξω*] *εκ omnes*.

Tout compte fait, il y a entre *Z* et *K*, *54*, *59*, *75*, *82* des ressemblances très étroites; les influences étrangères sur ces manus-

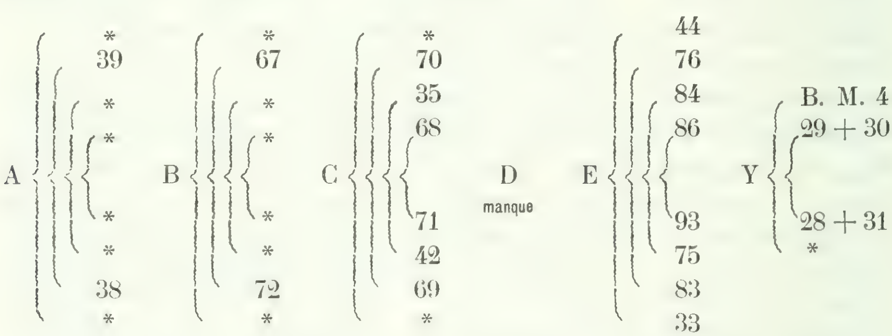
crits paraissent peu nombreuses. Le texte a été traité un peu librement par les copistes de *75* et *59*; *82* mélange à de très bonnes leçons quelques interprétations fâcheuses; *K*, *Z* et *54* paraissent, pour autant qu'un examen incomplet permet de formuler des conclusions, les plus purs témoins, pour le livre des Juges, de la recension lucianique.

Chapitre IV.

Fragments du troisième livre des Rois (Z^{II}).

§ 1. – *Le manuscrit.*

Vingt-et-un folios, [1] dont 20 sont à Rome et un à Londres, contiennent une partie du troisième livre des Rois. Ils étaient disposés en cahier de la façon suivante:

Il n'y a pas de signature qui autorise à rechercher la place des cahiers dans le manuscrit primitif; les lettres A, B, C, E, Y indiquent l'ordre dans lesquels ils se suivent. Entre les deux cahiers C et E, c'est-à-dire entre le f. 69 (vi, 16) et le f. 44 (vii, 27), il semble que sept feuillets seulement aient disparu: D serait donc un ternion. Entre E et Y, c'est-à-dire de viii, 32 à xxi, 29, il manque

---

[1] Les vingt-et-un folios du manuscrit grec ont formé vingt-quatre feuillets du manuscrit syriaque; trois d'entre eux ont donné une feuille double, les autres ont donné chacun un feuillet, après avoir été réduit au format actuel.

environ 78 feuillets, avec un écart possible de 2 à 4 feuillets en plus ou en moins: ce serait donc une lacune de 9 ou 10 cahiers. Le cahier Y était-il un ternion ou un quaternion? Il est impossible de le déterminer, les trois feuillets qui en restent ont servi chacun à faire une double feuille du nouveau manuscrit, leur place est fixée par la suite du texte; la disposition des faces du parchemin, chair et poil, insinue que la double feuille 29 + 30 - 28 + 31 était au milieu du cahier.

Le format du manuscrit primitif était assez grand, au moins 330 mm. de hauteur sur 240 de largeur; les marges étaient considérables: en haut, 50 mm. environ, en bas, il y a 78 mm. dans le feuillet 29 + 30; la marge intérieure avait seulement une vingtaine de mm., la marge extérieure, au moins 55. Le texte est écrit sur deux colonnes de 19 lignes d'une largeur qui varie de 70 à 80 mm. et d'une hauteur de 205. Le nombre des lettres dans chaque ligne oscille de 7 à 11.[1] Le parchemin a été soigneusement rayé à la pointe sèche; deux rectrices, écartées de 6 mm. $^1/_2$, déterminent exactement la dimension des lettres. Avec chaque feuillet du manuscrit grec on aurait pu faire une double feuille du nouveau volume, mais 3 folios seulement ont été utilisés de cette façon (*Br. Mus. Add. 14.665*, f. 4; *Vat. syr. 162*, f. 28 + 31 et 29 + 30); les autres, peut-être trop abîmés sur les bords, ont été outrageusement rognés, ce qui a presque constamment entraîné la perte de 2 ou 3 lettres, Quelquefois une ligne en haut ou en bas a disparu de la même façon

L'écriture est une très grosse onciale, assez semblable à celle des manuscrits sur pourpre; les formes sont pures et le ms. remonte vraisemblablement au début du VIe siècle.[2]

Les côtés de ⲁ et ⲗ sont tantôt légèrement incurvés, tantôt droits. Les extrémités inférieures de ⲉ et ⲥ, au lieu d'avoir la forme de massues, sont terminées sans aucun épaississement du trait ou par un *apex* rectangulaire de faible hauteur mais aussi large que le bec de la plume; le point final de la barre horizontale dans ⲉ

---

[1] Il y a 13 lettres à la p. 44 (= f. 38^v), col. 2, l. 17.

[2] Le *codex Rossanensis* (*Σ*, Gregory *042*, von Soden *ε 18*) est attribué par O. von Gebhardt à la fin du VIe siècle, mais le *codex purpureus Petropolitanus* (*N*, Gregory *022*, von Soden *ε 19*) est un peu plus ancien, au jugement de M. H. S. Cronin, *Texts and Studies*, vol. V, n. 4, p. IX et XXXIX–XLI.

a la même forme. Les *apices* de Γ, Π, Τ sont plus marqués; dans Τ, il sont quelquefois, celui de gauche au-dessus, celui de droite au-dessous de la ligne, mais, plus souvent, comme dans Π, ils se trouvent tous deux au-dessous. La base du Λ ne dépasse généralement par les côtés obliques du triangle. Les deux éléments de Κ sont complètement séparés, le trait oblique supérieur est fin, comme le trait correspondant de Υ et tous deux se terminent à leur partie supérieure par un épaississement en forme de point ou de crochet. Le tréma de Ϋ, et Ϊ au début d'un mot se compose de deux gros points rectangulaires généralement plus hauts que larges, encore qu'ils soient formés de toute l'épaisseur du calame. Les hastes des lettres qui se prolongent au-dessous de la ligne équivalent à une demi-hauteur de lettre ou un peu plus, et se terminent par un biseau très aigu. Ξ est passablement élevé au-dessus des autres lettres, environ une demi-hauteur (f. 42, col. 2, l. 8).

Les paragraphes sont indiqués par un tiret horizontal généralement barré d'un petit trait oblique, et souvent par l'avancement dans la marge de la première lettre. Cette lettre initiale qui dépasse environ des $^2/_3$ de sa largeur, n'est pas toujours plus grande que les autres. Au f. 38[v], col. 2, l. 15-16, la nouvelle section commence au milieu de la l. 15 après un point en haut, la première lettre de la ligne 16 a les dimensions ordinaires; seul le trait dans la marge révèle l'existence d'un sectionnement. Les petites lettres, écrites en exposants à la fin des lignes, ne sont pas déformées, sauf ω; elles sont rarement plus de deux, toutefois les quatre lettres de *τρεις* sont réduites au f. 70, col. 1, l. 13. Le scribe écrit volontiers ΟΥC et ΟΥΚ, par ex. f. 35, col. 1, l. 15, où il aurait pu laisser le mot pour la ligne suivante; de même ΔΟΥΛΟΙ f. 68[v], col. 1, l. 19. A signaler aussi un exemple de Τ s'élevant au-dessus des autres lettres (f. 86[v], col. 1, l. 17). Fréquemment le scribe écrit un petit Ν en fin de ligne au lieu de la barre dont il se sert pourtant volontiers.

Les abréviations rencontrées sont: $\overline{\alpha\nu o s}$, $\overline{\alpha\nu o\upsilon}$; $\overline{\delta\alpha\delta}$'; $\overline{\theta s}$; $\overline{\ddot{\iota}\eta\lambda}$'; $\overline{\ddot{\iota}\eta\mu}$; $\overline{\kappa s}$, $\overline{\kappa\upsilon}$, $\overline{\kappa\nu}$; $\overline{\mu\eta\rho}$, $\overline{\mu\rho\iota}$; $\overline{o\upsilon\nu o s}$, $\overline{o\upsilon\nu o\upsilon}$, $\overline{o\upsilon\nu\omega}$; $\overline{\pi\eta\rho}$, $\overline{\pi\rho s}$, $\overline{\pi\rho\iota}$, $\overline{\pi\rho\alpha}$; *ϋιος* n'est pas souvent abrégé sauf dans le dernier groupe de feuillets, cahier Y, où se rencontre trois fois l'écriture $\overline{\upsilon s}$ *αδερ*' (*Br. Mus. Add. 14.665*, f. 4, *Vat. syr. 162*, f. 29[v], col. 1, l. 9 et f. 29, col. 2, l. 10). La restitution de *ο* $\overline{\upsilon s}$ au début de f. 35[v], col. 1, l. 6, est douteuse, il est possible que le ms. ait porté *υιος* comme *44*: toutefois les lucianiques ont tous la leçon courante *ο υιος* et la largeur du parchemin rogné ne convient guère qu'à trois lettres. L'apostrophe suit généralement les mots hébreux, comme *αχααβ'*, *αδηρ*,

les abréviations $\overline{\delta\alpha\delta}$', $\overline{\ddot{\iota}\eta\lambda}$', $\overline{\iota\eta\mu}$' et le mot *ανηρ*' selon l'usage courant des manuscrits en onciale.

Les nombres sont écrits tantôt en chiffres, tantôt en toutes lettres; lorsqu'une lettre est employée avec sa valeur numérique, elle est surmontée de la barre d'abréviation.

[illegible] et ϊ au commencement des mots sont généralement marqués du tréma; dans *ϋϊος* les deux premières lettres en sont affectées. A signaler *σϋ οιδας* p. 51 = f. 35, col. 1, l. 13. Peu de lettres semblent surmontées d'un esprit, il s'agit presque toujours de l'article entre deux voyelles: *ὁ*, p. 47 = f. 72^v, col. 1, l. 10; p. 46 = f. 67, col. 2, l. 17; *ὁσοι* p. 49 = f. 70, col. 2, l. 15. Plusieurs fois j'ai hésité à reconnaître un esprit dans ce qui n'est peut-être qu'un point, p. ex.: *ορει ἐκτος* p. 55 = f. 71^v, col. 2, l. 10.

Il y a quelques ligatures, uniquement à la fin des lignes: ΜΗ, p. 72 = f. 75, col. 2, l. 1; ΝΗ, p. 54 = f. 68, col. 2, l. 9 (?); [illegible], p. 71 = f. 75^v, col. 1, l. 18. Le scribe a écrit ϗ = *και*, p. 41 = f. 39, col. 1, l. 8; p. 74 = f. 83^v, col. 2, l. 5 et 13, et [illegible] = *ται* p. 75 = f. 33, col. 1, l. 19. Les signes de ponctuation étant très difficiles à reconnaître, nous nous bornerons à enregistrer le point en haut dont il y a plusieurs exemples très certains, p. ex. p. 44 = f. 38^v, col. 2, l. 4.

L'orthographe est assez bonne: à noter toutefois *ετερος* pour *εταιρος*, p. 42 = f. 39^v, col. 1, l. 11 et *ετι* pour *ετει*, p. 56 = f. 71, col. 1, l. 15. *Σολομων* se décline *σολομωνος*, *σολομωνι*,[1] mais à l'accusatif *σολομωντα*, p. 51 = f. 35, col. 1, l. 4. Il n'y a qu'un très petit nombre de corrections, dont une seule paraît due à une main autre que celle du scribe: *εως των γισων* (?) p. 66 = f. 84, col. 2, l. 2. Dans la même page, col. 2, l. 5, *με* a été écrit par le copiste lui-même ou une main contemporaine, tandis que les lettres visibles de *εως των γισων* paraissent appartenir à l'alphabet oncial penché.

---

[1] Les manuscrits lucianiques récents et Théodoret déclinent *σολομωντος*, *σολομωντι*, *σολομωντα*; dans les meilleurs mss. des Septante, *σαλωμων* est indéclinable.

§ 2. - *Le texte.*

Le texte fragmentaire du troisième livre des Rois, en grosse onciale, conservé dans le *codex Zuqninensis*, est intimement apparenté à celui des quatre manuscrits de Holmes-Parsons *19, 82,* [1] *93* et *108.* Or ces mss. sont les meilleurs témoins du texte lucianique, employé dans les églises qui relevaient d'Antioche: les passages cités par Théodoret et S. Jean Chrysostome se retrouvent en eux, ils contiennent les leçons marquées d'un « L » dans la marge de la Syro-hexaplaire. [2] La démonstration du caractère lucianique de ces mss. a été faite par Ceriani, Field et De Lagarde [3] d'une façon telle qu'il n'y a pas lieu d'y revenir. M. Rahlfs, qui s'est occupé à plusieurs reprises de la recension lucianique des deux derniers livres des Rois, a démontré qu'il fallait ajouter aux quatre mss. cités le *127* de Holmes-Parsons, un manuscrit de Moscou *(Synod. 31*[a]*, Vlad. 1),* dont un chapitre seulement a été collationné pour l'édition d'Oxford.

Deux textes imprimés représentent, en gros, le texte de Lucien d'Antioche pour les livres qui nous occupent. Le premier est la partie grecque de la polyglotte de Complute, composée d'après le *108* de Holmes (*Vat. gr. 330*), que le pape avait expédié au cardinal Ximenes afin de l'aider en son entreprise; malheureusement, [4] les retouches exécutées par les rédacteurs de cette bible ont souvent modifié la teneur du ms., en vue d'obtenir une version plus conforme à l'hébreu et à la vulgate latine. [5] L'autre édition, celle-ci intentionnellement lucianique, est la *Librorum Veteris Testamenti*

---

[1] Les ms. *82* contient un texte mêlé, dont la plus grande partie est lucianique. Là où *82* ne représente pas la recension de Lucien, son témoignage n'est pas apporté dans les notes, il ne faut rien conclure alors *a silentio*. Ceci a lieu uniquement pour le passage v, 12 (De Lagarde 15) - vi, 6 πηχεις το πλατος. Voir, sur l'explication du mélange des textes dans ce manuscrit, l'étude de A. Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 1 Heft, Göttingen, 1904, p. 5-15.

[2] Cf. F. Field, *Origenis Hexaplorum quae supersunt,* t. I, prolegomena, p. lxxxvii sq.

[3] L'indication des différents travaux est donnée par M. Rahlfs, qui revendique pour Ceriani la priorité, cf. *Septuaginta-Studien,* 3 Heft, Göttingen, 1911, p. 80, note 1.

[4] Cf. H. B. Swete, *Introduction to the Old Testament in greek,* p. 172; référence à Vercellone, Tregelles etc., *ibid.*, note 4.

[5] A. Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 3 Heft, p. 18-23.

canonicorum pars prior, publiée en 1883 par Paul de Lagarde. [1] L'auteur avait collationné, pour ce travail, les mss. *19, 82, 93* et *108.* Son texte représente assez fidèlement le *consensus* des quatre mss.; lorsqu'ils se divisent, il suit tantôt un groupe, tantôt l'autre. [2] Quelques leçons étrangères aux manuscrits paraissent empruntées à la *Complutensis.*

Les autorités que nous avons citées, en note, pour faire ressortir le caractère de Z^{II} sont, avec l'édition de Paul de Lagarde, Théodoret, *Quaestiones in librum III Regum* (Migne, *P. G.* 80, pp. 668-744 = Schulze), les mss. *19,* [3] *82* et *108* d'après des collations personnelles, *93* d'après Holmes-Parsons.

M. Rahlfs a examiné dans le troisième fascicule de ses *Septuaginta-Studien* la valeur des manuscrits lucianiques, il conclut de leur comparaison pour le premier chapitre du troisième livre des Rois (2 Reg. xxv dans Lag.): *108* et *127* paraissent être des copies soigneuses, *19 82 93* ont beaucoup de défauts, omissions accidentelles ou retouches; il faut se méfier de toute leçon qui n'est pas attestée par plusieurs manuscrits.

Mais les cinq manuscrits lucianiques ne constituent pas un groupe parfaitement homogène, il y a lieu de distinguer *19* et *108* d'une part, *82 93* et *127* de l'autre. Lequel de ces deux groupes représente le mieux la recension de Lucien, lorsqu'il y a partage? M. Rahlfs répond: [4] le groupe *82 93 (127)* est très supérieur au groupe *19 108,* il a pour lui la vraisemblance de ses leçons et plusieurs témoignages extérieurs, le nouveau palimpseste (Z^{II}), Théo-

---

[1] *Librorum Veteris Testamenti canonicorum pars prior Graece Pauli de Lagarde studio et sumptibus edita,* Gottingae, 1883. La numération des versets, dans cette édition, suivie par M. Rahlfs, diffère de celle de Swete, que nous avons citée.

[2] De Lagarde a suivi plutôt *82 93* que *19 108;* il a donc fait, comme d'instinct, le choix le meilleur, malheureusement il ne s'y est pas tenu assez constamment, (cf. Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 3 Heft, pp. 23-30, 80).

[3] Je dois à la libéralité de S. E. le prince M. Chigi d'avoir pu consulter ce manuscrit, qu'il reçoive ici l'expression de ma reconnaissance!

[4] *Septuaginta-Studien,* 3 Heft, p. 79 sq. « Die Gruppe 82 93 ist der Gruppe 19 108 sowohl nach der inneren Warscheinlichkeit ihrer Lesarten, wie nach der aüsseren Bezeugung durch den Palimpsest, Theodoret, Leg, Lucifer und die Lektionare weit überlegen. Daher dürfen wir ihr auch in zweifelhaften Fällen den Vorzug geben, obwohl die Gruppe 19 108 zuweilen das richtige bewahrt hat ».

doret, le manuscrit de Léon (*margo codicis gothici Legionensis*), Lucifer de Cagliari et divers lectionnaires. Donc, dans les cas douteux, il faut donner la préférence au groupe *82 93*, bien que *19* et *108* aient quelquefois conservé la leçon juste.

Le fragment Z^{II} appartient au groupe qui a les préférences de M. Rahlfs, il accompagne régulièrement Théodoret et les mss. *82* et *93* lorsqu'ils diffèrent de *19 108*.

Z^{II} et Théodoret. L'accord est presque parfait: pour les quinze passages contenus à la fois dans *Z* et les *Quaestiones* de l'évêque de Cyr, il n'y a qu'un petit nombre de divergences, et fort peu importantes: ainsi, la présence de *γαρ* dans les expressions *εδωκεν γαρ ο σολομων* (v, 11), *ταυτα γαρ παντα* (vii, 46), *ερουσι γαρ οι συροι* (xxi, 28), au lieu de *και σολομων εδωκεν, παντα ταυτα* et *ειπεν συρια*, n'est pas imputable au texte que Théodoret avait entre les mains, *γαρ* est une formule destinée à introduire le verset sacré dans la phrase du commentateur. Trois fois, il y a désaccord entre l'édition des *Quaestiones* et le texte de *Z*, mais l'un ou l'autre des mss. de Théodoret a maintenu la leçon correcte: iii, 2 *ην* $Thdt^{ed}$, mais *ησαν Z* $Thdt^{codd}$; viii, 6 *εκφερουσιν* $Thdt^{ed}$, mais *εισφερουσιν* $Thdt^{cod.\,a}$ avec les autres témoins lucianiques; à viii, 24 l'édition de Théodoret contient une leçon manifestement erronée, *ονοματι* au lieu de *στοματι*, c'est un bourdon qui n'a aucune tradition manuscrite.[1] Les autres divergences sont à retenir: quelquefois Théodoret se trouve seul, ailleurs, il suit contre *Z* les quatre mss. considérés. *Thdt* a en propre quelques transpositions: *εδωκεν... σολομων* pour *σολομων εδωκεν* (v, 11); *τους λιθους και τα ξυλα* (contre TM v, 32) au lieu de *τα ξυλα και τους λιθους* (v, 17); mais la première de ces transpositions est occasionnée par l'usage de *γαρ*, et cet usage vient, assez probablement, de Théodoret et non de Lucien. Les autres variantes sont: v, 1 *του χρισαι*] om. *του* cum LXX   v, 17 *ετοιμασαν*] *ετοιμασεν* vi, 9 *δεδικτυομενας*] *δικτυωτας*   viii, 24 *χερσιν*] pr. *ταις* cum TM xxi, 28 *ειπεν συρια*] *ερουσι γαρ οι συροι*, TM אמרו ארם   *κυριος ο θεος ισραηλ*] om. *κυριος*, TM a seulement יהוה. Théodoret préfère à *χερουβειν* la transcription plus exacte de l'hébreu *χερουβειμ*.

---

[1] M. Rahlfs a déjà signalé combien était défectueuse l'édition de Théodoret; il l'a contrôlée sur deux manuscrits, puis a réuni en une liste les corrections à faire au texte des deux derniers livres des Rois, imprimé dans les *Quaestiones*. *Septuaginta-Studien*, 1 Heft, p. 20 sq. *εκφερουσιν* et *ονοματι* sont comptées parmi les erreurs de l'édition de Schulze, (*ibid.*, p. 26).

Substantiellement, Théodoret et Z^{II} sont d'accord; là où ils cessent de l'être, il est à peu près impossible de décider en faveur de l'un ou de l'autre : en dehors des fautes manifestes de *Z*, *Thdt* se trouve seul et ne donne pas appui, contre *Z*, au groupe *82 93*, sauf pour la transposition *ταυτα ... παντα* contre *παντα ταυτα* (VII, 46).

Leçons propres à Z^{II}. M. Rahlfs a montré que Z^{II} se tenait presque toujours dans la même ligne que *82* et *93*: le lecteur constatera, en parcourant des yeux l'apparat critique de notre édition, que *19* et *108* sont très souvent réunis et seuls contre *Z*. Nous n'avons pas à relever ici ces divergences, puisque nous ne voulons pas examiner la recension lucianique dans tous ses témoins. Les cas à enregistrer et à discuter sont ceux où Z^{II} se trouve seul contre les quatre manuscrits connus jusqu'ici *19 82 93* et *108*.

Z est fautif lorsqu'il omet l'article devant certains mots qui sont dans l'hébreu à l'état construit, par exemple, VIII, 20 *θρονου* et *θεου*, alors qu'il faut *του θρονου ισραηλ* et *του θεου ισραηλ* VIII, 21 *διαθηκη*, tandis qu'il faudrait *η διαθηκη κυριου* (*η* est tombé sans doute à cause de la finale du mot précédent, *εκει*, prononcée *i*) XXI, 27 *υιοι ισραηλ* et 31 *βασιλεα ισραηλ* pour *οι υιοι ισραηλ* et *τον βασιλεα ισραηλ*.

Z a en propre cinq transpositions; trois fois il a tort allant à l'encontre de TM, et deux fois il semble plus exact que les quatre mss., ayant le même ordre que TM; II, 24 *του π̅ρ̅ς μου δ̅α̅δ̅*] *δ̅α̅δ̅ του π̅ρ̅ς μου*, TM דוד אבי V, 7 *τουτον τον πολυν*] *τον πολυν τουτον*, TM הרב הזה VIII, 21 *αυτον εξαγαγειν*] *εξαγαγειν αυτον*, TM בהוציאו d'une part, et d'autre part: V, 12 *σοφιαν τω σολομωνι*, TM חכמה לשלמה] *τω σολομωντι σοφιαν* VII, 38 *και τον οικον αυτου ωκοδομησεν σολομων*, TM (VII, 1) ואת ביתו בנה שלמה] *και ωκοδομησε σολομων τον οικον αυτου*.

En plus de quelques bourdons, II, 22 où *Z* écrit *και ιωαβ* au lieu de *ιωαβ*, VI, 11 où *μη* a été omis à tort, VI, 13 *τρια ροφα* pour *τριοροφα;* il y a quelques omissions où *Z* paraît fautif: V, 4 la proposition *και ουκ εστιν επιβουλος* est omise parce qu'elle commence comme la suivante *και ουκ εστιν απαντημα* VII, 31 *Z* omet *α εποιησεν χειραμ* VII, 45 *Z** omet *εως των γεισων*, probablement une ligne de son modèle qui se terminait comme la précédente (*θεμελιων*) XXI, 29 *Z* omet *εν* devant *μια ημερα* XXI, 32 *Z* omet *δη* devant *η ψυχη*.

Presque toutes les autres variantes se laissent discuter, par exemple la présence de l'article devant *τρια* (II, 39) et *τριων* (VII, 39), encore que TM donne apparemment raison aux quatre mss. qui omettent l'article. Certaines leçons paraissent décidément meilleures: II, 19 *και κατεφιλησεν* le ms. d'où dérivent *19 82 93* et *108* aura écrit *και εφιλησεν* par haplographie; *ο ιερευς* de IV, 2 et *ιερευς* de IV, 5 sont dans TM et les hexaplaires; *κ̅ς̅ ο θ̅ς̅* de V, 5 paraît préférable à *ο θ̅ς̅* des quatre, l'hébreu devait avoir יהוה האלהים, האלהים est tombé par haplographie entre יהוה et אל qui vient ensuite.

L'existence de ces suppléments d'après TM nous amène à poser la question des grandes additions hexaplaires de VIII, 4 et 12, 13; Lucien d'Antioche les admettait-il dans son texte? Il me semble qu'en l'absence d'autres témoignages, il est impossible de décider; le fait que les vv. 12 et 13 n'étaient connus jusqu'ici que dans quatre mss., dont l'*Alexandrinus*, est assurément singulier, mais il est possible que ces paroles de Salomon aient été supprimées ailleurs, par une réprobation de leur contenu. Le maintien dans *Z* des mots *και εξελεξαμην εν ι̅η̅μ̅ ειναι το ονομα μου εκει* qui ont disparu, par suite de l'homoioteleuton, dans l'hébreu et dans les manuscrits hexaplaires ou lucianiques, n'est pas moins singulier.

Ces deux faits montrent combien notre science est précaire, il est encore impossible de dire exactement quelle est la position de Lucien vis-à-vis du texte hexaplaire. Les nouveaux fragments de Z^{II} aideront peut-être à résoudre cette question; aujourd'hui, ils nous portent à redire le *motto* de M. Rahlfs en tête du fascicule qu'il vient de consacrer à la recension lucianique des deux derniers livres des Rois: *εκ μερους γινωσκομεν.*

CHAPITRE V.

3 Reg. VIII, 58-IX, 1 (Z^{III}).

§ 1. – *Le manuscrit.*

Le feuillet isolé du Musée Britannique *Add. 14.665*, f. 3, a été publié en 1857 par F. C. Tischendorf avec une description et trois lignes de fac-similé;[1] H. B. Swete le désigne par le sigle Z^d.[2] Ce manuscrit est doublement palimpseste: le texte oncial de 3 Reg., qui y avait été copié en premier lieu, a été recouvert, avant l'incorporation du feuillet à la chronique du Pseudo-Denys, d'un texte liturgique grec, en cursive, que nous n'avons pas encore réussi à identifier, malgré les deux premiers mots d'une rubrique *ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ*...

La première écriture. celle de 3 Reg., est un des plus beaux et des plus anciens spécimens sur parchemin de la manière égyptienne. M. H. Hyvernat a reproduit le recto du feuillet dans son *Album de Paléographie Copte.*[3] Tischendorf date le ms. du ve siècle;[4] W. Wright du ve ou vi^e^.[5] A en juger d'après les critères donnés par M. D. Serruys,[6] il faudrait accepter la date proposée par Tischendorf, car les lettres rondes ε ο ο c ont encore la forme circulaire qu'elles perdent au siècle suivant pour devenir ovales,

---

[1] *Monumenta sacra inedita, nova collectio,* vol. II, p. 315 sq. Cf. aussi introduction p. XXXXIII sq. et pl. I, n. 3.

[2] H. B. SWETE, *Introduction to the Old Testament in Greek,* 2^d^ ed., Cambridge, 1902, p. 141.

[3] H. HYVERNAT, *Album...* Rome et Paris, 1888, pl. VI avec reproduction du texte de 3 Reg. 8, 58–64 d'après Tischendorf, *Monumenta...*, II, p. 12.

[4] *Monumenta...*, II p. XXXXIV.

[5] W. WRIGHT, *Catalogue of the syriac mss. in the British Museum,* p. 1118 sq. n. DCCCCLV.

[6] *Contribution à l'étude des « Canons » de l'Onciale grecque,* dans *Mélanges Chatelain,* Paris, 1910, p. 492–499.

témoin le *Marchalianus,* [1] la lettre festale de 577 [2] ou le papyrus de S. Cyrille d'Alexandrie au Louvre.[3]

La forme des lettres caractéristiques ⲁ, ⲇ, ⲗ, ⲙ, ⲩ est en tout conforme au canon copte, le bouclage du trait est constant. ⲕ est très large, le sommet de l'angle se trouve au tiers inférieur du trait vertical. Les deux jambes de ⲡ sont écartées de plus d'une hauteur de lettre et la barre horizontale s'étend au loin, les *apices* de ⲧ ou ⲡ s'affirment d'autant plus que le trait est plus grêle, mais n'ont rien d'exagéré, ils ont la forme de points, centrés sur la ligne qu'ils terminent. On sent une main exercée, l'élégance ne fait pas défaut.

Le scribe laisse vide la fin des lignes afin de commencer les paragraphes par une majuscule écrite au moins à moitié dans la marge. *Ισραηλ* est abrégé *ισλ* suivant l'usage de divers manuscrits,[4] entr'autres d'une partie du *Vaticanus* et du *Washingtoniensis* des Juges.[5]

§ 2. - *Le texte.*

Le texte du troisième livre des Rois contenu dans le feuillet isolé d'écriture égyptienne *B. M. Add. 14.665,* f. 3, n'appartient pas à la recension lucianique: au lieu de *Σολομων* qui en est caractéristique, il contient avec la plupart des manuscrits la forme commune aux grands onciaux *Σαλωμων.* La comparaison de *Z* avec *A B* donne les résultats suivants:

Z est d'accord avec *B* contre *A* sept fois:

VIII, 59 *λογοι*] add. *μου A* TM

ως] *ους A* et 16 *min* avec TM. Le texte de *B Z* supposerait un original hébreu הדברים האלה כאשר assez différent du texte actuel דברי אלה אשר.

60 *ο* $\overline{\theta s}$ *αυτος* $\overline{\theta s}$] *αυτος ο* $\overline{\theta s}$ *A* avec TM. La leçon de *B Z* suppose יהוה האלהים הוא אלהים, contre TM (*A*) יהוה הוא האלהים.

---

[1] Voir p. ex., PIUS FRANCHI DE' CAVALIERI et IOHANNES LIETZMANN, *Specimina codicum Graecorum Vaticanorum,* Bonn, 1910, pl. 4.

[2] *The New Paleographical Society,* part III, London, 1905, n. 48.

[3] D. SERRUYS, *op. laud.,* pl. II.

[4] L. TRAUBE, *Nomina sacra,* München, 1907, p. 108.

[5] H. SANDERS, *The Washington Manuscript of Deuteronomy and Joshua,* New-York, 1910, p. 13.

La disparition de האלהים s'expliquerait facilement par une haplographie, הוא אלהים étant très facile à confondre avec le mot האלהים qui le précède immédiatement.

61 $\overline{\theta\nu}$] pr. *τον* *A* = TM. La leçon de *A* est certainement préférable, l'article est nécessaire pour une traduction exacte de l'hébreu et le texte de *B Z* ne peut supposer un original hébreu différent de TM.

62 $\overline{\iota\sigma\lambda}$] add. *μετ αυτου* *A* = TM. Addition hexaplaire, cf. *Field,* I, p. 612.

63 *ην* *B**] *ων* $B^{ab\,mg}$, *as* *A*. TM a זבח que les mss. lucianiques *19 82 93 108* ont correctement rendu par *την θυσιαν*, le relatif *ην* se réfère à cette traduction. Il faudrait donc supposer que le texte dont provient *B* était identique à TM; *τας θυσιας* de *B Z* serait une erreur provoquée par le pluriel *των ειρηνικων*. Le pronom *ην* a été corrigé conformément à cette leçon, en *ων* par B^{ab}, en *as* par A et la plupart des manuscrits.

66 *αυτων* B^{ab}] *αυτου* *A B**. Le pluriel *αυτων*, attesté par B^{ab} *Z* et plusieurs minuscules, est conforme à l'hébreu massorétique אהליהם, mais TM ne contient pas le mot איש = *εκαστος* supposé par tous les manuscrits grecs. La traduction de *Z*, adoptée par un des correcteurs de *B* et une huitaine de minuscules, a des chances d'être primitive; l'insertion de *εκαστος* entraînait naturellement le changement de *αυτων* en *αυτου*.

Z est d'accord avec *A* contre *B* trois fois:

VIII, 58 *προs αυτον*] *επ αυτον* *B*. La leçon de *A Z* conforme au texte massorétique אליו semble préférable à celle de *B* qui suppose un original עליו, car le verbe טוב s'emploie plutôt avec les prépositions אל ou ל; il n'est usité avec על que dans les livres postérieurs, comme Esther ou les Paralipomènes, peut-être sous une influence assyrienne.[1]

59 *B* omet *και το δικαιωμα λαου σου* probablement à cause de l'homoioteleuton *δουλου σου*: *λαου σου*. *A Z* = TM.

66 *αγαθη καρδια*] *αγαθη η καρδια* *B*. Les deux leçons peuvent se rapporter à un même original hébreu; elles rendent imparfaitement

---

[1] F. Buhl, *Wilhelm Gesenius' Hebraisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament,* 13e éd. Leipzig, 1899, p. 293.

טובי לב de TM. La leçon de *A Z*, où il faut voir un datif *αγαθῃ καρδιᾳ*, est supportée par la traduction de la Syro-hexaplaire ܘܒܠܒܐ ܛܒܐ.

Les leçons particulières de *Z* sont les suivantes:

58 *τας εντολας αυτου και τα προσταγματα αυτου*] *πασας εντολας αυτου και προσταγματα αυτου A B*. *Z* est conforme au texte massorétique; tous les autres mss. grecs supposent la présence de כל sauf *71* qui donne un texte tronqué où manquent les deux mots *πασας* et *αυτου*. En toute hypothèse, la traduction de *Z* est plus correcte que celle de *A B*, il faut l'article devant *εντολας* et *προσταγματα*: d'ailleurs une quinzaine de minuscules au moins ont *πασας τας εντολας αυτου* et presque tous *τα προσταγματα αυτου*.

64 *χωρειν*] *υπενεγκειν B*, om. *A*. Les trois mots *δυνασθαι*, *χωρειν* et *υπενεγκειν* sont trois traductions possibles de הכיל qui se trouve encore dans TM; le sens demande qu'on choisisse *υπενεγκειν* = LXX Am. VII, 10 et Aquila 3 Reg. VII, 24 (héb. 38), ou *χωρειν* = LXX 3 Reg. VII, 13 (héb. 26) *A* et Symmaque 3 Reg. VII, 24 (héb. 38), qui correspondent à l'infinitif hiphil de כול. Traduire הכיל par *δυνασθαι*, comme semble l'avoir fait le premier auteur des LXX en ce passage, c'est le rapporter à יכל dont l'hiphil n'est pas certainement documenté. On saisit le progrès du texte: *A* représente la version ancienne avec un contre-sens *δυνασθαι*, *B* et *Z* ont introduit, sans détruire le mot fautif, une correction marginale *υπενεγκειν* ou *χωρειν*; la leçon de *Z* a disparu avec lui, la plupart des minuscules ont suivi *B*, quelques-uns seulement sont, comme *A*, exempts de retouche.

65 *οδου*] *εισοδου omnes*. L'erreur de *Z* provient de l'assonance *της εισ...*, il y a eu haplographie.

La discussion du texte trop court de *B. M. Add. 14.665*, f. 3, fait regretter qu'une feuille seulement d'un ms. aussi intéressant soit arrivée jusqu'à nous, la leçon unique *χωρειν* et l'exactitude des traductions montrent que le ms. d'où provient Z^{III} ne serait pas indifférent pour la restitution de l'état primitif des Septante.

Chapitre VI.

Fragments du livre des Psaumes (Z^{IV}).

§ 1. - *Le manuscrit.*

Vingt-huit folios, tous conservés à la Bibliothèque Vaticane, contiennent divers passages des Psaumes; ils appartenaient aux quaternions II à VII d'un psautier:

II	III	IV	V	VI	VII	VIII
26	2	*	5	*	*	169
14	12	16	4	*	*	10
3	11	*	*	24	*	23
*	*	*	*	*	13	*
*	*	*	*	*	18	*
8	20	21	*	22	*	*
17	19	15	7	*	*	1
25	9	*	6	*	*	273

Le format du manuscrit était à peu près identique à celui du volume actuel, un peu moins haut, mais plus large: les marges supérieure (env. 35 mm.) et inférieure (env. 45 mm.) ne paraissent pas avoir été rognées; la marge extérieure n'est plus que de 10 mm.,

elle devait être au moins du double. L'espace occupé par l'écriture est de 165 × 140 mm.; il est délimité par des traits à la pointe sèche. Les pages contiennent 21 lignes distantes de 8 mm., avec parfois une demi-ligne supplémentaire, cf. pp. 111, 115, 117, 125, 129, 131 (= ff. 9ᵛ, 21ᵛ, 15ᵛ, 6ᵛ, 22ᵛ, 13). Le texte y est écrit *στιχηρῶς* sur toute la largeur de la page; mais, comme il est généralement impossible d'écrire, dans une seule ligne, le stique entier, celui-ci se continue dans une ou plusieurs autres, qui commencent 10 mm. en arrière des premières. Le double début des lignes est indiqué par deux traits verticaux tracés à cette même distance.

L'écriture est une onciale verticale haute de 5 mm., assez élégante, et dont plusieurs lettres soutiendraient la comparaison avec le *Dioscurides* de Vienne; pourtant certains caractères de décadence inviteraient à la placer un peu plus bas dans le cours du VIᵉ siècle. L'épaisseur du parchemin serait déjà l'indice d'une basse époque, mais la gélatine qui recouvre un côté de chaque feuille empêche de l'apprécier exactement. Le rétrécissement des lettres aux fins de lignes est peut-être un signe plus certain d'une date avancée. Sans doute, le scribe n'ignore pas l'usage ancien de diminuer les dimensions des lettres surnuméraires sans modifier leurs proportions, ainsi a-t-il fait pour le mot ΑΓΑθοιϲ (p. 123 = f. 7ᵛ, l. 15), où cependant trois des quatre dernières lettres sont de forme ronde, et comme telles plus exposées à être amincies. Mais, le plus souvent les lettres rondes prennent la forme ovale si caractéristique de l'onciale penchée: il y a huit lettres étroites dans *του αιωνος* (p. 96 = f. 8, l. 6). Plusieurs fois, les lettres rondes seules sont rétrécies, les autres conservant leurs dimensions normales, ainsi dans *αποβλεπουσιν,* (p. 96 = f. 8, l. 15), *ε, ο, σ* sont très étroits tandis que *π, υ, ν* final même, sont au large; dans *απολουνται,* (p. 140 = f. 23ᵛ, l. 6), les deux *ο* sont étroits, tandis que λ et *ν* conservent à peu près leurs dimensions, *τ* s'élève au-dessus de la ligne, *α* et *ι* sont très petits. Les lettres étroites sont également employées dans les lignes supplémentaires en fin de pages, par exemple f. 15ᵛ; aux ff. 6ᵛ et 22ᵛ, la ligne 22 est composée de petits caractères bien proportionnés.

Il y a peu à dire sur la forme de chaque lettre. Les rondes sont normales, plutôt un peu élargies; le trait courbe de ϵ et ϲ, qui commence assez gros, se termine presque sans aucun épaississement. Les *apices* sont assez fortement marqués, surtout celui de gauche, dans Τ; la barre de Π ne dépasse pas les hastes, mais la

base de ⲇ se prolonge assez loin à droite et à gauche (jusqu'à une demi-largeur de chaque côté) et se termine volontiers par deux forts appendices triangulaires. La haste des lettres ⲅ, ⲩ, ⲫ, ⲯ se prolonge souvent jusqu'à la ligne inférieure, et quand ces lettres sont à la dernière ligne de la page, il arrive que le trait de plume atteigne 20 ou 25 mm. ⲫ et ⲯ rejoignent quelquefois les deux lignes voisines, inférieure et supérieure, c'est un défaut qui n'est pas étranger à d'excellents copistes, celui du *Cassius Dio*[1] (*Vat. gr. 1288*) ou celui du *Dioscurides*[2] de Vienne. Le trait oblique ascendant de ⲕ et ⲩ se termine habituellement par un fort crochet. Les deux parties de ⲕ sont franchement séparées, la panse de ⲁ est très aigüe.

A en juger par les pages les plus lisibles, il y aurait un assez grand nombre d'esprits. Un tréma, aux deux points très écartés, devait se trouver régulièrement sur ⲓ̈ et ⲩ̈ initiaux, et comme signe de la diérèse sur ϊ de υϊος. Il semble qu'au lieu des deux points il y ait un petit trait fin sur υ de υϊων (f. 17, l. 17), mais ce n'est pas absolument certain.

Les abréviations sont celles qu'on rencontre d'habitude, c'est-à-dire les *nomina sacra ;* toutefois, ανθρωπος n'est pas toujours abrégé non plus que ουρανος, mais on trouve χ̅ς̅ pour χρηστος (p. 132 = f. 13v, l. 17), le scribe ayant confondu ce mot avec le nom divin χριστος. Les ligatures sont à la fin des lignes: ȣ, p. ex. p. 90 = f. 26, l. 7; ⲧⲏ p. 130 = f. 22, l. 19 et ⲏⲛⲏ p. 125 = f. 6v, l. 3; ⲧ̈ = ται p. ex. p. 131 = f. 13, l. 14. ϗ = και ne se trouve pas seulement à la fin des lignes, une fois il commence un stique (p. 133 = f. 18, l. 21), et deux fois il est employé à l'intérieur d'un mot: ⲇⲓϗⲱ̄ = δικαιων (p. 134 = f. 18v, l. 13) et ⲇⲓϗⲱ (p. 139 = f. 23, l. 12).

Les titres des psaumes, le mot διαψαλμα, et probablement aussi le titre-courant des pages avaient été écrits à l'encre rouge, ils ont disparu au lavage. Les quelques traces, d'ailleurs illisibles, qui restent au début du Ps. xxxvi, f. 169v, l. 8, donneraient à penser que

---

[1] *Cassii Dionis Cocceiani Historiarum romanarum lib. LXXIX. LXXX quae supersunt codex Vaticanus Graecus 1288 praefatus est* P. Franchi de' Cavalieri, Lipsiae, mdccccviii, p. 13.

[2] *Dioscurides codex Aniciae Iulianae.....* Lugduni Batavorum, 1906, p. ex. f. 37r, au moins cinq fois dans la page.

le titre était d'un caractère plus petit que le texte. On croit apercevoir dans la marge, au niveau de cette même, ligne, une croix à branches égales, peut-être faudrait-il y voir une indication liturgique; s'il y avait des indications de ce genre, elles sont effacées, comme les numéros des psaumes qu'on s'attendrait à trouver dans les marges.

Chaque psaume commence par une initiale, haute de 12 mm. au moins, et qui avance, d'une demi-largeur, dans la marge. Une majuscule du même genre se trouve au Ps. XI, 8, p. 99 = f. 25^{v}, l. 2. Assez souvent, dans le cours des psaumes, un ou plusieurs stiques commencent par une lettre haute de 8 à 9 mm. tandis que la hauteur normale est de 4 à 5 mm. seulement. Nous avons distingué dans l'édition ces grandes lettres de deux espèces, en les représentant par des majuscules grecques ordinaires de deux corps différents.

Les signatures des cahiers se trouvaient à l'angle supérieur droit des feuillets, à l'angle gauche correspondant il y avait une croix, comme dans le ms. I de Freer (*codex Washingtonensis Deuteronomii et Josue* = Θ).[1] Les croix sont encore visibles aux feuillets 26^{v}, 5^{v} et 169 qui sont respectivement le début des cahiers II, V et VIII, mais, des lettres, qui étaient beaucoup plus exposées à être rognées puisqu'elles se trouvaient à l'angle extérieur, il ne reste que *β* au f. 26^{v}; c'en est assez pour établir que le manuscrit commençait au ps. I sans prologue ou indications liturgiques, les pss. I-VII occupaient le premier quaternion.

L'orthographe est très défectueuse, purement phonétique; les changements les plus fréquents sont: *ε* pour *αι*, *εξομολογεσομε*, p. 91 = f. 14^{v}, l. 1 et réciproquement *παιδιον* pour *πεδιον*, p. 90 = f. 26, l. 11; *θλιψαιων*, p. 134 = f. 18^{v}, l. 7 etc.; *η* pour *ι* ou *ει*: *μημνησκη*, p. 89 = f. 26^{v}, l. 21 ou *δοξι*, p. 90 = f. 26, l. 3; *ι* pour *ει* et *ει* pour *ι*: *πετινα*, f. 26, l. 12 et *επει*, p. ex. p. 121 = f. 4^{v}, l. 8. Autre cas d'itacisme dans *κοινος* pour *κυνος*, p. 120 = f. 5, l. 2. Le scribe écrit indifféremment *εξανγιλω*, p. 93 = f. 3^{v}, l. 19 et *αναγγιλατε*, ibid., l. 7. Peut-être doit-on à un défaut de prononciation, chez celui qui dictait, la graphie *τηλαυησεως* pour *τηλαυγησεως*, p. 109 = f. 19, l. 13.

---

[1] H. A. Sanders, *The Old Testament manuscripts in the Freer collection*, part I, *the Washington manuscript of Deuteromy and Joshua*, New-York, 1910, pl. I. La croix n'est pas réservée au premier folio du Deutéronome, elle se trouve à chaque cahier, cf. *Fac-simile of the Washington Manuscript.....*, Ann Arbor, Michigan, 1910, pp. 1, 17, 29, 45, etc.

§ 2. - *Le texte.*

Aucun livre de l'Ancien Testament n'a été copié aussi fréquemment que le psautier. Holmes et Parsons ont utilisé, pour leur édition, environ 130 manuscrits des Psaumes, et pourtant, le nombre des variantes y est des plus restreints. Les moines connaissaient tous par cœur le texte du psautier, ni erreurs, ni corrections ne pouvaient facilement se propager.

Un simple coup d'œil sur l'apparat critique de Holmes-Parsons montre qu'en face du *Vaticanus,* qui sert de base à l'édition, se tient l'ensemble des minuscules. Fr. Bäthgen,[1] dans ses études sur la valeur des anciennes versions pour la critique des Psaumes, a mis ce fait en évidence et désigné respectivement par les sigles O et O^1, d'une part, l'édition Sixtine (= *B*), et d'autre part, la recension ordinaire, celle dont les variantes se trouvent dans les notes de Holmes.

M. A. Rahlfs,[2] qui a repris et approfondi l'étude des caractères spéciaux à chacun de ces textes, les désigne, celui de *B* par G et celui des minuscules par G^{vulg}. Les conclusions de M. Rahlfs sur la distribution des textes sont les suivantes:[3] *B* et la version bohaïrique sont étroitement unis, *S** les suit de près, leur *consensus* représenterait assez bien le texte qu'on lisait dans la Basse-Egypte. La version sahidique se rapproche beaucoup des fragments de psautiers sur papyrus *L* et *U*, ce sont trois témoins de la recension en usage dans le Sa'id ou Haute-Egypte. L'ancienne traduction latine avec *H* et *R* s'écarte de *B* plus que le groupe précédent, mais reste encore très loin de G^{vulg}.

D'un autre côté, l'*Alexandrinus* ne manque pas d'affinité avec G^{vulg}; il est, dans une moitié au moins du psautier, plus proche de G^{vulg} que de *B.* Il est donc certain que la recension vulgaire existait avant le ve siècle; de plus il est probable qu'elle prévalait dès lors pour l'usage liturgique, car les Psaumes de *A* ont été

---

[1] *Jahrbücher für protestantische Theologie*, 1882, t. 8, p. 407 sq., cité d'après A. Rahlfs, *Septuaginta Studien,* II, p. 39 sq.

[2] *Septuaginta-Studien herausgegeben von* Alfred Rahlfs, 2. Heft. *Der Text des Septuaginta-Psalters. Von* A. R. Nebst einem Anhang: *Grieschische Psalterfragmente aus Oberägypten nach Abschriften von* W. E. Crum, Göttingen, 1907 p. 256.

[3] *Ibid.*, p. 53 57.

copiés sur un livre destiné au service divin.[1] Deux siècles plus tard, le *Sinaiticus*, très voisin de *B* dans sa forme première, a été profondément modifié par un correcteur qui s'est proposé de le rendre conforme au texte courant, c'est-à-dire à G^{vulg}. Ce correcteur, désigné, depuis Tischendorf, par les lettres *c.a*, a réussi à faire du *Sinaiticus* le deuxième témoin en date de la recension vulgaire, témoin dont la parenté avec les manuscrits postérieurs est plus étroite et plus constante que celle de l'*Alexandrinus*.

Le *Zuqninensis*[2] se place, par sa date, entre *A* et $S^{c.a}$; son texte appartient nettement à la recension vulgaire, à cette κοινή du psautier qui n'est autre, semble-t-il, que la recension de Lucien d'Antioche.[3] En voici la preuve: M. Rahlfs a dressé une liste de 129 variantes caractéristiques de G^{vulg};[4] sur quatorze passages où il est possible de comparer *Z* à cette liste, il n'y a d'autre désaccord que καθιλαν (x, 3) au lieu de καθειλον, encore cette dernière leçon est-elle commune aux onciaux et aux minuscules, καθειλαν est une variante orthographique particulière à *Z*.

Pour apprécier plus exactement la situation de *Z* vis-à-vis des autres témoins de G^{vulg}, le choix d'une base de collation était assez délicat;[5] nous avons pris un texte moyen, établi sans aucune préoccupation critique, celui du Ψαλτηριον του προφητου και βασιλεως Δαυιδ, édité à l'Imprimerie de la Propagande, Rome, 1873. Dans tous les cas où il diverge de *Z* nous avons contrôlé ce texte au moyen des notes de Holmes-Parsons; ce contrôle était toujours

---

[1] H. B. Swete, *The Old Testament in greek according to the Septuagint*, vol. II, 2d ed. Cambridge, 1896, p. viii.

[2] Le *Zuqninensis* est désigné dans ce chapitre, comme dans les précédents, par la lettre *Z;* il importe de noter que Paul De Lagarde et M. A. Rahlfs emploient le même sigle pour désigner le *Psalterium quadruplex* de la Cathédrale de Cologne, n. 8. Ce manuscrit est une copie du *Bambergensis* (Königl. Bibliothek, A. I. 14) et contient le texte grec du psautier transcrit en lettres latines.

[3] A. Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, p. 236.

[4] *Ibid.*, p. 40-53.

[5] Il était impossible de prendre comme base d'une collation Holmes-Parsons ou l'édition manuelle de Cambridge, parce qu'elles reproduisent le *Vaticanus*. L'édition de la Propagande n'est assurément pas sans défauts, mais le lecteur verra qu'elle nous a servi uniquement comme point de départ et principe de classement. Dans les listes qui suivent, la leçon de *Z* est toujours la première, celle du Ψαλτηριον vient après le crochet.

utile, indispensable dans quelques cas où les éditeurs romains ont choisi, contre l'accord des minuscules, une leçon attestée seulement par l'un ou l'autre des manuscrits onciaux.

Z se distingue tout d'abord par une orthographe systématiquement conforme aux usages de la *κοινή*, et il se montre, sur ce point, plus constant même que *A B S*.

Les aoristes asigmatiques sont toujours en *α*: IX, 7 *καθειλας R S*c.a *156 185*] *καθειλες A B S* min* 11 *ενκατελιπας S*c.a *140 156 273*] *ενκατελιπες A B R S* min* X, 3 *καθιλαν Z* sol.] *καθειλον* XXI, 2 *ενκατελιπας 188 194*] *ενκατελιπες* XXXIII, 6 *προσελθατε unc*] *προσελθετε min* XXXV, 12 *ελθατω A R 27 55*] *ελθετω B S min* 13 *επεσαν A R S*c.a 8 *min*] *επεσον B min*.

Les formes comme *συνελημφθη* (IX, 16, 17), *ερυσω* (XXI, 5), *ερυσατο* (XXXIII, 5, 18), *επεστηρισας*[1] (XXXVII, 3) sont préférées aux formes plus classiques des manuscrits récents: *συνεληφθη, ερρυσω, ερρυσατο, επεστηριξας*. Les adjectifs en *ης* ont l'accusatif masculin en *ην*: XXI, 21 *μονογενην* XXXVI, 35 *ασεβην*.[2] La présence de l'augment temporel dans le verbe *ευφραινειν* est encore un point de contact avec l'orthographe des mss. onciaux *A B U* dans la première partie du psautier:[3] XV, 9 *ηυφρανθη* XXIX, 2 *ηυφρανας*. Dans les mots composés, les prépositions *εν* et *συν* ont conservé leur forme intacte, quelle que soit la consonne qui les suive:[4] *ενκατελιπας* (IX, 11; XXI, 2) *ενκατελιπεν* (XXXVII, 11) *ενπνευσεως* (XVII, 16) *ενπαιγματων* (XXXVII, 8) *συνσιοντος, συνσησι* (XXVIII, 8).

---

[1] *Επεστηρισας* est forme régulière dans le grec des Septante, H. THACKERAY, *A Grammar of the Old Testament in greek according to the Septuagint*, Cambridge, 1909, p. 223.

[2] Pour ce mot, l'usage de *Z* n'est peut-être pas constant, car *ασεβη* paraît certain à X, 5. Le *codex Alexandrinus* présente aussi des variations dans l'orthographe de ce mot, il porte *ασεβην* au moins à IX, 23 et X, 5. Cf. THACKERAY, *ibid.*, p. 176.

[3] Le verbe *ευφραινειν* ne reçoit l'augment temporel *ηυ* que dans la première partie du psautier (Pss. I-LXXVII). C'est une des preuves par lesquelles M. Thackeray démontre que le livre des Psaumes a été traduit de l'hébreu en grec par deux traducteurs différents. Le témoignage de *Z* n'y contredit pas, il est d'autant plus intéressant qu'à XXIX, 2, la plupart des minuscules, témoins comme *Z* de Gvulg, commencent par *ευ*. Cf. THACKERAY, *op. laud.*, p. 68.

[4] Dans le psautier, les mss. onciaux ont presque toujours la forme non assimilée, cf. THACKERAY, *ibid.*, p. 132 sq.

Questions orthographiques mises à part, les cas où *Z* suit la leçon commune des onciaux contre l'édition de la Propagande sont assez rares, encore est-il que *Z* est presque toujours accompagné dans cet accord avec *A B R S* (*T U*) par un certain nombre de minuscules, ou par Théodoret[1] qui est un des témoins les plus certains de G^vulg: IX, 38 *την ετοιμασιαν unc min* $^1/_2$] *τη ετοιμασια min* $^1/_2$ *Thdt* X, 4 *αποβλεπουσιν unc*] *επιβλεπουσιν min Thdt* XI, 5 *παρ ημων unc*] *παρ ημιν min Thdt* 8 *φυλαξεις, διατηρησεις unc min* $^1/_2$ *Thdt* ^ed. 1] *φυλαξαις, διατηρησαις min* $^1/_2$ *Thdt*^3 XIV, 3 *επι τους unc min* $^1/_2$ *Thdt*^3] *επι τοις min* $^1/_2$ *Thdt* ^ed. 1, 2 XV, 3 *εθαυμαστωσεν unc*] add. *ο κυριος min Thdt* XXVIII, 6 *τον λιβανον unc min Thdt*^1, 2] *του λιβανου 39 144 Thdt* ^ed. 3 XXX, 8 *επειδες unc Thdt* ^ed. 1, 3] add. *επι min Thdt*^2.

En général, il y a partage entre les onciaux, *Z* accompagne le plus souvent l'*Alexandrinus* et le *Sinaiticus* retouché (*S*^c.a) ou au moins un des deux: IX, 11 *επι σοι A min* $^1/_2$ *Thdt*] *επι σε B R S min* $^1/_2$ 37 *κ̅ς̅ βασιλευσι S 144*^corr] *βασιλευσει κ̅ς̅ A B R, κ̅ς̅ βασιλευς min Thdt* XIII, 5 *φοβω A B S*^c.a *U min* $^1/_2$ *Thdt*] *φοβον R S* min* $^1/_2$ *ω A R 55 156 167*] *ου B S min Thdt* XV, 10 *αδου A 22 min Thdt* ^ed. 1] *αδην B R S U min Thdt*^2, 3 XVII, 42 *εισηκουεν S*^c.a *min*] *εισηκουσεν A B R S* U Thdt* 45 *με S*^c.a *12 min*] *μοι A B R S* min Thdt* 47 *θ̅ς̅ S*^c.a *U min Thdt*^1, 2] add. *μου A B R S* Thdt* ^ed. 3 XX, 12 *as A S*^c.a *31 min Thdt*^1] *αις 77 min Thdt*^2 XXI, 20 *μου A B*] *σου απ εμου R S*^c.a *U min Thdt* (*σου S**) XXX, 9 *εχθρου A B S U*] *εχθρων R min Thdt* XXXIII, 8 *ο αγγελος R S*^c.a *U 27*] om. *ο A B S* min Thdt* 19 *τη καρδια U min* $^1/_2$ *Thdt*] *A B R S min* $^1/_2$ XXXV, 12 *σαλευση* (*-ει* ou *-ι*) *A R S*^c.a *29 min Thdt* ^ed. 1, 3] *σαλευσαι B S* min Thdt*^2 XXXVI, 4 *δωη A R*^1 *min Thdt*] *δωσει B S* 9 *γην A R min Thdt*] pr. *την B S* 18 *αιωνα A S*^c.a *min*] pr. *τον B R S** XXXVI, 33 *ουδε B R S T min* $^1/_3$ *Thdt* ^ed. 1, 3] *ουδ' ου A min* $^2/_3$ *Thdt*^2 XXXVII, 4 *τοις οστεοις B R S*] pr. *εν A T min Thdt* XXXVII, 8 *ψυαι A T min* $^1/_2$] *ψοαι R min* $^1/_2$ *Thdt*.

---

[1] Théodoret (*Interpretatio in Psalmos*) est cité d'après MIGNE, *P. G.* 80, 857-1998 Cette édition reproduit celle de Schulze, dont le texte correspond assez exactement à celui de Sirmond, sauf addition, en note, des variantes de trois *Codices Augustani* que nous citons sous le sigle *Thdt*^1, 2, 3 par opposition à *Thdt*^ed. Sur Théodoret, cf. RAHLFS, *Septuaginta-Studien*, II, p. 171-178. — Les autres abréviations employées ici sont *unc* = manuscrits onciaux *A B R S* (*TU*); *min* = les minuscules cités par Holmes-Parsons; *min* $^1/_2$, environ moitié des ms. utilisés pour l'édition d'Oxford.

Trois fois seulement *Z* s'oppose à l'ensemble des minuscules, à Théodoret et aux deux onciaux *A* et *S*$^{c.a}$: XIII, 5 *δικαια B S**] *δικαιων A S*$^{c.a}$ *U min Thdt* XXXIII, 13 *ιδειν ημερας B*] tr. *A R S min Thdt* XXXV, 12 *αμαρτωλων B R S**] *αμαρτωλου A S*$^{c.a}$ *min Thdt.* Une fois *Z* a pour lui la plupart des minuscules, mais aucun oncial: XI, 4 *γλωσσαν min Thdt*] pr. *και unc.*

Les erreurs et particularités de *Z* sont peu nombreuses: IX, 4 *ασθαινησωσιν* au lieu de l'indicatif *ασθενησουσιν* IX, 39 *προσθη δ ετι*] om. *δ omnes* X, 1 *μεταναστευω*] *μεταναστευου* XI, 9 *υψος*] add. *σου omnes,* et fort. *Z*^{corr} XIII, 3 *ηχθρεωθησαν*] *ηχρεωθησαν* XXII, 5 *κρατιστος*] *κρατιστον omnes* (se rapporte à *ποτηριον*) XXIV, 14 *αυτων*] *αυτον* XXXVI, 1 *τους ποιουντας*] *τοις ποιουσιν omnes.* A ces leçons, dont *Z* est le seul témoin, il convient d'en ajouter plusieurs autres très faiblement appuyées et dont quelques-unes méritent d'être rangées dans la catégorie des bourdons: XI, 3 *ελαλησαν κακα Thdt*[3] (vid.) est peut-être une combinaison de la leçon commune aux onciaux *ελαλησαν* et de celle qui se rencontre dans les minuscules *ελαλησεν κακα*[1] XVII, 23 *απεστησεν* (sujet au pluriel neutre) *21 268*] *απεστησαν unc min Thdt* XXI, 16 *κατηγαγεν 194 293*] *κατηγαγες unc min Thdt*[1,3] (quelques mss. et *Thdt*[2] ont *κατηγαγον* qui paraît être une correction de la leçon erronée *κατηγαγεν*) XXIX, 3 *ιασομαι* au lieu de *ιασω με* (cette erreur, qui est une faute d'écriture existe aussi dans une vingtaine de minuscules) XXX, 7 *παντας τους φυλασσοντας 184 269*] *τους φυλασσοντας B S 188 276, τους διαφυλασσοντας min Thdt*$^{ed.1}$, *παντας τους διαφυλασσοντας Thdt*[2,3] XXXIII, 14 *τα χειλη U 210*] om. *τα A B R S min Thdt.*

La somme des variantes, que nous avons essayé de classer, aide à se faire une idée de ce qu'était la recension vulgaire du psautier (O[1] de Baethgen, G^{vulg} de Rahlfs) au moment où elle remplaçait définitivement l'ancienne traduction, non retouchée. Deux conclusions découlent de cet examen. Le *codex Zuqninensis* des Psaumes tient une position intermédiaire entre l'*Alexandrinus* et le *Sinaiticus* retouché (*S*$^{c.a}$) sur des points de détail, mais dans

---

[1] Cette leçon de *Z* témoigne en faveur de G^{vulg}, avec cette particularité que le verbe, dont le sujet est *εκαστος*, est resté au pluriel comme dans les onciaux.

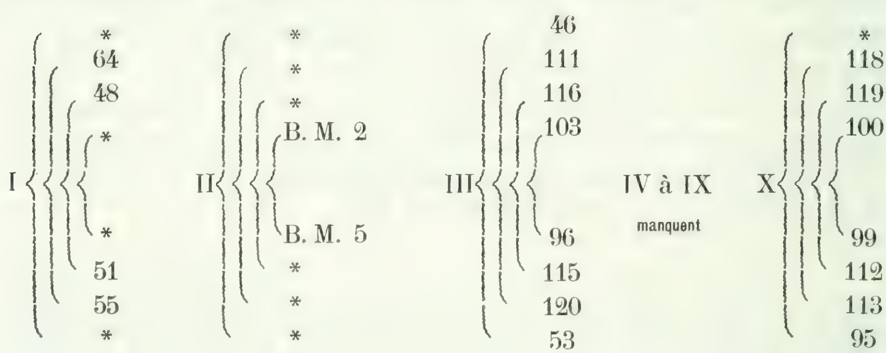
l'ensemble il est plus voisin qu'eux deux de la recension vulgaire.[1] D'autre part, l'attachement de *Z* aux usages orthographiques de la *κοινή*, suivis par les copistes des autres manuscrits onciaux, montre que l'orthographe des manuscrits minuscules n'est pas, du moins dans le psautier, caractéristique de la recension qu'ils contiennent. M. Rahlfs écrivait naguère :[2] c'est un pur hasard que nous n'ayons aucun ancien manuscrit lucianique. Le *Zuqninensis* vient à point pour combler cette lacune.

Chapitre VII.

Fragments du livre d'Ezéchiel (Z^v).

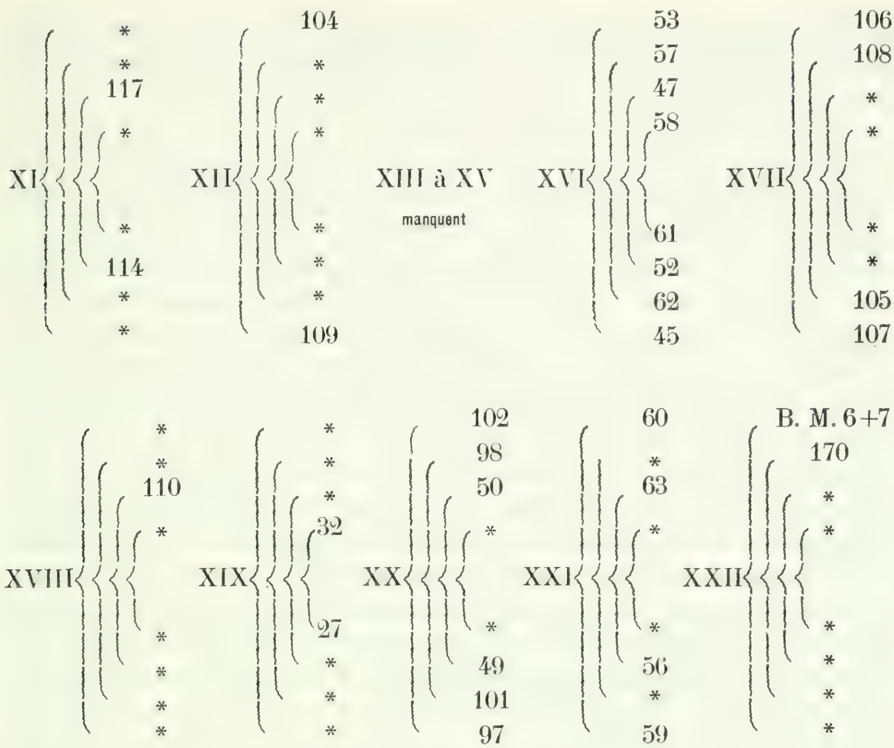
§ 1. - *Le manuscrit.*

Cinquante-deux feuillets, dont trois sont à Londres, proviennent d'un manuscrit d'Ezéchiel en onciale penchée. Ce manuscrit comprenait 22 cahiers dont 13 sont actuellement représentés :

[1] Dans la liste des passages où les onciaux se partagent entre *Z* et l'édition de la Propagande, sur vingt cas, *Z* est d'accord sept fois avec *A* contre *S*, sept fois avec *S* contre *A* et cinq fois avec les deux. Mais ceci ne doit pas faire oublier que le ***Sinaiticus***, même après correction, et l'***Alexandrinus***, sont des textes mêlés avec un pourcentage assez considérable de leçons complètement étrangères à la recension vulgaire, tel n'est pas le cas du ***Zuqninensis***.

[2] ***Septuaginta-Studien***, II, 236 : « Wir können sie (die Rezension Lucians) mit Sicherheit nachweisen bei Chrysostomus, bei den mit Hieronymus korrespondierenden Goten Sunnia und Fretela und bei Theodoret. Es ist also ein blosser Zufall, wenn uns aus jener Zeit keine Hss. mit reinen Luciantext erhalten sind ».

Trois signatures, parfaitement reconnaissables, fixent avec certitude le schéma proposé: ce sont *IB* au f. 104v, *K* au f. 102v et *KΛ* au f. 60v. Tous les cahiers connus sont des quaternions réguliers: une ou plusieurs pages à la fin de XXII pouvaient être vides.

Les marges inférieure et supérieure étaient au moins de 40 mm., la marge extérieure a été rognée partout, assez souvent même l'écriture a été endommagée. Plusieurs feuilles ont été violemment corrodées, particulièrement 105-108 et *Br. Mus. Add. 14.665,* f. 2, 5 et 6 + 7; d'autres ont été chiffonnées sur les bords, et leur parchemin s'est rétréci. Les pages les mieux conservées donnent pour la partie écrite de 190 à 200 mm. de haut sur 140 à 145 de large. Il y a deux colonnes, chacune de 60 à 65 mm. de large, l'espace blanc qui les sépare est de 22 mm. environ. Les lignes sont régulièrement au nombre de 21, avec une moyenne de 8 à 10 lettres, quelquefois 11 ou 12 lorsque la largeur de la colonne dépasse la moyenne; au f. 100v, col. 2, la ligne 5 est de 14 lettres, et la ligne 7 de 15. Le parchemin a été finement réglé, les lignes étant écartées

de 10 mm. ou un peu moins; il n'y a pas de rectrices supérieures. Les lettres, hautes de 7 mm., vont en diminuant très légèrement à la fin des lignes.

L'écriture est une onciale inclinée à droite, régulière, et d'un tracé très assuré, postérieure à celle du ms. III de Freer,[1] mais notablement antérieure à cette écriture artificielle, si fréquente à partir du VIIIe siècle, qu'on trouvera par exemple dans le *Venetus*[2] ou le *Psautier Uspensky* de 862.[3] Le *Zuqninensis* d'Ezéchiel serait du VIIe ou plutôt du VIIIe siècle: Tischendorf a dit du f. 2 de Londres: « saeculi fere septimi ».[4] Le début du VIIIe siècle serait encore suggéré par la comparaison de *Z* avec le fragment gréco-arabe trouvé dans la Kubbet el Hasne de Damas;[5] or, bien que ce fragment soit d'une écriture plus récente que *Z*, il ne paraît pas possible de le descendre jusqu'au troisième siècle de l'hégire, car alors, les chrétiens savaient parler et écrire l'arabe assez couramment et n'auraient plus eu besoin d'écrire en lettres grecques une langue qui était devenue la leur. Théodore Abou Qourra a écrit en arabe à Harran dès la fin du VIIIe siècle et Damas, siège de la dynastie omayyade, a dû se trouver en avance pour l'usage de l'arabe sur les villes de province, surtout sur celles de langue syriaque.

L'alphabet est remarquable par l'étroitesse des lettres dites rondes: *Є* et *C* se confondent avec *I* pour peu que l'écriture soit effacée. *O* et *Θ* ont le blanc très diminué par l'empâtement du trait au sommet et à la pointe inférieure de la lettre. Dans *Θ* la

---

[1] Voir un spécimen de ce manuscrit dans C. R. GREGORY, *Das Freer-Logion*, Leipzig, 1908, p. 18 et 31.

[2] G. WATTENBACH, *Scripturae graecae specimina*, editio altera, Berolini, MDCCCLXXXIII, tab. IX.

[3] *Ibid.*, tab. X.

[4] F. C. TISCHENDORF, *Monumenta sacra inedita*, nova collectio, volumen alterum. Lipsiae, 1857, p. XXXIV.

[5] Voir sur cet intéressant fragment: BRUNO VIOLET, *Ein zweisprachiges Psalmfragment aus Damaskus*, Berichtiger Sonderabzug aus der *Orientalistichen Litteratur-Zeitung*, 1901. Berlin, 1902. 52 col. et une planche. Bien que la photographie soit assez indistincte, l'écriture apparaît notablement plus récente que celle de *Z*^v, les lettres sont moins bien formées, il y a des majuscules au début des stiques et les esprits abondent. M. Violet date ce fragment de la fin du VIIIe ou du commencement du IXe siècle. Le *codex Zuqninensis* d'Ezéchiel lui est antérieur d'au moins cinquante ans.

barre horizontale sort à droite et à gauche de 1 ou 2 mm.; la base de Δ ne se prolonge généralement pas au dehors, ou quelquefois à gauche seulement, elle repose assez rarement sur ces appendices triangulaires qui sont devenus caractéristiques de Δ dans l'écriture paléoslave. La barre de *Π* est strictement limitée par les jambages verticaux. La languette de Є est si petite qu'elle ne comporte aucun ornement; parfois, cependant, à la fin des lignes, elle s'allonge: au f. 103[v], col. 1, l. 20, elle atteint presque 5 mm. et se termine par un point.

ω ressemble à un *W* aux côtés bombés. L'angle inférieur de la ligne brisée dans *M* est très arrondi, sans que cette lettre prenne la forme ⲙ, fixée dans l'écriture copte, et qu'on trouve en fin de ligne dans les plus anciens manuscrits. La boucle inférieure de *B* est exagérée aux dépens de la boucle supérieure qui disparaît dans un épaississement du trait vertical ou se résout en un gros trait horizontal qui fait penser au Б russe. Parfois, cette boucle inférieure est si grosse et si anguleuse, qu'il serait possible de confondre *B* avec Δ. La panse de *Λ* est très étroite, dessinée par deux traits grêles, légèrement bombés; le sommet de l'angle arrondi qui qui repose sur la rectrice est assez souvent empâté.

La barre de *T* est terminée, soit par deux points anguleux, soit par deux appendices arrondis dont celui de gauche est au-dessus, celui de droite au-dessous d'elle; cette dernière disposition est la plus fréquente pour les *T*, assez rares, qui s'élèvent au-dessus des autres lettres vers la fin des lignes (cf. ⲁⲩⲧⲟ[ⲓⲥ], f. 103[v], col. 2, l. 3; f. 106[v], col. 1, l. 4, etc.). *Ψ* se compose d'une croix dont la barre transversale se trouve soit au niveau supérieur, soit à mi-hauteur des lettres ordinaires (cf. f. 103[v], col. 1, l. 3 et col. 2, l. 15). Les hastes de *P*, *Φ*, *Ψ* se prolongent d'une demi-hauteur au-dessous de la ligne, celles de *Φ* et *Ψ* dépassent d'une longueur équivalente le niveau supérieur des lettres communes. *Y* est fait de deux traits droits, celui de gauche, épais et court, descend jusqu'à la rectrice, celui de droite, très grêle se prolonge d'une demi-longueur au-dessous de la ligne; cette forme de *Y*, caractéristique à ce qu'il semble de l'onciale inclinée, n'apparaît pas encore dans le ms. III de Freer, où *Y* est dessiné à la manière ancienne. *Ξ* est formé de deux traits: la barre supérieure est complétement séparée, et la ligne brisée, qui forme la partie inférieure de cette lettre, se termine au-dessous de la ligne par un long trait de plume (cf. f. 103[v], col. 1, l. 21).

A la fin des lignes, les lettres sont parfois si réduites qu'il devient très difficile de les distinguer; elles ne sont pas posées sur la rectrice, mais écrites à mi-hauteur des autres lettres ou tout à fait en exposant. Certaines ligatures sont très fréquentes: ϒ, p. 149 = f. 48, col. 1, l. 4 et *passim;* même à l'intérieur d'un mot: ϒΓο, p. 231 = f. 50v, col. 1, l. 21. ϒ, p. 150 = f. 48v, col. 1, l. 16 etc.; en particulier dans μϒ, p. 178 = f. 119, col. 2, l. 8, 18, bien qu'il y ait pour *μου* une ligature spéciale, d'usage courant: μ̈, p. 173 = f. 53, col. 1, l. 11; et à l'intérieur d'un mot: οφθαλμοις, p. 176 = f. 118, col. 2, l. 9. D'autre part, le scribe a écrit γϒς, p. 153 = f. 55, col. 1, l. 3. La finale *αι* est souvent représentée par un trait ondulé: dans κ, p. 172 = f. 120, col. 1, l. 9; dans ο, p. 164 = f. 116, col. 2, l. 21 et p. 204 = f. 58, col. 2, l. 15; dans ι, peut-être p. 234 = f. 49, col. 1, l. 10; et à l'intérieur d'un mot: τις, p. 164 = f. 116, col. 2. l. 11. Il semble que *ος* est écrit ςο, p. 190 = f. 117, col. 1, l. 5. Les ligatures de μι et μη se trouvent plusieurs fois, entr'autres p. 190 = f. 117, col. 2, l. 3 et p. 201 = f. 47, col. 1, l. 10. Les abréviations sont celles, bien connues, des *Nomina sacra,* il est inutile de les répéter.[1]

Les esprits et les signes de ponctuation doivent être assez fréquents dans le manuscrit, mais il est difficile de les reconnaître avec certitude, sauf dans les pages très lisibles. L'esprit rude est fréquent, surtout lorsque l'article *ὁ, ἡ* se trouve devant un mot qui commence par une voyelle. L'esprit doux, au contraire, est très rarement marqué, et plusieurs mots qui devraient l'avoir ont reçu l'esprit rude: *ὁφθαλμος,* p. 161 = f. 111v, col. 1, l. 1; *ἑις* (pour *ἐις*), p. 168 = f. 96, col. 1, l. 11; p. 165 = f. 103v, col. 2, l. 6; *υπερ ὁφθησεται,* p. 164 = f. 116, col. 2, l. 15 où l'accent qui suit *ρ* n'est pas l'accent tonique, mais bien l'apostrophe qui suit volontiers les mots hébreux, et les mots grecs qui se terminent par une consonne autre que *ν* ou *ς*. Il y a de nombreux exemples d'apostrophes, surtout dans le groupe des pages très lisibles publiées par Cozza-Luzi,[2] tantôt après des consonnes, et tantôt après des voyelles: à l'intérieur d'un mot, *θαμ'βος* (p. 164 = f. 116, col. 2, l. 3); pour séparer *ουκ* ou *εξ* d'un mot qui commence par une voyelle: *ουκ' εξ*

---

[1] Plusieurs fois, *ϊσραηλ* et *ϊερουσαλημ* sont écrits en entier; cf. p. 180 = f. 100v, col. 2, l. 19.

[2] *Novae Patrum Bibliothecae ab Ang. Card. Maio collectae tomus X,* Romae, M.CM.V. pars 3a, p. 5-20.

(p. 162 = f. 111, col. 2, l. 13); *ουκ' εσται* et *εξ' ϊερεως* (p. 166 = f. 103, col. 2, l. 6 et 16); après le monosyllabe *χειρ'* (p. 167 = f. 96ᵛ, col. 2, l. 10). Bien plus, après des mots terminés par une voyelle: *τοιχω'*, p. 169 = f. 115ᵛ, col. 2, l. 17; *μια'* et *ημερα'*, p. 161 = f. 111ᵛ, col. 1, l. 15 et col. 2, l. 8; *ϊουδα'*, p. 172 = f. 120, col. 2, l. 8. Plusieurs fois, semble-t-il l'apostrophe n'est qu'un signe de remplissage, à la fin d'une ligne moins longue que ses voisines; ainsi après le mot *τοιχω'* déjà cité et après trois mots terminés en *ν* ou *s*: *γην'* (p. 172 = f. 120, col. 2, l. 14), *θυμιαματος'* (p. 170 = f. 115, col. 2, l. 16), *νομος'* (p. 166 = f. 103, col. 2, l. 14). Quelquefois, au lieu d'une apostrophe, il faudrait peut-être lire une *στιγμή*, par exemple après *σκυλα*, p 165 = f. 103ᵛ, col. 2, l. 12? L'apostrophe paraît servir comme signe d'abréviation dans *μην'* au lieu de *μηνι* (p. 167 = f. 96ᵛ, col. 1, l. 20).

Il y a quelques virgules très nettes,[1] p. ex. après *εισιν*, p. 162 = f. 111, col. 2, l. 14. Les deux points paraissent être le signe de ponctuation habituel; ils tiennent la place d'une lettre, de telle sorte qu'un espace vide entre deux mots est presque toujours un indice de leur présence. Le tréma se trouve très souvent sur Ϋ et ϊ au début des mots, il marque la diérèse dans *αδωναϊ*, *passim*, et ailleurs encore, p. ex. *δϊότι*, p. 232 = f. 50, col. 1, l. 20. Une fois au moins il y a un petit trait sur *υ* initial, suivant l'usage de quelques manuscrits,[2] p. 206 = f. 61, col. 1, l. 8. Assez souvent, un petit trait dans la marge indique le début d'une section, sans que la première lettre ait des dimensions particulières.

L'orthographe est assez bonne, les cas d'itacismes sont rares; à noter toutefois *η ποιησεις* pour *η ποιησις*, p. 148 = f. 64ᵛ, col. 2, l. 4; *ισελευσονται*, p. 235 = f. 101ᵛ, col. 2, l. 1; *ε* pour *αι*, p. 238 = f. 97, col. 1, l. 16; *υ* est écrit pour *οι* dans *ενκαταλελυπεν*, p. 171 = f. 120ᵛ, col. 1, l. 10-11 et *κυλιαι* au lieu de *κοιλιαι*, p. 165 = f. 103ᵛ, col. 1, l. 6.

---

[1] Cozza-Luzi a transcrit par une virgule le trait ondulé, abréviation de *αι* (p. 164 = f. 116, col. 2, l. 21), *Novae Patrum Bibliothecae.... tomus X*, pars 3ª pag. 8.

[2] Il n'est pas toujours facile de distinguer un trait mince d'un tréma tracé par une main qui appuie à peine; le cas cité est celui qui m'a paru le plus certain. Cet usage d'un tiret sur Υ initial est signalé pour le *Washingtonensis Θ*, par exemple. Cf. H. Sanders, *The Washington Manuscripts of Deuteronomy and Joshua*, p. 9.

Quelques erreurs se sont glissées sous le calame du scribe: *χαι* pour *και* (p. 210 = f. 62, col. 1, l. 15), et *τευτεραν* au lieu de *δευτεραν* (p. 212 = f. 45, col. 2, l. 11 sq.). Plus souvent, le copiste a péché en omettant une lettre ou une syllabe: *εκινήτις* au lieu de *εκ(ε)ινη ήτις* (p. 208 = f. 52ᵛ, col. 1, l. 11); *οϊερεις* pour *οι ϊερεις* (p. 242 = f. 63, col. 2, l. 18); *γλυζον* pour *γλυκαζον* (p. 151 = f. 51, col. 1, l. 20); *ακαρσια* et *ακαρσιαν* tandis que tous les manuscrits ont *ακαθαρσια* et *ακαθαρσιαν* (p. 190 = f. 117, col. 2, l. 9 et p. 204 = f. 58, col. 1, l. 6); *παραλυσονται* au lieu de *παραλυθησονται* (p. 167 = f. 96ᵛ, col. 1, l. 5). Il y a aussi quelques ditographies: *ε̃πι φως επι φως* au lieu de *ως επι φως* (p. 226 = f. 27ᵛ, col. 2, l. 9-10); *επι του ποταμου αναβησεται* répété et non effacé (p. 246 = f. 59, col. 2, l. 16-21); *επι τους* écrit deux fois (p. 182 = f. 99ᵛ, col. 2, l. 5). Aucune de ces erreurs n'a été corrigée; deux fois seulement, il semble que quelqu'un ait eu souci de réparer une omission, cf. p. 148 = f. 64ᵛ, col. 2, l. 11 et p. 189 = f. 117ᵛ, col. 2, l. 3, encore est-il qu'aucun de ces deux cas n'est absolument certain.

Plusieurs astérisques, au sens des Hexaples, sont encore visibles; les passages où elles se trouvent seront examinées dans le paragraphe suivant.

§ 2. - *Le texte.*

Il n'y a plus à déterminer le caractère du texte d'Ezéchiel contenu dans *Z*ᵛ, Cornill[1] et Ceriani[2] l'ont reconnu dans les fragments qui leur étaient accessibles: le *codex Zuqninensis* d'Ezéchiel est un manuscrit lucianique.

[1] Cornill connaissait seulement le feuillet du Musée Britannique publié par Tischendorf, il en a analysé toutes les leçons, et a prouvé que le manuscrit était lucianique, dans son excellente introduction critique au livre d'Ezéchiel. *Das Buch des Propheten Ezechiel*, Leipzig, 1886, p. 65 sq.

[2] Ceriani avait en main la copie de sept des huit feuillets édités par Cozza-Luzi en 1905; il en a publié le texte de VIII, 4 *(φι)σεται* - 8 *οδους σου* et 10 *η ημερα* - 12, c'est-à-dire f. 111ᵛ, 111 (col. 2) et quelques mots de f. 116ᵛ. Ce texte, complété au moyen du ms. 22 de Holmes-Parsons d'après une copie particulière, se trouve dans la dissertation écrite par Ceriani en 1890 pour servir de préface à l'édition phototypique du *codex Marchalianus Prophetarum (Q)*: *De codice Marchaliano... commentatio Antonii Ceriani*, Romae, MDCCCXC, p. 94 sq. Les observations du préfet de l'Ambrosienne, en particulier sa conjecture heureuse sur les relations du feuillet *Br. Mus. Add. 14.665*, f. 2 avec les pages du

Rien ne semble plus facile que de trouver parmi les manuscrits d'Ezéchiel ceux qui appartiennent à la recension de Lucien d'Antioche: d'une part la traduction de אדני יהוה par *αδωναι κυριος* est une de ses caractéristiques certaines,[1] et, d'autre part, le commentaire de Théodoret au livre de ce prophète en contient, du moins jusqu'à la fin du chapitre XXXIX, le texte presque intégral. Les manuscrits lucianiques sont donc ceux qui contiennent régulièrement la phrase stéréotypée *ταδε λεγει αδωναι κυριος*, et dont le texte coïncide avec celui commenté par l'évêque de Cyr. Field le premier a tenté d'établir la liste de ces manuscrits, il compte pour l'ensemble des prophètes les numéros suivants de Holmes-Parsons *22 36 48 51 62 90 93 144 147 233 308*.[2] Cornill a rectifié cette liste dont il retranche *62 90 147 233* (*93 144* et *308* ne contiennent pas Ezéchiel), et à laquelle il ajoute *V* et *231*, donnant ainsi pour lucianiques les mss. *V 22 36 48 51 231*.[3] Ceriani et M. Procksch acceptent les conclusions de Cornill, toutefois ce dernier ne veut pas reconnaître en *V* un témoin authentique du texte de Lucien; l'Ezéchiel du *Venetus* ne serait, à son avis, qu'un texte fortement retouché dans le sens des lucianiques: les relations qui existent entre *V* et les cinq minuscules indiqués par Cornill viendraient en partie de ce qu'il y a, de part et d'autre, large emprunt aux Hexaples, et influence d'une école philologique, responsable, je suppose, des corrections grammaticales.[4]

Vat. syr. 162 ont été partiellement reproduites à propos de l'histoire du manuscrit (*supra*, p. XXVII sq.). Le jugement de Ceriani sur le caractère lucianique de Z^v est formulé dans les termes suivants: « in septem foliis, quae mihi descripsit Reverendissimus Cozza-Luzi, constanter concordare cum Theodoreto et cum Lucianeis 22, 36, 48, 51, 231 ». Cf. *De codice Marchaliano*, p. 101 sq.

[1] Ce renseignement est contenu dans un scholion syriaque sur le nom divin du ms. *Br. Mus. Add. 12.159*, f. 302. Ceriani avait signalé ce passage à Field qui l'a reproduit et traduit en grec. *Origenis Hexaplorum quae supersunt ...*, tomus I, Oxonii, MDCCCLXXV, p. LXXXVIII, note 14.

[2] F. FIELD, *Hexaplorum ...*, p. LXXXVIII.

[3] C. H. CORNILL, *Das Buch des Propheten Ezechiel*, p. 65 sq. Cornill désigne les manuscrits minuscules par des lettres grecques, le groupe *ηθιξο* correspond aux numéros de Holmes *48, 51, 231, 22* et *36*. Cornill dit du *Venetus*: « V ist von Field wohl nur irrthümlich übergangen ».

[4] O. PROCKSCH, *Studien zur Geschichte der Septuaginta, die Propheten*, Leipzig, 1910, p. 61: « Daraus muss notwendig geschlossen werden, dass V in Hesekiel eine starke "luzianische" Bearbeitung erfahren hat, die den ursprünglichen, besonders im Zwölferbuch deutlichen Wert stark herabdrückt ». Après avoir dénié à *V* l'épithète de lucianique, l'auteur a pu écrire qu'il n'y a aucun

Le lecteur désireux de juger par lui-même la valeur respective des divers témoins de la recension lucianique trouvera dans les notes de la présente édition les variantes de *V*, celles des cinq manuscrits minuscules dont l'accord est désigné par *a*,[1] et celles de Théodoret; enfin, pour les passages où existe Z^{vi}, les leçons de cet autre témoin de la recension lucianique qui sera décrit au chapitre suivant. *V, 36, 48* et *231* ont été collationnés à nouveau, *V* sur des photographies, les trois minuscules sur les originaux qui sont conservés à la Bibliothèque Vaticane. *21* et *51* sont cités d'après l'apparat critique de Holmes-Parsons où plusieurs erreurs et omissions se laissent deviner. Les leçons de Théodoret sont empruntées au texte de Schulze, reproduit dans Migne *P. G.*, 81, 816-1256. Cet auteur n'a guère fait que joindre au texte établi par Sirmond, rarement modifié, la collation de deux manuscrits, un *Augustanus* (*Thdt*^{A}) et un *Bavaricus* (*Thdt*^{B}). Les variantes de *Thdt*^{A} n'ont été prises en considération que lorsqu'elles présentaient quelqu'intérêt pour la reconstitution du texte lucianique; ce cas est assez rare, le *codex Augustanus* de Théodoret ayant un texte mélangé de leçons vulgaires.

Le *codex Zuqninensis* d'Ezéchiel contient-il un texte lucianique meilleur que *V*, que les minuscules du groupe *a*, que le commentaire imprimé de Théodoret, voilà bien la question qu'il faudrait résoudre dans cette introduction. Suffit-il pour cela d'étudier les leçons spéciales à Z^{v}? Une enquête qui se bornerait à examiner les particularités de *Z* serait peut-être suffisante, s'il y avait des critères certains pour juger de la qualité d'une leçon par rapport à une autre, ou si la recension de Lucien se laissait reconstituer dans ses moindres détails, et sans conteste, par l'accord des té-

---

manuscrit oncial de cette recension : « Der Archetyp dieser merkwürdigen Rezension ist uns ja verloren, und keine einzige Unzialhandschrift der Propheten gehört ihr an » (*ibid.*, p. 84). L'auteur a négligé le feuillet de Londres (Z^{c}) qu'il devait connaître par Cornill, mais il ne paraît pas avoir remarqué les observations de Ceriani sur l'Ezéchiel palimpseste du *Vat. syr. 162*, ni la publication des pages lues par Cozza-Luzi. Malgré les singularités assez nombreuses de *V* il ne me semble pas, jusqu'à nouvel examen, qu'il soit à rayer de la liste des manuscrits lucianiques.

[1] Les cinq manuscrits pour lesquels nous conservons la désignation de Holmes-Parsons ont l'état civil suivant : *22*, British Museum, Reg. i. B. 2 (XIe-XIIe s.); *36*, Bibl. Vat. Gr. 347 (XIe-XIIe s.); *48*, Bibl. Vat. Gr. 1794 (XIIe s); *51*, Florence, Bibl. Laur. x. 8 (XIe s.); *231*, Bibl. Vat. Gr. 1670 (XIe s.).

moins connus; mais la situation n'est pas telle. Le *Venetus* et le texte biblique inclus dans le commentaire de Théodoret ne coïncident pas toujours avec le *consensus* des cinq minuscules que nous avons appelés *a*, et ce *consensus* ne représente, après tout, qu'un archétype commun, peut-être assez éloigné du manuscrit authentique de Lucien. Un fait qui paraît avoir échappé à Cornill et à M. Procksch montrera combien il est nécessaire d'examiner attentivement les détails avant de formuler un jugement sur le caractère d'un manuscrit; ce fait, c'est la discontinuité du texte lucianique dans les cinq manuscrits *22 36 48 51 231*, discontinuité qui remonte évidemment à leur ancêtre commun, ancêtre qui n'est peut-être pas plus ancien que *V* (VIIIe-IXe siècles), ni que *Z*^v^ (VIIe-VIIIe siècles).

Caractère composite des cinq manuscrits du groupe *a* (*22 36 48 51 231*). — A parcourir, en essayant de reconnaître les relations entre les manuscrits, les notes ajoutées à notre édition de *Z*^v^, le lecteur s'apercevra que si les groupes de sigles *Va Thdt* ou *Va* se trouvent assez fréquemment dans les premières pages d'Ezéchiel, ils disparaissent presque complètement à la p. 174 pour ne reprendre qu'à la p. 196. Au contraire, dans cette péricope qui comprend Ez. XXII, 7 - XXVI, 10 le sigle *a* se trouve fréquemment accolé à des leçons qui n'existent ni dans *V*, ni dans *Z*, ni dans le témoin par excellence du texte antiochien, Théodoret.

Dans ces chapitres, le texte des minuscules du groupe *a* n'est pas lucianique: un détail, qui a son importance lorsqu'il s'agit de Lucien, suffirait à le prouver; ils omettent *αδωναι* dans l'expression consacrée *ταδε λεγει αδωναι κυριος*, pour donner la vieille traduction des Septante *ταδε λεγει κυριος*. Les usages grammaticaux de *a*, dans cette section, sont ceux de la *κοινή*, tandis que *V Z Thdt* témoignent de l'atticisme dont se pique Lucien: XXII, 9 *ησθιον*] *ησθιοσαν a* (exc. *36*) 12 *ελαμβανον* 1° et 2°] *ελαμβανοσαν* 24 *ειπε*] *ειπον* XXIII, 17 *ηλθον*] *ηλθοσαν* XXIV, 7 *εγενετο*] *εστιν* XXVI, 16 *σισθησεται*] *σεισθησονται* (avec un pluriel neutre pour sujet).

Dans d'autres passages encore, *V Z Thdt* ont un texte retouché à la manière de Lucien, addition de particules ou transpositions, tandis que *a* maintient le texte primitif des LXX insuffisamment élégant ou correct au goût des puristes d'Antioche: XXII, 9 *και ανοσια*] om. *και* 18 *κασσιτερω και σιδηρω Q V 62 88 147*] *σιδηρω και κασσιτερω* *εν μεσω καμινου αργυρω αναμεμιγμενοι εισιν*] *εν μεσω αργυριου αναμεμιγμενος εστιν* (exc. *22 εισι* et *51 αναμεμιγμενοι εισι*)

20 *μολιβος και κασσιτερος Q 88 147*] *κασσιτερος και μολιβος* *εις το χωνευθηναι*] *του χωνευθηναι* *τη οργη*] om. *τη* 25 *τας χηρας αυτης ενεπληθυναν* (*V 51: επληθυναν*) *εν μεσω αυτης* (*V: αυτων*) *51*] *και αι χηραι σου επληθυνθησαν εν μεσω σου a* (exc. *51*) *LXX* (om. *αι*) 26 *τον νομον V 26 42*] om. *τον* *καθαρον και ακαθαρτον 42*] *ακαθαρτον και καθαρον* 30 *γης Q 62 233 306*] *οργης* 31 *τον θυμον*] *θυμον*. Ces exemples ont été choisis uniquement dans le chapitre XXII et ils suffisent amplement à montrer que les caractères du style de Lucien se trouvent ici dans *V Z Thdt* contre *a*. Quelques additions de *V Z* au contenu original des Septante, empruntées aux Hexaples, et qui manquent dans *a* remontent vraisemblablement à Lucien, coutumier de ces emprunts: XXII, 20 *και εν τω θυμω μου A Q 26 42 62 88 147*] om. *a* (cum *LXX*) 27 *του απολεσαι ψυχας Q 62 88* (sub ※)] om. *a* (cum *LXX*) 28 ※ *αναρτυτω Q* (*V* om. ※)] om. *a Thdt*. Il arrive bien quelquefois que *Z* ait la leçon vulgaire, mais, surtout lorsqu'il est soutenu par Théodoret, la leçon différente de *a* n'apparaît pas comme certainement meilleure: XXII, 15 *εν ταις χωραις*] *εις τας χωρας* (après *διασπερω*) *a 62 88 106 147 228* 20 *εκφυσησαι*] *φυσησαι a* sol. (fort. ex om.), *εμφυσησαι Thdt* 21 *εκφυσησω*] *εμφυσησω a 26 49 68 87 90 91 238 Thdt* 29 *κριματος*] *κρισεως a* (exc. *36*) *106*.

Ces exemples de variantes ne vont pas à préciser complètement le caractère du groupe *a* dans les chapitres XXII-XXVI; ils suffisent du moins à démontrer que dans une section assez longue, ces manuscrits, autrement dit leur ancêtre commun, ne contiennent pas un texte lucianique. Quand bien même *V Z Thdt* auraient un texte inférieur en qualité à celui de *a*, ils ont sur lui l'avantage d'une parfaite continuité.

Toutefois, il est très remarquable que *a*, même dans les passages où il est le plus exactement conforme au texte non retouché des Septante, a quelques-unes des leçons de Théodoret, seul contre *V* et *Z;* aurait-il alors le véritable texte de Lucien? Cette constatation ne facilite pas la solution du problème, du moins elle aide à saisir combien il est complexe.

Particularités de Z^v. *Z* pèche volontiers par omission, et la plupart du temps, il est permis d'affirmer que l'omission est une faute et non l'effet d'une correction, ce sont donc des cas où la leçon de *Z* est à condamner: I, 20 *εκει*] *εκει ωρμα V a Thdt* (emprunt à Symmaque) III, 3 *ταυτης*] *ταυτης της V a Thdt* (*Z* semble avoir omis *της* par haplographie) VII, 2 *ηκει*] add. *το περας ηκει V a*

Thdt (*Z* om. homoiotel.) VIII, 2 *εως*] add. *κατω πυρ και απο της οσφυος αυτου V a Thdt* 3 *γης*] add. *και αναμεσον του ουρανου V a Thdt* 8 *ειπεν*] add. *προς με — εν τω τοιχω και V a Thdt* XXII, 18 *παντες*] add. *χαλκω V a Thdt* XXXIII, 5 *ωτα Z* sol.] add. *σου V a Thdt* XXXV, 5 *αυτων*] add. *και εν καιρω αδικιας omnes* 6 *διωξει*] add. *σε V a Thdt* XXXVI, 4 *καταλελειμμεναις A 26*] *εγκαταλ. V a Thdt* 17 *αυτων* 1°] add. *και εμιανον αυτην εν τη οδω αυτων* (*Z* om. homoiotel.) XXXVII, 2 *κυκλω 147*] pr. *κυκλοθεν V a Thdt* 12 *υμων* 2°] add. *και εισαξω υμας εις την γην του ιηλ V Z*[vi] *a Thdt* 14 *ζησεσθε*] add. *και θησομαι* (*θησω Thdt*) *υμας επι* (*εις Thdt*[ed.]) *την γην υμων V Z*[vi] *a Thdt* XLII, 7 *εξεδραι 147*] pr. *αι V a* XLIII, 15 *υπερανω*] pr. *και omnes* XLIV, 22 *χηραν*] add. *και omnes* 24 *δικαιωματα Z*[v] sol.] pr. *ταδε a* (exc. *22*[sil]), pr. *τα V 22*[sil] XLV, 1 *εν τω Z*[v] sol.] pr. *και omnes* 7 *κατα ανατολας Q Z*] pr. *τα V a*, add. *προς ανατολας V a* XLVII, 12 *καρπος* 1°] add. *αυτου V a Thdt* XLVIII, 2 *Z*[v] omet *δαν μια* du v. 1 et tout le verset suivant sauf les deux derniers mots *ασηρ μια* à cause de l'homoioteleuton *θαλασσαν*.

Ces omissions forment la partie la plus importante des particularités de *Z*[v], elles rendent son copiste suspect de négligence, mais ne déprécient en rien la valeur du texte qu'il avait sous les yeux; parmi les variantes qui suivent, il y en a de plus graves, restes d'un texte non lucianique ou modifications malheureuses. Au total, cependant, ces variantes sont peu nombreuses et ne compromettent pas le lien qui rattache *Z*[v] aux autres témoins de la lucianique; d'ailleurs il n'est pas sûr que *Z* ait tort partout, plusieurs fois la solution du problème reste douteuse: I, 11, 12 *εκατερω ... εκατερον*] *εκαστω ... εκαστον Q 86 106 147* (paraît emprunté à Symmaque) 12 *επορευετο*] *επορευοντο V a* (exc. *51*[sil]) *106* (ce pluriel ne paraît pas de mise après *εκαστος* dans la langue de Lucien) 24 *φωνη 306*] *φωνην* III, 3 *επι σε Z* sol.] *εις σε* (la leçon vulgaire correspond à TM אל, tandis que celle de *Z* répondrait à על) 7 *του ισραηλ*] om. *του V a* 11 *αδωναι ο κυριος*] *αδωναι κυριος a Thdt*, *κυριος V* (l'article de *Z* est superflu) VII, 20 *προσοχθισματα Q 49 62 90 91 228 238* (emprunté à Théodotion)] *προσοχθισματων V a 87 Thdt* (TM admet les deux traductions) VIII, 10 *πασαι Z* sol.] *πασα V a Thdt* (addition empruntée à Théodotion, qui condamne *Z*: *και πασα ομοιωσις* = *omnis similitudo* de la vulgate hiéronymienne) 13 om. *κς V a Thdt* (*Z* seul a ce mot qui manque dans TM) 16 *ναου A*] pr. *του V a Thdt* XXII, 22 *διοτι*] *οτι V a* (exc. *22*[sil]) *Thdt* 28 *οι ορωντες A 42*] om. *οι V a Thdt* (leçon vulgaire = TM) XXIII, 4 om. *ην omnes* 15 *χαλδαιας Z* sol.]

χαλδαιων V a Thdt 22 *μου* (erreur)] *σου V a Thdt* XXIV, 13 *ουκετι* 1° *Z* sol.] om. *V a Thdt* XXVI, 10 *φωνης A 26 49 87 90 91 228 238*] pr. *της V a Thdt* (TM a un état construit) XXXV, 9 *ερημιαν* (leçon vulgaire)] *ερημον V a Thdt* 12 *οπισω Z* sol.] *περι* (TM: על) *V a Thdt* (texte particulier à la recension lucianique) XXXVI, 3 *εν εθνεσιν Z* sol.] om. *εν V a Thdt* (TM: דבת־עם) 15 *ανενεγκητε*] *ενεγκητε V a Thdt 42 49 68 87 90 91 106 227 233 238 306* *ουκετι* 2°] *ετι omnes* XLIII, 11 *φυλαξωνται*] *φυλαξονται V Z*[vi] *a* 25 *ημεραις* (erreur)] *ημερας V a* *και περι αμαρτιας*] om. *και omnes* XLIV, 2 *προς με κς Q 87 91 147 233 (62)*] *κς προς με V a* 3 *η ουτος* (*Z* seul a *η, ουτος* est la leçon commune)] *αυτος V a* (exc. *ουτος* 36) 17 *εριαν Z* sol.] *ερεα* aut *ερια al.* 18 *ταις κεφαλαις*] *τας κεφαλας Q V a 26 49 87 90 91 147 198 228 233 238 306* *οσφυαις 147*] *οσφυσιν V a* 20 *φιλωσουσιν* (erreur)] *ψιλωσουσιν omnes* 23 *διδαξωσιν*] *διδαξουσιν V a* 27 *η αν ημερα* (leçon vulgaire)] pr. *εν a* sol., *εν τη ημερα εν η αν V* sol. *εισπορευσηται Z* sol.] *εισπορευηται V a* 28 om. *οτι* 1° *V a* (*Z* a *οτι* avec 10 *codices Sergii* suivant HoP) *αυτοις* 2°] *αυτων V a* 30 om. *και* 1° (*Z* seul a cette particule) XLV, 7 *και το μηκος* 2°] om. *και V a* (*Z* a la leçon commune) XLVI, 2 *εσωθεν*] *εξωθεν A Q V a 26 42 49 62 68 87 90 106 147 198 233 238 306* 18 *εκ της* 2° et 4°] *απο της V a* XLVII, 9 *ηκει εκει*] tr. *V a* 12 *υδατα αυτου*] *υδατα αυτων V a* (exc. 22).

Il faut faire une place d'honneur, en dehors de cette longue liste, à deux leçons de *Z* qui représentent assez probablement le texte adopté par Lucien, puisque celui-ci aimait à remplacer par leurs traductions grecques les mots hébreux transcrits par les premiers interprètes des Livres saints: XL, 21 *τα υπερθυρα*] *τα ελευ*; *τας υποχωρησεις*] *τα αιλαμμων*. Le marge du *codex Marchalianus* nous enseigne que la première de ces traductions était commune aux versions d'Aquila, Symmaque et Théodotion; la deuxième serait empruntée à Symmaque.

Place de Z[v] dans la famille lucianique. – La liste des particularités de *Z* ne doit pas faire sur le lecteur une trop fâcheuse impression; montrer les singularités d'un manuscrit, surtout lorsque ce manuscrit n'est pas le *Vaticanus*, mais appartient à une famille dont il existe plusieurs témoins, c'est presque nécessairement montrer ses défauts. Et il ne faut pas exagérer la portée des variantes relevées; le manuscrit *48*, par exemple, comparé aux autres manuscrits du groupe *a*, pourtant très compact, donnerait un nombre

égal au moins de singularités. La valeur et l'intérêt de *Z*ᵛ vient surtout, me semble-t-il, de ce qu'il participe de *V* et de *a*, et de ce qu'il donne assez fréquemment raison à *V Thdt* pour amener une juste suspicion sur certaines particularités de *a*. Pour ne pas dresser une liste des leçons spéciales au groupe *a*, ce qui serait un travail préliminaire à la reconstitution du texte lucianique d'Ezéchiel, mais envahirait hors de propos la présente introduction, nous nous bornerons à noter quelques passages:

XXXVI, 38 *και ανων* *V Z Thdt* (= TM אדם)] *και αρνων* *a* (exc. *36*) faute qui est due à une confusion graphique et au voisinage du mot *προβατων*.

XLII, 8 *οτι το μηκος των εξεδρων των βλεπουσων εις την αυλην την εξωτεραν πηχων πεντηκοντα*] om. *a*. Cette longue omission de *a* produite par un homoioteleuton est un des meilleurs gages que les cinq manuscrits *22 36 48 51 231* proviennent d'une même copie, déjà fautive.

XLIII, 20 *και επι τας τεσσαρας γωνιας του ιλαστηριου* omis par *a* à cause de l'homoioteleuton *θυσιαστηριου*: *ιλαστηριου*.[1]

XLV, 11 *χοινιξ και το δεκατον του γομορ* om. *a* (homoiotel.).

XLVII, 9 *παν εφ ο αν επελθη ο ποταμος εκει ζησεται*] om. *a* (homoiotel.).

Si les exemples choisis dans cette liste sont surtout des omissions, c'est qu'il importait de ne citer que des cas où *a* est certainement en défaut, mais il y en a bon nombre d'autres où *V Z*ᵛ

[1] Bien que cette omission remonte, croyons-nous, à l'ancêtre commun des cinq manuscrits du groupe *a*, le texte omis se trouve dans *36*. Mais ce manuscrit a été souvent corrigé ou suppléé par un copiste préoccupé de produire un très bon texte; ainsi s'explique la présence dans *36* du doublet de XXIII, 24. Dans ce passage où le texte de *a* n'est pas lucianique, les cinq manuscrits ont diverses pratiques: *22* et *48* ont dans le corps du texte la leçon courante des Septante *αρματα και τροχοι μετ οχλου λαων θυρεοι και πελται και βαλουσιν φυλακην επι σε κυκλω*, et en marge la formule lucianique *μεθ οπλων και αρματων και τροχων και πληθους λαων και θωρακας και ασπιδας και περικεφαλαιας επιθησονται επι σε και βαλουσιν*. *22* et *231* ont adopté le texte lucianique sans aucune attention aux Septante. *36* seul a un texte mélangé: *μεθ οπλων και αρματων και τροχων και πληθους λαων και θωρακας και ασπιδας και περικεφαλαιας περιθησονται επι σε και βαλουσι φυλακην · αρματα και τροχοι μετ οχλου λαων · θυρεοι και πελται · και βαλουσι φυλακην επι σε κυκλω*. Ces hésitations paraissent dues à une omission par homoioteleuton (sur les mots *επι σε* 1° et 2°) de l'ancêtre de *a*, la partie manquante ayant été suppléée, par les uns sur les Septante (*22 48*) et par les autres sur la lucianique (*51 231*); *36* a pris à droite et à gauche. Ce nouveau cas d'omission dans *a* est à retenir.

Thdt donnent plus probablement que *a* la véritable leçon lucianique. Au chapitre VII, 2, *V* n'a-t-il pas la meilleure leçon *ταδε λεγει αδωναι κυριος*, – qui est peut-être aussi celle de *Z*, – tandis que les manuscrits du groupe *a* ont conservé, avant cette formule lucianique, qu'ils n'ont même pas tous respectée, un *ειπον*, contraire à TM. Ce mot lui-même donne à réfléchir, car, venu des Septante, il n'a pas été corrigé en *ειπε*, comme il aurait dû l'être suivant les principes grammaticaux de Lucien.

La place occupée par *Z*ᵛ au sein de la famille des manuscrits lucianiques est suffisamment indiquée par toutes les précédentes observations: lorsqu'il est avec *V* et *Thdt* contre les cinq minuscules connus, et ce cas n'est pas inouï, son témoignage vaut d'être considéré attentivement.

Signes hexaplaires dans Zᵛ. – C'est un fait connu que les manuscrits lucianiques contiennent parfois des signes hexaplaires, et notamment l'astérisque;[1] sur ce point ils semblerait qu'ils sont indépendants les uns des autres, tout au moins il est facile de constater qu'il n'y a pas d'uniformité entre les manuscrits du groupe *a*.

*Z*ᵛ a plusieurs astérisques à l'intérieur du texte, il est possible qu'il en ait à la marge plus que nous n'en avons reconnu; les métobèles, s'il y en a, ne sont plus apparentes:

I, 16 ⋇ *και η ποιησις* (ms. *ποιησεις*) *αυτων Syro-hex.*] om. ⋇ *V a*, om. *η 87*, λ̥[2] · *η ποιησις αυτων 86*, extrait d'Aquila et Théodotion d'après *Q*ᵐᵍ *α′ θ′* ⋇ *και αι ποιησεις αυτων* (FIELD, II, 770).

VI, 12 ⋇ *και ο περιληφθεις*] om. ⋇ *V a*, λ̥ · (*και ο*) *περιληφθεις 86*, *και ο υπολειφθεις A 26 42 62 86* (sub aster.) *147 239 306 Compl. Syro-hex.* Addition empruntée à Théodotion (*θ′* ⋇ *και ο υπολειφθεις Q*), mais modifiée, à ce qu'il semble, par Lucien.

VI, 13 ⋇ *και υποκατω πασης δρυος δασειας Q 88*] om. ⋇ *A V a 87 Compl. Syro-hex.* Addition commune aux trois interprètes d'après *Q*ᵐᵍ, à ceci près qu'Aquila aurait *τερεβινθου* au lieu de *δρυος 86*ᵐᵍ (FIELD, II, 782). Le fait que les deux dernières lettres de *δασειας* sont perdues dans *Z* ne permet pas de savoir s'il y avait une métobèle.

---

[1] Cf. FIELD, *Hexaplorum* ..., I, p. XCI.

[2] Field porte pour ce passage, et le suivant *οι λοιποι*, mais le manuscrit contient seulement le sigle λ̥, différent de *οι* λ̥ et qu'il y a peut-être lieu de traduire *λουκιανος*.

VII, 16 ⋇ *ως περιστεραι μελητητικαι Q 87 Syro-hex.*] om. ⋇ *V a 49 62 90 91 228 233 306, ως περιστεραι μελητηκαι 86, ως περιστεραι μελητητι και A Compl.* (*μελητητη*). Leçon empruntée à Théodotion d'après le sigle ajouté à la marge de *Q*.

VIII, 18 ⋇ *και κεκραξονται εις τα ωτα μου φωνη μεγαλη και ου μη εισακουσω αυτων*] om. ⋇ *V a Thdt* (*36* et *Thdt* ont omis par haplographie une des deux syllabes identiques du début *και* et *κε*). L'addition est empruntée à Théodotion d'après *Q*, mais avec cette différence que celui-ci avait *καλεσουσιν* au lieu de *κεκραξονται*. Sous sa forme originale, cette addition se trouve dans *A* (om. *φωνη μεγαλη*) *Q 26 42* (*ωτοις* pro *ωσι*) *106 147 306 Compl.*; sic et sub aster. *87 Syro-hex.* D'autres mss. donnent le texte de cette addition sous la forme *και καλεσουσι εν τοις ωσιν μου φωνη μεγαλη και ουκ εισακουσομαι αυτων 49 68 86 90 91 228 238 Ald.* (Field, II, 790).

XXII, 28 ⋇ *αναρτυτω Q^mg*] om. ⋇ *V*, om. ⋇ *αναρτυτω a Thdt.* Ce mot est emprunté à Symmaque d'après Field, II, 828; *Q* ne met aucun sigle.

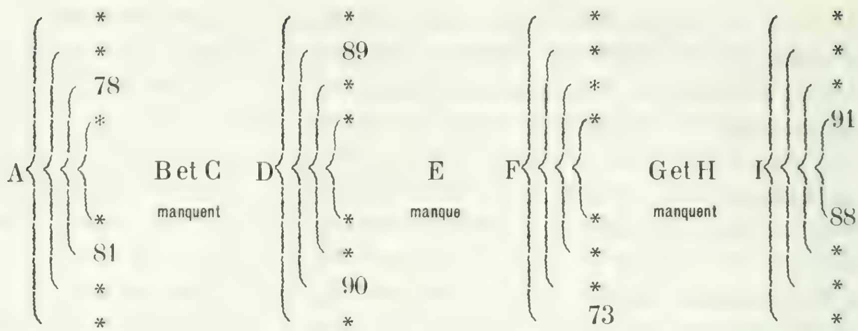
Ces exemples d'astérisques hexaplaires sont assurément peu nombreux, eu égard au grand nombre des additions qui ont passé de l'œuvre d'Origène dans celle de Lucien d'Antioche. Leur survivance dans *Z*^v ajoute quelque peu à ce que nous savions des relations déjà signalées entre ces deux recensions. Que le soin avec lequel le copiste de *Z* a inséré dans son texte ces signes critiques lui fasse pardonner les omissions trop nombreuses signalées plus haut, et, puisse son témoignage recevoir la place qu'il mérite dans la question de l'Ezéchiel lucianique!

Chapitre VIII.

Fragments d'Ezéchiel et de Daniel (Z^vi).

§ 1. - *Le manuscrit.*

Il y a dans le *Vat. syr. 162* un dernier lot de sept feuillets palimpsestes qui ont appartenu à un manuscrit des Prophètes. Ils proviennent de quatre cahiers dont la forme et la position relative sont déterminées par l'appréciation des lacunes; les cahiers A, D, F terminaient Ezéchiel, I est le second cahier de Daniel.

Nous avons supposé des quaternions, comme c'est l'habitude des manuscrits grecs: entre XXXVII, 14 et XLII, 7, dix-neuf feuillets ont disparu, soit, avec ceux qui manquent à la fin de A et au commencement de D, deux quaternions B et C. Entre le f. 90 et le f. 73, qui est isolé, soit, entre XLIII, 11 et XLVII, 19, il y a une lacune de seize folios environ, c'est-à-dire, en plus du feuillet perdu à la fin de D et des sept premiers de F, un quaternion E. La fin d'Ezéchiel pouvait tenir en quatre feuillets, le scribe s'est probablement servi d'un cahier de deux doubles feuilles G, afin de commencer Daniel à la première page d'un quaternion.[1] Les ff. 91 et 88 sont au milieu du second quaternion de Daniel, le premier H ayant disparu.

Le manuscrit primitif était un peu plus petit que le manuscrit actuel, mais plus large, comme le psautier Z^{IV}. Il ne semble pas que les feuillets aient été rognés en haut ou en bas, leur hauteur est de 235 à 238 mm.; leur largeur actuelle est de 150 mm. environ, elle était sans doute de 200 mm. ou un peu plus. La marge supérieure ne dépasse pas 40 mm., la marge inférieure atteint jusque 65 mm. Le texte est écrit sur deux colonnes, larges de 65 à 70 mm. et séparées par un blanc de 20 mm. Chaque colonne contient vingt-trois lignes, distantes les unes des autres de 6, 5 mm.

L'écriture est une petite onciale, finement tracée, haute de 4 mm. environ. Quelques détails dans la forme des lettres – l'exagé-

---

[1] Ainsi en est-il, par exemple, dans le *Codex Colberto-Sarravianus*, où le cahier 29, dernier du Lévitique, est de deux feuilles, et le cahier 38, dernier des Nombres, de trois. Cf. H. OMONT, *Veteris Testamenti Graeci Codex Sarravianus-Colbertinus*, dans *Codices Graeci et Latini photographice depicti duce Gulielmo Nicolao du Rieu*, Lugduni Batavorum, 1897, p. v.

ration de la boucle inférieure de ʙ, par exemple, - et la présence d'un certain nombre d'esprits, empêchent de la placer avant le VIe siècle. Les barres horizontales de λ et π dépassent à droite et à gauche, et dans cette dernière lettre de plus d'une demi-largeur. Les *apices* de τ, λ, π, de la barre d'abréviation, comme aussi l'épaississement initial dans ε et c, sont fermés d'un petit point anguleux qu'on croirait gravé par le calame dans l'épaisseur du parchemin. Ce détail rappelle singulièrement, ainsi que l'opposition des traits pleins et des autres, grêles à l'excès, le *ductus* de l'Homère Ambrosien, bien qu'il y ait dans Z^{vi} un autre type d'écriture et moins d'élégance.[1] λ est très anguleux, avec la panse centrée au milieu du trait incliné; les hastes de Υ et Ρ se prolongent au-dessous de la ligne au moins d'une demi-hauteur, tandis que dans l'onciale dite romaine, ces deux lettres posent sur la rectrice.[2] Les petites lettres, à la fin des lignes, au lieu d'être écrites en exposant, sont placées sur le niveau commun, cf. f. 90, col. 1, l. 2 Τλ; f. 90^v, col. 1, l. 22 ΛΓεΝ.

Pour marquer les coupures du texte, le scribe use de deux moyens: tantôt il laisse un espace vide, égal à deux largeurs de lettre environ, tantôt il écrit un point à mi-hauteur, la *μέση στιγμή*. Les sections proprement dites sont annoncés à la marge par un tiret horizontal, barré parfois d'un petit trait oblique, le tout à l'encre rouge; la première lettre de la section avance habituellement dans la marge de plus d'une demi-largeur.

Il y a des esprits, qui paraissent de première main, esprits rudes seulement, et principalement sur l'article, qui se prolongent à droite en un long trait fin. Le tréma se trouve sur ϔ et initiaux et pour marquer la diérèse sur la deuxième lettre de *ϋïος*.

Il semble qu'il y ait une correction: *ν* ajouté au-dessus de *τυρανους* (p. 263 = f. 91, col. 1, l. 4).

§ 2. - *Le texte.*

Le texte d'Ezéchiel, contenu dans les cinq folios du groupe décrit, appartient à la recension lucianique, comme Z^{v}. Aussi avons-nous admis, dans les notes critiques de l'important manus-

---

[1] *Homeri Iliadis pictae fragmenta Ambrosiana photographice edita cura doctorum* ANT. M. CERIANI et ACH. RATTI, Mediolani MDCCCCV.

[2] D. SERRUYS, *Contribution à l'étude des « canons » de l'onciale grecque*, dans *Mélanges Chatelain*, Paris, 1910, p. 464-497.

crit d'Ezéchiel étudié au chapitre précédent, les variantes de Z^{VI}. Les divergences sont en somme fort peu nombreuses: Z^{VI} est presque toujours d'accord avec Z^{V}, et lorsqu'il se sépare de lui, c'est, en dehors des leçons qui lui sont propres, pour donner celles de *V*, une fois seulement celle de *a*.

Z^{VI} n'a pas les omissions de Z^{V}, ni celle de XXXVII, 12, ni celle du même chapitre, v. 14, ni celle de XLVIII, 2 (cf. *supra*, p. LXXVII). Par contre, il en a une paire en propre: XLII, 1, après εχομεναι Z^{VI} a perdu à cause de l'homoioteleuton του απολοιπου και εχομεναι XLII, 4 après εσωτερον le mot οδον a été négligé par suite de l'homoioteleuton XLVII, 20 au lieu de τουτο το μερος Z^{VI} *a* τουτο μερος par haplographie.

Les autres variantes sont des changements peu importants: XXXVI, 20 αυτους Z^{VI} avec tous les manuscrits sauf Z^{V} *V a* (exc. *22 51*)[1] qui ont αυτοις XXXVII, 8 επ αυτοις *V* Z^{VI}] αυτοις Z^{V} *a Thdt* δερματα *B 22 al*] δερμα *A Q V* Z^{V} *36 48 51 231 al* 12 ανοιγω *A B Q V* Z^{VI} *36 al*] ανοιξω Z^{V} *22 48 51 231 Thdt* XLII, 1 εξηγαγεν] εισηγαγεν *omnes* 4 το μηκος] om. το *V* Z^{V} *a* 6 μεσων (erreur orthographique)] μεσον *omnes* XLIII, 11 φυλαξονται] φυλαξωνται Z^{V} sol. (erreur orthographique) 13 κολπωμα βαθος] κολπωμα το βαθος *V* Z^{V} *22*, κολπωματος βαθος *36 48 51 231* 14 το ευρος *49 87 90 233 238*] om. το *al* 17 και επι πηχεις] om. και *omnes* XLVII, 19 μαριμωθ] μαριωθ Z^{V} *22 36 48 231* 20 η οριζει *a*] διοριζει *V* Z^{V} *al.*

Z^{VI} écrit comme *V* et Z^{V} χερουβειν (- ιν Z^{V}) tandis que les manuscrits du groupe *a* ont tous χερουβειμ ou χερουβιμ; c'est une invitation à croire que le changement orthographique dans ce mot ne remonte pas à Lucien.

Les quatre pages, très mal conservées, du Daniel suivant Théodotion, ne contiennent qu'une dizaine de versets, encore plusieurs sont-ils incomplets. Il n'y a donc pas matière à une ample dissertation; voici toutefois les observations que l'examen de ces fragments nous suggère.

Le texte de Daniel contenu dans Z^{VI} est assurément très voisin de celui commenté par Théodoret; ce dernier omet seulement του devant ελθειν au v. 2 et ουν au v. 12, à part ces vétilles l'accord est parfait. L'exacte coïncidence de ces courts passages est notable

---

[1] La leçon αυτους pour les mss. *22* et *51*, est supposée par le silence de Holmes-Parsons, c'est une bien faible garantie.

surtout au v. 12 dans l'expression *τω δογματι σου βασιλευ* où Z^{vi} n'a pour lui en dehors de *Thdt* que trois manuscrits *34, 37* et *132*.

Les mots *του ελθειν* du v. 2 sont presque une particularité de Z^{vi}, car *232* seul a l'article en cet endroit. Deux fois Z^{vi} est complètement isolé, car tous les manuscrits omettent au v. 10 ⟨*ην εστησεν ναβουχο*⟩*δονοσορ ο βασιλευς* et *αυτη τη ωρα*. La première de ces formules est manifestement erronée, avec son verbe à la troisième personne, dans la bouche des Chaldéens qui parlent au roi; elle est, comme la deuxième, une réminiscence des vv. 5-6.

La comparaison de Z^{vi} avec l'apparat critique de Holmes-Parsons le montre très voisin de *V* et des manuscrits du groupe *a* (*22 36 48 51 231*) qui dérivent, ici comme pour Ezéchiel d'un même archétype [1], mais parfois cependant *Z* a une leçon qui ne se trouve ni dans *V*, ni dans *a*, sans être pour cela inouïe. Quelques manuscrits s'approchent de *Z* autant que *a*, entr'autres *34, 37* et *132*. Ces deux derniers sont des lectionnaires, dont l'un est conservé à Moscou, l'autre à Oxford; *34* [2] est un volume de vies de saints, où, pour le 17 décembre, le scribe a copié le livre authentique du prophète dont son église célébrait la mémoire.

III, 2 *ηγουμενους*] add. *τε 34* 3 *ιστεκεισαν*] add. *απαντες 34* om. *ο βασιλευς a* *ενωπιον της εικονος ης εστησεν ναβουχοδονοσσορ*] *ενωπιων του βασιλεως και της εικονος ναβουχοδονοσορ a* 5 *της φωνης της σαλπιγγος*] *φωνης σαλπιγγος 34* 7 *οτε ηκουον*] *οταν ηκουσαν a* *πιπτοντες*] add. *παντες a* 10 *παντα ανθρωπον*] *ινα πας ανθρωπος a* 12 *μισαχ*] add. *και 34* *τω δογματι σου βασιλευ*] *βασιλευ τω δογματι σου a* 13 *οι ανδρες εκεινοι ηχθησαν*] *ηχθησαν οι ανδρες*. Ce mélange de leçons est assez singulier, Z^{vi} *a 34* appartiennent-ils à une même recension? Y-a t-il seulement des variations telles qu'il s'en produit dans toute transmission manuscrite? Certaines leçons peuvent s'expliquer ainsi, par exemple la chute de *παντες* après *πιπτοντες* dans *Z* et *34* par homoioteleuton; mais *ινα πας ανθρωπος*, au lieu de *παντα ανθρωπον*, est une correction voulue. La question des diverses recensions du texte grec de Daniel est trop peu avancée pour qu'il y ait quelque conclusion à formuler, il nous suffira d'avoir jeté au débat ce nouveau document.

---

[1] La leçon singulière du v. 3 *ενωπιον του βασιλεως και της εικονος ναβουχοδονοσορ* suffit à montrer l'étroite parenté des mss. cités.

[2] *Vat. gr. 803*. Cf. *Catalogus codicum hagiographicorum graecorum Bibliothecae Vaticanae*, Bruxellis, 1899, p. 46.

Abréviations et signes critiques

α̣, β̣	Lettres douteuses.
...	Passages illisibles.
[ ]	Lacunes.
⟨ ⟩	Restitutions.
{ }	Lettres et mots à omettre.
A, B	Manuscrits onciaux (*S* = *Sinaiticus*, al. ℵ).
Z^{I} - Z^{VI}	Les différentes parties du *codex Zuqninensis*.
22, etc.	Manuscrits minuscules d'après les nombres de Holmes-Parsons.
a	L'accord des cinq mss. *22 36 48 51 231*.
T M	Texte hébreu massorétique.
Thdt	Théodoret.
HoP	Holmes-Parsons.
sil	Leçons conclues du silence de Holmes-Parsons.

La division en versets est faite d'après H. B. Swete, *The old Testament in greek*, 2ᵉ éd., Cambridge, 1895–1899.

I.

Iud. xvi, 29 – xix, 12.
» xix, 18 – 29.
» xx, 4 – 18.
» xx, 30 – xxi, 5.

Fol. 92 v.

Iud., XVI, 29-31.

σαμψων τους
δυο στυλους
τους μεσους
εφ ους ο οικος
επεστηρικτο
επ αυτους και
επεστηριχθη
επ αυτους και
επελαβετο
του ενος εν
τη δεξια αυτου
και του ετερου
εν τη αριστε
ρα αυτου . 30 και
ειπεν σαμψω¯
αποθανετω
η ψυχη μου
μετα των αλλο
φυλων των απε
=
[›ΚΔϛ]
=

ριτμητων [του
των και διε[σεισε¯
εν ισχυει αυ[του
και επεσεν [ο
οικος επι τ[ους
σατραπας κ[αι
επι παντα τ[ο¯
λαον τον εν [αυ
τω: και εγεν[ο¯
το οι τεθνη[κο
τες ους εθα[να
τωσεν σαμ[ψων ε¯
τω θανατω [αυ
του πλειου[s
υπερ ου⟨s⟩ εθα[να
τωσεν εν τ[η
ζωη αυτου
31 και κατεβη[σαν α
δελφοι αυτου

col. 2, l. 15 ου] c fort. suprascr. εθα] vid. aliquid suprascr.

---

v. 30 αποθανετω] αποθανοιτο 54 σατραπας] add. και επι παντας 54 εν αυτω] επ αυτω 54 v. 31 αδελφοι] pr. οι 54

Fol. 92.

Iud., XVI, 31 - XVII, 2.

κ]αι ὁ οικος του
π]ρs αυτου και
α]νεβησαν και
ε]θαψαν αυτο¯
α]ναμεσον σα
ρ]αα και αναμε
σ]ον εσθαολ
ε]ν τω ταφω
μανωε του
πρs αυτου και
α]υτος εκρινε¯
τ]ον ιηλ ετη ει
κ]οσι
Κ]αι ανεστη με
τ]α τον σαμψω¯
ε]μεγαρ υs ενα¯
κ]αι εξεκοψε¯
ε]κ των αλλο
φ]υλων εξακο

σιους ανδρας
εκτος των
κτηνων και
εσωσεν και
αυτος τον ιηλ
XVII [1] Και εγενετο
ανηρ εξ ορους
εφραιμ · και
ονομα αυτω
μιχα [2] και ειπε¯
τη μρι αυτου
τους χιλιους
και εκατον
του αργυριου
τους ληφθε¯
τας σοι και ευ
ξω και ειπας
εν τοις ωσιν
μου ϊδου το

col. 2, l. 5 αυτος] ν^ suprascr.

---

v. 31 πατρος αυτου] add. και ελαβον αυτον 54 ετη εικοσι] κ̄ ετη 54 εξεκοψεν] εκοψεν 54 εσωσεν] εκρινεν 54

Fol. 41.

Iud., XVII, 2-5.

αργυριον παρ
εμοι εγω ελα
βον αυτο και
ειπεν η μ̅η̅ρ̅
αυτου ευλογη
μενος ο υ̅ς̅
μου τω κ̅ω̅
[3] και απεδωκε̅
τους χιλιους
και εκατον
του αργυριου
τη μ̅ρ̅ι̅ αυτου
και ειπεν η
μ̅η̅ρ̅ αυτου α
γιασμω ηγια
σα το αργυριο
τω κ̅ω̅ εκ της
χειρος μου κα
τα μονας του

ποιησαι γλυπ[το
και χωνευτο[ν
και νυν επισ[τρε
ψω σοι αυτο [ε̅
καιρω και απ[ο
δωσω σοι αυ[το
[4] και εδωκεν [το
αργυριον τη [μ̅ρ̅ι̅
αυτου · και ε[λα
βεν το αργυρ[ιο̅
η μ̅η̅ρ̅ αυτου κ[αι
εδωκεν αυτ[ο
τω χωνευτη
και εποιησεν
αυτο γλυπτο[ν
και χωνευτ[ο̅
και εγενετο ε[ν
τω οικω μιχα
[5] και ο ανηρ' μιχ[α

---

v. 2 *αυτο*] *αυτωι* *54*   v. 3 *απεδωκεν*] *επεδωκε* *54*   *αυτο* 1°] *αυτωι* *54*   v. 4 *το αργυριον η μ̅η̅ρ̅ αυτου*] *η μ̅η̅ρ̅ αυτου το αργυριον* *54*   *και εποιησεν*] *εποιησε γαρ* ***Thdt*** om. *αυτο* *Thdt*^{ed} sed exstat in *Vat. gr. 331,* f. 33^{v}.

Fol. 41 v.

Iud., XVII, 5-9.

α]υτω οικος
$\overline{θυ}$ · και εποιη
σ]εν μιχα εφουδ
και θεραφιν
και ενεπλησε
τ]ην χειρα ενος
τ]ων υιων αυ
του · και εγε
νετο αυτω
εις ιερεα [6] εν
ταις ημεραις ε
κε⟨ι⟩ναις ουκ ην
βασιλευς εν $\overline{ιηλ}$
ανηρ εκαστος
το αρεστον ε̄
οφθαλμοις αυ
του εποιει [7] και
ην παιδαριον
εκ βηθλεεμ'

δημου ιουδα
και αυτος λευ
ειτης και αυ
τος παρωκει
εκει . [8] και επο
ρευθη ο ανηρ'
εκ πολεως
ιουδα εκ βηθ
λεεμ παροικεῑ
ου εαν ευρη
και εγενετο
εις ορος εφραιμ
εως οικου μι
χα του ποιησαι
την οδον αυτου
[9] Και ειπεν αυτω
μιχα ποθεν
ερχη συ και ει
πεν προς αυτο̄

col. 1, l. 12 *εκεναις*] vid. ν suprascr.

---

v. 5 *θεραφιν*] *θεραφειμ* *Thdt* *ενεπλησεν*] *επλησε* *Thdt* v. 6 *ημεραις*] add. *γαρ* *Thdt*. *αρεστον*] *ευθες* *54* v. 7 *και ην*] *ην γαρ* *Thdt* *δημου ιουδα*] om. *Thdt* in *Vat. gr. 331*, f. 34, pr. *εκ* *Thdt* in catena Lipsiensi, add. *εκ της συγγενιας ιουδα* *Thdt* v. 8 om. *ιουδα* *54* *εαν*] *αν* *54*

Fol. 74 v.

Iud., xvii, 9 - 13.

λευειτις ει
μι εκ βηθλε
εμ ιουδα και
πορευομαι
εγω παροικει̅
ου εαν ευρω
[10] Και ειπεν αυτω
μιχα καθου
μετ εμου και
εση μοι εις
π̅ρ̅α̅ και εις ιε
ρεα · και εγω δω
σω σοι δεκα
αργυριου εις
ημερας και
ζευγος ϊματιω̅
και τα προς τα
ζην σου · και ην
δοκησεν ὁ

λευειτης · [11] και
επορευθη κα[ι
ηρξατο παροι
κειν παρα τω
ανδρι · και εγε
νηθη αυτω το
παιδαριον ως
εις των ϋϊω̅
αυτου [12] και εν[ε
πλησεν μιχα
την χειρα του
λευειτου κα[ι
εγενετο αυτ[ω
το παιδαριον
εις ιερεα · κα[ι η̅
εν τω οικω
μιχα · [13] και ειπ[ε̅
μιχα νυν εγ[νω̅
οτι ηγαθοπ[οιησεν με κ̅ς̅

col. 1, l. 1. λευειτις (sic) l. 3 και] Ϗ l. 17 τα 2° (sic) corrigend. το col. 2, l. 19 prob. ηγαθοπ[οιησε̅ με κ̅ς̅ cf. xx, 18; f. 79, col. 2, l. 19.

---

v. 9 ειμι] pr. εγω 54 εγω] εκει 54 v. 10 τα ζην] το ζην 54

Fol. 74.

Iud., XVII, 13 - XVIII, 2.

οτι εγενηθη
μοι ο λευειτης
εις ιερεα .
XVIII 1 Εν ταις ημεραις
εκεινais ουκ
ην βασιλευς
εν ιηλ · και εζη
τει εν ταις ημε
ραις εκειναις
η φυλη του δα
εαυτη κληρο
νομιαν του
κατοικειν
Ο]τι ουκ επεσε
αυτη εως τω
ημερων εκει
νων εν μεσω
φυλων ϊηλ κλη
ρονομια · 2 και

εξαπεστιλα
οι ϋιοι δαν εκ
των συγγενιω
αυτων πεντε
ανδρας υιων
δυναμεως α
πο μερους αυ
των εκ σαραα
και εσθοαλ᾽ του
κατασκεψασ
θαι αυτην και
εξιχνιασαι αυ
την · και ειπα
προς αυτους
πορευεσθαι
και εξερευνη
σαται την γη
και παρεγενο
το οι ανδρες

col. 2, l. 5 *υιων*] vid. corr. in *υιους*: ΥΝC   l. 6-7 *απο* dub., fort. *επι*   l. 18 fort. ΟΝ

---

c. XVIII, v. 2 om. *εκ των συγγενειων 54*   *δυναμεως*] *δυναμεων K*   *εκ σαραα*] *εξ αραα K*   *εσθοαλ*] *εξ εσθαολ K*, *εκ εσθαολ 54*   *αυτην* 1°] *την γην K 54*   *ειπαν*] *ειπον K 54*

Fol. 77 v.

Iud., xviii, 2 - 6.

εις ορος εφραιμ
εως οικου μι
χα και κατελυ
σαν εκει [3] και αυ
τοι επεγνωσα¯
την φωνην του
παιδαριου του
νεωτερου του
λευειτου και
εξεκλιναν ε
κει και ειπον
αυτω · τις ηγα
γεν σε ωδε και
τι ποιεις ενταυ
θα και τι σοι ες
τιν ωδε · [4] και
ειπεν προς
αυτους ουτω και
ουτως
εποιησεν μοι

μιχα και εμ[ι
θωσατο με κ[αι
εγενομην α[υτω
εις ιερεα · [5] κα[ι
ειπον αυτω
επερωτησ[ο¯
δη εν τω θω
και γνωσομ[ε
θα ει κατευο
δουται η οδ[ος
ημων εν η [η
μεις πορευ[ο
μεθα επ αυτ[ης
[6] Και ειπεν αυ[τοις
ο ιερευς πο[ρευ
εσθαι εις ει[ρη
νην κυ ϋγια[ινο¯
τες και ενω[πιο¯
κυ η οδος ϋ[μω¯

col. 1, l. 4 vid. l. 11 κει] ι suprascr. l. 18 και ουτως add. litteris minoribus manu recent.

---

v. 2 εις ορος] εις το ορος K, εξ ορους 54 v. 3 ειπον] ειπαν K v. 5 επ αυτης] εν αυτη K 54

Fol. 77.

Iud., XVIII, 6 - 9.

καθ ην πορευ
ε]σθαι εν αυτη
[7] κ]αι επορευθη
σαν οι πεντε ανδρες
και παρεγενο¯
τ]ο εις λαεισα'
και ϊδον λαον
τ]ον κατοικου¯
τ]α εν αυτη κα
θημενον εν
ε]λπιδι κατα τη
σ]υνκρισιν τω¯
σ]ιδονιων ησυ
χ]αζοντας εν
ε]λπιδι και μη δυ
ν]αμενους λα
λ]ησαι ρημα και
μ]ακραν εισιν α
π]ο σειδωνος

και λογος ουκ η
αυτοις μετα
συριας · [8] και παρ
εγενοντο οι
πεντε : ανδρες
προς τους αδελ
φους αυτων
εις αραα και ες
θοαλ' και ειπο¯
τοις αδελφοις
αυτων τι υμεις
καθησθαι [9] και
ειπον αυτοις
αναστηται και
αναβωμεν επ
αυτους οτι εισ
ηλθομεν και
ενπεριπατη
σομεν εν τη γη

col. 1, l. 4 πεντε suprascr. litteris minusculis l. 7 vid. aliquid suprascr. col. 2, l. 5 ÷ vid. in mg.

v. 7 οι ε̅ ανδρες 54 λαον] pr. τον 54 v. 8 om. αυτων 54 εις αραα] εις σαραα 54 εσθοαλ] εσθαολ *K* 54 ενπεριπατησομεν] ενπεριεπατησαμεν *K*, ενπεριπατησαμεν 54

Fol. 82 v.

Iud., xviii, 9 - 10.

εως λαϊσσα και
ιδομεν τον
λαον τον κατ
οικουντα ε̄
αυτη εν ελπι
δι κατα το συ
κριμα των σι
δονιων και μα
κραν απεχουσι̅
απο σιδωνος
και λογος ουκ
εστιν αυτοις
μετα συριας
αλλα αναστη
ται και αναβω
μεν επ αυτους
οτι ευρηκαμε̄
την γην και ϊ
δου αγαθη σφο

δρα και ϋμε[ις
σιωπαται μ[η
οκνησηται [του
πορευθην[αι
και εισελθε[ιν
του κατακλ[ηρο
νομησαι τη[ν
γην 10 ηνικα δ [αν
εισελθηται [ε
ξεται προς [λαο̄
πεποιθοτα [και
η γη ευρυχω[ρος
και παρεδω[κε̄
αυτην ο θ̅ς ε[ν
χειρι ϋμων [το
πος ου ουκ [εσ
τιν εκει ὑστ[ε
ρημα απο πα[ν
τος πραγμα[τος

col. 2, l. 9-10 εξεται (= εξετε) cum codd. *54 59 75 82* aut ηξετε cum *A* etc.

---

v. 9 ιδομεν] ιδαμεν *K* και ιδου] om. και *K* v. 10 ηνικα] pr. και *K* om. πραγματος *K*

Fol. 82.

Iud., XVIII, 10 - 14.

τ]ων επι της γ̣η̣ς̣
[11] κ]αι απηραν εκ
σ]υγγενιας του
δ]αν εκ σαραα
κ]αι εσθοαλ εξα
κ]οσιοι ανδρες
π]εριεζωσμε
ν]οι σκευη πο
λ]εμικα · [12] και ανε
β]ησαν και παρ
ε]νεβαλον εν
κ]αριαθιαρειμ
τ]ης ϊουδα και κά
τ]ελυσαν εκει
δ]ια τουτο εκλη
θ]η το ονομα
τ]ου τοπου εκι̣
ν]ου παρεμβο
λ]η δαν εως της

ημερας ταυτης
ϊδου κατοπισ
θεν καριαθια
ρειμ [13] και παρ
ηλθον εκειθε̄
εως του ορους
εφραιμ · και ηλ
θον εως του
οικου μιχα
[14] Και απεκριθη
σαν οι πεντε
ανδρες οι πο
ρευθεντες
κατασκεψασ
θαι την γην
και ειπον προς
τους αδελφους
αυτων ει δη
οιδαται οτι εστῑ

col. 2, l. 6 ΟΡ$_{ο}$ΥϹ l. 17 ΑΔΕΛΦΟΥϹ

---

v. 11 απηραν] επαραν 54 εκ σαραα] εξαραα K 54 εσθοαλ] εσθαολ K̇ 54
v. 12 om. το ονομα K 54 του τοπου εκεινου] τω τοπω εκεινω K 54 v. 13 του οικου] om. του 54

Fol. 65 v.

Iud., XVIII, 14-15.

εστιν εν τοις
οικοις τουτοις
εφουδ και θε
ραφειν και γλυ
πτον και χω
νευτον και
νυν γνωται
τι ποιησεται
[15] και εξεκλινα¯
εκει οι εξακο
σιοι ανδρες οι
οντες εκ τω¯
υϊων δαν και
ειπον προς
τους ανδρας
τους πορευ
θεντας κατα
σκεψασθαι τη¯
γην εισελθαται

λαβετε το γλυ
πτον και τον
ιερεα και εισηλ[λ
θον οι πεντε
ανδρες οι πορε[υ
θεντες κατα
σκεψασθαι τη¯
γην εις τον οι
κον του παιδ[α
ριου του λευ[ει
του εις τον ο[ι
κον μιχα κ[αι
ησπασαν[το
αυτο αυτο [[16] και
οι εξακοσ[ιοι
ανδρες οι [περι
εζωσμεν[οι
τα σκευη τ[α πο
λεμικα εστ[ηλωμενοι

col. 2, l. 14 fort. αυτο αυτοι

v. 15 εξεκλιναν] εξεκλινον 54 om. οι οντες - ανδρες 2° K (homoiotel.) εισελθατε] εισελθετε 54 αυτο αυτο] αυτον K 54

Fol. 65.

Iud., XVIII, 16 - 19.

παρα την θυρα̅
του πυλωνος
οι εκ των ϋιω̅
δαν · [17] και αναβα̅
τες οι πεντε α
δρες επελθο̅
τες εκει ελαβο̅
το γλυπτον και
το χωνευτον
και το εφουδ και
το θεραφιν
κ]αι οι εξακοσι
οι] ανδρες οι πε
ρι]εζωσμενοι
τα] σκευη τα πο
λε]μικα [18] και ου
το]ι εισηλθον
ει]ς τον οικον
μι]χα και ελαβο̅

το γλυπτον
και το χωνευ
τον και το εφουδ
και το θεραφι̅
Και ειπεν προς
αυτους ὁ ϊερευς
τι ϋμεις ποι
ειται [19] και ειπο̅
προς αυτον
κωφευσον
και επιθες τη̅
χειρα σου επι
το στομα σου
και ελθε μεθ
ημων και εση
ημιν εις π̅ρ̅α̅
και εις ιερεα
η βελτιον σοι
ειναι ιερεα οικου

col. 1 lectu difficillima col. 2, l. 3 ϵϕȣⲇ

---

v. 18 *το χωνευτον* post *θεραφιν* *K* v. 19 *ειπον*] *ειπαν* *K* *σοι*] *σου* *54*
ειναι] add. *σε* *K 54*

Fol. 36.

Iud., XVIII, 19 - 23.

ανδρος ενος
η γενεσθαι σε
ϊερεα φυλης
και σκηπτρου
ενος εν ι̅η̅λ̅
[20] και ηγαθυνθη
η καρδια του ϊε
ρεως και ελα
βεν το εφουδ
και το θεραφι¯
και το γλυπτο¯
και το χωνευ
τον και εισηλ
θεν εν μεσω
του λαου [21] και
απεστρεψα¯
και απηλθον
και εταξαν τη¯
αποσκευη¯

αυτου και τη¯
κτησιν αυτου
την ενδοξον
και τα κτηνη
αυτου εμπρο[σ
θ̇εν [22] αυτων δε
μ̣ακρυνθεντ[ω¯
απο του μιχα
και ιδου μιχα
και οι ανδρες
οι οντες εν τω
οικω μ̇ειχα̣ κ̣[αι
εκραζον κατ
οπισθεν υϊω¯
δαν [23] και επεστ[ρε
ψαν οι υιοι δαν
τα προσωπα
αυτων και ειπ[ο¯
προς μιχα τι εσ[τι¯

col. 2, l. 8 ο̣ι̣κ̣ο̣υ̣ vid. suprascr. l. 19 add. σοι (?)

---

v. 22 απο του μιχα] απο του οικου μιχα 54 om. και ιδου μιχα 54 (homoiotel.) v. 23] τι εστιν σοι 54

Fol. 36 v.

Iud., XVIII, 23 - 27.

οτι εβοησας
24 και ειπεν μιχα
οτι ελαβεται το
γλυπτον μου
ο εποιησα εμαυ
τω και τον ιε
ρεα και απηλθα
ται και τι μοι
εστιν ετι και
λεγεται μοι τι
τουτο κραζεις
25 Και ειπον προς
αυτον οι υιοι
δαν μη ακουσ
θητω δη η φω
νη σου μεθ η
μων μη ποτε
απαντησωσι¯
ὁι ανδρες κατ
ωδυνοι και πι
κροι τη ψυχη
και προσθη
σεις την ψυ
χην σου και τη¯
ψυχην του οι
κου σου · 26 και
επορευθησα¯
οι υιοι δαν εις
την οδον αυτω¯
και ϊδεν μιχα
οτι ϊσχυροτε
ροι αυτου εισι¯
και εξενευσε¯
και απεστρε
ψεν εις τον
οικον αυτου
27 και αυτοι ελα
βον οσα εποιη

---

v. 24 απηλθατε] απηλθετε 54 om. ετι 54 v. 25 οι ανδρες] σοι ανδρες 54
v. 26 απεστρεψεν] ανεστρεψεν 54

Fol. 87 v.

Iud., XVIII, 27 - 30.

σεν μιχα και
τον ϊερεα os
ην αυτω και
ηλθον εως
λαεισσα επι λα
ον ησυχαζο¯
τα και πεποι
θοτα και επα
ταξαν αυτους
εν στοματι
ρομφαιας και
την πολιν αυ
των ενεπρη
σαν [28] και ουκ η¯
ο εξαιρουμε
νos οτι μακρα¯
ησαν απο σιδω
νos · και λογos
ουκ ην αυτοις

μετα ανο[υ και
αυτη εν κο[ιλα
δι η ην του ο[ικου
ρηχαβ' και [ωκο
δομησαν τ[ην
πολιν και κ[α
τωκησαν εν
αυτη · [29] και εκ[α
λεσαν το ον[ο
μα της πολ[ε
ως δαν κατ[α το
ονομα δαν [του
πρs αυτων [os
εγενετο τ[ω
ιηλ' και ην λα[εισ
σα ονομα τ[η πο
λει το προτ[ε
ρον [30] και ανε[στη
σαν εαυτο[ις

---

v. 27 om. αυτων 54

Fol. 87.

Iud., XVIII, 30 - XIX, 2.

οι] υιοι του δα¯
το] γλυπτον μι
χα] και ιωναθα¯
υ]ς̄ μανασση υ̅υ̅
γ]ερσαμ' υ̅υ̅ μω
σ]η αυτος και
ο]ι υιοι αυτου
η]σαν ιερεις τη
φ]υλη δαν εως
η]μερας μετ
ο]ικεσιας της
γ]ης 31 και εταξα¯
α]υτοις το γλυ
π]τον μιχα ο
ε]ποιησεν πα
σ]ας τας ημερας
ο]σας ην ο οικος
τ]ου θ̅υ̅ εν σηλω
XIX 1 Κ]αι εγενετο ε¯

ταις ημεραις
εκειναις και
βασιλευς ουκ
ην εν ι̅η̅λ̅
Και εγενετο
ανηρ' λευειτης
παροικων ε¯
ιερουδιθ εν
μηροις ορους
εφραιμ και
ελαβεν ο ανηρ'
εαυτω γυναι
κα παλακην
εκ βηθλεεμ
ϊουδα 2 και ωρ
γισθη αυτω
η παλακη αυ
του και απηλ
θεν εις τον

col. 2, l. 11 ΑΝΗΡ'

---

v. 30 *και ιωναθαν*] *ιωναθαν γαρ Thdt* *γερσαμ*] *ρηχαβ Thdt* in *Vat. gr. 331*, f. 34v et *Mon. gr.* 209, *ριχαβ* in cat. Lips. *ημερας*] *της Thdt*, *της ημερας 54* c. XIX, v. 2 *απηλθεν*] add. *απ αυτου 54*

Fol. 80 v.

Iud., xix, 2-4.

οικον του πρs
αυτηs εις βηθ
λεεμ’ ϊουδα και
ην εκει ημε
ρas δυο και μη
νas τεσσαρεs
3 και ανεστη ο
ανηρ’ αυτηs
και επορευθη
κατοπισθεν
αυτηs του λα
λησαι επι τη¯
καρδιαν αυτηs
του διαλλαξαι
αυτην εαυτω
και απαγαγει¯
αυτην παλιν
προs εαυτον
και το παιδαριο¯

ΚΒ

αυτου μετ [αυ
του και ζευ[γοs
ϋποζυγιω[ν
και επορευ[θη
εωs οικου [του
πρs αυτη[s και
ϊδεν αυτο[ν ο
πηρ τηs νε[α
νιδοs. και ε[υ
φραινομε[νοs
απηντησε[ν
αυτω και ε[κρα
τησεν τηs [χει
ροs αυτου
4 Και εισηγαγ[εν
αυτον ο γα[μ
βροs αυτο[υ ο
πηρ τηs ν[εα
νιδοs προ[s αυτον

col. 1, l. 5 MH   l. 6 τεσσαρεs (sic)

---

v. 2. τεσσαρεs] τεσσαραs 54

Fol. 80.

Iud., XIX, 4 - 7.

κα]ι εμινεν προς
αυ]τον ημερας
τρ]εις και εφα
γο]ν και επιο¯
κ]αι ϋπνωσε¯
ε]κει · 5 και εγε
ν]ηθη τη ημε
ρα] τη τεταρτη
κ]αι ωρθρισε¯
π]ρωι του πο
ρ]ευθηναι ηνι
κ]α ανεστη
κ]αι ειπεν ο πηρ
τη]ς νεανιδος
π]ρος τον γαμ
βρ]ον αυτου στη
ρι]σον την καρ
δι]αν σου κλασ
μα]τι αρτου και

μετα τουτο
πορευεσθαι
6 και εκαθισα¯
και εφαγον
αμφοτεροι
επι το αυτο
¯Και ειπεν ο
πηρ της νεα
νιδος προς
τον ανδρα ε
πιεικως μινο¯
και αγαθυνθη
τω η καρδια σου
7 Και ανεστη α
πελθειν ο α
νηρ και εβια
σατο αυτον
ο γαμβρος αυ
του και παλι¯

---

v. 5 πρωι] pr. το 54 v. 6 το αυτο] add. και επιον 54

Fol. 94.

Iud., XIX, 7-9.

ηυλισθη εκει
8 Και ωρθρισε¯
το πρωϊ τη η
μερα τη πεμ
πτη του απελ
θειν και ειπε¯
ο πηρ της νεα
νιδος στηρι
σον την καρ
διαν σου αρτω
και επλανα
αυτον εως
ου παρελθη
η ημερα · και
εφαγον και
επιον αμφο
τεροι · 9 και ανε
στη ο ανηρ του
απελθειν αυ

τος και [η παλα
κη η γυνη α[υτου
και το παιδα[ριο¯
αυτου και ει[πε¯
αυτω ο γαμ[βρος
αυτου ο πηρ [της
νεανιδος ϊδ[ου
δη εις ⟨εσ⟩περα[ν
κεκλικεν ή [η
μερα κατα[λυ
σον ωδε κα[ι
σημερον κ[αι
αγαθυνθησ[ε
ται ή καρδια σ[ου
και ορθριται
αυριον εις τ[η¯
οδον ϋμων
και απελευσ[η
εις το σκην[ωμα σου

---

v. 8 επλανα] διεπλανα 54 v. 9 om. η γυνη 54

Fol. 94 v.

Iud., xix, 10 - 12.

[10] και ουκ ηθε
λ]ησεν ο ανηρ'
α]υλισθηναι και
α]νεστη και α
πηλθεν και
παρεγενοντο
εως κατεναντι
ϊ]εβους αυτη
εστιν ϊη̄λμ · και
η]ν μετ αυτου
ζ]ευγος υπο
ζ]υγιων επισε
σαγμενων και
ἡ παλακη αυτου
μετ αυτου και
ο παις αυτου
[11] αυτοι ησαν κα
τα ιεβους και
ἡ ημερα κεκλι

κυια σφοδρα
¯Και ειπεν το
παιδαριον προς
τον κυριον
αυτου δευρο
δη και εκκλι
νωμεν εις
την πολιν του
ϊεβουσαιου
ταυτην και αυ
λισθωμεν ε¯
αυτη · [12] και ειπε¯
ο κυριος αυτου
προς αυτον
ου μη εκκλι
νωμεν εις
πολιν αλλοτρι
ου η ουκ εστι¯
εκ των ϋιω¯

col. 1, l. 6 vid. $\overset{o}{\tau}$ l. 7 *κατεναντ* script. in ras., *ι* suprascr.

---

v. 10 *παρεγενοντο*] *παρεγενετο* 54 v. 12 *εκκλινωμεν*] *εκκλινω* 54

Fol. 34 v.

Iud., xix, 18 - 22.

με εις την οι
κιαν [19] *και γε α*
χυρα και χορ
τασματα ϋπαρ
χει τοις ονοις
ημων και γαι
αρτος και οινος
ϋπαρχει μοι
και τη δουλη
σου και τω παι
δαριω και τοις
παισιν σου ουκ
εστιν ϋστε
ρημα απο πᾱ
τος πραγμα
τος · [20] *και ειπε̄*
ὁ ανηρ ὁ πρεσ
βυτης τω ξε
νω ειρηνη σοι

πλην πα[ν το
ϋστερημα σο[υ
επ εμε μονο̄
εν τη πλατια
μη καταλυσης
[21] *Και εισηγαγε̄*
αυτον εις τη[̄
οικιαν αυτου
και παρεβαλε[̄
τοις ϋποζυγι
οις αυτου κα[ι
ενιψαντο το[υς
ποδας αυτω[̄
και εφαγον [και
επιον · [22] *αυτ[ω̄*
δε αγαθυνθ[ε̄
των την καρ[δι
αν αυτων κ[αι
ϊδου οι ανδρ[ες

col. 1, l. 12 *ουκ*] *οκ*, *υ* suprascr. (?)

v. 21 *παρεβαλεν*] *παρενεβαλε* 54 *ενιψαντο*] *ενιψοντο* 54 v. 22 *την καρδιαν*] *τη καρδια* 54

Fol. 34.

Iud., XIX, 22 - 24.

της] πολεως
υιοι παρανομω¯
περιεκυκλω
σαν τον οικο¯
και εκρουον
την θυραν και
ελεγον προς
τον ανδρα το¯
κυριον της οι
κιας τον πρεσ
βυτην εξαγα
γε τον εισελθο¯
τα εις την οι
κιαν σου ινα γνω
μεν αυτον:
23 Και εξηλθε¯
προς αυτους
ο ανηρ' ο κυρι
ος της οικιας

και ειπεν προς
αυτους μηδα
μως αδελφοι
πονηρευεσ
θαι και μη ποι
ειται την αδι
κιαν ταυτην
μετα το εισ
εληλυθεναι
τον ανδρα του
τον εις τον
οικον μου
μη ποιησηται
την αφροσυ
νην ταυτην
24 ἰδου δη ἡ θυ
γατηρ μου η
παρθενος
και η παλακη μου

col. 2, l. 7 ΤΑΥΤΗΝ l. 19 ΠΑΛΑΚΗΜ

v. 22 τον εισελθοντα] pr. τον ανδρα 54 v. 23 πονηρευεσθαι] μη πονηρευεσθε 54 τον οικον] την οικιαν 54 v. 24 μου] αυτου 54

Fol. 43 v.

Iud., xix, 24-26.

εξαγαγω δη
αυτας και τα
πινωσαται
αυτας και ποι
ησαται αυταις ως α
ρεσκη ενω
πιον υμων
και τω ανδρι
τουτω̄ μη ποι
ησεται το πρα
γμα της αφρο
συνης ταυτης
[25] και ουκ ηθε
λησαν οι ανδ⟨ρ⟩ες
ακουσαι αυτου
—Κα⟨ι⟩ επελαβετο
ὁ ανηρ᾽ της πα
λακης αυτου
και εξηγαγε¯

αυτην προς
αυτους εξω
και εγνωσαν
αυτην και ενε
παιζον αυτη
ολην την νυ
κτα και εως
πρωϊ · και εξα
πεστειλαν αυ
την αμα τω αν[α
βαινειν τον ο[ρ
θρον · [26] και ηλθε¯
η γυνη τη ωρ[α
τη πρωινη κ[αι
επεσεν παρα
την θυραν το[υ
πυλωνος το[υ
οικου του αν
δρος ὁυ ην ο [κυριος

col. 1, l. 5 ησαταισωσα¯, αυταις suprascr. l. 14 ανδρες] ρ suprascr. (?) col. 2, l. 10 αμα ex ανα

---

v. 24 εξαγαγω] pr. και 54 v. 25 ενεπαιζον] ενεπαιξαν 54 πρωι] pr. τω 54

Fol. 43.

Iud., xix, 26 - 29.

αυτης εκει ε
ως ου διεφω
νησεν ·
¯[27] Και ανεστη ὁ
κυριος αυτης
το πρωι και η
νοιξεν τας θυ
ρας του οικου
και εξηλθεν
του απελθει¯
την οδον αυτου
και ϊδου ἡ γυνη
η παλακη αυτου
πεπτωκυϊα
παρα τη θυρα
και αι χειρες
αυτης παρα το
προθυρον [28] και
ειπεν προς

αυτην ανα
στηθει και
απελθωμε¯
και ουκ απε
κριθη αυτω
αλλ επεθνη
κει αυτη ·
¯Και ανελαβε¯
αυτην επι του
υποζυγιου
και ανεστη
ὁ ανηρ᾽ και α
πηλθεν εις
τον τοπον
αυτου [29] και ει
σηλθεν εις
τον οικον αυ
του και ελαβε¯
μαχαιραν και

---

v. 27 τη θυρα] την θυραν 54 v. 28 επεθνηκει] ετεθνηκει 54 om. αυτη 54 του υποζυγιου] το υποζυγιον 54

Fol. 85.

Iud., xx, 4 - 8.

της πεφον[ευ]
μενης · και ει
πεν εν γαβαα
της βενιαμει¯
ηλθον εγω και
η̇ παλακη μου
καταλυσαι [5] και
ανεστησαν
επ εμε οι αν
δρες οι εν γα
βαα και περι
εκυκλωσαν
επ εμε την οι
κιαν νυκτος
και εμε ηθε
λησαν αποκτι
ναι και την πα
λακην μου ε
ταπεινωσαν

[και ενεπαιξα¯
αυτη και απε
θανεν [6] και επ[ε
λαβομην της
παλακης μου
και εμελισα αυ
την και εξαπε
στειλα εν πα¯
τι οριω κληρο
νομιας ιηλ ο̇
τι εποιησαν
αφροσυνην
εν ιηλ [7] ϊδου π[α¯
τες ϋμεις οι
ϋιοι ιηλ δοτ[ε
εαυτοις λογ[ο¯
και βουλην
[8] Και ηνεστη π[ας
ο λαος ως ανη[ρ

col. 1, l. 4 της] s suprascr. l. 14 post κιαν duae litt. eras. col. 2, l. 18 ηνεστη (sic)
l. 19 λαος] s suprascr.

---

v. 4 καταλυσαι] pr. του 54 v. 8 ανεστη 54

Fol. 85 v.

Iud., xx, 8 - 11.

εις λεγων ουκ]
εισελευσομε
θα ανηρ εις το¯
οικον αυτου
και ουκ εκλι
νουμεν ανηρ'
εις το σκηνω
μα αυτου·
9 Και νυν ουτος
ὁ λογος ον ποι
ησωμεν τη
γαβαα αναβησο
μεθα επ αυτη¯
εν κληρω 10 και
ληψομεθα δε
κα ανδρας τοις
εκατον και ε
κατον τοις χι
λιοις και χιλι

[ους τοις] μυ
ριοις πασαις
ταις φυλαις ι̅η̅λ̅
και ληψονται
επισειτισμο¯
τω λαω τοις
εισπορευομε
νοις επιτελε
σαι γαβαα του
βενιαμειν κα
τα πασαν τη¯
αφροσυνην
ην εποιησα¯
εν ι̅η̅λ̅
11 Και συνηχθη
σαν πας ανηρ
ι̅η̅λ̅' εκ των πο
λεων αυτω¯
ως ανηρ εις ερ

---

v. 10 om. χιλιοις και 54 γαβαα] pr. τη 54 εν ι̅η̅λ̅] εν υιοις ι̅η̅λ̅ 54
v. 11 συνηχθησαν] συνηχθη 54

Fol. 79 v.

Iud., xx, 11 - 15.

χομενοι [12] και
εξαπεστιλα¯
αι φυλαι του ιηλ̅ α¯
δρα⟨s⟩ εν παση
φυλη βενιαμι¯
λεγοντες τις
η κακια αυτη
η γενομενη
ἐν ὑμιν · [13] και νυ¯
δοται τους α¯
δρας τους α
σεβεις τους
εν γαβαα τους
ὑιους παρα
νομων : και θα
νατωσωμε¯
αυτους και εξ
αρουμεν κα
κιαν απο ιηλ̅ʼ

και ουκ ηθ[ελη
σαν οι υ̅ϊ̅ βε[νια
μιν εισακο[υ
σαι της φω[νης
των αδελφ[ω¯
αυτων των [ϋ
ιων ιηλ̅ʼ
[14] Και συνηχθ[η
σαν οι ὑϊοι ϊ[ηλ̅
εκ των πο[λε
ων αυτων [εις
γαβαα του ε[ξελ
θειν και πο[λε
μησαι μετ[α τω¯
υιων ιηλ̅ʼ [15] κ[αι
επεσκεπ[ησα¯
οι ὑϊοι βενι[αμι¯
εν τη ημερ[α
εκεινη εκ [τω¯

col. 1, l. 3 post φυλαι ⁙ τὸ suprascr.; puncta asterisci incerta l. 4 ανδρας] s suprascr. (?) col. 2, l. 2 υϊ (sic)

---

v. 14 ὑϊοι ιηλ̅] υιοι βενιαμιν 54

Fol. 79.

Iud., xx, 15 - 18.

π]ολεων αυτω̄
ε]ικοσι και πε̄
τ]ε χιλιαδες ᾱ
δ]ρων σπωμε
ν]ων ρομφαιᾱ
χ]ωρις των κατ
ο]ικουντων
τ]ην γαβαα ου
τ]οι δη επεσκε
π]ησαν ψ ανδρες
ν]εανισκοι ε
κ]λεκτοι [16] αμφο
τ]εροδεξιοι πᾱ
τ]ες ουτοι σφε̄
δ]ονηται βαλο̄
τ]ες λιθους προς
τ]ριχα και ου δια
μ]αρτανοντες
[17] κ]αι πας ανηρ ι̅η̅λ̅

επεσκεπη
σαν χωρις τω̄
ϋϊων βενιαμῑ
τετρακοσιαι
χιλιαδες ανδρω̄
σπωμενων
ρομφαιαν πᾱ
τες ουτοι αν
δρες πολεμισ
ται · [18] και ανεστη
σαν εις βεθηλ
και επηρωτη
σαν εν τω θ̅ω̅
και ειπον οι ϋ
ιοι ι̅η̅λ̅ʼ τις ανα
βησεται ημῑ
αφηγουμενος
του πολεμη
σαι μετα βενιαμῑ

col. 1, l. 19 ι̅η̅λ̅ vid. sec. manu col. 2, l. 10 et 11 aliquid suprascr. quod non legimus
l. 17 ΗC l. 19 βενιαμιν] μῑ infra lin.

---

v. 16 βαλοντες] βαλλοντες 54 τριχα] pr. την 54 v. 18 ανεστησαν] add. οι υιοι ι̅η̅λ̅ και ανεβησαν 54 του πολεμησαι] om. του 54

Fol. 37.

Iud., xx, 30 - 31.

Και δις · [31] και ε
ξηλθον οι ϋ
ιοι βενιαμι¯
εις απαντη
σιν του λαου
και εξιλκυσ
θησαν εξω
της πολεως
απεστειλαν
δε οι ϋιοι ι̅η̅λ̅'
χιλιους ανδρας
εις την οδο¯
και ενετειλα¯
το αυτοις λεγο¯
τες πορευεσ
θαι προς τον
επι των ενε
δρων τοπον
και εσται οτα¯

εκπορευο[ν
ται εκ της π[ολε
ως ϋμεις ε[ισ
ελευσεσθα[ι
εκει και αρε[ι
ται πυρσον ε[ις
υψος και επ[ι
στρεψωμε[ν
επ αυτους [και
εξηλθον οι [ϋ
ιοι βενιαμι[ν
εις απαντη[σι¯
του λαου · και
εξιλκυσθη[σα¯
εκ της πολε[ως
και ηρξαντο [τυ
πτειν εν τω [λα
ω καθως απ[αξ
και δις εν ταις

---

v. 31 εξω] εκ 54 επ αυτους] add. και εκκοψομεν αυτους 54

Fol. 37 v.

Iud., xx, 31-34.

ο]δοις η εστι¯
μια αναβαινου
σα εις βεθηλ’
και μια αναβαι
νουσα ει⟨s⟩ γαβα
α] εν τω αγρω
ωσει τριακο¯
τ]α ανδρας εν
τ]ω ιηλ’ και ειπο¯
οι ϋϊοι βενιαμι¯
τ]ετροπωνται
ε]μπροσθεν
ημων καθως
το προτερον
[32] Και οι ϋϊοι ⟨ι⟩ηλ ει
πον φυγωμε¯
και ελκυσωμε¯
αυτους απο της
πολεως εις τας

οδους · [33] και πας
ανηρ’ ιηλ’ ανε
στη απο του
τοπου αυτου
και παρεταξα¯
το εν γαβαα θα
μαρ’ · και τα ε
νεδρα ιηλ’ προσ
ηγεν εξανα
σταντα απο
των οπισθε¯
αυτων και ηλ
θον απο των
οπισθεν αυτω¯
απο δυσμω¯
της γαβαα [34] δεκα
χιλιαδες ανδρω¯
εκλεκτων
εκ παντος ιηλ

---

v. 32 οι υιοι ιηλ ειπον] ειπον οι υιοι ιηλ 54 ελκυσωμεν] εξελκυσωμεν 54 v. 33 θαμαρ] θαραμ 54 των οπισθεν 1°] τω οπισθεν 54 om. και ηλθον απο των οπισθεν αυτων 54 γαβαα] add. και παρεγενοντο εξ εναντιας της γαβαα 54 χιλιαδες] χιλιαδας 54

Fol. 171 v.

Iud., xx, 34 - 37.

εξαιφνης ο
πολεμος ε
βαρυνθη και
ουκ εγνωσα¯
οτι εφηπται
αυτων η κακια
[35] και ετροπω
σεν κ̅ς̅ τον βε
νιαμιν κατα
προσωπον
ι̅η̅λ̅' και διεφθει
ραν οι ϋϊοι ι̅η̅λ̅'
εν τω βενιαμι¯
εν τη ημερα
εκειν⟨η⟩ εικοσι
και πεντε χι
λιαδες και εκα
τον ανδρας
παντες ουτοι

σπωμενο[ι ρομ
φαιαν [36] και ϊδ[εν
βενιαμιν ο̇[τι
τετραπων[ται
και εδωκ[εν ο
ανηρ τοπ[ον
τω βενια̣[μιν
οτι ηλπισ[αν ε
πι το ενε[δρον
ο εταξ̣α̣ν̣ π̣[ρος
τη γαβαα [37] [και
το ενεδρ[ον ωρ
μησεν ϋπ[ερ
αυτους κ[αι ε
κοψαν του[ς
καταβαινο[ν
τας και εξε[χυ
θη επι γαβα[α το
ενεδρον κ[αι

---

v. 34 ο πολεμος] pr. και 54 ουκ εγνωσαν] pr. αυτοι 54 v. 35 διεφθειραν] διεφθειρον 54 χιλιαδες] χιλιαδας 54 v. 36 τετραπωνται] τετροπωται 54 ο ανηρ] ανηρ ι̅η̅λ̅ 54

Fol. 171.

Iud., xx, 37 - 40.

{κα]ι} επαταξα
ολ]ην την πολι¯
ε]ν στοματι ρομ
φα]ι̣ας · [38] το δε ση
μειο]ν τοις ϋϊοις
ι̅η̅λ̅] προς το ε
νεδ]ρον του
κα]τα βενιαμι¯
αυ]τους αμα τω
αρθ]ηναι πυρσο¯
εκ τ]ης πολεως
[39] κ]αι ανεστρε
ψα]ν οι ανδρες
ι̅η̅]λ̅' εν τω πολε
μ]ω · ὁ δε βενια
μι]ν ηρκται τυ
π]τειν τραυμα
τι]ας εν τω ι̅η̅λ̅'
ω]σει τριακοντα

ανδρας · και ει
πον τροπου
μενος τρο
πουται ενω
πιον ἡμων
ὁ ϊ̅η̅λ̅' καθως
εν τω πολε
μω τω εμπροσ
θεν [40] και ο πυρ
σος ηρξατο
αναβαινειν
εκ της πολε
ως ωσει στυ
λος καπνου
¯Και επεβλεψε¯
βενιαμιν οπι
σω αυτου και
ϊδεν αναβαινο¯
τα τον καπνο¯

col. 1, l. 1 *και* bis script., cf. f. 171ᵛ, col. 2, l. 19 l. 8 *κατα βενιαμιν* pro *καταβαινειν*

---

v. 38 *κατα βενιαμιν*] *καταβαινειν* 54 v. 39 *οι ανδρες*] om. *οι* 54

Fol. 172 v.

Iud., xx, 40 - 43.

εως του ου
ρανου · [41] και α
νηρ' $\overline{ιηλ}$' ιδεν
την αρσιν του
πυρος και α
πεστρεψεν
επι τον βενια
μιν · και εσπευ
σεν ανηρ' βε
νιαμιν και ε
πεστρεψε¯
και ϊδεν οτι
ηπται αυτου
η κακια [42] και
εκλινεν, ενω
πιον ανδρος
$\overline{ιηλ}$' εις την ο
δον της ερη
μου · και ο πο

λεμος κατ[ε
φθασεν αυ[το¯
η δε παρατ[αξις
$\overline{ϊηλ}$' συνηπ[τε¯
αυτοις ε[ις πο
λεμον · κ[αι οι
εν τη πο[λει δι
εφθειραν [αυ
τον εν με[σω
αυτω[ν [43] και ε
κοψαν τ[ον βε
νιαμιν κ[ατα
παυσαι αυ[τον
καταπαυσ[ει
και κατετρ[εχο¯
αυτων εω[s
εξεναντια[s
της γαβαα απ[ο
ανατολων [ηλιου

col. 1, l. 13 λυ--δ

---

v. 41 *απεστρεψεν*] *επεστρεψαν* 54 v. 42 *εκλινεν*] *εκρινεν* 54 *διεφθειραν*] *διεφθειρον* 54 om. *αυτον* 54 v. 43 *καταπαυσαι*] *και κατεπαυσαν* 54 *αυτων*] *αυτον* 54, fort. ex *αυτων* om. *εως* 54

Fol. 172.

Iud., xx, 44 - 46.

[44] κ]αι επεσον
ε]κ του βενια
μιν οκτω και
δ]εκα χιλιαδες
ανδ]ρων και ε
κατ]ον ανδρες
πα]ντες ουτοι
αν]δρες δυνα
τοι] σπωμενοι
ρομφαι]αν [45] και
κατε]φυγον και
εκ]λιναν εις
τη]ν ερημον
π]ρος την πε
τ]ραν την ρεμ
μων και εκα
λ]αμησαντο
α]υτους οι υιοι
ϊ]ηλ' εν ταις ο

δοις πεντε
χιλιαδας ανδρω̅
και προσεκολ
ληθησαν οπι
σω αυτου ε
ως γαλααδ · και
επαταξαν εξ
αυτων χιλιους
ανδρας · [46] και
εγενοντο πα̅
τες οι πεπτω
κοτες εν τω
βενιαμιν ει
κοσι και πε̅
τε χιλιαδες
και εκατον α̅
δρων σπω
μενων ρομ
φαιαν εν τη η

---

v. 45 και κατεφυγον και εκλιναν] και εξεκλιναν και εφυγον 54 αυτου] αυτων 54

Fol. 40.

Iud., xx, 46 - xxi, 1.

μερα εκεινη
συν πασιν· του
τοις ανδρες
δυνατοι [47] *και ε*
ξεκλιναν και
εφυγον εις
την ερημον
προς την πε
τραν την ρεμ
μων εξακο
σιοι ανδρες
και εκαθισα̅
εν τη πετρα
μηνον [48] *και α̅*
δρες ι̅η̅λ̅' απε
κλισαν τους
υιους βενια
μιν και επατα
ξαν αυτους ε̅

στοματι ρο[μ
φαιας απο π[ο
λεως διδυμ[ω̅
εως βαμα π[α̅
τας τους ευρ[ε
θεντας εξη[s
εως κτηνο[υs
εις πασας τ[ας
πολεις αυτω[̅
και τας πολ[εις
τας ευρεθε[ι
σας ενεπρη̣[σα̅
εν πυρι
xxi [1] *Και ανδρες ϊ̅η̅[λ̅*
ωμοσαν εν μ[α
σηφα λεγον[τες
ανηρ' εξ ἡμω[ν
ου δωσει τη[ν
θυγατερα αυ[του

col. 1, l. 13, 14 om. *ρημμων τετρα...* (homoiotel.) col. 2, l. 15 *μασηφα* ut f. 40ᵛ, col. 1, l. 5

---

v. 47 *μηνον*] *ρημμων τετραμηνον* 54 v. 48 *βαμα*] pr. *πολεως* 54 *ενεπρησαν* (?)] *ενεπρησεν* 54

Fol. 40ᵛ.

Iud., xxi, 1-5.

τ]ω βενιαμιν
ε]ις γυναικα
[2] Και παρεγενο¯
τ]ο πας ο λαος
ε]ις μασηφα και
β]εθηλ και ε
κ]αθισαν εκει
ε]ως εσπερας
ε]νωπιον του
θ]υ · και επηρα¯
τ]ην φωνην
α]υτων και ε
κλαυσαν κλαυ
θμον μεγαν
[3] και ειπον ινα
τι κε ο θς ϊηλ
εγενηθη αυτη
σημερον εν
τω ϊηλ᾽ του αφαι
ρεθηναι σημε
ρον φυλην μια¯
απο ιηλ
[4] και εγενετο
εν τη αυριον
και ωρθρισε¯
ο λαος και ω
κοδομησεν
εκει θυσιαστη
ριον · και ανη
νεγκαν ολο
καυτωματα
σωτηριου
[5] Και ειπον οι
ϋϊοι ϊηλ τις ο
μη αναβας ε¯
τη εκκλησια
εκ πασων φυ
λων του ϊηλ

---

v. 2 *μασηφα*] *μασσηφα* 54 om. *εκει* 54 v. 4 *ωκοδομησεν*] *ωκοδομησαν* 54
v. 5 *φυλων του ιηλ*] om. *του* 54

II.

3 Reg. II, 19 – 25.
» II, 35^{l} – 39.
» II, 46^{g} – III, 2.
» III, 27 – IV, 9.
» IV, 28 – VI, 16.
» VII, 27 – VIII, 33.
» XXI, 26 – 39.

Fol. 39.

3 Reg., II, 19 - 22.

και κατεφιλη
σεν αυτην
και εκαθισε¯
επι τον θρο
νον αυτου
και ετεθη θρο
νος τη μ̅ρ̅ι̅ του
βασιλεως και
εκαθισεν εκ
δεξιων αυτου
[20] και ειπεν αυ
τω · αιτησιν
μιαν μικραν
εγω αιτουμαι
παρα σου μη
αποστρεψης
το προσωπο¯
σου · και ειπε¯
αυτη ο βασιλευς

αιτη[σαι μ̅η̅ρ̅
εμη [οτι ουκ
αποσ[τρεψω
σε · [21] και [ειπε¯
δοθητ[ω δη
αβισακ[η σω
μανιτι[s ορνια
τω αδελ[φω
σου εις [γυναι
κα · [22] και [απε
κριθη σ[ολο
μων ο β[ασι
λευς κα[ι ειπε¯
τη μ̅ρ̅ι̅ αυ[του
και ϊνα τ[ι συ
αιτη τη[ν αβι
σακ' τω [ορνια
ε[ις] γυ[ναικα
[και] αι[τησαι

col. 1, l. 8 ϗ   col. 2, l. 2 supplevi *οτι* ex codd. *82 93*

---

c. II, v. 19 *κατεφιλησεν*] *εφιλησεν 19 82 93 108 Lag*   v. 20 *σου* 2°] *μου 19 93 108 Lag*   *οτι* (?)] *και 19 108*   v. 21 *δη αβισακ*] *η αβισαακ 19 108*   v. 22 om. *εις γυναικα 93* sil

Fol. 39 v.

3 Reg., II, 22 - 25.

. . . . .] . . . . .
. . . . .] οτι ου
τος ο α]δελφος
μου] ο μεγας
υπερ] εμε · και
αυτ]ω αβιαθαρ
ο ϊερ]ευς και
αυτ]ω και ιωαβ
ϋϊος] σαρου
ια ο α]ρχιστρα
τηγ]ος ετερος
23 και] ωμοσεν
ο βα]σιλευς
σολ]ομων κα
τα το]υ κ̅υ̅ λεγω̅
ταδε] ποιησαι
μοι] ο θ̅ς̅ και
[. . . .]. .[. . . .]
[. . . . .]

ψυχης αυτου
ελαλησεν ορ
νια τον λογο̅
τουτον 24 και
νυν ζη κ̅ς̅ ος
ητοιμασεν
με και εθετο
με επι τον θρο
νον του π̅ρ̅ς̅
μου δ̅α̅δ̅ και
ος εποιησε̅
μοι οικον κα
θως ελαλησε̅
μοι κ̅ς̅ οτι ση
μερον θανα
τω θανατωθη
σεται ορνια
25 και εξαπεστει
λεν· σολομω̅

col. 1, l. 8, 9 fort. ιω|αβ υ̅ς̅ aut ιωαβ | ο υ̅ς̅ ut in cod. 82

---

v. 22 και ιωαβ] om. και *omnes* ιωαβ] αβια *19* v. 24 κ̅ς̅] pr. ο *108* του π̅ρ̅ς̅ μου δ̅α̅δ̅] δ̅α̅δ̅ του π̅ρ̅ς̅ μου *19 82 93 108 Lag* ος 2°] αυτος *19 108*

Fol. 38.

3 Reg. ii, 35l - 36.

τω σολομω
νι λεγων ϊδου
μετα σου σε
μεει ϋϊος γη
ρα ϋϊου του
ειεμεινει εκ
γαβαθα [35m] και ου
τος κατηρασα
το με καταρα¯
οδυνηραν ε¯
τη ημερα η επο
ρευομην εις
παρεμβολας
[35n] και αυτος κα
τεβαινεν μοι
εις απαντησι¯
επι τον ιορδα
νην και ωμο
σα αυτω κατα

του κ̅υ̅ [λεγω¯
ει θανα[τωσω
σε εν ρ[ομφαια
[35o] και νυν [μη α
θωωσ[ης αυτο¯
οτι ανη[ρ φρο
νιμος σ[υ και
γνωση [α ποι
ιησεις α[υτω
και κατ[αξεις τη¯
πολιαν [αυτου
εν αιμα[τι εις
αδου [36] κ[αι απο
στειλας [εκα
λεσεν ο [βασι
λευς σο[λομω¯
τον σεμ[εει ϋϊ
ον γηρ[α και ει
πεν[αυτω ·

---

v. 35l υιου] υιος *93* ειεμεινει] ιεμεινει *93*, ιεμενει *19 82 108 Lag* v. 35n om. μοι *19 108*

Fol. 38 v.

3 Reg., II, 36 - 39.

οικο]δομησο¯
σεαυ]τω οικο¯
εν ιη]μ και κα
τοικ]ει εκει και
ουκ] εξελευ
ση ε]κειθεν
ουδ]αμου· [37] και
εστα]ι εν τη η
μερ]α της εξο
δου] σου η δια
βησ]η τον χει
μαρ]ρουν κε
δρω]ν γινω
σκω]ν γνωση
οτι] θανατω
απο]θανη
και τ]ο αιμα σου
εστ]αι επι τη¯
κεφαλ]ην σ[ου]

και ωρκισεν
αυτον ο βασι
λευς εν τη ημε
ρα εκεινη·
[38] Και ειπεν σεμε
ει προς τον βα
σιλεα αγαθο¯
το ρημα ὁ ελα
λησας κυριε
βασιλευ ουτω
ποιησει ο δου
λος σου· και
εκαθισεν σε
μεει εν ϊημ’
τρια ετη· [39] και
εγενετο με
τα τα τρι⟨α⟩ ετη και
απεδρασαν δυο
δουλοι του

---

v. 37 om. *σου η 82* *κεδρων*] pr. *των 19 82 108* *την κεφαλην*] om. *την 93*
v. 38 *το ρημα*] om. *το 82* v. 39 *τα τρια*] om. *τα 19 82 93 108 Lag*

Fol. 67^{v}.

3 Reg., II, 46^{g} - 46^{h}.

. . . .]
θεν και κατω
κει ϊουδας και
ϊηλ̅’ πεποιθο
τως εκαστος
ϋπο την αμπε
λον αυτου και
ϋπο την συ
κην αυτου
εσθιοντες
και πινοντες
και εορταζο̅
τες απο δαν
και εως βηρσα
βεαμ πασας
τας ημερας σο
λομωνος ·
και ουκ ην σατα̅
πασαις ταις η

μεραις σολο]
μω[νος · ^{46h} και
ου[τ]οι οι [αρχο̅
τες του [σολο
μωνος [αζαρι
ας ϋϊος σ[αδδουκ
του ϊερεω[ς και
ορνια ϋϊο[ς να
θαν αρχ[ων τω̅
εφ[εστηκοτω̅
κα[ι εδραν ε
π[ι τον οικον αυ
το[υ και σουσα
γρα[μματευς
και [βαρακ ϋϊος
αχιθ[αλαμ ανα
μιμνησ[κων
και ελια[β ϋϊος
ϊωαβ αρ[. . . . .

col. 2, l. 11 εδραν cum codd. 82 93 aut fort. εδραμ ut infra, IV, 6

---

v. 46^{g} ιουδας και ιηλ] tr. *93* πεποιθοτως] πεποιθοτες *19 108* βηρσαβεαμ] βηρσαβεε aut βηρσαβεαι *omnes* πασαις ταις ημεραις] εν ταις ημεραις *19 93 108*, πασας τας ημερας *82 Lag* σολομωνος] σολομωντος *19 82 93 108 Lag* semper om. και ουκ ην... σολομωνος *82* v. 46^{h} εδραν (?)] εσρωμ *19 108*, εδραμ *Lag* ιωαβ] ιωαδ *19 108*

Fol. 67.

3 Reg., II, 46 h - 3, 2.

[. . . . .
. . . .] . .
. . . .]επι τ[α]ς αρ
σεις] και βαναι
ας ϋϊ]ος ϊωαδ
επι] της αυλαρ
χιας] και επι του
πλι]νθιου και
ζακ]χουρ ϋϊος
. . . .] . . .
. . . .]οις
. . . .]ω
46 i . . . . . .]νι τες
. . . .]τα χει
λιαδες] αρματα
και δωδε]κα χει
λι]αδες ιππε
ων] 46 k και ην αρ
χων] επι πασι¯
τοις βασιλευ]
σιν απο του
ποταμου και
εως γης αλλο
φυλων και εως
οριων αιγυπτου
46 l Και σολομων
ϋϊος δαδ εβα
σιλευσεν επι
ιηλ και ϊουδα¯
III εν ιημ 2 και ο λα
ος ησαν θυμι
ωντες και θυο¯
τες εν τοις ϋψη
λοτατοις οτι
ουκ ωκοδομη
θη ό οικος τω
ονοματι κυ ε
ως του νυν

col. 1, l. 10-14 vid. restituend. *ναθαν εν τοις | συμβουλοις | και ησαν τω | σολομωνι τεσ|σαρακοντα . . .* l. 14-15 fort. *χιλι|αδες εις αρματα*

---

v. 46 h *ιωαδ*] *ιωδαε 19 108* v. 46 i *αρματα*] pr. *εις 82 93 108* v. 46 k *επι*] *εν 19 108 93* sil *βασιλευσιν*] *βασιλειοις 19 108* c. III, v. 2 *ησαν*] *ην Thdt* ed sed *ησαν Thdt* codd

Fol. 72 v.

3 Reg., III, 27 - IV, 3.

[. . . . .
τε αυτη αυτο
και θανατω
μη θανατω
σηται αυτο
οτι αυτη η μηρ
αυτου · [28] και
ηκουσεν πας
ϊηλ' το κριμα
τουτο ὁ εκρι
νεν ο βασιλευς
και εφοβηθη
σαν απο προ
σωπου του
βασιλεως
οτι ειδον οτι
φρονησις θυ
εν αυτω του
ποιειν δικαι

IV ωμα [1] και ην ο]
β[ασιλευς
σολομ[ων
βασιλευ[ων
επι ϊηλ [2] [και
ουτοι ο[ι αρχο-
τες οι η[σαν αυ
τω αζαρι[ας ϋιος
σαδδο[υκ ο ϊ
ερευς [3] κ[αι ελι
αβ' και αχ[ια ϋϊος
σαφατ' γ[ραμ
ματεις [και ϊω
σαφατ' ϋ[ϊος
αχιθαλ[αμ ϋπο
μιμνη[σκων
και βαν[αιας
ϋϊος ϊω[αδ ε
πι της [. . . .

col. 1, l. 1 δικαιωμα cum codd. 82 93

---

v. 27 αυτη αυτο] tr. 19 93 108 v. 28 δικαιωμα (?)] δικαιωματα 19 108 c. IV, v. 2 om. ο ιερευς 19 82 93 108 Lag v. 3 γραμματεις] γραμματευς 93 και ιωσαφατ] om. και 19 108 αχιθαλαμ] αχειταλαμ 93, αχιταλαμ 108

Fol. 72.

3 Reg., IV, 4-9.

[. . . . .
και] αβιαθαρ᾽
ϊερ]εις [5] και ορ
νια] ϋϊος να
θα]ν επι τω̄
κα]θεσταμε
νω]ν και ζα
χο]υρ᾽ ϋϊος
ναθ]αν: ϊερευς
ετε]ρος του
βασ]ιλεως ·
[6] και] αχιηλ᾽ οι
κο]νομος
και] ελιαβ᾽ ϋϊος
ϊωα]β᾽ επι της
στρ]ατιας και
αδω]νιραμ᾽
ϋϊος] εδραμ
επι τ]ων φορω̄

[7] και τω σολο]
μωνι δωδεκα
καθεσταμε
νοι επι παντα
ϊηλ᾽ χορηγεῑ
τω βασιλει και
τω οικω αυτου
μηνα εν τω
ενιαυτω εγι
νετο επι το̄
ενα χορηγεῑ
[8] Και ταυτα τα ο
νοματα αυτω̄
βαιωρ᾽ εν ορει
εφραιμ᾽ εις [9] ϋϊος
ρηχαβ᾽ εν μα
χμας και θα
λαμιν και βεθ
σαμυς . και

col. 1, l. 10 restit. ετε pro εται ut II, 22, f. 39ᵛ, col. 1, l. 11

---

v. 5 *ορνια*] *ορνιας 19 108* *καθεσταμενων*] *καθεσταλμενων 82* *ζαχουρ*] *ζακχουρ 93* om. *ιερευς 19 82 93 108 Lag* v. 6 *αχιηλ*] *αχηλ 93* *ιωαβ*] *ιωαδ 19 108* v. 7 *σολομωνι*] *σολομωντι 19 82 93 108 Lag* semper *εγινετο*] *εγενετο 19 108* v. 8 *αυτων*] *αυτω 19* v. 9 *ρηχαβ*] *ρηχαμ 82* *μαχμας*] *μαγχμας 82,* *μαγχας Lag* *θαλαμιν*] *θαλαβειν Lag*

Fol. 70.

3 Reg., IV, 27 - 31.

[. . . . .
κυκλω · [28] και
ελαλησεν τρεισ
χειλιας παρα
βολας και ησα¯
ωδαι αυτου
πεντακισχει
λειαι . [29] και ελα
λησεν περι τω¯
ξυλων απο
της κεδρου
της εν τω λι
βανω και εως
της ϋσσοπου
της εκπορευ
ομενης εκ
του τοιχου
και ελαλησε¯
περι των κτη

νων . . . .]
[. . . . .
[. . . . .
ερπ[ετων
και π[ερι τω¯
ϊχθ[υων
[30] και [παρεγινο¯
το πα[ντες οι
λαοι ακ[ουει¯
της σοφ[ιας
σολομ[ωνος
και ελαμ[βανε¯
δωρα π[αρα τω¯
βασιλεω[ν της
γης ὁσο[ι ηκου
ον της [σοφι
ας αυτο[υ
[31] και ελαβ[εν
σολομ[ων

col. 2, l. 8 supplevi *παρεγινοντο* ex cod. *82* cf. supra IV, 7; f. 72, col. 2, l. 9

---

v. 28 *τρισχιλιας*] *τρεις χιλιαδας 19 108* v. 29 *εκ*] *δια Thdt* *περι*] *υπερ Thdt* v. 30 *παρεγινοντο* (?)] *παρεγενοντο 19 108*, *παραγινονται 93*, add. *παντοθεν 82* *παρα*] add. *παντων 82 93 Lag*

Fol. 70 v.

3 Reg., IV, 31 - V, 1.

[. . . . .
. . . .]
. . . .]
. . . . ε]ισηγα
γεν αυ]την
εις την] πολ̣ι̣
δ̅α̅δ̅ εω]ς του
συντ]ελεσαι
αυτ]ον οικο
δο]μησαι το̅
οικ]ον κ̅υ̅ και
τον] οικον ε
αυτ]ου και το
τει]χος ϊ̅η̅μ̅
32 τοτ]ε ανεβη
φαρ]αω βασι
λε]υς αιγυπτου
και] προκατε
λα]βετο τη̅
γαζερ' και ενε]
πυρισεν αυτη̅
εν πυρι · και
τον χανανι
την τον κα
τοικουντα
εν ροαβ' και
εδωκεν αυ
τας φαραω
αποστολας
τη θυγατρι αυ
του γυναικι
σολομωνος
33 και σολομω̅
ωκοδομησε̅
την γαζερ ·
v1 και απεστειλε̅
χειραμ' βασι
λευς τυρου

---

v. 31 εις την πολιν] om. εις την *19* (homoiotel.) του συντελεσαι] om. του *19* εαυτου] αυτου *19 93 108 Lag*, αυτον *82* v. 32 ροαβ] αροαβ *19 82 93 108 Lag*

Fol. 35.

3 Reg., v, 1 - 5.

τους παιδας
αυτου του
χρισαι τον σο
λομωντα αν
τι δαδ του πρς
αυτου οτι αγα
πων ην χειραμ'
τον δαδ πασας
τας ημερας ·
[2] *και απεστειλε̄*
σολομων
προς χειραμ'
λεγων [3] *σῠ οι*
δας δαδ τον
πρα μου οτι ουκ
εδυνετο οι
κοδομησαι
οικον τω ονο
ματι κυ του θυ [μου

απο πρ[οσω
που τω[ν πο
λεμιω[ν των
κυκλω[σαν
των αυ[τον
εως το[υ δου
ναι κν [αυτους
ῠπο τα [ῐχνη
των π[οδων
αυτου [4] *[και νῡ*
ανεπα[υσε̄
κς ο θς [. . .
κυκλο[θεν
και ουκ [εστῑ
απαντη[μα πο
νηρον [5] *κ[αι ῐδου*
εγω λεγ[ω οι
κοδομ[ησαι οι
κον τω ονοματι]

col. 1, l. 19 fere tota excisa col. 2, l. 12 *εμοι* 93, aut *μοι* 19 108

---

c. v, v. 1. *του χρισαι*] om. *του* *Thdt* *τον σολομωντα*] om. *τον* 19 108 v. 3 *συ*] *σοι* (!) 19 *εδυνετο*] *ηδυνατο* 19 82 93 108 *Lag* *κν αυτους*] tr. 19 82 108 *Lag* v. 4 *κς ο θς*] add. *εμοι* 93 *Lag*, add. *μοι* 19 108, pr. *μοι* 82 *κυκλοθεν*] add. *και ουκ εστιν επιβουλος* 19 82 108 *Lag*

Fol. 35 v.

3 Reg., v, 5 - 7.

κ̅υ̅ τ]ου θ̅υ̅ κα
θως] ελαλησε̅
κ̅ς̅ ο] θ̅ς̅ προς
δ̅α̅δ̅ τ]ον π̅ρ̅α̅
μου] λεγων
ο υ̅ς̅] σου ον
δωσ]ω αντι σου
επι τ]ον θρο
νον] σου ου
τος] οικοδο
μησ]ει τον οι
κον] τω ονο
ματι] μου · [6] και
νυ]ν εντειλαι
και] κοψατω
σαν] μοι ξυλα
εκ τ]ου λιβα
νου] και ϊδου
[οι δουλοι μου]

μετα των δου
λων σου και
τον μισθον
των δουλων
σου δωσω σοι
κατα παντα ο
σα αν ειπης
οτι συ οιδας
οτι ουκ εστι̅
εν ημιν ϊδως
κοπτειν ξυλα
καθως οι σιδο
νιοι · [7] και εγε
νετο ως ηκου
σεν χειραμ'
των λογων
σολομωνος
εχαρη σφοδρα
και ειπεν ευλο

col. 1, l. 6 fort. *υιος* cum codd. *44 106* col. 2, l. 11 *κοπτειν*] *τ* suprascr.

---

v. 5. *του θ̅υ̅*] om. *του 108* om. *κ̅ς̅ 19 82 93 108 Lag* *τον θρονον*] *του θρονου 19* *τον οικον*] om. *τον 93* v. 6 *και κοψατωσαν*] om. *και 82* *και ιδου*] om. *και 19 108* *εν ημιν*] om. *εν 93* v. 7 *των λογων*] *τον λογον 82*

Fol. 68 v.

3 Reg., v, 7 - 9.

[γητος κ̅ς̅ ο θ̅ς̅
του ι̅η̅λ̅ ος εδω
κεν τω δ̅α̅δ̅ ϋϊο̅
φρονιμον ε
πι τον λαον
τουτον τον
πολυν · [8] και
απεστειλεν
χειραμ' προς
σολομωνα
λεγων ακηκοα
περι παντων
ων απεσταλ
κες προς με
εγω ποιησω
παν θελημα
σου ξυλα κε
δρινα και πευ
κινα [9] οι δουλοι

μου καταξου]
σιν α[υτα εκ
του λ[ιβανου
εις τη[ν θαλασ
σαν κ[αι εγω
θησομ[αι αυ
τα σχεδ[ιας ε
ως του [το
που ου [εαν
αποστε[λεις
προς με [και
εκτινα[ξω
αυτα εκ[ει και
συ αρεις [και
συ ποιη[σεις
το θελημ[α μου
του δου[ναι
αρτους [τω
οικω μ[ου

col. 2, l. 10 αποστελεις ut in codd. 82 93

---

v. 7 του ι̅η̅λ̅] τω ι̅η̅λ̅ 93 τουτον τον πολυν] τον πολυν τουτον 19 82 93 108 Lag
v. 8 απεσταλκες] απεσταλκας 19 108, απεσταλκα (sic) 82 με] add. λεγων και 19
παν] το 19 108 ξυλα] pr. εις 19 82 93 108 Lag v. 9 σχεδιας] pr. εις 19 108
αποστελεις (?)] αποστειλης 19 108 Lag αρτους] αρτου 82

Fol. 68.

3 Reg., v, 10 - 13.

[10] [. . . . .
. . . . . .] τω σο
λομω]νι κε
δρου]ς και πευ
κας] κατα πα¯
θε]λημα αυ
του] [11] και σολο
μω]ν εδωκε¯
τω χ]ειραμ᾽ ει
κο]σει χειλι
αδα]ς κορω¯
πυ]ρου μα
χει]ρ τω οικω
αυτ]ου και ει
κοσ]ει χειλια
δας] βεθ᾽ ελαι
ου] κεκομμε
νου] κατα του
το ε]διδου

σολομον τω]
χειραμ κατ ε
νιαυτον ·
[12] και κς εδωκε¯
σοφιαν τω
σολομωνι
καθως ελα
λησεν αυτω
και ην ειρηνη
ανα μεσον
χειραμ και ανα
μεσον σολο
μωνος και
διεθεντο δια
θηκην ανα
μεσον αυτω¯
[13] Και ανηνεγ
κεν ο βασιλευς
σολομων

col. 1, l. 1-2 restituend. *και ην χειραμ | διδους...* l. 13 vid. eras. col. 2, l. 9 NH aut NI

---

v. 10 *παν*] add. *το 19 82 108 Lag* v. 11 *και σολομων εδωκεν*] *εδωκεν γαρ ο σολομων Thdt* *μαχειρ*] pr. *και Thdt* v. 12 *σοφιαν τω σολομωνι*] *τω σολομωντι σοφιαν 19 82 93 108 Lag*

Fol. 71 v.

3 Reg., v, 13 - 16.

[φορον εκ πα¯
τος ι̅η̅λ̅ και η¯
ο φορος τρι
ακοντα χει
λιαδες ανδρω¯
14 και απεστει
λεν αυτους
εις̇ τον λιβα
νον δεκα χει
λιαδες εν τω
μηνι αλλασσο
μενοι μινα
ενα ησαν εν
τω λιβανω και
δυο μηνας ε¯
τοις οικοις
αυτων και α
δωνιραμ᾽ επι
του φορου

15 . . . .]
[. . . . .]
εβδομ[ηκον
τα χειλ[ιαδες
αιρον[των αρ
σιν κα[ι ογδο
ηκοντ[α χει
λιαδες [λατο
μων εν [τω
ορει 16 ἐκ[τος
των αρ[χον
των τω[ν κα
θεσταμ[ενω¯
επι των [εργω¯
του σολ[ομω
νος τρ[ισχι
λιοι και [επτα
κοσιο[ι επιστα
ται του λ[αου

---

v. 14 μηνας] pr. ησαν 93

Fol. 71.

3 Reg., v, 16 - vi, 2.

[.........
......] εργα
[17] και] ητοιμα
σαν] τα ξυλα
και] τους λι
θο]υς τρισι
ετ]εσιν εις
τη]ν οικο
δο]μην του
οι]κου ʼ
vi [1] Και] εγενετο
εν] τω ογδο
ηκ]οστω
και] τετρακο
σιο]στω ετι
τη]s εξοδου
τω]ν ϋϊων
ιηλ] εκ γης
αιγυ]πτου

τω ετι τω τε]
ταρτω εν τω
δευτερω μη
νι βασιλευο
τος του βασι
λεως σολομω
νος επι τον
ϊηλ ʼ και ωκο
δομησεν το
οικον τω κω
[2] και ενετειλα
το ο βασιλευς
τοις αρχουσι
ενεγκειν λι
θους μεγαλους
λιθους τιμιους
εις τον θεμε
λιον του οικου
λιθους απε

col. 1, l. 15 ετι = ετει

v. 17 ητοιμασαν] ητοιμασεν *Thdt* τα ξυλα και τους λιθους] τους λιθους και τα ξυλα *Thdt* c. vi, v. 1 των υιων] om. των *Lag* γης] της *19 108*

Fol. 42.

3 Reg., vi, 2-6.

λεκητους ·
[3] και ηνεγκαν
οι ϋϊοι σολο
μωνος και
οι ϋϊοι χειραμ’
και ενεβαλο̅
αυτους ·
[4] εν τω ετι τω
τεταρτω της
βασιλειας αυ
του εθεμελι
ωσεν τον οι
κον κ̅υ̅ εν τω
δευτερω μη
νι εν μηνι
νισω [5] και εν
τω ενδεκατω
ενιαυτω εν
μηνι βααδ’

ουτος [ο μην
ογδοο[ς συν
ετελεσ[θη
ὁ οικο[ς εις
παντα [λογο̅
αυτου κ[αι εις
πασαν [διατα
ξιν αυτ[ου
[6] και ὁ οι[κος
ον ωκο[δο
μησεν [ο βα
σιλευς [σολο
μων τω [κ̅ω̅
μ̅ πηχε[ις το
μηκος [αυτου
και εικο[σι
πηχεις [το πλα
τος αυτ[ου και
[ε̅ και εικοσι]

col. 1, l. 19 *βααδ* cum cod. *B 93* sed fort. *βαλδ* ut cod. *19 108* aut *βααλ*, superat tantum pars superior litterarum.

---

v. 3 *ηνεγκαν*] *επελεκισαν Lag* v. 4 om. *της βασιλειας αυτου 19 93 108 Lag* om. *εν μηνι 19 108* *νισω*] *νισων 19 108, ζιου Lag* v. 5 *ενδεκατω*] *δεκατω 19 108* *βααδ* (?)] *βαλδ 19 108, βουλ Lag* *ογδοος*] pr. *ο 19 Lag* add. *και ωκοδομησεν αυτον εν επτα ετεσιν και ωκοδομει τον οικον τω κυριω Lag*

Fol. 42 v.

3 Reg., vi, 6 - 11.

πηχε]ι̣ς το ϋ
ψος α]υτου ·
[7] και] το αιλαμ’
κατα] προσω
πον] του να
ου κ̅]υ̅ κ̅ εν
πηχ]ει το μη
κος] αυτου
επι] το πλατος
του] οικου και
ι̅ εν] πηχει το
πλα]τος αυτου
κατ]α προσω
πο]ν του οικου
[8] και] ωκοδο
μη]σεν τον
οικ]ον και σῡ
ετε]λεσεν
[αυτον [9] και ε]

ποιησεν τω
οικω θυριδας
δεδικτυωμε
νας κρυπτας
[10] και εποιησε̄
επι τον τοιχο̄
του οικου με
λαθρα κυκλο
θεν εν τω ναω
και τω δαβειρ’
και εποιησε̄
πλευρας κυ
κλω [11] η πλευρα
η ϋποκατω
ε̅ π̣ηχεων ε̄
πηχει το πλα
τος αυτης · και
η πλευρα η με
ση εξ πηχεω̄

---

v. 7 *εν πηχει* 1°] *πηχεις 19* *το μηκος*] pr. *και 93 Lag* v. 9 *δεδικτυωμενας*] *δικτυωτας Thdt* v. 10 *εν τω ναω*] om. *εν 19 108* v. 11 om. *και η πλευρα — αυτης* 2° *82*

Fol. 69.

3 Reg., vi, 11 - 13.

[εν πηχει το
πλατο[s αυτ]ηs
και η πλευρα
η τριτη επτα
πηχεων εν
πηχει το πλα
τοs αυτηs
οτι διαστημα
εδωκεν τω
οικω κυκλο
θεν εξωθε̄
του οικου ο
πωs επιλαμ
βανωνται τω̄
τοιχων του
οικου 12 ο γαρ οι
κοs εν τω οι
κοδομεισθαι
αυτον λιθοιs
ακροτομοιs]
αργοι[s ωκο
δομηθ[η και
σφυρα [και πε
λυξ και [παν
σκευ[οs σιδη
ρουν ο[υκ η
κουσθ[η εν
τω οικ[οδο
μεισθα[ι αυτο̄
13 και ο πυ[λων
τηs πλ[ευραs
τηs ϋπ[οκα
τωθεν [επι
την ωμ[ιαν
του οικ[ου
την δεξ[ιαν
και ειλι[κτη
αναβασ[ιs

v. 11 om. αυτηs 2° *93* om. εν πηχει 3° *93* οπωs] add. μη *omnes* v. 13 ωμιαν] ομοιαν *82*

Fol. 69 v.

3 Reg., VI, 13 - 16.

[εις την μεσην
και εκ] της με
σης] επι τα τρια
ρ]οφα · 14 και
ωκ]οδομη
σεν] τον οι
κο]ν και συ¯
ετ]ελεσεν
αυτ]ον και ε
κο]ιλοστα
θμ]ησεν το¯
οικ]ον εν
κε]δροις ·
15 και] ωκοδο
μη]σεν τους
εν]δεσμους
δι ο]λου του
οικ]ου πεν
τε ε]ν πηχει

το υψος αυτου]
και συνεσχε¯
τους ενδεσ
μους εν ξυ
λοις κεδρινοις
16 και ωκοδο
μησεν τους
τοιχους του
οικου δια ξυ
λων κεδρινω¯
απο του εδα
φους του οι
κου και εως
των δοκων
και εως των
τοιχων εκοι
λοσταθμησε¯
συνεχομε
να εν ξυλοις

col. 1, l. 1 supplevi *εις την μεσην* ex codd. *19 82 93 108 Thdt* l. 3-4 *τρια | ροφα* pro *τριοροφα*; fort. una litera ante *ρ* in princ. l. 4 col. 2, l. 2 lectio certa, parte superiore literarum intercisa.

---

v. 13 *τρια ροφα*] *τριοροφα 82 93*, *τριωροφα 19 108 Lag Thdt* v. 14 *και εκοιλοσταθμησεν*] *και εκοιλοσταθμει 19 108*, om. *82* *τον οικον*] *αυτον 19 108 Lag*, *αυτον τον οικον 82 93* v. 15 *ενδεσμους* 1°] *δεσμους 93*

Fol. 44.

3 Reg., VII, 27 - 31.

των γλυφων
τα οντα επι τω̄
στυλων [28] και
τας ροας αμ
φοτεροις τοις
δικτυοις τε
τρακοσιας δυο
στιχοι ροων
τω δικτυω τω
ενι περικαλυ
πτειν αμφο
τερα τα στρε
πτα της με
χωνωθ' τα ο̄
τα επ αμφοτε
ροις τοις στυ
λοις · [29] και τας
δεκα μεχω
νωθ και τους

χυτρο[γαυλους
δεκα ε[πι τω̄
μεχω[νωθ
[30] και τη[ν θαλασ
σαν μι[αν
και του[ς δω
δεκα β[οας τους
ϋποκα[τω της
θαλασ[σης
[31] και του[ς λεβη
τας και [τας θερ
μαστρ[εις
και τας [φιαλας
και παν[τα τα
σκευη [συν
ετελε[σεν
τω βασι[λει σο
λομων[ι εν
τω οικω [κ̄υ

col. 2, l. 7 τους cum *82 93 108 Lag*

---

v. 28 στιχοι ροων] στιχιροων *19 108* μεχωνωθ] μεχωνωωθ *82* επ αμφοτεροις τοις στυλοις] επ αμφοτερων των στυλων *19 82 93 108 Lag* v. 29 τας] τα *93* χυτρογαυλους (?)] χυτροκαυλους *93* δεκα 2°] pr. τους *19 82 93 108 Lag* των] την *82* v. 30 δωδεκα] δεκα *82* v. 31 λεβητας] λευητας *19*, λευιτας *82* συνετελεσεν] add. α εποιησε χειραμ *omnes*

Fol. 44 v.

3 Reg., VII, 31 - 34.

και οι] στυλοι
τεσσ]ερακον
τα κα]ι οκτω
του] οικου κ̅υ̅
και τ]ου οικου
του β]ασιλεως
παν]τα τα εργα
α επ]οιησεν
χειρ]αμ' χαλκα
ην] [32] ουκ ην
στα]θμος του
χαλ]κου ου ε
ποι]ησεν αρδη̄
παν]τα τα σκευ
η α ε]ποιεση
ταυ]τα εκ του
πλη]θους
σφ]οδρα ουκ η̄
τερ]μα τω στα

θμω του χαλ
κου · [33] εν τη πε
ριοικω του ϊ
ορδανου εχω
νευσεν αυτα
εν τω παχει
της γης ανα
μεσον σοκχωθ
και αναμεσο̄
σαρθαν · [34] και
εδωκεν ο βα
σιλευς σολο
μων τα σκευη
α εποιησεν
εν τω οικω κ̅υ̅
το θυσιαστη
ριον το χρυσοῡ
και την τραπε
ζαν εφ ης οι

col. 1, l. 15 *εποιεση* (sic)] *ε* vid. puncto sup. instruct. et *η* suprascr. caractere minori, in fine lin. vid. *η*, restituend. *εποιησεν*

---

v. 31 *του οικου* 1° et 2°] *τω οικω 19 108* *α*] *οσα 19 108* v. 32 *εποιησεν* 2°] add. *αρδην 93* v. 33 *σοκχωθ*] *σοκχοθ 19*, *οκχως 93* *σαρθαν*] *αρθαν 93* v. 34 *ο βασιλευς σολομων*] tr. *19 82 108 Lag*

Fol. 76.

3 Reg., VII, 34-37.

αρτοι της προ
θεσεως χρυ
σην · [35] και τας
λυχνιας }π{ πε‾
τε εκ δεξιω‾
και πεντε εξ
ευωνυμων
κατα προσω
πον του δαβιρ
χρυσας συν
κλειομενας
‾και τα λαμπα
δια και τους
λυχνους και
τας επαρυστρι
δας χρυσα τα
παντα [36] και τα
προθυρα και
οι ηλοι · και αι

φιαλαι κ[αι τα τρυ
βλια και [αι θυ̇
ισκαι χρ[υσαι
συνκλισ[ται
αι πασαι [και τα
θυρωμ[ατα τω‾
θυρων [του οι
κου το[υ εσω
τατου τ[ου αγι
ου των α[γιων
συνκλε[ιστα
χρυσα κ[αι τας
θυρας τ[ου να
ου χρυσ[ας
[37] και ανεπ[ληρω
θη το ερ[γον
ο εποιησ[εν
σολομω[ν
τω οικω κ̅[̅υ̅

col. 1, l. 4 π bis script.

---

v. 36 *χρυσαι*] *χρυσα 19 82 108 Lag* *συγκλεισται αι πασαι*] *συγκλειστα τα παντα 19 82 93 108 Lag* om. *του αγιου 93* v. 37 *ανεπλερωθη*] *ενεπληρωθη 93*

Fol. 76 v.

3 Reg., vii, 37 - 40.

και ει]σηνεγ
κεν] σολομω¯
τα αγ]ια δαδ του
πρs] αυτου
και] παντα τα
αγια] σολομω
νοs] το αργυ
ριο]ν και το
χρυσι]ον και τα
σκε]υη και ε
δω]κεν εις
του]s θησαυ
ρο]υs οικου
κυ] 38 και τον
οικ]ον αυτου
ω]κο'δομη
σε]ν σολομω¯
τω] τρισκαιδε
κα]τω ετει

της βασιλειας
αυτου · 39 και ω
κοδομησεν
τον οικον δρυ
μου του λιβα
νου εκατον
πηχεων το
μηκοs αυτου
και πεντηκο¯
τα πηχεων το
πλατοs αυτου
επι των τριω¯
στιχων στυλω¯
κεδρινων και
ωμιαι κεδριναι
τοιs στυλοιs
40 και εφατνωσε¯
τον οικον ανω
θεν επι των

---

v. 37 *θησαυρους*] *θηραυρους* (sic) *19* v. 38 *και — σολομων*] *και ωκοδομησε σολομων τον οικον αυτου 19 82 93 108 Lag* *τω τρισκαιδεκατω*] om. *τω 93* om. *της βασιλειας αυτου 19 82 93 108 Lag* v. 39 *των τριων*] om. *των 19 82 93 108 Lag* *κεδριναι*] *κεδρινοι 82 93 108 Lag*

Fol. 84 v.

3 Reg., VII, 40-45.

πλευρων των
στυλων · και ο
αριθμος των
στυλων πεντε
και τεσσερακο¯
τα ο στιχος ο εις
41 και μελαθρα τρια
και χωρα επι
χωραν τρισσως
42 και παντα τα
θυρωματα και
αι χωραι τετρα
γωνοι και με
μελαθρωμε
ναι απο θυρω
ματος επι θυ
ραν τρισσως .
43 και το αιλαμ τω¯
στυλων πεν

τηκον[τα πη
χεων το [μη
κος κα[ι τρια
κοντα ε[ν πλα
τει εζυγ[ωμε
να αιλαμ [επι
προσωπ[ον
αυτων · κ[αι
στυλοι κ[αι πα
χος επι π[ρο
σωπον α[υτης
τοις αιλα[μιν
44 Και το αιλ[αμ τω¯
θρονων [ου
κρινει εκ[ει
αιλαμ το[υ κρι
τηριου · 45 κ[αι ο
οικος αυ[των
εν ω καθ[ησεται

col. 2, l. 6 post να fort. ι suprascr. sed valde dub.

v. 40 om. *και ο αριθμος των στυλων 82* τεσσερακοντα] τεσσαρακοντα *19 82 93 108 Lag* ο εις] add. *δεκα και πεντε 19 108 Lag* v. 42 και μεμελαθρωμεναι] om. *και omnes* θυρωματος] pr. *του 93*sil, *θυρας 19 82 108 Lag* v. 43 το αιλαμ] *τω αιλαμ 19 82 108 Lag* τριακοντα] add. *πηχεων 19 82 93 108 Lag* εζυγωμενα] *εζυγωμεναι 19 82 93, εζυγωμενη Lag*

Fol. 84.

3 Reg., vii, 45 - 49.

εκει] · και αυλη
μια] εξελισσο
με]νη του
τοι]ς κατα το
εργ]ον τουτο
και] ωκοδο
μη]σεν σολο
μω]ν οικον
τη] θυγατρι φα
ρα]ω ην ελα
βε]ν σολομω̄
κα]τα το αιλαμ
το]υτο · [46] παν
τα] ταυτα εκ λι
θ]ων τιμιων
κε]κολαμμε
ν]ων εκ δια
στ]ηματος
εσ]ωθεν και

εκ των θεμε
λιων · και εξω
θεν εις την
αυλην την με
γαλην [47] την τε
θεμελιωμενην λι
θοις τιμιοις
μεγαλοις δεκα
πηχεσιν και
οκτωπηχεσῑ
[48] και επανωθε̄
λιθοις τιμιοις
κατα το αυτο
μετρον απε
λεκητοις και
κεδροι [49] της αυ
λης της μεγα
λης κυκλω τρεις
στειχοι απελε

col. 1, l. 16 ms. ΜΜ vid. κολαμμε ex κολλαμε col. 2, l. 2 ε.. τ......ων suprascr. ut vid. charact. unciali inclin.; restituend. εως των γισων l. 5 τεθεμελιωμενην ex τεθελιωνην, με...με suprascr. 1a manu.

---

v. 45 σολομων οικον] tr. *19 108* v. 46 παντα ταυτα] tr. *19 82 108 Lag*, ταυτα γαρ παντα *Thdt* κεκολαμμενων] κεκολαμμενα *19 108* θεμελιων] add. εως των γεισων *Z*² (?) *19 82 93 108 Lag Thdt* v. 47 δεκαπηχεσιν] pr. λιθοις *93*sil οκτωπηχεσιν] οκταπηχεσιν *108* v. 47-48 om. μεγαλοις — τιμιοις *82* v. 48 το αυτο] tr. *93* κεδροι] κεδροις *19 108 Lag* v. 49 της μεγαλης] της μεγαλοις (sic) *108*, τοις μεγαλοις *19*

Fol. 86.

3 Reg., vii, 49 - viii, 4.

κητων και στι
χος ενκεκο
λαμμενης κε
δρου · [50] και συν
ετελεσεν σο
λομων ολον
τον οικον αυ
VIII του · [1] και εγε
νετο εν τω συ̅
τελεσαι σολο
μωντα του οι
κοδομησαι το̅
οικον κ̅υ̅ και
τον οικον αυτου
μετα εικοσει
ετη · τοτε εξ
εκκλησιασε̅
ο βασιλευς σο
λομων παντας

τους πρ[εσβυ
τερους [ι̅η̅λ̅ ε̅
σειων τ[ου
ανενεγ[κει̅
την κει[βωτο̅
διαθηκ[ης κ̅υ̅
εκ πολε[ως
δα̅δ αυτ[η εστι̅
σειων [2].ε[ν μηνι
αθαμειν
[3] Και ηραν [οι ιε
ρεις την [κει
βωτον [4] κ[αι το
σκηνω[μα του
μαρτυρι[ου
και παν[τα τα
σκευη τ[α αγια
τα εν τω [σκη
νωματ[ι

---

v. 49 *ενκεκολαμμενης*] *εκκεκολαμμενης 19 108* c. VIII, v. 1 *σολομωντα*] *σολομων* 93^{sil} *ο βασιλευς σολομων*] *σολομων ο βασιλευς 19* *σειων* 1° et 2°] *σηλων 19 108* *διαθηκης*] pr. *της 19 82 108 Lag* v. 2 *αθαμειν*] *αθεμειν 82, αθανειν Lag* v. 4 *τα εν τω*] om. *τα 93*

Fol. 86 v.

3 Reg., VIII, 4 - 8.

του] μαρτυρι
ου ·] και ανε
βιβ]ασαν αυτα
οι ϊε]ρεις και
οι λ]ευειται
[5] και] ο βασιλευς
και] πας ο λαος
εμπ]ροσθε̄
της] κειβωτου
θυ]οντες βο
ας κ]αι προβα
τα α]ναριθμη
τα] [6] και εισφε
ρου]σιν οι ϊε
ρει]ς την κει
βω]τον διαθη
κη]ς κ̅υ̅ εις το̄
το]πον αυτης
εις] το δαβειρ᾿

του οικου εις
τα αγια των αγιω̄
ϋπο τας πτε
ρυγας των χε
ρουβειν [7] οτι
τα χερουβεῑ
διαπεπετασ
μενα ταις πτε
ρυξιν επι το
προσωπον
της κειβωτου
και περιεκαλυ
πτον τα χερου
βειν επι την
κειβωτον και
επι τα αγια αυ
της επανωθε̄
[8] και υπερειχο̄
τα ηγιασμενα

---

v. 4 om. και ανεβιβασαν — λευειται *19 82 93 108 Lag* v. 5 θυοντες] θυοντας *82* v. 6 εισφερουσιν] εκφερουσιν *Thdt*ed, sed εισφ. *Thdt*cod. a διαθηκης κ̅υ̅] pr. της *19 Lag.* om. *82* το δαβειρ] τον δαβιρ *108* χερουβειν] χερουβειμ *Thdt*

Fol. 93.

3 Reg., VIII, 8-11.

και εβλεπον
το αι κεφαλαι
των ηγιασμε
νων εκ των
αγιων επι προ
σωπον του
δαβειρ᾽ και ουκ
ωπτανοντο
εξω · [9] και ουκ η̅
εν τη κειβω
τω πλη⟨ν⟩ δυο πλα
κες λιθιναι
πλακες της
διαθηκης ας
εθηκεν εκει
μωσης εν χω
ρηβ᾽ α διεθετο
κ̅ς̅ μετα των
ὑϊων ἰ̅η̅λ̅ εν τω

εκ[πορευεσθαι
αυτους [εκ
γης αιγυ[πτου
[10] Και εγεν[ετο
ως εξη[λθον
οι ϊερει[ς εκ
του αγιο[υ και
η νεφε[λη ε
νεπλη[σεν
τον οικ[ον
κ̅υ̅ [11] και ο[υκ η
δυναντ[ο οι
ϊερεις σ[τηναι
λιτουργ[ειν
απο προ[σω
που της [νε
φελης ο[τι ε̅
επλησε[ν δο
ξα κ̅υ̅ το[ν οικον κ̅υ̅

col. 1, l. 10 τη] η script. in ras. l. 11 πλην] fort. ν suprascr. col. 2, l. 19 addidi κ̅υ̅ ut in codd. *19 82 93 108*

---

v. 9 μωσης] μωυσης *19 108* αυτους] αυτου *19* v. 11 ηδυναντο (?)] εδυναντο *82* ενεπλησεν (?)] επλησεν *93*[sil]

Fol. 93 v.

3 Reg., VIII, 12-16.

[12] τοτε ει]πεν σο
λο]μων κ̅ς̅
ει]πεν του
σκ]ηνωσαι
εν] γνοφω
[13] οικ]οδομω̅
οικ]οδομησα
οικ]ον κατοι
κη]τηριου σοι
εδρ]ασματα τη
κα]θεδρα σου
αιω]νος ·
[14] και] απεστρε
ψε]ν ο βασι
λευς] το προσω
πο]ν αυτου
και] ευλογη
σε]ν τον παν
τα ϊ]η̅λ̅ · και πασα

η εκκλησια ι̅η̅λ̅
ϊστηκει · [15] και
ειπεν ευλογη
τος κ̅ς̅ ο θ̅ς̅ ι̅η̅λ̅’
σημερον ȯς
ελαλησεν εν
στοματι αυτου
περι δ̅α̅δ̅’ του
π̅ρ̅ς̅ μου και
εν ταις χερσι̅
αυτου επλη
ρωσεν λεγω̅
[16] αφ ης ημερας
ανηγαγον το̅
λαον μου ϊ̅η̅λ̅’
εξ αιγυπτου
ουκ εξελεξα
μην εν πολει
σκηνην εν

col. 1, l. 14 post *βασι* vid. aliquid eras., fort. *σι* bis script.

---

vv. 12, 13 om. *19 82 93 108 Lag* v. 13 om. *οικοδομων A* *εδρασματα*] *εδρασμα A 71 158 247* *τη καθεδρα*] *της καθεδρας A* v. 14 *απεστρεψεν*] *επεστρεψεν 19 82 108 Lag* *η εκκλησια*] om. *η* 93 sil v. 15 *ο θ̅ς̅ ι̅η̅λ̅*] add. *και πασα η εκκλησια ι̅η̅λ̅ 19 108* *επληρωσεν*] *επληρωσας 19*

Fol. 75 v.

3 Reg.., VIII, 16 - 19.

ενι σκηπτρω
ϊηλ του οικο
δομησαι οικο¯
του ειναι το
ονομα μου
εκει · και εξε
λεξαμην εν
ιημ ειναι το
ονομα μου
εκει · και εξε
λεξαμην εν
δαδ του ειναι
ηγουμενον
επι τον λαον
μου ϊηλ' [17] και
εγενετο επι
την καρδιαν
δαδ' του πρs μου
οικοδομησαι

οικον [τω ονο
ματι κυ [θυ ϊηλ'
[18] Και ειπεν [κs
προs δαδ' τον
πρα μου [οτι
εγενετο [επι
την καρ[διαν
σου οικ[οδο
μησαι ο[ικον
τω ονο[ματι
μου ηγ[αθυ
ναs οτ[ι εγε
νηθη ε[πι τη¯
καρδια[ν σου
[19] πλην ου [συ οικο
δομησ[ειs το¯
οικον [τω ο
νοματ[ι μου
αλλ η ο ϋ[ϊοs σου

col. 1, l. 18 [illegible]

---

v. 16 om. *και εξελεξαμην* 1° — *εκει* 19 82 93 108 Lag *και εξελεξαμην* 2°] *αλλ εξελεξαμην* 19 108 *λαον μου ιηλ*] om. *ιηλ* 19 82 93vid 108 Lag v. 17 *επι την καρδιαν*] *επι της καρδιας* 19 Lag *θυ*] pr. *του* 19 93 108 Lag v. 18 *επι την καρδιαν* 1°] *επι της καρδιας* 19 Lag *εγενηθη*] *εγενετο* 19 82 93 108 Lag v. 19 *τον οικον*] om. *τον* 82 om. *ο υιος σου* 82

Fol. 75.

3 Reg., VIII, 19-22.

ο εξε]λθων
εκ τ]ων πλευ
ρω]ν σου
ου]τος οικο
δο]μησει οι
κο]ν τω ονο
μα]τι μου ·
[20] *και] ανεστη*
σε]ν κ̅ς̅ το ρη
μα α]υτου ο
ελα]λησεν
και] ανεστη
σεν] με αντι
δαδ] του π̅ρ̅ς̅
μο]υ · και εκα
θισε]ν με επι
θρο]νου ι̅η̅λ̅'
καθ]ως ελα
λησε]ν κ̅ς̅ ·

και ωκοδομη
σα οικον τω
ονοματι κ̅υ̅ θυ
ϊ̅η̅λ̅' [21] *και εθεμη*
εκει τοπον
τη κειβωτω
εν ἡ εστιν εκει
διαθηκη κ̅υ̅
ην διεθετο κ̅ς̅
μετα των π̅ρ̅ω̅¯
ημων εν τω
αυτον εξαγα
γειν αυτους
εκ γης αιγυ
πτου · [22] *και ε*
στη σολομω¯
κατα προσω
πον του θυσια
στηριου κ̅υ̅

col. 2, l. 1 et 4 ΜΗ ut vid.

---

v. 19 *εξελθων*] *ελθων 19* v. 20 *και 2°* — *με*] *μετα 82* *θρονου*] pr. *του 19 82 93 108* *θυ*] pr. *του 19 82 93 108 Lag* v. 21 *διαθηκη*] pr. *η 82 93 108 Lag* *κ̅υ̅*] *θ̅υ̅ 108 Lag* *αυτον εξαγαγειν*] tr. *19 82 93 108 Lag*

Fol. 83.

3 Reg., VIII, 22 - 25.

ενωπιον πα
σης εκκλησι
ας ϊηλ’ · και διε
πετασεν τας
χειρας αυτου
εις τον ουνο¯
[23] και ειπεν κε
ο θς του ϊηλ’
ουκ εστιν ως
συ εν τω ουνω
ανω · και επι
της γης κατω
φυλασσων δια
θηκην και ε
λεον τω δου
λω σου δαδ τω
πρι μου τω πε
πορευομενω
ενωπιον σου

εν αλη[θεια και
εν ολη κ[αρδια
αυτου [24] α [εφυ
λαξας δα[δ τω
πρι μου [α ελα
λησας ε[ν τω
στοματ[ι σου
και εν χε[ρσι¯
σου επλ[ηρω
σας ως η [ημε
ρα αυτη [25] [και
νυν κε ο [θς
ϊηλ’ φυλ[αξο¯
δαδ τω δ[ου
λω σου τ[ω πρι
μου ο ελ[αλη
σας αυτ[ω λε
γων ουκ [εξαρ
θησεται [σοι

v. 23 ως συ] ως σοι *108*, vid. ωσει ex ωσοι *19*, add. θεος *Lag* πεπορευομενω (!)] πεπορευμενω *19 82 93 108 Lag* φυλασσων] φυλασσειν *19 108* τω δουλω — μου] δαυιδ τω πατρι μου τω δουλω σου *93* αυτου] add. α εφυλαξας δαδ τω πρι μου τω πεπορευμενω ενωπιον σου εν αληθεια και εν ολη καρδια αυτου *82* v. 24 χερσιν] pr. ταις *19 82 93 108 Lag* v. 25 ο ελαλησας] α ελαλησας *19 82 93 108* τω δουλω] του δουλους (sic) *82*

Fol. 83v.

3 Reg., VIII, 25 - 28.

ανηρ'] εκ προ
σω]που μου
κα]θημενος
επ]ι θρονου
ι̅η̅]̅λ̅' πλην εα¯
φυ]λαξωνται
τα τ]εκνα σου
οδ]ους αυτω¯
το]υ πορευε
σθ]αι ενωπι
ον] μου κα
θ]ως επορευ
θη]ς συ ενω
πι]ον μου ·
[26] και] νυν κ̅ε̅ ο
θ̅ς̅] ι̅η̅λ̅' πιστω
θη]τω δη το
ρη]μα σου τω
δ̅α̅]δ' τω π̅ρ̅ι̅ μου

[27] οτι ει αληθως
κατοικησει
ο θ̅ς̅ μετα α̅ν̅ω̅
επι της γης
ει ο ο̅υ̅ν̅ο̅ς̅ και
ο ο̅υ̅ν̅ο̅ς̅ του
ο̅υ̅ν̅ο̅υ̅ ουκ
αρκεσουσιν
σοι πως ο οι
κος ουτος ο¯
ωκοδομησα
τω ονοματι
σου [28] πλην και
επιβλεψης
επι την δεησι¯
μου · κ̅ε̅ ο θ̅ς̅
ι̅η̅λ̅' ακουειν
της δεησεως
και της προσ

col. 2, l. 5 et 13 ϗ

---

v. 25 φυλαξωνται] φυλαξονται *19 108* τα τεκνα] οι υιοι *19 82 93 108 Lag* πορευεσθαι] πορευθηναι *19* v. 27 om. ει *82* κατοικησει] κατωκησει *93* επι της γης] om. της *19* v. 28 επιβλεψης] επιβλεψη *19 108* δεησεως] add. και της δεησεως *93*

Fol. 33.

3 Reg., VIII, 28 - 30.

ευχης ης ο δου
λος σου προσ
ευχεται ενω
πιον σου προς
σε σημερον
29 του ειναι οφθαλ
μους σου ηνε
ωγμενους
εις τον οικο¯
τουτον ημε
ρας και νυκτος
εις τον τοπο¯
τουτον ον ει
πας εσται το
ονομα μου
εκει του εισα
κουειν της
προσευχης
ης προσευχεται

ο δουλο[ς σου
εις τον [τοπο¯
τουτον [ημε
ρας και νυκτος
30 και εισα[κου
ση της δ[εη
σεως το[υ δου
λου σου [και
του λαου [σου
ιηλ οσα [αν
προσευ[ξων
ται εις το[ν το
πον του[τον
και συ ει[σακου
ση εν τω [το
πω της κ[ατοι
κησεως [σου
εν τω ο[υνω
και ποιη[σεις

col. 1, l. 19 ΠΡΟCΕΥΧΕΤ

v. 29 *ηνεωγμενους*] *ανεωγμενους 19 108* om. *εισακουειν — νυκτος* (v. 30) *και 19* v. 30 *δουλου*] *δουλους 82* *προσευξωνται* (?)] *προσευξονται 19 82 108* *τοπω*] add. *τουτω 108*

Fol. 33 v.

3 Reg., VIII, 30-33.

και] ιλεως ε
σῃ [31] ο]σα αν α
μα]ρτῃ ανος
τω] πλησιον
αυτ]ου και
εαν] λαβῃ . .
. . .] . . . .
. . .] αρασασθαι
αυτ]ον και ελ
. . .] . . . .
. . .] . . . .
. . .] . . . .
. . .] . . . .
. . σ]ου εν τω
οικ]ω τουτω
[32] και] συ εισα
κου]σῃ εκ
του ουνου
και] ποιησεις

και κρινεις
τον λαον σου
ιηλ του ανομη
σθηναι ανομο
δουναι την ο
δον αυτου εις
κεφαλην αυ
του δικαιωσαι
τον δικαιον
δουναι αυτω
κατα την δικαι
οσυνην αυτου
[33] και εν τω πται
σαι τον λαον
σου ιηλ ενω
πιον σου και
πεσειν ενω
πιον εχθρω
αυτων οτι α

Pag. lect. difficillima col. 1, l. 6 sq. supplend. *επ αυτον αραν του* l. 10-14 supplend. *ελθῃ και εξαγορευσῃ* (aut . . . *σει*) *κατα προσωπον του θυσιαστηριου*

---

v. 31 *τω* (?) *πλησιον*] *του πλησιον 82* v. 32 om. *συ 19 108* *εισακουσῃ*] *εισακουσης 93* *ανομησθηναι* (?) ut in cod. *56*] *ανομηθηναι 82 93 Lag, ανομησαι 19 108* *δικαιωσαι*] pr. *και 82 93 Lag,* pr. *και του 19 108* *τον δικαιον*] om. *τον 19 82 108 Lag* *δουναι*] pr. *του 19* v. 33 om. *ενωπιον σου 19*

B. M. Add. 14, 665; fol. 4.

3 Reg., xxi, 26 - 29.

εις πολεμο̅
επι ι̅η̅λ̅' 27 και
ϋιοι ϊ̅η̅λ̅ επε
σκοπησαν
και παρεγε
νοντο εις
απαντησι̅
αυτων και
παρενεβα
λεν ϊ̅η̅λ̅' εξε
ναντιας αυ
των ωσει
δυο ποιμνια
αιγων και
συρια επλη
σεν την γη̅
28 και προσηλ
θεν α̅ν̅ο̅ς̅
του θ̅υ̅ και

ειπεν τω
βασιλει ϊ̅η̅λ̅'
ταδε λεγει
κ̅ς̅ ανθ ω̅
ειπεν συ
ρια οτι θ̅ς̅ ο
ρεων κ̅ς̅
ο θ̅ς̅ ϊ̅η̅λ̅' και
ου θ̅ς̅ κοιλα
δων αυτος
και δωσω
την δυναμι̅
την μεγαλη̅
ταυτην εις
χειρας σου
και γνωση
οτι εγω κ̅ς̅
29 και παρεμ
βαλλουσιν

---

v. 27 υιοι ι̅η̅λ̅] pr. οι *19 82 93 108 Lag* επεσκοπησαν] επεσκεπησαν *19 82 93 108 Lag* om. δυο *93* v. 28 om. λεγει *82*

B. M. Add. 14, 665; fol. 4ᵛ.

3 Reg., xxi, 29 - 31.

αυτοι απε
ναντι του
των επτα
ημερας
και εγενε
το τη ημε
ρα τη εβ⟨δ⟩ο
μη και προσ
ηγεν ο πο
λεμος και
ε[παταξεν]
ο ι̅η̅λ̅' την
συριαν ε
κατον και
εικοσει χει
λειαδας α̅
δρων πεζω̅
εν μια ημε
ρα [30] και εφυγο̅

οι καταλοιπ[οι
εις αφεκ εις
την̣ πολιν
και επεσε̅
το τειχος ε
πι εικοσει
επτα χειλια
δας ανδρω̅
των καταλοι
πων : και υ̅ς̅
αδ̣ερ' εφυ̣γ̣ε̣
και εισηλθ̣ε̣̅
εις τον οικο̅
του κοιτω
νος εις το
ταμιειον
[31] *Και ειπεν*
τοις παισιν
αυτου οιδα

---

v. 29 *αυτοι*] *ουτοι 19 82 93 108 Lag* *επτας* (sic) *19* *ο ι̅η̅λ̅*] om. *ο omnes* *ι̅η̅λ̅ την συριαν*] tr. *93* om. *ανδρων 82* *εν μια ημερα*] om. *εν 19 82 93 108 Lag* v. 30 *αφεκα 82 93, αφεκκα 19 Lag, σαφεκκα 108* *εικοσι και επτα 19 82 93 108 Lag* v. 31 *οιδα*] *οιδατε 19 82 108 Lag*

Fol. 29 + 30 v.

3 Reg., xxi, 31 - 33.

(f. 29) οτι βασιλεις
ϊηλ' βασιλεις
ελεους εισι¯
επιθωμε
θα ουν σακ
κους επι τας
οσφυας ημω¯
και σχοινια
επι τας κε
φαλας ημω¯
και πορευ
(f. 30v) θωμεν προς
βασιλεα ιηλ
ει πως ζωο
γονησει τας
ψυχας ημω¯
32 και περιε
ζωσαντο
τας οσφυας

αυτων σακ
κους και ε
δησαν σχοι
νιοις τας
κεφαλας
αυτων και
ειπον τω
βασιλει ιηλ
ο δουλος
σου υς αδερ
λεγει ζησα
τω η ψυχη
μου · και
ειπεν αχααβ
ει ετι ζη αδελ
φος μου ε
στιν 33 και οι
ανδρες οι
ωνισαντο

col. 1, l. 7 *οσφυας*] cod. *οφυας*, *σ* suprascr. prima manu

---

v. 31 *ελεους*] *ελεου 93* *οσφυας*] *οσφυς 19 108* *βασιλεα* pr. *τον 19 82 93 108 Lag* v. 32 *οσφυας*] *οσφυς 19* *ο δουλος*] pr. *ιδου 19*, om. *ο 82* om. *λεγει 19* *η ψυχη*] pr. *δη 19 82 93 108 Lag* om. *αχααβ omnes*

Fol. 29^{v} + 30.

3 Reg., xxi, 33 - 34.

(f. 29^{v}) και εσπευ
σαν και ανε
λεξαντο το‾
λογον εκ
του στομα
τος αυτου
και ειπον
αδελφος
σου $\overline{υς}$ αδερ’
και ειπεν
εισελθ[α]τε
(f. 30) και λαβετε
αυτον και
εξηλθεν
προς αυτο‾
$\overline{υς}$ αδερ’
και αναβιβα
ζουσιν αυ
τον επι το

αρμα προς
αυτον [34] και
ειπεν προς
αχααβ’ βασι
λευς συριας
τας πολεις
ας ελαβεν
ο $\overline{πηρ}$ μου
παρα του $\overline{πρς}$
σου αποδω
σω σοι · και
εξοδον θη
σεις επι δα
μασκω σε
αυτω καθ
ως εθετο
ο $\overline{πηρ}$ μου
επι σαμαρια
και εγω δια

col. 1, l. 11 εισελθατε cum codd. 82 93

---

v. 33 λογον] add. αυτου 19 93 108 ειπον] ειπεν 82 εισελθατε (?)] εισελθετε 19 108 Lag v. 34 προς αχααβ βασιλευς συριας] βασιλευς συριας προς αχααβ 19 (pr. ο) 82 93 108 Lag αποδωσω] δωσω 19 108 επι 1° et 2°] εν omnes επι δαμασκω σεαυτω] σεαυτω εν δαμασκω 19 διαθηκη] pr. εν 19 82 93 108 Lag

Fol. 31 + 28 v.

3 Reg., xxi, 34-36.

(f. 31) θηκη εξαπο
στελλω σε
και διεθετο
αυτω διαθη
κην και εξ
απεστειλε¯
αυτον εκ
της οικειας
αυτου και
απηλθεν
απ αυτου
(f. 28v) 35 και α̅ν̅ο̅ς̅ εις
εκ των ϋϊω¯
των προφη
των ειπε¯
προς τον
πλησιον αυ
του εν λογω
κ̅υ̅ παταξο¯

δη με · και
ουκ εθε
λησεν ο α̅ν̅ο̅ς̅
παταξαι αυ
τον · 36 και
ειπεν προς
αυτον [αν]
θ ων ουκ η
κουσας της
φωνης κ̅υ̅
[ι]δο[υ συ] απο
τρεχεις
απ εμου και
παταξει σε
ο λεων
Και απηλθε¯
απ αυτου
και ευρεν
αυτον ο λεω¯

---

v. 34 εξαποστελλω] εξαποστελω 19 82 93 108 *Lag* απηλθεν] ανηλθεν 93
v. 36 ηκουσας] εισηκουσας 82

Fol. 31 v + 28.

3 Reg., xxi, 36 - 39.

(f. 31v) και επατα
ξεν αυτον
[37] Και ευρισκει
ανον αλλο¯
και λεγει αυ
τω παταξο¯
δ[η] με και ε
παταξεν αυ
τον ο ανος
παταξας και
[συνετριψεν]
(f. 28) [38] και επορευ
θη ο προφη
της και επε
στη τω βασι
λει ϊηλ' επι της
οδου: και κα
τεδησατο
εν τελαμωνι
τους οφθαλ
μους αυτου
[39] και εγενετο
ως ο βασιλευς
παρεπορευ
ετο και ουτος
εβοα προς το¯
βασιλεα και
ειπεν ο δου
λος σου εξηλ
[θεν επι την]
στρατιαν του
πολεμειν
και ϊδου ανηρ'
εισηγαγεν
προς με αν
δρα και ειπε¯
φυλαξον μοι
τουτον και

---

v. 38 τελαμωνι] τελεμωνι 19 v. 39 ουτος] αυτος 19 82 108 Lag εισηγαγεν] εἶς ἤγαγε 19 108 ειπεν] add. μοι 19 82 108.

III.

3 Reg., VIII, 58-IX, 1.

B. M. Add. 14, 665, Fol. 3.

3 Reg., VIII, 58-64.

προς αυτον ·
του πορευεσθαι
εν πασαις οδοις
αυτου και φυλασ
σειν τας εντο
λας αυτου και τα
προσταγματα
αυ]του α ενετιλα
το] τοις πατρασι‾
η]μων ·
[59] Κα]ι εστωσαν οι
λ]ογοι ουτοι ως
δεδεημαι ενω
π]ιον κυ θυ ημω‾
ε]γγιζοντες προς
κ]ν θν ημων ημε
ρ]ας και νυκτος
το]υ ποιειν το
δικαιωμα του
δουλου σου και
τ]ο δικαιωμα
λ]αου σου ισλ ρη
μ]α ημερας εν η
μ]ερα ενιαυτου
[60] ο]πως γνωσιν
π]αντες οι λαοι
της γ]ης οτι κς ο θς
αυτος] θς και ουκ ε
στιν ετι ·
[61] Και εστωσαν αι
καρδιαι ημων
τελιαι προς κν θν
ημων · και οσιω[ς
πορευεσθαι εν
τοις προσταγμα
σιν αυτου και φυ
λασσειν εντολας
αυτου ως η ημε
ρα αυτη ·
[62] Και ο βασιλευς και
παντες οι υιοι ισλ
εθυσαν θυσιαν
ενωπιον κυ ·
[63] Και εθυσεν [ο βασι
λευς σαλωμων
τας θυσιας των
ειρηνικων ην
εθυσεν τω κω
βοων δυο και ει
κοσι χιλιαδες ·
Και ενεκαινισεν
τον οικον κυ ο βασι
λευς και παντες
οι υιοι ισλ [64] τη ημε
ρα εκεινη ηγιασεν
ο βασιλευς το μεσο‾

B. M. Add. 14, 665, Fol. 3 v.

3 Reg., VIII, 64 - IX, 1.

της αυλης το κα
τα προσωπον
του οικου κυ · οτι
εποιησεν εκει
την ολοκαυτω
σιν και τας θυσι
ας και τα στεατα
των ειρηνικων ·
οτι το θυσιαστη
ριον το χαλκουν
το ενωπιον κυ
μικρον του μη
δυνασθαι την
ολοκαυτωσιν
και τας θυσιας
των ειρηνικων
χωρειν ·
65 Και εποιησεν σα
λωμων την ε
ορτην εν τη ημε
ρα εκεινη και πας
ισλ μετ αυτου
εκκλησια μεγα
λη απο της οδου
ημαθ · εως ποτα
μου αιγυπτου ·
ενωπιον κυ θυ
ημων εν τω οι
κω ω ωκοδο
μησεν εσθιων
και πινων και
ευφραινομενος
ενωπιον κυ θυ
ημων ζ' ημερας
66 Και εν τη ημερα
τη ογδοη εξα[πε
στειλεν το[ν λαο
και ηυλογησ[εν
αυτον · και απ[ηλ
θεν εκαστος [εις
τα σκηνωμα[τα
αυτων · χαιρο[ντες
και αγαθη κα[ρδια
επι τοις αγα[θοις
οις εποιησε[ν κς
τω δαδ δουλ[ω
αυτου · και τω [ισλ
λαω αυτου ·
IX 1 Και εγενηθη [ως
συνετελε[σε
σαλωμων οι[κο
δομειν τον οι[κο
κυ · και τον οι[κο
του βασιλεω[ς
και παισα[ν τη
πραγματ[ειαν

IV.

Ps. VIII. 1 – IX. 19
» IX, 36 – XII, 3
» XIII, 1 – XVI, 1
» XVII, 3 – 29
» XVII, 39 – 48
» XIX, 9 – XXI, 25
» XXI, 32 – XXIII, 2

Ps. XXIV. 9 – 19
» XXV, 8 – XXVI, 4
» XXVIII, 3 – XXIX. 4
» XXX, 2 – 11
» XXXII, 21 – XXXIII, 22
» XXXV, 7 – XXXVII, 11

Fol. 26 v.

Ps. VIII, 1 – 5.

✠ $\overline{B}$

VIII 1 . . . .

2 $\overline{\text{Κε}}$ ὁ $\overline{\text{κς}}$ ἡμων ως θαυμα
στον το ονομα σου
εν παση τη γη
Οτι επηρθη η μεγαλο
πρεπια σου υπερανω
των ουρανων
3 εκ στοματος νηπιων
και θηλαζωντων
κατερτησω αινον
ενεκα των εχθρων σου
του καταλυσαι εχθρον
και εκδικητην
4 οτι οψομε τους ουρα
νους εργα των δακτυλων [σου
σεληνην και αστερας
α συ εθεμελιωσας
5 τι εστιν $\overline{\text{ανος}}$ οτι μη
μνησκη αυτου
η ϋϊος $\overline{\text{ανου}}$ οτι επισκε
πτι αυτον

Fol. 26.

Ps. VIII, 6 - IX, 1.

6 ηλαττωσας αυτον βρα
χυ τι παρ αγγελους
δοξι και τιμη εστεφα
νωσας αυτον
7 και κατεστησας αυτον
επι τα εργα των χειρων σου
παντα ϋπεταξας ϋποκα
τω των ποδων αυτου
8 προβατα κὰι βοας απασας
ετι δε και τα κτενη
του παιδιου
9 τα πετινα του ουρανου
και τους ϊχθυας της
θαλασσης
τα διαπορευομενα τρι
βους θαλασσων
10 $\overline{\kappa\epsilon}$ ο $\overline{\kappa s}$ ημων ως θαυ
μαστον το ονομα σου
εν παση τη γη
IX 1 . . . .
. . . .

---

l. 6 ϲȣ

Fol. 14 v.

Ps. IX, 2 - 6.

[2] Εξομολογησομε σοι κ̅ε̅
en ολη καρδια μου
Διηγησομε παντα τα
θαυμασια σου
[3] ευφρανθησομε και αγαλ
λιασομε εν σοι
ψαλω τω ονοματι σου
υψιστε
[4] εν τω αποστραφηναι
τον εχθρον μου
εις τα οπισω
ασθαινησωσιν και ⟨α⟩πο
λουντε απο προ
σωπου σου
[5] οτι εποιησας την κρι
σιν μου και την δικ[ην μου
εκαθισας επι θρονου
ο κρινων δικαιοσυνη̅
[6] Επετιμησας εθνεσιν
και απωλετο ο ασεβης
Το ονομα αυτου εξηλ[ειψας

Fol. 14.

Ps. ix, 6-11.

εις τον αιωνα
και εις τον αιωνα του
αιωνος
[7] του εχθρου εξελιπον
αι ρομφαιαι εις τελος
και πολεις καθιλας
απωλετο το μνημοσυ
νον αυτου μετ ηχου
[8] και ο κ̅ς̅ εις τον αιωνα
μενει
ητοιμασεν εν κρισι τον
θρονον αυτου
[9] και αυτος κρινει την οι
κουμενην εν δικαι
οσυνη
κ]ρινει λαους εν ευθυτητι
[10] και εγενετο κ̅ς̅ καταφυ
γη τω παινητι
βοηθος εν ευκεριαις
εν θλιψαισιν
[11] και ελπισατωσαν επι σοι

---

l. 21 ϗ

Fol. 3 v.

Ps. IX, 11 - 15.

οι γινωσκοντες
το ονομα σου
Οτι ουκ ενκατελιπας
τους εκζητουντας σε κ̅[ε̅
[12] ψαλατε τω κ̅ω̅ τω κατοι
κουντι εν σιων
αναγγιλατε εν τοις εθνε
σιν τα επιτηδευμα
τα αυτου
[13] οτι ο εκζητων τα αιματα
αυτων εμνησθη
ουκ επελαθετο της κραυ
γης των παινητων
[14] ελεησον με κ̅ε̅ ειδε τ[ην
ταπινωσιν μου εκ
των εχθρων μου
ο υψων με εκ των πυ
λων του θανατου
[15] Οπως αν εξανγιλω πασ[ας
τας αινεσεις σου
εν ταις πυλαις της θυ

Fol. 3.

Ps. ix, 15 - 19.

γατρος σιων
αγαλλιασομεθα επι τω
σωτηριω σου
16 ενεπαγησαν εθνη εν δια
φθορα η εποιησαν
εν παγιδι ταυτη η εκρυ
ψαν συνελημφθη
ο πους αυτων
17 γινωσκετε κ̅ς̅ κριματα
ποιων
εν τοις εργοις των χει
ρων αυτου συνελη
φθη ο αμαρτωλος
18 α]ποστραφητωσαν οι αμαρ
τωλοι εις τον αδην
παντα τα εθνη τα επιλαν
θανομενα του θ̅υ̅
19 οτι ουκ ις τελος επιλησ
θησεται ο πτωχος
η υπομονη των παινητω̅
ουκ απολειται εις τελος

Fol. 8ᵛ.

Ps. ix, 36 - x, 1.

και πονηρου
ζητηθησεται η αμαρτια
αυτου και ου μη ευρεθη
37 κσ βασιλευσι εις τον
αιωνα
και εις τον αιωνα του αιωνος
απολισθε εθνη εκ της
γης αυτου
38 την επιθυμιαν των παι
νητων εισηκουσας κε
την ετοιμασιαν της
καρδιας αυτων προσ
εσχεν το ọυς σου
39 κριναι ορφανω και ταπινω
ϊνα μη προσθι δ ετι του με
γαλαυχειν ανος
επι της γης
x 1 . . . .
Ϲπι τω κω πεποιθα πως
εριτε τη ψυχη μου
μεταναστευω επι τα

Fol. 8.

Ps. x, 1 - 5.

ορη ως στρουθιον
2 οτι ϊδου οι αμαρτωλοι
ενετιναν τοξον
ητοιμασαν βελη εις φα
ρετραν
του κατατοξευσαι εν
σκοτωμηνη τους
ευθεις τη καρδια
3 Οτι α σι κατηρτησω
αυτοι καθιλαν
ο δε δικαιος τι εποιησε¯
4 κ̅ς̅ εν ναω αγιω αυτου
κ̅ς̅ εν ουρανω ο θρονος αυτου
οι οφθαλμοι αυτου εις το¯
παινητα αποβλεπουσιν
τα βλεφαρα αυτου εξε
ταζει τους ϋϊος
των ανθρωπων
5 κ̅ς̅ εξετ̇αζι τον δικαιον
και τον ασεβη
ο δε αγαπων την αδικει

Fol. 17 v.

Ps. x, 5 - xi, 3.

αν· μισει την εαυτου
ψυχην
6 επιβρεξι επι αμαρτωλους
παγιδας
πυρ και θιον και πνα κατε
γιδος η μερις του πο
τηριου αυτων
7 οτι δικαιος κς και δικαιο
συνας ηγαπησεν
ευθυτητας ειδεν το προ
σωπον αυτου
XI 1 . . . .
. . . .
2 Cωσον με κε οτι εκλε
λοιπεν οσιος
οτι ολιγωθησαν αι αλη
θιαι απο των ὑϊων
των ανθρωπων
3 ματεα ελαλησεν εκα
στος προς τον πλη
σιον αυτου

Fol. 17.

Ps. xi, 3 - 7.

χιλη δολια εν καρδια και
εν καρδια ελαλησαν κακα
4 εξολοθρευση κ̅ς̅ παντα
τα χιλη τα δολια
γλωσσαν μεγαλορημονα
5 τους ειποντας την γλωσ
σαν ημων μεγαλυνουμε̅
τα χιλη ημων παρ ημων
εστιν
τις ημων κ̅ς̅ εστιν
6 ενεκεν της ταλαιπω
ριας των πτωχων
και του στεναγμου
των παινητων
νυν αναστησομε λεγει κ̅ς̅
θησομαι εν σωτηριω
παρρησιασομε εν αυτω
7 τα λογια κ̅υ̅ λογια αγνα
αργυριον πεπυρωμενο̅
δοκιμιον τη γη
κεκαθαρισμενον επτα

Fol. 25 v.

Ps. XI, 7 - XII, 3.

πλασιως
8 Cυ κε φυλαξις ημας και
διατηρησις ημας
απο της γενεας ταυτης
και εις τον αιωνα
9 κυκλω οι ασεβεις περι
πατουσιν
κατα το υψος επολυω
ρησας τους υϊους
των ανθρωπων
XII 1 . . . .
2 Єως ποτε κε επιλησῃ μου
εις τελος
εως ποτε αποστρεψις
το προσωπον σου
απ εμου
3 εως τινος θησομαι
βουλας εν ψυχῃ μου
οδυνας εν καρδια μου
ημερας και νυκτος
εως ποτε ϋψωθησετ[αι

---

l. 12 Ψ̂

Fol. 25.

Ps. XIII, 1.

Exceptis duabus ultimis lineis scriptura prorsus effluxit.

XIII 1 . . . .
Ειπεν αφρων εν καρ
δια αυτου ουκ ε

Fol. 2 v.

Ps. XIII, 1-4.

στιν $\overline{\theta s}$
διεφθαρησαν και εβ[δε
λυχθησαν εν επιτη
δευμασιν
ουκ εστιν ποιων χρη
στοτητα
2 $\overline{\kappa s}$ εκ του ουρανου δι[ε
κυψεν επι τους υϊ
ους των ανθρωπω[ν
του ειδιν ει εστιν συ[νι
ων η εκζητων τον $\overline{\theta[\nu}$
3 παντες εξεκλιναν α[μα
ηχθρεωθησαν
ουκ εστιν ποιων χρ[η
στοτητα ουκ εστι[ν
εως ενος
4 Ουχι γνωσονται παν[τες
οι εργαζομενοι την
ανομιαν
Οι εσθιοντες τον λαο̣[ν
μου εν βρωσι αρτου̣

Fol. 2.

Ps. XIII, 4 - XIV, 2.

το]ν κ̅ν̅ ουκ επεκαλε
σαντο
5 ε]κει εδιλιασαν φοβω
ω ουκ ην φοβος
οτι κ̅ς̅ εν γενεα δικαια
6 β]ουλην πτωχου κα
τησχυνατε
ο] δε κ̅ς̅ ελπις αυτου εστιν
7 τι]ς δωσει εκ σιων το
σωτηριον του ϊ̅η̅λ̅'
εν τω επιστρεψαι κ̅ν̅
την αιχμαλωσιαν
του λαου αυτου
α]γαλλιασεται ϊακωβ'
και ευφρανθησεται ϊ̅η̅λ̅'
1 . . . .
Κ]ε̅ τις παροικηση εν τω
σκηνωματι σου
κα]ι τις κατασκηνωσει
επ ορι αγιω σου
2 π]ορευομενος αμωμος

Fol. 12.

Ps. XIV, 2-5.

και εργαζομενος
δικαιοσυνην
λαλων αληθειαν εν
καρδια αυτου
[3] ος ουκ εδολωσεν εν •
γλωσση αυτου
και ουκ εποιησεν τω
πλησιον αυτου κακο̄
και ονιδισμον ουκ ελα
βεν επι τους ενγι
στα αυτου
[4] εξουδενωτε ενωπιο̄
αυτου πονηρευομενος
τους δε φοβουμενους
κ̅ν̅ δοξαζει
ο ομνυων τω πλησιον
αυτου και ουκ αθετω̄
[5] το αργυριον αυτου ουκ ε
δωκεν επι τοκω
και δώρα επ αθωοις
ουκ ελαβεν

---

l. 12 fort. ενωπιον

Fol. 12 v.

Ps. xiv, 5 - xv, 4.

ο ποιων ταυτα ου σα
λευθησετε εις τον
αιωνα
xv 1 . . . .
Φυλαξον με κ̅ε̅ οτι επι
σοι ηλπισα
2 ειπα τω κ̅ω̅ κ̅ς̅ μου ει συ
οτι των αγαθων μου
ου χρειαν εχεις
3 τοις αγιοις τοις εν τη
γη αυτου εθαυμαστωσε̄
Παντα τα θεληματα
αυτου εν αυτοις
4 επληθυνθησαν αι ασθε
νιαι αυτων
μετα ταυτα εταχυναν
ου μη συναγαγω τας συ
ναγωγας αυτων
εξ αιματων
ουδε μη μνησθω των
ονοματων αυτων

Fol. 11 v.

Ps. xv, 4 - 8.

δια χιλεων
[5] κ̅ς μερις της κληρονο
μιας μου και του
ποτηριου μου
Cυ ει ο αποκαθιστων
την κληρονομιαν
μου εμοι
[6] Cχοινια επεπεσαν μοι
εν τοις κρατιστοις
και γαρ η κληρονομια μου
κρατιστη μοι εστιν
[7] ευλογησω τον κ̅ν τον
συνετησαντα με
ετι δε και εως νυκτος
επαιδευσαν με
οι νεφροι μου
[8] προορωμεν τον κ̅ν
ενωπιον μου δια
παντος
οτι εκ δεξιων μου εστι̅
ινα μη σαλευθω

Fol. 11.

Ps. xv, 9 - xvi, 1.

[9] δια τουτο ηυφρανθη
η καρδια μου
και ηγαλλιασατο η γλωσσα μ̣ο̣υ̣
ετι δε και η σ̇αρξ μου κα
τασκηνωσει επ ελπιδ̣ι̣
[10] οτι ουκ ενκαταλιψις
την ψυχην μου εις αδο̣υ
ουδε δω⟨σ⟩ης τον οσιον
σου ϊδιν διαφθοραν
[11] εγνωρισας μοι οδους
ζωης
πληρωσεις με ευφροσυ
νης μετα του προ
σωπου
τερπνοτης εν τη δε
ξια σου εις τελος
xvi [1] . . . .
Εισακουσον κ̅ε̅ δικαι
οσυνης μου
προσχες τη δεησει μου
ενωτισε την προσευ

l. 3 fort. [illegible] l. 8 δω⟨σ⟩ης| fort. σ suprascr. l. 20 [illegible]

Fol. 20 v.

Ps. XVII, 3 - 7.

[3] κ̅ς̅ στερεωμα μου και κα
ταφυγη μου και ρυ
στης μου
ο θ̅ς̅ μου βοηθος μου και
ελπιω επ αυτον
ϋπερασπιστης μου και
κερας σωτηριας μου
και αντιλημπτωρ μου
[4] αινων επικαλεσομαι κ̅ν̅
και εκ των εχθρων
μου σοθησομαι
[5] περιεσχον με ωδινες
θανατου
και χιμαρροι ανομιας
εξεταραξαν με
[6] ωδινες αδου περιεκυ
κλωσαν με
προεφθασαν με πα
γιδες θανατου
[7] και εν τω θλιβεσθε με
επεκαλεσαμην τον κ̅ν̅

Fol. 20.

Ps. XVII, 7 - 10.

και προς τον θ̅ν̅ μου
εκεκραξα
ηκουσεν εκ ναου αγιου
αυτου φωνης μου
και η κραυγη μου ενω
πιον αυτου εισελευ
σεται εις τα ωτα αυτου
8 και εσαλευθη και εντρο
μος εγενηθη η γη
και τα θεμελια των ορε
ων εταραχθησαν
και εσαλευθησαν οτι ορ
γισθη αυτοις ο θ̅s̅
9 ανεβη καπνος εν οργη
αυτου
και πυρ απο προσωπου
αυτου καταφλεγησετε
ανθρακες ανηφθησαν
απ αυτου
10 και εκλινεν ουρανους
και κατεβη

---

l. 19 *απ* fort. ex *επ*

Fol. 19.

Ps. XVII, 10 - 14.

και [γ]νοφος υπο τους
ποδας αυτου
[11] και επεβη επι χαιρουβιν
και επετασθη
επετασθη επι πτερυγω̅
ανεμων
[12] και εθετο σκοτος απο
κρυφην αυτου
κυκλω αυτου η σκηνη
αυτου
σκοτινον υδωρ εν νε
φελαις αερων
[13] απο της τηλαυ⟨γ⟩ησεως
ενωπιον αυτου
αι νεφελαι διηλθον
χαλαζε και ανθρακες
πυρος
[14] και εβροντησεν εξ ου
ρανου ο κ̅ς̅
και ο υψιστος εδωκεν
φωνην αυτου

Fol. 19 v.

Ps. xvii, 15 - 19.

15 εξαπεστειλεν βε[λ]η και
εσκορπισεν αυτους
και αστραπας επληθυνε̅
και συνεταραξεν αυτους
16 και ωφθησαν αι πηγαι
των υδατων
και ανεκαλυφθη τα θε
μελια της οικουμενης
απο επιτιμησεως σου κ̅ε̅
απο ενπνευσεως π̅ν̅ς̅
οργης σου
17 εξαπεστειλεν εξ υψους
και ελαβεν με
προσελαβετο με εξ ϋδα
των πολλων
18 ρυσετε με εξ εχθρων μου
δυνατων
και εκ των μισουντων με
οτι εστερεωθησαν
ϋπερ εμε
19 προεφθασαν με εν ημε

Fol. 9 v.

Ps. XVII, 19 - 24.

ρα κακωσεως μου
και εγενετο κ̅ς̅ αντιστη
ριγμα μου
20 και εξηγαγεν με εις πλα
τυσμον
ρυσετε με οτι ηθελησεν με
21 και ανταποδωσει μοι κ̅ς̅
κατα την δικαιοσυ
νην μου
και κατα την καθαριοτη
τα των χειρων μου
ανταποδωσει μοι
22 οτι εφυλαξα τας οδους κ̅υ̅
και ουκ ησεβησα απο
του θ̅υ̅ μου
23 οτι παντα τα κριματα
αυτου ενωπιον μου
και τα δικαιωματα αυ
του ουκ απεστησεν
απ εμου
24 και εσομε αμωμος με
τ αυτου

Fol. 9.

Ps. XVII, 24-29.

και φυλαξομε απο της
ανομιας μ̣ο̣υ̣
[25] *και ανταποδωσει μοι*
κ̅ς̅ κατα την δικαιο
συνην μου
και κατα την καθαριοτη
τα των χειρων μου
ενωπιον των οφθαλ
μων αυτου
[26] *μετα οσιου οσιος εση*
και μετα ανδρος αθωου
αθωος εση
[27] *και μετα εκλεκτου*
εκλεκτος εση
και μετα στρεβλου
διαστρεψις
[28] *οτι συ λαον ταπινον σωσις*
και οφθαλμους υπερη̣
φανωσεις
[29] *Οτι συ φωτιεις λυχνον*
μου κ̅ε̅

---

l. 2 *μου* fort. eras. l. 18-19 *υπερηφανωσεις*] restituend. *υπερηφα⟨νων ταπει⟩νωσεις*

Fol. 16 v.

Ps. XVII. 39-43.

39 εκθλιψω αυτους και ου
μη δυνωντε στηναι
πεσουνται υπο τους
ποδας μου
40 και περιεζωσας με δυνα
|να|μιν εις πολεμον
συνεποδισας παντας
τους επανισταμενους
επ εμε υποκατω μου
41 και τους εχθρους μου
εδωκας μοι νωτον
και τους μεισουντας με
εξωλοθρευσας
42 εκεκραξαν και ουκ ην
ο σωζων
προς κ̅ν̅ και ουκ εισηκου
εν αυτων
43 και λεπτυνω αυτους
ωσει χνουν κατα
προσωπον ανεμου
ως πηλον πλατιων

---

l. 5-6 *να* bis script.

Fol. 16.

Ps. XVII. 43 - 48.

λεανω αυτους
44 ρυσε με εξ αντιλογιας λαου
καταστησεις με εις κε
φαλην εθνων
λαος ον ουκ εγνων
εδουλευσεν μοι
45 εις ακοην ωτιου υπη
κουσεν μου
υϊοι αλλοτριοι εψευ
σαντο με
46 υιοι αλλοτριοι επαλαι
ωθησαν
και εχωλαναν απο των
τριβων αυτων
47 ζη κ̅ς̅ και ευλογητος ο θ̅ς̅
και υψωθητω ο θ̅ς̅ της
σωτηριας μου
48 ο θ̅ς̅ ο διδους εκδικη
σεις εμοι
και υποταξας λαους
υπ εμε

Fol. 21 v.

Ps. xix, 9 - xx, 4.

9 αυτοι συνεποδισθησα̅
και επεσαν
ημεις δε ανεστημεν
και ανορθωθημεν
10 κ̅ε̅ σωσον τον βασιλεα
και επακουσον ημων
εν ι αν ημερα επικαλε
σομεθα σε
xx 1 . . . .
2 Κ̅ε̅ εν τη δυναμει σου
ευφρανθησεται
ο βασιλευς
και επει τω σωτηριω σου
αγαλλιασεται σφοδρ[α]
3 την επιθυμιαν της καρ
διας αυτου εδωκας αυτω
και την θελησιν των χι
λεων αυτου ουκ ε
στερησας αυτον
4 Οτι προεφθασας αυτον
εν ευλογιαις χρηστο
τητος

Fol. 21.

Ps. xx. 4 - 9.

εθηκας επι την κεφαλη̄
αυτου στεφανον
εκ λιθου τιμιου
5 ζωην αιτησατο σε και
εδωκας αυτω
μακροτητα ημερων
εις αιωνα αιωνος
6 μεγαλη η δοξα αυτου
εν τω σωτηριω σου
δοξαν και μεγαλοπρε
πιαν επιθησεις επ αυτο̄
7 οτι δωσις αυτω ευλογι
αν εις αιωνα αιωνος
ευφρανις αυτον εν χαρα
μετα του προσωπου σου
8 οτι ο βασιλευς ελπιζει
επι κ̄ν̄
και εν τω ελεει του υ
ψιστου ου μη σαλευθη
9 ευρεθιη η χειρ σου
τοις εχθροις σου

Fol. 15ᵛ.

Ps. xx, 9 - 14.

η δεξια σου ευροι παν
τας τους μισουντας σε
[10] οτι θησις αυτους ως κλι
βανον πυρος εις και
ρον του προσωπου σου
κς εν οργη αυτου συντα
ραξει αὐτους
και καταφαγεται αυτους πυρ
[11] τον καρπον αυτων απο
της γης απολ[ε]ις
και το σπερμ[α α]υτων
απο υἱων [α]νων
[12] οτι εκλινα[ν] ης σε κακα
διελογισαντο βουλας
ας ου μη δυνονται
στηναι
[13] οτι θησις αυτους νωτο¯
εν τοις περιλοιποις σου
ετοιμασεις το προ
σωπον αυτων
[14] υψωθητι κε εν τη δυνα
μει σου

Fol. 15.

Ps. xx, 14 - xxi, 6.

ασομεν και ψαλομεν
τας δυναστιας σου
xxi [1] . . . .
. . . .
. . . .
[2] Ο θ̅ς̅ ο θ̅ς̅ μου προσχες μοι
ινατι ενκατελιπας με
μακραν απο της σωτη
ριας μου οι λογοι των
παραπτωματων μου
[3] ο θ̅ς̅ μου κεκραξομαι ημε
ρας κα[ι ο]υκ εισακουση
και νυκτ[ος] και ουκ ης αν
οιαν εμοι
[4] συ δε εν αγιω κατοικεις
ο επαινος του ι̅η̅λ̅
[5] επει σοι ηλπισαν οι πατε
ρες ημων
ηλπισαν και ερυσω αυτους
[6] προς σε εκεκραξαν και
εσωθησαν

Fol. 5 v.

Ps. xxi. 16 - 21.

✠
και εις χουν θανατου
κατηγαγεν με
17 *οτι εκυκλωσαν με κυ*
νες πολλοι
συναγωγη πονηρευο
μενων περιεσχον με
ωρυξαν χειρας μου
και ποδας μου
18 *εξηριθμησαν παντα*
τα οστα μου
αυτοι δε κατενοησαν
και επειδον με
19 *διεμερισαντο τα ιματια*
μου εαυτοις
και επι τον ϊματισμον
μου εβαλον κληρον
20 *συ δε κ̅ε̅ μη μακρυνης*
την βοηθιαν μου
εις την αντιλημψι[ν]
μου προσχες
21 *ρυσε απο ρομφα[ιας]*

Fol. 5.

Ps. xxi, 21 - 25.

την ψυχην μου
και εκ χειρος κοινος
την μονογενην μου
22 σωσον με εκ στοματος
λεοντος
και απο κερατων μονο
κεροτων την ταπει
νωσιν μου
23 διηγησομε το ονομα σου
τοις αδελφοις μου
εν μεσω εκκλησιας
υμνησω σε
24 οι φοβουμενοι κ̅ν̅ αι
νεσατε αυτον
απαν το σπερμα ϊακωβ
δοξασατε αυτον
φοβηθητω δη απ αυτου
απαν το σπερμα ι̅η̅λ̅
25 οτι ουκ εξουδενωσεν
[ου]δε προσωχθεισεν
[τη] δεησει του πτωχου

Fol. 4v.

Ps. XXI, 32 - XXII, 4.

λαω τω τεχθησομε
νω ον εποιησεν ο κσ
XXII [1] . . . .
Ks ποιμενι με και ουδεν
με υστερησει
[2] εις τοπον χλοης εκει
με κατεσκηνωσεν
επει υδατος αναπαυ
σεως εξεθρεψεν με
[3] την ψυχην μου επε
στρεψεν
οδηγησεν με επι τρι
βους δικαιοσυνης
ενεκεν του ονοματος
αυτου
[4] εαν γαρ και πορευθω
εν μεσω σκιας θανατου
ου φοβηθησομαι κακα
οτι συ μετ εμου ει
η ραβδος σου και η βα
κτηρια σου αυται με

Fol. 4.

Ps. XXII. 4 - XXIII. 2.

παρεκαλεσαν
5 ητοιμασας ενωπιον
μου τραπεζαν
εξ εναντιας των θλι
βοντων με
ελιπανας εν ελαιω
την κεφαλην μου
και το ποτηριον σου
μεθυσκον με ωσει
κρατιστον
6 και το ελεος σου κατα
διωξει με
πασας τας ημερας της
ζωης μου
και το κατοικειν με
εν οικω $\overline{\kappa\upsilon}$ εις μακροτη
τα ημερων
XXIII 1 . . . .
. . . .
Του $\overline{\kappa\upsilon}$ η γη και το πλη
ρωμα αυτης

Fol. 7 v.

Ps. xxiv, 9 - 14.

διδαξει πραεις οδους αυτου
10 *πασαι αι οδοι κ̅υ̅ ελαιος*
και αληθεια
τοις εκζητουσιν την
διαθηκην αυτου
και τα μαρτυρια αυτου
11 *ενεκεν του ονοματος*
σου κ̅ε̅
και ϊλασθητι τη αμαρτια μου
πολλη γαρ εστιν
12 *τις εστιν α̅ν̅ο̅ς̅ ο φοβου*
μενος τον κ̅ν̅
νομοθετησει αυτω
εν οδω η ηρετησατο
13 *η ψυχη αυτου εν αγαθοις*
αυλισθησεται
και το σπερμα αυτου κλη
ρονομησι γην
14 *κραταιωμα κ̅ς̅ των φο*
βουμενων αυτων
και η διαθηκη αυτου

---

l. 9 [illegible]   l. 20 *αυτων* (sic)

Fol. 7.

Ps. xxiv. 14 - 19.

δηλωσει αυτους
15 οι οφθαλμοι μου δια παν
τος προς τον κ̅ν̅
οτι αυτος εκσπαση εκ
παγιδος τους ποδας μου
16 επειβλεψον επ εμε και
ελεησον με
οτι μονογενης και πτω
χος ειμι εγω
17 αι θλιψεις της καρδιας
μου επληθυνθησαν
εκ των αναγκων μου
εξαγαγε με
18 ειδε την ταπεινωσιν μου
και τον κοπον μου
και αφες πασας τας αμαρ
τιας μου
19 ϊδε τους εχθρους μου
οτι επληθυνθησαν
και μισος αδικον εμι
σησαν με

Fol. 6v.

Ps. xxv, 8 - xxvi, 1.

δοξης σου
9 μη συναπολεσεις μετα
ασεβων την ψυχην μου
και μετα ανδρων αιματω̄
την ζωην μου
10 ων εν χερσιν αι ανομιαι
η δεξια αυτων επλη
σθη δωρων
11 εγω δε εν ακακια μου
επορευθην
λυτρωσε με κ̄ε̄ και ελε
ησον με
12 ο πους μου εστη εν ευ
θυτητι
εν εκκλεσιαις ευλογη
σω σε κ̄ε̄
xxvi 1 . . . .
Κ̄ς φωτισμος μου και
σωτηρ μου τιν[α]
φοβηθησομε
κ̄ς̄ υπερασπιστ[ης της ζω]
ης μου

---

l. 3 ΨΥΧΗΝ

Fol. 6.

Ps. xxvi. 1-4.

απο τινος δiλιασω
2 εν τω εγγιζειν επ εμε
κακουντας του
φαγειν τας σαρκας μου
οι θλιβοντες με και οι
εχθροι μου
αυτοι ησθενησαν
και επεσαν
3 εαν παραταξητε επ εμε
παρεμβολη
ου φοβηθησετε η καρ
δια μου
εαν επαναστη επ εμε
πολεμος
εν ταυτη εγω ελπιζω
4 μιαν ητησαμην παρα κ̅υ̅
ταυτην ζητησω
του κατοικειν με εν οικω κ̅υ̅
πα[σα]ς τας ημερας της
[ζω]ης μου
[του θε]ωριν με την τερ

Fol. 24.

Ps. XXVIII, 3-9.

κ̅ς̅ επι υδατων πολλων
[4] φωνη κ̅υ̅ εν ισχυει
φωνη κ̅υ̅ εν μεγαλοπρεπια
[5] φωνη κ̅υ̅ συντριβοντος
κεδρους
και συντριψει κ̅ς̅ τας κε
δρους του λιβανου
[6] και λεπτυνει αυτας ως
τον μοσχον τον λιβανο̅
και ο ηγαπημενος ως
ϋϊος μονοκερωτων
[7] φωνη κ̅υ̅ διακοπτοντος
φλογα πυρος
[8] φωνη κ̅υ̅ συνσιοντος
ερημον
και συνσησι κ̅ς̅ την ερη
μον καδης
[9] φωνη κ̅υ̅ καταρτιζομε
νη ελαφους
και αποκαλυψει δρυμους
και εν τω ναω αυτου

Fol. 24[v].

Ps. XXVIII, 9 - XXIX, 4.

πας τις λεγει δοξαν
10 κς τον κατακλυσμον κα
τοικιει
και καθιειται κς βασιλευς
εις τον αιωνα
11 κς ισχυν τω λαω αυτου
δωσει
κς ευλογησει τον λαον
αυτου εν ειρηνη
XXIX 1 . . . .
. . . .
2 Υψωσω σε κε οτι υπε
λαβες με
και ουκ ηυφρανας τους
εχθρους μου επ εμε
3 κε ο θς μου εκεκραξα
προς σε και ιασομαι
4 κε ανηγαγες εξ αδου
την ψυχην μου
εσωσας με απο των κατα
βαινοντων εις λακκο¯

Fol. 22 v.

Ps. xxx, 2 - 6.

αιωνα
εν τη δικαιοσυνη σου
ρυσε με και εξελου με
3 κλινον προς με το ους σου
ταχυνον του εξελεσθε με
γενου μοι εις θ̅ν̅ υπε
ρασπιστην
και εις οικον καταφυγης
του σωσαι με
4 οτι κραταιωμα μου και κα
ταφυγη μου ει συ
και ενεκεν του ονοματος
σου οδηγησις με και
διαστρεψεις με
5 εξαξις με εκ παγιδος ταυ
της ης εκρυψαν μοι
οτι συ ει ο υπερασπιστης
μου
6 εις χειρας σου παραθησο
με το π̅ν̅α̅ μου
ελυτρωσω με κ̅ε̅ ο θ̅s̅ της
αλιθειας

Fol. 22.

Ps. xxx, 7 - 11.

[7] εμισησας παντας τους
φυλασσοντας μαται
οτητας δια κενης
εγω δε επι τω $\overline{κω}$ ηλπισα
[8] αγαλλιασομε και ευφρα¯
θησομε επι τω ελεη σου
οτι επειδες την ταπι
νωσιν μου
εσωσας εκ των αναγκων
την ψυχην μου
[9] και ου συνεκλισας με εις
χειρας εχθρου
εστησας εν ευρυχωρω
τους ποδας μου
[10] ελεησον με $\overline{κε}$ οτι θλι
βομε
εταραχθη εν θυμω ο ο
φθαλμος μου
η ψιχη μου και η γαστηρ μου
[11] οτι εξελιπεν εν οδυνη
η ζωη μου

---

l 19 ΨΙ

Fol. 13.

Ps. xxxii, 21 - xxxiii, 5.

και εν τω ονοματι τω
  αγιω αυτου ηλπισαμεν
[22] γενοιτο κ̅ε̅ το ελεος σου
  εφ ημας
καθαπερ ηλπισαμεν επι σε
xxxiii [1] . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
[2] Ευλογησω το[ν] κ̅ν̅ εν
  παντι καιρω
δια παντος η αινεσις αυ
  του εν τω στοματι μου
[3] εν τω κ̅ω̅ αιπενεθησεται
  η ψυχη μου
ακουσατωσαν πραεις
  και ευφρανθητωσαν
[4] μεγαλυνατε τον κ̅ν̅ συν εμοι
και υφωσωμεν το ονομα
  αυτου επι το αυτο
[5] εξεζητησα τον κ̅ν̅ και επη
  κουσεν μου

---

l. 14 ΑΙΠΕΝƐΘΗϹƐΤΑΙ   l. 21 Κ̷

Fol. 13 v.

Ps. XXXIII, 5-10.

και εκ πασων των θλιψαι
ων μου ερυσατο με
[6] προσελθατε προς αυτον
και φωτισθητε
και τα προσωπα υμων
ου μη καταισχυνθη
[7] ουτος ο πτωχος εκεκρα
ξεν και ο κ̅ς̅ εισηκου
σεν αυτου
και ε[κ π]ασων των θλιψαι
ων αυτων εσωσεν αυτους
[8] παρεμβαλει ο αγγελος κ̅υ̅
κυκλω των φοβου
μενων αυτον και ρυ
σεται αυτους
[9] γευσασθε και ειδετε
οτι χ̅ς̅ ο κ̅ς̅
μακαριος ανηρ ος ελπιζει
επ αυτον
[10] φοβηθητε τον κ̅ν̅ παντες
οι αγιοι αυτου

---

l. 17 χ̅ς̅ pro χρηστος

Fol. 18.

Ps. XXXIII, 10 - 16.

οτι ουκ εστιν υστερημα
τοις φοβουμενοις αυτο¯
[11] πλουσιοι επτωχευσαν
και επηνασαν
οι δε εκζητουντες τον
κ̅ν̅ ουκ ηλαττωθησονται
παντος αγαθου
[12] Δευτε τεκνα ακουσατε μου
φοβον κ̅υ̅ διδαξω υμας
[13] τις εστιν α̅ν̅ο̅ς̅ ο θελων ζωην
αγαπων ιδειν ημερας αγαθας
[14] παυσον την γλωσσαν
σου απο κακου
και τα χειλη σου του μη λα
λησαι δολον
[15] εκκλινον απο κακου και
ποιησον αγαθον
Ζητησον ειρηνην και δι
ωξον αυτην
[16] οφθαλμοι κ̅υ̅ επι δικαιους
και ωτα αυτου εις δεησιν αυτω¯

---

l 21

Fol. 18v.

Ps. XXXIII, 17 - 22.

[17] προσωπον δε κυ επι ποι
ουντας κακα
του εξολοθρευσαι εκ γης
το μνημοσυνον αυτω¯
[18] εκκεκραξαν οι δικαιοι και
ο κς εισηκουσεν αυτω¯
και εκ πασων των θλιψαι[ω¯
αυτων ερυσατο αυτους
[19] εγγυς κς τοις συντετριμ
μενοις τη καρδια
και τους ταπινους τω
πνευματι σωσει
[20] πολλαι αι θλιψεις των δικαιω¯
και εκ πασων αυτων ρυσε
ται αυτους ο κς
[21] φυλασσει κς παντα τα ο
στα αυτων
εν εξ αυτων ου συντρι
βησεται
[22] θανατος αμαρτωλων
πονηρος

---

l. 13 ΔΙΚΩ¯

Fol. 169.

Ps. xxxv, 7 - 12.

✠
τα κριματα σου αβυσσος
πολλη
ανους και κτηνη σωσις κε
[8] ως επληθυνας το ελε
ος σου ο θς
οι δε υϊοι των ανων εν
σκεπη των πτερυ
γων σου ελπιουσιν
[9] μεθυσθησονται απο πι
οτητος οικου σου
και τον χιμαρρουν της
τρυφης σου ποτιεις
αυτους
[10] οτι παρα σοι πηγη ζωης
εν τω φωτι σου οψο
μεθα φως
[11] παρατινον το ελεος σου
τοις γινωσκουσιν σε
και την δικαιοσυνην σου
τοις ευθεσει τη καρδια
[12] μη ελθατω μοι πους

Fol. 169 v.

Ps. xxxv, 12 - xxxvi, 3.

ὑπερηφανιας
και χειρ αμαρτωλων
μη σαλευση με
13 ἐκει επεσαν παντες οι
εργαζομενοι την ανομια̅
ἐξωσθησαν και ου μη δυ
νοντε στηναι
xxxvi 1 . . . .
Μη παραζηλου εν πονη
ρευομενοις
μηδε ζηλου τοις ποιουσι̅
την ανομιαν
2 οτι ωσει κορτος ταχυ
αποξηρανθησονται
και ωσει λαχανα χλοης
ταχυ αποπεσουνται
3 ελπισον επι κ̅ν̅ και ποιει
χρηστοτητα
και κατασκηνου την γη
και ποιμανθηση επι τω
πλουτω αυτης

Fol. 10.

Ps. xxxvi, 4 - 8.

[4] κατατρυφησον του κ̅υ̅
και δωη σοι τα αιτη
ματα της καρδιας σου
[5] αποκαλυψον προς κ̅ν̅
την οδον σου
και ελπισον επ αυτον
και αυτος ποιησει
[6] και εξοισει ως φως την
δικαιοσυνην σου
και το κριμα σου ως με
σημβριαν
[7] υποταγηθει τω κ̅ω̅ και
ϊκετευσον αυτον
μη παραζηλου εν τω
κατευοδουμενω
εν τη οδω αυτου
εν ανθρωπω ποιουντι
παρανομιαν
[8] παυσε απο οργης και εν
καταλιπε θυμον
μη παραζηλου ωστε

Fol. 10v.

Ps. xxxvi, 8-13.

πονηρευεσθαι
[9] οτι οι πονηρευομενοι
εξολοθρευθησονται
οι δε υπομενοντες τον
κ̅ν̅ αυτοι κληρονομη
σουσιν γην
[10] και ετι ολιγον και ου μη
υπαρξει ο αμαρτωλος
και ζητησεις τον τοπον
αυτου και ου μη ευρης
[11] οι δε πραεις κληρονομη
σουσιν γην
και κατατρυφησωσιν επι
πληθει ειρηνης
[12] παρατηρησεται ο αμαρ
τωλος τον δικαιον
και βρυξει επ αυτον τους
οδοντας αυτου
[13] ο δε κ̅ς̅ ενγελασετε αυτο̅
οτι προβλεπει οτι ηξει
η ημερα αυτου

Fol. 23.

Ps. XXXVI, 14-18.

14 ρομφαιαν εσπασαντο
οι αμαρτωλοι
ενετιναν τοξον αυτω¯
του καταβαλιν πτωχον
και πενητα
του σφαξαι τους ευθεις
τη καρδια
15 η ρομφαια αυτων εισελθοι
εις καρδιαν αυτων
και τα τοξα αυτων συν
τριβιησ̣α̣ν̣
16 κρισσον ολιγον τω δικαιω
υπερ πλουτον αμαρτω
λων πολυν
17 οτι βραχιονες αμαρτω
λων συντριβησονται
υποστηριζει δε τους δι
καιους ο κ̅ς̅
18 γεινωσκει κ̅ς̅ τας οδους
των αμωμων
και η κληρονομια αυτω¯

---

l. 12 ΔΙΚΩ

Fol. 23 v.

Ps. xxxvi, 18-23.

εις αιωνα εσται
19 ου καταισχυνθησονται
εν καιρω πονηρω
και εν ημεραις λιμου
χορτασθησονται
20 οτι οι αμαρτωλοι απολουνται
οι δε εχθροι του $\overline{κυ}$ αμα
τω δοξασθηναι αυ
τους και υψωθηναι
εκλιποντες ωσει καπνος
εξελιπον
21 δανιζετε ο αμαρτωλος
και ουκ αποτισει
ὁ δε δικαιος οικτειρι
και διδωσιν
22 ὁτι οι ευλογουντες {αυτο̄}
αυτον κληρονομη
σουσιν γην
οι δε καταρωμενοι αυτο̄
εξολοθρευθησονται
23 παρα $\overline{κυ}$ τα διαβηματα

Fol. 1.

Ps. xxxvi, 32-36.

τον δικαιον
και ζητει του θανατ[ω
σαι αυτον
33 ο δε κ̅ς̅ ου μη εγκατα[λι
πη αυτον εις τας
χειρας αυτου
ουδε μη καταδικασ[η
αυτον οταν κρινη
ται αυτω
34 υπομεινον τον κ̅ν̅ κ[αι
φυλαξον την οδον
και υψωσει σε του κα[τα
κληρονομησαι γην
εν τω εξολοθρευεσθα[ι
αμαρτωλους οψη
35 ειδον τον ασεβην υ[περ
υψουμενον
και επερομενον ως [τας
κεδρους του λιβανο[υ
36 και παρηλθον και ϊδου
ουκ ην

Fol. 1 v.

Ps. xxxvi, 36 - 40.

κα]ι εζητησα αυτον και
ουκ ευρεθη ο τοπος αυτου
37 φ]υλασσε ακακιαν και ιδε
ευθυτητα
ο]τι εστιν ενκαταλιμμα
ανω ειρηνικω
38 οι] δε παρανομοι εξολο
θ]ρευθησονται επι το
αυτο
τα] ενκαταλιμματα τω̄
ασεβων εξολοθρευ
θ]ησονται
39 σ]ωτηρια δε των δικαι
ων παρα κ̅υ̅
κ]αι υπερασπιστης αυτω̄
εστιν εν καιρω θλιψεως
40 κ]αι βοηθησι αυτοις κ̅ς̅
και ρυσετε αυτους
κ]αι εξελιται αυτους εξ
αμαρτωλων
και σωσει αυτους οτι

Fol. 173.

Ps. xxxvi, 40 - xxxvii, 6.

ηλπισαν επ αυ[τον]
xxxvii [1] . . . .
[2] Κε μη τω θυμω σου
ελεγξηs με
μηδε τη οργη σου παι
δευσιs με
[3] οτι τα βελη σου ανεπα
γησαν μοι
και επεστηρισαs επ εμ[ε
την χειρα σου
[4] ουκ εστιν ϊασιs εν τ[η
σαρκι μου απο π[ρο
σωπου τηs οργηs σου
ουκ εστιν ειρηνη τοιs
οστεοιs μου απο προ
σωπου των αμαρτιω[ν μου
[5] οτι αι ανομιαι μου υπερ
ησαν την κεφαλην μου
ωσει φορτιον βαρυ εβα
ρυνθησαν επ εμε
[6] προσωζεσαν και εσα[πησαν

l. 16 vid supplend μου. l. 18 fort. μου

Fol. 173 v.

Ps. xxxvii, 6 - 11.

οι μολωπες μου
απ]ο προσωπου της α
φροσυνης μου
7 εταλαιπωρησα και κατε
καμφθην εως τελους
ολην την ημεραν σκυ
θροπαζων επορευομη̅
8 οτι αι ψυαι μου επλησθη
σαν ενπαιγματων
και ουκ εστιν ϊασις εν τη
σαρκι μου
9 εκα]κωθην και εταπινω
θην εως σφοδρα
ωρυομην απο στεναγμου
της καρδιας μου
10 κ̅ε̅ εναντιον σου πασα
η επιθυμια μου
και ο στεναγμος μου απο
σου ουκ απεκρυβη
11 η καρδια μου εταραχθη
ενκατελιπεν με

V.

Ez. I, 9 – 25
» III, 1 – 18
» IV, 16 – V, 11
» VI, 11 – IX, 4
» XXII, 7 – XXIII, 38
» XXIV, 5 – 14
» XXV, 2 – 9
» XXVI, 7 – 11
» XXVIII, 10 – 16
» XXXV, 5 – XXXVIII, 4

Ez. XXXIX, 10 – 13
» XXXIX, 15 – 24
» XL, 19 – 23
» XLI, 25 – XLII, 12
» XLIII, 11 – XLIV, 4
» XLIV, 16 – XLV, 13
» XLV, 20 – XLVI, 2
» XLVI, 16 – 22
» XLVII, 5 – 14
» XLVII, 17 – XLVIII, 3

Fol. 64.

Ez. I. 9 - 13.

εκαστον αυτω̄
κατεναντι του
προσωπου αυ
των επορευ
οντο [10] και η ο
μοιωσις τω̄
προσωπων
αυτων προ
σωπον ανο̄υ
και προσωπο̄
λεοντος εκ δε
ξιων τοις τεσ
σαρσιν και προ
σωπον μοσ
χου εξ αριστε
ρων τοις τεσ
σαρσιν και προ
σωπον αετου
τοις τεσσαρσῑ
ταυτα τα προ
σωπα αυτων

[11] και αι πτερυ
γες αυτων εκ
τεταμεναι α
νωθεν τοι[s
τεσσαρσιν εκ[α
τερω δυο συ[ν
εζευγμεναι
προς αλληλας
και δυο επεκα
λυπτον επα
νω του σωμ[α
τος αυτων:
[12] Και εκατ[ε]ρον κα
[τ]α [πρ]οσωπον
αυ[το]υ επορευ
ετ[ο ο]υ αν ἠν
το πν̄α πορευ
ομενον επο
ρευοντο και
ουκ επεστρε
φον: [13] και εν

c. I, v. 9 om. *αυτων* 1° *Thdt* *αυτων* 2°] *αυτου* *V 51* *επορευοντο*] *επορευετο* *Thdt* v. 10 *η ομοιωσις*] om. *η* *Thdt* *μοσχου*] *αετου* *Thdt* *αετου*] *μοσχου* *Thdt* *ταυτα*] *και* *22* om. *τα* *51* v. 11 om. *αυτων* 1° *Thdt* *εκατερω*] *εκαστω* *V a Thdt*[B] v. 12 *εκατερον*] *εκαστον* *V a Thdt*[B] *επορευετο*] *επορευοντο* *V a* (exc. *51* [sil]) om. *πορευομενον* *Thdt*[B] *επεστρεφον*] add. *εν τω πορευεσθαι αυτα* *a* (nisi *πορευθηναι* *22*)

Fol. 64 v.

Ez. I, 13 - 18.

μεσω των ζω
ων ορασις ως
α]νθρακων
π]υρος καιομε
νων ως οψις
λαμπαδων
συστρεφομε
νων αναμε
σον των ζωω̄
και φ[εγγ]ος του
πυρος [εξε]πο
ρευετο [αστ]ρα
πη: 14 και τα ζω
α ετρεχεν κ[αι]
ανεκ[αμπτον]
ταχει ως [ει]δος
του βεζεκ:
15 και ϊδον και ϊ
δου τροχος εις
επι της γης εχο
μενος των ζωω̄

τοις τεσσαρσιν
16 και το ειδος τω̄
τροχων ⁜ και
η ποιησεις αυ
των ὡς ειδος
θαρσεις και ο
μοιωμα εν τοις
τεσσαρσιν και
η ορασις αυτω̄
και το εργον αυ
των εν καθως
αν ειη τροχος
εν τροχω 17 επι
τα τεσσερα μερη
αυτων [ε]πορευ
οντο: ουκ επε
στρεφον εν τω
πορευεσθαι αυ
τους: 18 ουδε οι
νωτοι αυτω̄
και ϋψος ην

col. 2, l. 11 εν suprascr.

---

v. 13 ορασις ως] om. ως *V*, tr. *Thdt* του πυρος] om. του *48 51 231*, add. και εκ του πυρος *omnes* ετρεχεν] ετρεχον *36 Thdt*, ερχον *22* ανεκαμπτον (?)] ανεκαμπτεν *a*, add. εν *V* om. ταχει *Thdt* om. ως ειδος του βεζεκ *V* v. 16 om. ⁜ *V a* ποιησις *omnes* om. εν 1° *V* εν 2°] ην *V 51*sil v. 17 ουκ] pr. και *Thdt* αυτους] αυτα *36*

Fol. 48.

Ez. I, 18 - 22.

αυτοις και φο
βεροι ησαν
και ϊδον αυτους
και οι νωτοι αυ
των πληρεις
οφθαλμων κυ
κλοθεν τοις τεσ
[σα]ρσ[ιν]: [19] και εν
τω πορευεσθαι
τα ζωα επορευ
οντο οι τροχοι
εχομενοι αυτω̄
και εν τω εξαι
ρειν τα ζωα α
πο της γης εξη
ροντο οι τροχοι
[20] ου αν ην η νε
φελη εκει το
πνα το[υ] πο
ρευεσθαι επο
ρευοντο τα ζωα

και οι [τρ]οχοι
εξηροντο συ[ν
αυτοις διο[τι
πνα ζω[ης ην
εν τοις τ[ρ]οχ[οις
[21] εν τω πορευ
εσθαι αυτα επ[ο
ρευοντο και
εν τω εσταν[αι
αυτα [ιστηκεισᾱ
και εν τ[ω εξαι
ρειν αυτα [απο
της γης εξη[ρο̄
το συν αυτο[ις
ὁτι πνα ζωη[ς
ἠν εν τοις τρο
. . . .
. . . .
. . . .
. . . . . [(22)] ωσει
στε[ρ]εωμα [ως

col. 1, l. 4

v. 19 οι τροχοι] pr. και *V 51 231* v. 20 εκει] add. ωρμα *V a Thdt* επορευοντο] επορευετο *V* εξηροντο] ηροντο *Thdt*

Fol. 48 v.

Ez. I, 22 - 25.

ο]ρασις κρυσταλ
λου φοβερον
ε]κτεταμενο
ϋ[πε]ρ κεφα
λ]ης αυτων
ε]πανωθεν
[23] και ϋποκατω
του στερεω
ματος αι πτε
ρυγες α]υτω¯
ε]κτ[ε]ταμεναι
π]τερυσσομε
ν]αι εκατερα
π]ρος την εκα
τεραν εκαστω
δυο καλυπτου
σ]αι αυτα και
δυο] επικαλυ
πτουσαι τα σω
ματα αυτω¯
[24] κα]ι ηκουον

την φωνη¯
των πτερυ
γων αυτων
εν τω πτερυσ
σεσθαι αυτα
ὡs φωνη ϋ
δατων πολ
λων ω[s] φω
νην θ̅υ̅ σαδ
δαι εν τω πο
ρευεσθαι αυ
τα φωνην
του λογου
ὡs φωνην
παρεμβολης
και εν τω εσ
ταναι αυτα
κατεπαυον
αι πτερυγες
αυτων: [25] και
ϊδου φωνη

col. 1, l. 16 ΚΑΛΥΠΤϔ

---

v. 22 φοβερον εκτεταμενον *Thdt* v. 23 εκατερα] ετερα *22* εκατεραν] ετεραν *22*, add. εκαστο δυο (sic) *V* καλυπτουσαι αυτα και δυο] om. *22 48 51 231*, συνεζευγμεναι *36 Thdt* δυο 2°] pr. εκαστω *V* v. 24 ηκουον] ηκουσα *Thdt* φωνη] φωνην *V a Thdt* σαδδαι] σαδδαι ικανου *36* (σαδδα) *Thdt* A, add. ικανου *22* mg, add. και *Thdt* φωνην 3° et 4°] φωνη *36*

Fol. 51.

Ez. III, 1 - 6.

ϊ̅η̅λ̅ : [2] και δι η
νοιξεν το στο
μα μου και ε
ψωμισεν με
την κεφαλι
δα ταυτην :
[3] και ειπεν προς
με ϋιε α̅ν̅ο̅υ̅
το στομα σου
φαγεται και η
κοιλια σ[ου] πλησ
θησεται της κε
φαλιδος ταυ
της δεδομε
νης επι σε και
εφαγον αυτη̅
και εγενετο ε̅
τω στοματι
μου ως μελι
γλυ⟨κα⟩ζον : [4] και
ειπεν προς με

ϋιε α̅ν̅ο̅υ̅ βαδ[ι
ζε εισελθε προ[ς
τον οικον του
ϊ̅η̅λ̅ ' και λαλη
σον τους λο[γους
μου προς αυ
τους [5] διοτι ο[υ
προς λαον ου
βαθυχιλον κα[ι
βαρυγλωσσον
εξαποστελλη
προς τον οικο̅
του ι̅η̅λ̅ [6] ουδε
προς λαους πολ
λους αλλοφω
νους η αλλο
γλωσους ουδε
στιβαρους τη
γλωσση οντα[ς
ων ουκ ακου
ση τους λογο[υς

---

c. III, v. 2 om. *ταυτην 22*[sil] v. 3 *ταυτης*| add. *της V a Thdt* *επι σε*| *εις σε V a Thdt* v. 4 *προς*] *εις 48* (*τεις*) *Thdt* *οικον* in ras. litt. circ. 5 *48* v. 5 *ου* 2°| *συ V a Thdt*[B], om. *Thdt*[A] *βαρυγλωσσον*| ex *βραδυ... 36 51.* ex *βαθυ 22*. *βραδυγλωσσον 48 231 Thdt* (add. *συ*) v. 6 *αλλογλωσσους V a Thdt* *ουκ*| *ουχι V a Thdt* *λογους*| add. *αυτων 36*

Fol. 51 v.

Ez. III, 6 - 10.

και ει προς τοι
ουτους εξα
πεστειλα σε
ο]υτοι αν εισηι
κ]ουσαν των
λ]ογων σου:
[7] ο] δε οικος
το]υ ιηλ ου μη
θελησωσιν
εισακουσαι
σου διοτι ου
βουλονται
εισακουειν
μου [:] οτι πας
οικος του ιηλ
φιλονεικοι ει
σιν και σκλη
ροκαρδιοι:
[8] και ιδου δεδω
κα το προσω
πον σου δυνα
τον κατεναν
τι των προσω
πων αυτω
και το νικος
σου κατισχυ
σω κατεναν
τι του νικους
αυτων [9] και
εσται δια παν
τος κραταιο
τερο[ν] πετρας
δεδωκα το με
τωπον σου
μη φοβηθης
απ αυτων
μηδε πτοη
θης απο προσω
που αυτων
διοτι οικος πα
ραπικρενω
εστιν [10] και ει

v. 6 και ει] tr. *Thdt* αν] εαν *V* των λογων] τους λογους *51*, om. *Thdt* v. 7 του ιηλ 1° et 2°] om. του *V a Thdt* οικος] pr. ο *36** (postea eras.) v. 8 και ιδου] ιδου γαρ *Thdt* των προσωπων] το προσωπων *48* v. 8 νικος] νεικους *48* σου in ras *48* κατισχυσω κατεναντι cor. ex και... (seq. ras. litt. circ. 15) *48* v. 9 κραταιοτερον] στερεωτερον *V* μετωπον] προσωπον *22 Thdt* απ ex επ *48*

Fol. 55.

Ez. III, 10 - 13.

πεν προς με
ϋιε ανου παν
τας τους λογους
ους λελαληκα
μετα σου λαβε
εις την καρδι
αν σου και τοις
ωσιν σου ακου
ε [11] και βαδιζε εισ
ελθε εις την
αιχμαλωσι
αν προ⟨ς το⟩υς ϋι
ους του λαου
σου και λαλη
σεις προς αυ
τους και ερεις
προς αυτους
ταδε λεγει αδω
ναι ο κς εαν α
ρα ακουσωσι¯
εαν αρα ενδω

σιν: [12] και ανε
λαβεν με πν[α
και ηκουσα
κατοπισθεν
μου φωνη[ν
σισμου μεγ[α
λου ευλογη[με
νη ἡ δοξα κ[υ
εκ του τοπο[υ
αυτου: [13] κα[ι
ϊδον φωνη[¯
των πτερυ[γω¯
των ζωων
πτερυσσομε
νων εκατε
ραν προς την
εκατεραν και
φωνη των
τροχων εχο
μενη αυτων
και φωνη σ[ισμου

---

v. 10 λελα|κα *36* λαβε] add. με *36* ακουε] add. με *V* (postea cancel.) v. 11 εισελθε] pr. και *231* om. και λαλησεις προς αυτος *Thdt* om. και ερεις προς αυτους *36* * (adscr. in mg. al. man.) αδωναι ο κς] om. αδωναι ο *V*. om. ο α *Thdt* ακουσωσιν] add. και *V* v. 12 ανελαβεν] ελαβε *Thdt* φωνην (?)] φωνης *48 51 231* εκ του τοπου] εκ in ras. *36* v. 13 εκατεραν 1° et 2°] ετεραν *22* προς την in ras. *48* σισμου] pr. του *V Thdt*

Fol. 55 v.

Ez. III, 13 - 18.

μεγαλη: [14] και
το πνα εξηρε¯
με και ανελα
β]εν με και ε
πορευθην με
τεωρος εν ορ
μη του πνς
μου και χειρ
κυ εγενετο ε
π εμε κραται
α [15] και εισηλθο¯
εις την αιχμα
λωσιαν μετε
ωρος και πε
ριηλθον τους
κατοικουν
τας επι του
ποταμου χο
βαρ' τους ον
τας εκει και
ε]καθισα εκει

ἑπτα ημερας
αναστρεφο
μενος εν με
σω αυτων:
[16] και εγενετο
μετα τας επτα
ἡμερας και
εγενετο λογος
κυ προς με λε
γων [17] ϋϊε αν
θρωπου σκο
πον δεδωκα
σε τω οικω
ϊηλ: και ακου
ση εκ του στο
ματος μου
λογον και δι
απιλησῃ αυ
τοις παρ εμου
[18] εν τω λεγιν
με τω ανομω

col. 1, l. 12 ΑΙΧΜ (Λ above Μ) col. 2, l. 14 ΑΚΥ l. 19 ΕΜΥ

---

v. 13 μεγαλη] μεγαλου *a* (sed om. 22 sil) v. 14 ανελαβεν] ελαβεν *V Thdt* v. 15 χοβαρ] pr. του *a* om. εκει 22* (adscr. in mg.) v. 16 του στοματος] om. του 22 sil λογον] λογους *36* v. 17 τω οικω] pr. εν *Thdt* εμου] εμοι *V*

B. M. Add. 14, 665; fol. 2 v.

Ez. IV, 16 - V, 1.

16 και ειπεν προς
με ϋϊε α̅ν̅ο̅υ̅
ϊδ[ο]υ εγω σῡ
τριβω στηρισ
μα αρτου εν
ϊερουσαλημ’
και φαγονται
αρτον εν στα
θμω και εν ε̄
δια και ϋδωρ
εν μετρω και
εν αφανισμω
πιονται 17 οπως
ενδεεις αρτου
και ϋδατος γε
νωνται: και
αφανισθησε
ται ανθρωπος
και αδελφος
αυτου και εν
τακησονται

[..........
[..........
v 1 [..........
θρ[ωπου λα
βα[ι σεαυτω
ρο[μφαιαν
οξε[ιαν υπερ
ξυρ[ον κουρε
ως κ[αι κτη
ση αυ[την σε
αυτω [και ε
παξεις αυτ[ην ⟨επι την⟩
κεφαλην σ[ου
και επι το[ν
πωγων[α σου
και λημψ[η
σεαυτ[ω ζυ
γον [σταθμι
ων [.......
[..........
[..........

col. 2, l. 1-3, restituend. *εν ταις αδικιαις αυτων: και συ ϋϊε αν|θρωπου*   l. 12 *επι την* vid. om. in ms. propter homoioteleuton.

---

c. IV, v. 16 *ειπεν*] add. *κ̅ς̅* *36*   *στηρισμα*] *στηριγμα* *a Thdt*   *ιερουσαλημ*] *ι̅η̅λ̅* *22 48 231*   v. 17 *αρτου και υδατος γενωνται*] *γενωνται αρτου και υδατος* *51* sil   c. V, v. 1 *κτηση*] *κτησαι* *V Thdt*   *υπερ*] *ωσπερ* *Thdt*   om. *αυτην* *Thdt*   *λημψη σεαυτω*] *ληψεις εάυτω* (sic) *V*   om. *σεαυτω* 2° *Thdt*

B. M. Add. 14, 665; fol. 2.

Ez. v, 1 - 4.

. . . .]
. . . .]
. . . .]
(2) . . . . τ]η¯
συμπλ]ηρω
σιν των] ἡ
μερων] του
συγκλε]ισμου
σου κ]αι λημ
ψη το] τεταρ
τον κ]αι κα
τ]ακαυσεις
α]υτο εν πυ
ρι] εν μεσω
αυ]της: και
το] τεταρτον
κατα]κοψεις
εν ρομ]φαια
κυκλω] αυ
της . . . . . .]
. . . .]

σκορπιεις τω
π̅ν̅ι̅: και μα
χαιραν εκκε
νωσω οπισω
αυτων: 3 και
λημψη εκει
θεν ολιγους
εν αριθμω
και συμπε
ριλημψη αυ
τους τη ανα
βολη σου 4 και
εκ τουτων
λημψη ετι
και ριψεις αυ
τους εις μεσο¯
του πυρος και
κατακαυσεις
αυτους εν πυ
ρι εξ αυτης
εξελευσεται

col. 1, l. 8 CΥΓΚΛΕΙCΜΟΥ

---

v. 2 om. *αυτο εν πυρι Thdt* *εκκενωσω*] *εκκενωσεις 36 48 231* *οπισω*] *οπισθεν 36* *αυτων*] *αυτον V* v. 3 *λημψη*] *ληψη αυτας a* (nisi *ληψει 48*) *ολιγους*] *ολιγας V a* *αυτους*] *αυτας V a* v. 4 *αυτους* 1° et 2°] *αυτας V a* *εις μεσον*] *εν μεσω Thdt*

B. M. Add. 14, 665; Fol. 5 v.

Ez. v, 4 - 7.

πυρ εις παν
τα οικον ῑη̄λ̄
και ερεις παν
τι οικω ῑη̄λ̄
[5] ταδε λεγει αδω
ναϊ κ̄ς̄ αυτη
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . . . .] [6] και ε
ρε]ις ηλλαξεν
τα δικαιωμα
τα μου εις α
νομιαν εκ τω̄
εθνων: και
τα] νομιμα μου
εκ] των χωρω̄
τ]ων κυκλω

[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
(7) η αφ[ορμη ϋ
μων [εκ των
εθν[ων των κυ
κλω [υμων
και [εν τοις
νο[μιμοις μου
ουκ [εποευ
θητ[ε και τα
δικα[ιωματα

v. 4 παντι οικω] παντα οικον *36* v. 6 om. και τα νομιμα μου εκ των χωρων *Thdt* νομιμα] ανομιμα *V* om. των χωρων — δικαιωματα 2° *22* v. 7 αφορμη] μορφη *a Thdt* om. και 1° *Thdt* ed sed και adest in *Thdt* B νομιμοις] νομοις *36*

B. M. Add. 14, 665, Fol. 5.

Ez. v. 8 - 11.

. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
(8) *σε κ]αι ποι*
ησω ε]ν με
σω σου] κρι
μα εν]ωπιο
των ε]θνω¯
9 *και ποι]ησω*
εν σοι α ο]υ πε
ποιηκα]: και
ου μη] ποιη

σω ομοια αυ
τοις ετι δια
παντα τα βδε
λυγματα σου
10 *δια τουτο πα*
τερ[ε]s φαγο[ν
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
τα[ι πατερας
αυ[των και
ποι[ησω εν
σοι κριμα[τα
— *και διασ[πε*
ρω παντας
τους καταλι
πους σου εις
παντα ανε
μον 11 *δια του*
το ζω εγω

col. 1, l. 19 restit. *εν σοι* cum codd. *V 22* l. 21 restit. *ου μη* cum codd. *V 36 48 51 231*

---

v. 8 *μεσω*] pr *σοι V** (postea cancel.) v. 9 *εν σοι*| om. *εν 36 48 51 231* om. *μη 22* sil *πατερας αυτων*| om. *αυτων 22* sil *Thdt* vid v. 10 *κριματα* (?)| *κριμα 36 48 51 231*

Fol. 46.

Ez. VI, 11 - 13.

ρομφαια και
εν λειμω και
εν θανατω
πεσουνται :
12 ὁ μακραν εν
θανατω τελευ
τησει ὁ δε εν
γυς εν ρομ
φαια πεσειται
⁜ και ὁ περιλη
φθεις και ο πε
ριεχομενος
εν λειμω συ̅
τελεσθησεται
και συντελε
σω την οργη̅
μου επ αυτους
13 και γνωσ[ε]σ
θαι διοτι εγω
κ̅ς̅ εν τω ει
ναι τους τραυ

ματ[ιας υμω̅
ε[ν μ]ε[σω των
ε[ιδ]ωλ[ων ϋ
μ[ων] κ[υκλω
[των θυσιασ
τ[ηριων ϋ
μω[ν επι πα̅
τα βο[υνον
ϋ[ψηλον και
εν πα[σαις κο
ρυφα[ις των
ορεω[ν] κα[ι ϋ
ποκ[ατ]ω δ[ε̅
δρου συνσκ[ι
ου ⁜ κ[αι] ϋπο
κ[α]τ[ω] πασης
δ[ρυος δ]ασει
α[s ου εδ]ωκα̅
[εκει οσμ]ην
ευ[ωδιας πασι̅
[τοις ειδωλοις

---

v. 11 *εν θανατω και εν λιμω 51*[sil] v. 12 *ο εγγυς εν ρομφαια πεσειται ο δε μακραν εν θανατω τελευτησει 51*[sil] *εν θανατω*] om. *εν* V om. ⁜ V *a* *συντελεσθησεται και*] *συντελεσθησονται και a* (sed om. *231*) v. 13 *διοτι*] *οτι a* *πασαις κορυφαις*] *πασαις ταις κορυφαις* V om. ⁜ V *a* om. *πασης Thdt*

Fol. 46 v.

Ez. VI, 13 - VII, 4.

αυτων] [14] και
εκτεν]ω τη¯
χειρα μου ε]π
αυτους]: και
θησομαι] τ[η]¯
γην εις αφα]
νισμο]ν και
εις ολε]θρον
απο της ε]ρη
μου] της δε
β]λα[θ]α εν πα
σ]αις τα[ις] κατοι
κειαι[ς α]υτω¯
και επιγνω
σοντ[αι] ὁτι ε
VII γω κς: [1] κα[ι ε]
γενε[το λογος]
κυ [προς μ]ε
λεγ[ων [2] και]
συ [ϋïε αν]ου
[ταδε λεγει]
κς: τη γη του
ιηλ' περας η
κει επι τας τεσ
σερας πτερυ
γας της γης
[3] ηκει το περας
νυν και ηξει
το περας επι
σε τον ¦τον¦ κα
τοικουντα
την γην:
και επαποστε
λω εγω τον
θυμον μου
επι σε και κρι
νω σε κατα
τας οδους σου
και δωσω επι
σε παντα τα
βδελυ[γ]μα
τα σου: [4] ου φι

v. 14 και θησομαι] θησομαι γαρ *Thdt* εις ολεθρον] om. εις *V Thdt.* της δεβλαθα] om. της 22^sil^ και επιγνωσονται] om. και 51 c. VII, v. 1 και εγενετο] εγενετο γαρ *Thdt* v. 2 ταδε] pr. ειπον *a* κς] pr. αδωναι *V 48 231 Thdt*, add. αδωναι *36* ηκει] add. το περας ηκει *V a Thdt* v. 3 το περας 1°] om. το *a* om. νυν *22*

Fol. 111 v.

Ez. VII, 4-8 (*B*: 8, 9, 3-5).

σεται ὁ ὀφθαλ
μος μου επι
σοι ουδε μη
ελεησω : δι
ὁτι την οδο̄
σου επι σε δω
σω και τα βδε
λυγματα σου
εν μεσω σου
εσται : και
γνωση διό
τι εγω κ̄ς :
5 ταδε λεγει α
δωναϊ κ̄ς κα
κια μια' κακι
α ϊδου ερχεται
το περας ηκει
ἡκει το περας
εξηγερθη προς
σε ϊδου ηκει
το περας : 6 ἡ
κει ἡ πλ[οκη
7 επι σε τ[ον κα
τοικου[ντα
την γη[ν :
ενεστηκ[εν
ὁ καιρος [ην
γικεν η η[με
ρα' ου μετα
θορυβων :
ουδε μετα
ωδινων
8 νυν ενγ[υ
θεν εκχε[ω
την οργη
μου επι σ[ε
και συντ[ε
λεσω τον
θυμον μο[υ
εν σοι και [κρι
νω σε εν τ[αις
οδοις σου :

---

v. 4 επι σοι] επι σε *36* om. διοτι 1° — γνωση *48* v. 5 ηκει 1°] pr. ιδου *V*
v. 8 om. εγγυθεν *V*

Fol. 111.

Ez. vii, 8 - 12 (*B:* 5, 6, 10 - 12).

..] . . . .
.. πα]ντα τα
βδελ]υγμα
τα σ]ου ου φι
σε]ται ο οφ
θαλ] μος μου
ουδε μη ελεη
σ]ω διοτι τας
οδους σου
ε]πι σε δωσω
κ]αι τα βδελυ
γ]ματα σου
εν] μεσω σου
ε]σται και επι
γ]νωση διο
τι] εγω ειμι
κ̅ς̅ : [9] διοτι
τ]αδε λεγει :
α]δωναι κ̅ς̅
[10] ιδ]ου το περ
α]ς ηκει ιδου

ἡ ημερα κ̅υ̅
εξηλθεν η πλο
κη : και ἡ ρα
βδος ηνθησε
και ἡ ϋβρις
εξανεστη :
[11] και συντρι
ψει στηρισμα
ανομου και
ου μετα θορυ
βου ουδε με
τα σπουδης
και ουκ᾽ εξ αυ
των εισιν,
ουτε ωραισ
μος εν αυτοις :
[12] ηκει ὁ καιρος
ϊδου ἡ ημε
ρα ο κτωμε
νος μη χαιρε
τω και ὁ πω

col. 1, l. 5-8 fort. *ο οφθαλ|μος μου ου|δε μη ελεη|σω*

---

v. 8 om. *ειμι V* κ̅ς̅] add. *ο τυπτων V a* v. 9 om. *διοτι V a* om. *αδωναι V* v. 10 *η ημερα*] om. *η a* (exc. *22 51* ut vid. ex sil. HoP) v. 11 *στηρισμα*] *στηριγμα a* om. *εισιν 22* v. 12 *η ημερα*] om. *η a* (exc. *51*^sil^)

Fol. 116 v.

Ez. vii, 12-15.

*λων μη θρη
νιτω διότι
οργη ἐις παν
το πληθος αυ
της: [13] και ο κτω
μενος προς
τον πωλοῡ
τα ουκετι ου
μη επιστρε
ψη και ετι εν
ζωη το ζην
αυτων ότι
ορασις εις πᾱ
το πληθος αυ
της ὀυκ ανα
καμψει: και
ανος εν οφθαλ
μοις ζωης αυ
του ου κρατη
σει · [14] σαλπιξατε
εν σαλπινγι*

*και κρινα[τε
τα συμπαν[τα
και ουκ εστ[ιν
πορευομεν[ος
εις τον πολε
μον, οτι η ο[ρ
γη μου ἐις πᾱ
το πληθος α[υ
της: [15] ο πολεμ[ος
και η ρομφαι
α εξωθεν:
και ο λειμος
και ο θανατο[s
εσωθεν ο εν
τω παιδιω
εν ρομφαι[α
τελευτησε[ι
τους δε εν τ[η
πολει λειμο[s
και θανατο[s
συντελησε[ι*

---

v. 13 *και* 1°] *διοτι* 22^sil *τον πωλουντα*] om. *τον* *Thdt* om. *ου* *Thdt* *αυτης*] *αυτων* *V.* *αυτου* *51* v. 14 *σαλπιξατε*] *σαλπισατε* *V a Thdt* *εν σαλπιγγι*] om. *εν* *Thdt* *ουκ εστιν*] *ουκ ετι* *231* *πορευομενος*] pr. *ο* *36* *τον πολεμον*] om. *τον* *Thdt* v. 15 *συντελεσει*] add. *τους δε εν τη πολει* *V** (postea cancel.)

Fol. 116.

Ez. VII. 16 - 19.

16 κα]ι αναλω
θησονται ὁι
ανασωζομε
νοι εξ αυτω̄
και εσονται
επι των ορε
ων ⋇ ως πε
ριστεραι με
λετητικαι
παντας απο
κτενω: εκα
στον ταις ἀδι
κιαις αυτου:
17 πασαι χιρεις
εκλυθησον
ται και παν
τες μηροι μο
λ]υνθησον
ται ϋγρασια
18 κ]αι περιζω
σονται σακ

κους: και κα
λυψει αυτους
θαμ'βος: και
επι παν προ
σωπον ἀισχυ
νη επ αυτους
και επι πασᾱ
κεφαλην φα
λακρωμα:
19 το αργυριον
αυτων εν ταις
πλατειαις ρι
φησεται: και
το χρυσιον αυ
των ϋπερ'ὀ
φθησεται, το
αργυριον αυ
των: και το
χρυσιον αυ
των ου δυνη
σεται εξελεσθαι

col. 2, l. 11 ΤC l. 21 ΕΞΕΛΕCΘ

---

v. 16 αναλωθησονται] ανασωθησονται 22^sil 36 Thdt om. ⋇ V a Thdt ταις αδικιαις] pr. εν V a v. 19 το αργυριον 1°] pr. και Thdt υπεροφθησεται] ληφθησεται ex corr. prim. man. ut vid. 22 το αργυριον 2°] pr. και 36 51 231, pr. ⋇ και 22 48.

Fol. 103 v.

Ez. VII, 19 - 22.

αυτους εν η̇
μερα οργης κ̄υ
αι ψυχαι αυτω¯
ου μη εμπλη
σθωσιν, και
αι κυλιαι αυ
των ου μη
πληρωθωσι¯
διοτι βασανος
των αδικιω¯
αυτων εγενε
το: [20] εκλεκτα
κοσμου εις ϋ
περηφανια¯
εθεντο αυτα
και ϊκονας τω¯
βδελυγματω¯
αυτων και
προσοχθισμα
τα αυτων ε
ποιησαν εξ αυ

των: ενεκ[ε¯
τουτου δεδ[ω
κα αυτα αυτο[ις
εις ακαθαρσι[α¯
[21] *και παραδω*
σω αυτα ε̇ις
χειρας αλλο
τριων του
διαρπασαι α[υ
τα και τοις λ[οι
μοις της γη[ς
εις σκυλα' κ[αι
βεβηλωσου
σιν αυτα [22] κα[ι
αποστρεψω
το προσωπ[ο¯
μου απ αυτω¯
και μιανου
σιν την επι
σκοπη⟨ν⟩ μου
και εισελευσ[ονται

col. 1, l. 21

---

v. 20 *αυτων* 1°] om. *a*, seq. ras. 5 litt. *V* *προσοχθισματα*] *προσοχθισματων V* (*προσωχθησματων*) *a Thdt* om. *αυτων* 2° *Thdt* v. 21 *διαρπασαι*] *παραδοσαι V** (postea *παραδο* cancel. et *διαρπα* suprascr.)

Fol. 103.

Ez. VII, 22 - 27.

ε]ις αυτα αφυ
λ]ακτως και
βεβηλωσου
σ]ιν αυτα [23] και
ποιησουσιν
φυρμον:
διότι πλη
ρης ἡ γη λα
ων και ἡ πο
λ]ις πληρης
α]νομιων
[24] και αξω πο
νηρους εθνω̄
και κληρο
νομησουσῑ
τους οικους
αυτων: και
α]ποστρεψω
τ]ο φρυαγμα
τ]ης ϊσχυος
α]υτων και
μιανθησεται
τα αγια αυτω̄:
[25] εξιλασμος ἡ
ξει και ζητη
σεις ειρηνη
και ουκ᾽ εσται·
[26] ουαι επι ουαι
εσται: και αν
γελια επι αν
γελιαν εσται
και ζητηθη
σεται ὁρασις
εκ προφητου
και νομος᾽
απολειται:
εξ᾽ ϊερεως και
βουλη εκ πρε
σβυτερου:
ὁ βασιλευς
πενθησει:
[27] και ὁ αρχων

---

v. 23 *πληρης η γη*] *η γη πληρης* *51*[sil] om. *και* 2° *51*[sil] v. 24 *κληρονομησουσιν*] *κατακληρονομησουσι* *Thdt* v. 25 om. *και* 2° *48* v. 26 *επι* 1° suprascr. pr. man. *36* *επι ανγελιαν*] *επ αγγελια* *V* *ο βασιλευς*] pr. *και* *a* *και ο βασιλευς πενθησει* bis scr. sed 2° eras. *48*

Fol. 96 v.

Ez. VII, 27 - VIII, 3.

ενδυσεται
αφανισμο
και αι χειρες
του λαου της
γης παραλυ⟨θη⟩
σονται κατα
τας οδους αυ
των ποιη
σω αυτοις
και τοις κρι
μασιν αυτω
εκδικησω
επ αυτους:
και γνωσο
ται οτι εγω
VIII κ̄ς [1] και εγενε
το εν τω εκ
τω ετει εν
τω πεμπτω
μην'⟨ι⟩ πεμ
πτη του μη

νος εγω [εκα
θημην εν
τω οικω μ[ου
και οι πρεσβ[υ
τεροι ϊουδα
εκαθηντο
ενωπιον μ[ου
και εγενετ[ο
επ εμε εκει
χ̄ειρ' αδων[αι
κ̄υ [2] και ϊδο[ν
και ϊδου ομ[οι
ωμα ανδρο[s
απο της ὀσφ[υ
ος αυτου κ[αι
εως ϋπερα[νω
αυτου ὡς
ὁρασις φεγγ[ους
ὡς ειδος το[υ
ηλεκτρου
[3] και εξετιν[ε

col. 1, l. 20 ms. ΜΗΝ΄ col. 2, l. 18 φεγγους] fort. φενγους

v. 27 τοις κριμασι] pr. εν 22^sil επ αυτους] om. επ 22^sil c. VIII, v. 1 om. 36* (postea adscr. in mg. pr. man.) οικω μου] om. μου *Thdt* επ εμε εκει] εκει επ εμε *V* αδωναι] pr. κ̄υ 36 v. 2 om. και ιδου 36 ομοιωμα] add. ως ειδος 36 εως] add. κατω πυρ και απο της οσφυος αυτου *V a Thdt* υπερανω] pr. και *V a* φεγγους] φεγγος 36

Fol. 96.

Ez. VIII, 3 - 5.

ομ]οιωμα χει
ρος ανου και
α]νελαβεν
με της κορυ
φης της κε
φαλης μου
και ανελαβε
με πνα ανα
μεσον της
γης και ηγα
γεν με ἐις
ϊ]ερουσαλημ
ε]ν ορασει θυ
ε]πι τα προθυ
ρ]α της πυ
λ]ης της εσω
τ]ερας της
β]λεπουσης
προς βορραν
ο]υ ην ἡ στη
λ]η της εικο

νος του ζη
λου του κτω
μενου: 4 και
ϊδου εκει ην
δοξα κυ θυ
ϊσραηλ· κατα
την ὁρασιν
ην ϊδον εν
τω παιδιω:
5 και ειπεν
προς με ϋϊε
ανου ανα
βλεψον τοις
ὀφθαλμοις
σου προς βορ
ραν: και ανε
βλεψα τοις
ὀφθαλμοις
μου προς βορ
ραν, και ϊδου
απο βορρα επι

col. 2, l. 20 Δϔ

v. 3 γης] add. και αναμεσον του ουνου *V a Thdt* ου] οπου *V* v. 4 εκει ην] tr. *51*sil v. 5 om. σου — οφθαλμοις 2° *48* (homoiotel.) om. και 2° — βορραν 2° *231* (homoiotel) om. και ιδου απο βορρα *Thdt* (homoiotel.)

Fol. 115 v.

Ez. VIII, 5 - 9.

την πυλη̄
την προς
ανατολας
του θυσια
στηριου ὁυ
ἡ ϊκων του
ζηλου του
του εν τω
εισπορευεσ
θε αυτην:
6 και ειπεν
προς με ϋϊε
ανθρωπου
εορακας τι
ουτοι ποιου
σιν, ανομι
ας μεγαλας
ἁς ὁ οικος ῑη̄λ̄
ποιουσιν
ὡδε του α
πεχεσθαι
αυτους απ[ο
των αγιω[ν
μου και ετι
ὀψη ανομι
ας μειζονα[ς
7 και εισηγα
γεν με ε⟨π⟩ι τα
προθυρα της
αυλης: κα[ι
ϊδου και ϊδ[ου
οπη μια εν
τω τοιχω
8 και ειπεν
ωρυξα κα[ι
ϊδου θυρα
μια εν τω
τοιχω' 9 κα[ι
ειπεν προ[ς
με εισελθε
και ϊδε τα[ς
ανομιας [τας

---

v. 5 η εικων] pr. ην *V* v. 6 om. αυτους *Thdt* v. 7 αυλης] πυλης *V* τοιχο] τειχω *22* (et sic semper) v. om. comma integr. *48* (homoiotel.) ειπεν] add. προς με υιε ᾱνου ˏορυξον δη εν τω τοιχω και *V Thdt*, add. eadem nisi δε α (om. υιε ᾱνου *51 231*) v. 9 εισελθε bis script. *48*

Fol. 115.

Ez. VIII, 9 - 12.

πονηρας ας
ουτοι ποιου
σιν ωδε:
10 *και εισηλθο*
και ϊδον και
ϊδου πασαι
ομοιωσις ερ
πετου και
κτηνους
ματαια βδε
λ]υγματα
και παντα
τα ειδωλα
ο]ικου ϊσρα
η]λ διαγεγρα
μενα επι του
τ]οιχου κυ
κ]λω δι ολου
11 *κ]αι εβδομι*
κ]οντα αν
δ]ρες εκ τω

πρεσβυτερω̄
οικου ϊηλ'
και ϊεζονιας
ϋϊος σαφαν
ϊστηκει εν
μεσω αυτω̄
ϊστηκεισαν
προ προσω
που αυτου
και εκαστος
το θυμιατη
ριον αυτου
ειχεν εν τη
χιρι: και ή ατ
μις του θυσι
μιαματος'
ανεβενεν
12 *και ειπεν*
προς με εορα
κας ϋϊε ανου
α οι πρεσβυ

col. 2, l. 15-16 *μιαματος* script. in ras.; librarius scripserat ut vid. *θυσι|αστηριου* quod subito correxit. *σι* in fine l. 15 vix abrasum

---

v. 9 *ωδε*] add. *σημερον* *36* v. 10 *και εισηλθον*] *εισηλθον γαρ* *Thdt* *πασαι*] *πασα* *V a Thdt* *οικου*] pr. *του* *Thdt* *επι του τοιχου*] *εν τω τοιχω* *Thdt* v. 11 *και* 1° bis script *36* *σαφαν*] pr. *του* *22* *ιστηκεισαν*] pr. ※ *V*, add. *δε* *V a* om. *ιστηκεισαν προ προσωπου αυτων* (ut vid. pro *αυτου*) *Thdt* (homoiotel.) *αυτου* 1°] *αυτων* *V a* *χειρι*] add. *αυτου* *36 48 51 231* v. 12 *υιε ανου εωρακας* *22 36 48 231*

Fol. 120 v.

Ez. VIII, 12 - 16.

τεροι οικου
ϊσραηλ' ποι
ουσιν εν σκο
τινω εκασ
τος εν τω κοι
τωνι αυτω̅
τω κρυπτω
διοτι ειπον
ουκ ορα κ̅ς̅ ή
μας ενκατα
λελυπεν κ̅ς̅
την γην:
[13] και ειπεν κ̅ς̅
προς με ετι ο
ψη παλιν α
νομιας μιζο
νας ἁς ουτοι
ποιουσιν:
[14] και εισηγαγε̅
με επι τα προ
θυρα της πυ

λης οικου
κ̅υ̅ τη[s β]λ[ε
πουση[s προς
βορραν και
ϊδου εκει
γυναικε[s]
καθημεναι
θρηνουσαι
τον θαμουζ
[15] και ειπεν
προς με εορα
κας ϋϊε α̅ν̅ο̅υ̅
και ετι οψη
επιτηδευ[μα]
τα μειζονα
τουτων:
[16] και εισηγα
γεν με εις τη̅
αυλην οικου
κ̅υ̅ την εσω
τεραν και ϊδου

col. 2, l. 21 ΪΔΫ

v. 12 om. *εν σκοτινω Thdt* *σκοτινω*] pr. *τω V* *αυτων*] om. *51. αυτου Thdt* *τω κρυπτω*] pr. *εν 36*, add. *αυτων 51*sil om. *ημας Thdt* v. 13 om. *κ̅ς̅ V a Thdt* om. *παλιν Thdt* *ουτοι ποιουσιν*] tr. *36* v. 14 om. *εκει Thdt* *θαμουζ*] ex *θαμαζ 48*, *θαμμουζ V 22*sil *51*sil *Thdt* v. 15 om. *εορακας Thdt* v. 16 om. *και ιδου Thdt*

Fol. 120.

Ez. VIII, 16 - 17.

και επι τω̄
π]ρ[οθ]υρων
ν]αου κ̅υ̅ α
ναμεσον
των αιλαμ
και αναμε
σον του θ̅υ̅
σιαστηριου
ως εικοσι και
πεντε αν
δρες τα ὀπι
σθια αυτω̄
προς τον να
ον του κ̅υ̅
εχοντες:
και τα προ
σωπα αυτω̄
κατεναντι
προς ανατο
λην και [ο]υ
τοι προσεκυ

νουν κατα
ανατολας τω̄
ηλιω: [17] και ει
πεν προς με
εορακας ϋϊε
α̅ν̅ο̅υ̅ μη μι
κρον τω οι
κω ϊουδα'
του ποιειν
τας ανομιας
ἁς πεποιηκα
σιν ὡδε διό
τι επλησαν
την γην'
ανομιας και
απεστρεψᾱ
του παροργι
σαι με και ϊ
δου αυτοι εκ
τεινουσιν
το κλημα ὡς

col. 1, l. 9 ϗ

---

v. 16 *και επι*] om. *και V a*   *ναου*] pr. *του V a Thdt*   *των αιλαμ και αναμεσον* adscr. in mg. al. man. *36*   *αιλαμ*] *αιλιμ V*   *και πεντε*] om. *και Thdt*   *προς τον ναον*] pr. *τα 36*   *του κ̅υ̅*] om. *του Thdt*   *κατεναντι*] *απεναντι 22*   *κατεναντι προς ανατολην*] *κατ ανατολην V*   *ανατολην*] *ανατολας 36*   *ουτοι*] *αυτοι Thdt*
v. 17 om. *εορακας V*   *απεστρεψαν*] *απεστραφησαν Thdt*   om. *εκτενουσιν το κλημα 22*

Fol. 53.

Ez. VIII, 17 - IX, 2.

μυκτηριζο̄
τες με: [18] και
εγω ποιησω
αυτοις μετα
θυμου ου
φισεται ο ὀφθαλ
μος μου ου
δε μη ελεη
σω ⋇ και κε
κραξονται
εις τα ωτα μου
φωνη με
γαλη και οὐ
μη εισακου
σω αυτων:
IX [1] και ανεκρα
γεν εις τα ω
τα μου φω
νη μεγαλη
λεγων ην
γικεν η εκδι

κ[η]σ[ις της
πολ[εως
και ε[καστος
ειχε τ[α σκευ
η της [εξολο
θρευ[σεως εν
τη χειρι [αυ
του: [2] και ϊ[δου
εξ ανδρ[ες ηρ
χοντο απο
τη[ς] οδου
της πυλης
της ϋψηλης
της βλεπου
σης προς βορ
ραν και εκασ
του [πελ]υξ
εν τ[η] χειρι
αυτου και
ανηρ ἑις εν
[μ]εσω α̣υ̣τ̣ω̣̄

col. 1, l. 11 ܡܢ

---

v. 18 om. ⋇ *V a Thdt* και κεκραξονται] καικραξονται *36*, κεκραξονται *Thdt*
c. IX, v. 1 φωνη μεγαλη] φωνην μεγαλην *36 48 231* ανεκραγεν] ανακεκραγεν *Thdt*
om. εις — ηνγικεν *V* τη χειρι] om. τη *22*[sil] v. 2 om. της οδου *Thdt* εκαστου] εκαστω *Thdt* ανηρ εις] tr. *51*, pr. ιδου *36 48*

Fol. 53 v.

Ez. IX, 2-4.

. . . . .] . . .
. . . . .] . . .
. . . . .] . . .
. . . . .] επι
της ο]σφυος
αυτου :] και
.] . . . .
.] . . . .
εχο]μενοι
του θ]υσια
στηρ[ιο]υ του
χαλκου [3] και
η δοξα του
θ̅υ̅ ι̅η̅λ̅ ανε
βη απο τω̄
χερ[ου]βειν
η ο[υσα ε]π αυ
τω[ν ε]ις το
αιθριον του
οικου . . .
. . . .

τον ανδρα
τον ενδεδυ
κοτα τον πο
δηρη ὁς ειχε̄
επι της οσφυ
ος αυτου ζω
νην : [4] και ει
πεν κ̅ς̅ προς
αυτον διελ
θε μεσην τη̄
πολιν μεση̄
την ϊερου
σαλημ' και
δος το σημιο̄
επι τα μετω
πα των αν
δρων των
καταστενα
ζοντων :
και των κα
ταδυνομε⟨ν⟩ω̄

v. 3 η δοξα] om. η 51sil απο] επι 22 36 48 231 χερουβειν] χερουβειμ V 48 51 231 Thdt, χερουβιμ 22 36 ενδεδυκοτα] ενδεδυμενον Thdt om. της οσφυος αυτου V ζωνην] pr. την V a (nisi ζωην 36 48*)

Fol. 118 v.

Ez. XXII, 7 - 12.

εν αδικιαις εν
σοι ορφανον
και χηραν κατε
δυναστευον
εν σοι [8] και τα αγι
α μου εξουθενου¯
και τα σαββατα
μου εβεβηλου¯
εν σοι: [9] ανδρες
λησται ησαν
εν σοι ὁπως εκ
χεωσιν αιμα ε
πι των ὀρεων
ησθιον εν σοι
και ανοσια εποι
ουν εν μεσω σου
[10] αισχυνην πρς
απεκαλυψαν
εν σοι: και εν ακα
θαρσιαις αποκα
θημενην ετα

πινου[ν εν σοι
[11] εκαστος τη[ν
γυναικα το[υ
πλησιον αυτ[ου
ηνομουν κ[αι
εκαστος την [νυμ
φην αυτου [ε
μιανον εν [ασε
βεια: και εκ[αστος
την αδελφ[ην
αυτου θυγα[τε
ρα του πρς α[υτου
εταπινουν [εν
σοι: [12] δωρα ελα[μ
βανον εν σοι
οπως εκχεω[σι¯
αιμα τοκον [και
πλεονασμο[ν
ελαμβανον [ε¯
σοι και συν[ετε
λεσω συντε

---

v. 8 εξουθενουν] εξουδενουν *V 48 231*. add. εν σοι *V* v. 9 ησαν supraser. pr. man. *48* om. εν σοι 1° *51* αιμα] pr. εν σοι *a*, add. και *a* ησθιον] ησθιοσαν *22 48 51 231* και ανοσια] om. και *a* v. 10 αισχυνην] pr. και *Thdt* v. 11 την γυναικα] pr. εις *a* ηνομουν] ηνομησαν *22 36 48 231*, ενομουν (sic) *51* νυμφην] add. του πλησιον *V* om. εμιανον — αυτου 3° *48* εμιανον] εμιαινον *V Thdt*, εμιαινεν *a* v. 12 ελαμβανον 1° et 2°] ελαμβανοσαν *a*

Fol. 118.

Ez. XXII, 12 - 18.

. . . . .] . . . .
. .] . . . . ια . μου
δε ε]πελαθου λε
γ]ει αδωναι $\overline{κs}$
[13] ι]δου ουν πατα
ξ]ω χιρα μου προs
χι]ρα εφ οιs συν
τε]τελεσαι και οιs
ε]ποιησαs και επι
τοιs αιμασιν σου
τοιs γεγενημε
νο]ιs εν μεσω
σου [14] ει ϋποστη
σεται η καρδια
σ]ου: η κρατη
σ]ουσιν αι χειρεs
σο]υ εν ταιs ημε
ρ]αιs αιs εγω ποι
ω] εν σοι εγω $\overline{κs}$
λε]λαληκα και
π]οιησω [15] και δια

σκορπιω σε εν
τοιs εθνεσιν
και διασπερω σε
εν ταιs χωραιs
και εκλιψει η α
καθαρσια σου εκ
σου [16] και κατακλη
ρονομησω εν
σοι κατ οφθαλμουs
των εθνων
και γνωσεσθαι
διοτι εγω $\overline{κs}$:
[17] και εγενετο λο
γοs $\overline{κυ}$ προs με
λεγων [18] ϋϊε $\overline{ανου}$
ιδου γεγονασι¯
μοι ο οικοs $\overline{ϊηλ}$'
αναμεμιγμε
νοι παντεs και
κασιτερω και σι
δηρω και μολιβω

col. 1, l. 1-2 *την εν καταδυναστεια εμου* cum *a Thdt*, aut *της ενκαταδυναστειας μου* cum cod. *V* l. 10 Cϒ̊ col. 2, l. 9 ΟϕΘΑΛΛΜC

---

v. 12 om. *αδωναι a* v. 13 *ιδου ουν*] *εαν δε 22 36 48*, sed *ιδου ουν* suprasc. *22 48* *παταξω*] *επαξω V* *προs χιρα*] om. *V*, add. *μου a* *συνετελεσαι V* *γεγεννημενοιs V* v. 14 *κρατησουσιν*] *κροτησουσιν 36 48 51 231* v. 15 *εν ταιs χωραιs*] *ειs ταs χωραs a* v. 18 *παντεs*] add. *χαλκω V a Thdt* *κασιτερω και σιδηρω*] *σιδηρω και κασσιτερω a* *μολιβω*] *μολυβδω Thdt*

Fol. 119 v.

Ez. XXII, 18 - 22.

εν μεσω καμι
νου αργυρω
αναμεμιγμε
νοι εισιν: [19] δια του
το ειπε ταδε λε
γει αδωναι κ̅ς̅
ανθ ων εγενεσ
θαι παντες εις
συνκρασιν μια¯
δια τουτο εγω
εισδεξομαι ϋμας
εν μεσω ι̅η̅μ̅
[20] καθως εισδεχε
ται αργυρος και
χ̣αλκος και σιδη
ρος και μολιβος
και κασιτερος
εν μεσω καμι
νου του εκφυ
σησαι εις αυτη¯
πυρ εις το χωνευ

θηναι ου[τως
εισδεξομαι [υ
μας εν τη ορ[γη
μου: και εν [τω
θυμω μου κ[αι
συναξω και [επ
αφησω και χ[ω
νευσω υ̣μ̣α̣ς
[21] και εκφυσησ[ω
εφ ϋ̣μ̣α̣ς εν πυ̣
ρι οργης μου [και
χωνευθησεσ̣[θε
εν μεσω αυτ[η̣ς̣
[22] ον τροπον χω
νευεται το αρ
γυριον εν με
σω καμινου
ουτως χων[ευ
θησεσθαι εν [με
σω αυτης κ[αι ε
πιγνωσεσθ[ε

col. 1, l. 4 Ⲧ̊ϒ

---

v. 18 *καμινου αργυρω*] *αργυριον a* (*51 αργυριω*, corr. *καμινου αργυριω*), *καμινου αργυριον Thdt* *αναμεμιγμενοι εισιν*] *μεμιγμενοι εισιν V*, *αναμεμιγμενος εστι 22* (nisi *εισι*) *36 48 231* v. 19 *ειπε*] *ειπον a* om. *αδωναι a* *εγω*] pr. *ιδου Thdt* *εν μεσω*] *εις μεσον a* v. 20 *μολιβος*] *μολυβδος Thdt* *μολιβος και κασσιτερος*] tr. *a* *εν μεσω*] *εις μεσον a* *εκφυσησαι*] *εμφυσησαι Thdt*, *φυσησαι a* *εις το χωνευθηναι*] *του χωνευθηναι a* *τη οργη*] om. *τη a* om. *και εν τω θυμω μου a* *συναξω*] *εισαξω Thdt* v. 21 *εκφυσησω*] *εμφυσησω a Thdt* om. *εφ Thdt* v. 22 *το αργυριον*] om. *το V a* *ουτως*] *ουτω a*

Fol. 119.

Ez. xxii, 22 - 26.

διο]τι εγω κ̅ς̅ ε
ξεχεα τον θυμο̅
μου εφ ϋμας
23 και εγενετο λο
γος κ̅υ̅ προς με
λεγων 24 ϋιε αν
θρωπου ειπε
αυτη συ ει γη
η ου βρεχομε
νη ουδε ϋετος
εγενετο επι σε
εν ἡμερα οργης
25 ἡς οι αφηγου
μενοι εν μεσω
αυτης ως λεο̅
τες ωρυομενοι
αρπαζοντες
α]ρπαγματα
ψυ]χας κατεσ
θιο]ντες εν δυ
ν]αστεια πλου

τον και τιμας
λαμβανοντες
τας χηρας αυτης
ενεπληθυνα̅
εν μεσω αυτης
26 και οι ιερεις αυ
της ηθετησα̅
τον νομον μου
και εβεβηλου̅
τα αγια μου ανα
μεσον αγιου και
βεβηλου ου διεσ
τελλον και ανα
μεσον καθαρου
και ακαθαρτου
ου διεστελλον
και απο των
σαββατων μου
παρεκαλυπτο̅
τους οφθαλμους
αυτων και εβε

col. 2, l. 8, 18 ΜΟΥ l. 20 ΟΦΘΑΛΜΟΥC

---

v. 22 διοτι] οτι *V 36 48 51 231 Thdt* v. 24 ειπε] ειπον *α* om. η *V Thdt* v. 25 λαμβανοντες] add. εν αδικια *36* τας χηρας — αυτης 2°] και αι χηραι σου επληθυνθησαν εν μεσω σου *22 36 48 231* αυτης 1°] αυτων *V* ενεπληθυναν] επληθυναν *V 51* v. 26 τον νομον] om. τον *α* om. μου *36* καθαρου και ακαθαρτου] tr. *α* εβεβηλουμην] εβεβελουν με *Thdt*

Fol. 100.

Ez. xxii, 26 - 30.

βηλουμην ε̄
μ[ε]σω αυτων
[27] *οι αρχοντες αυ*
της εν μεσω αυ
της ως λυκοι
αρπαζοντες αρ
παγματα του
εκχεαι αιμα του
απολεσαι ψυχας
οπως πλεονε
ξια πλεονεκτω
— *σιν:* [28] *και οι προ*
φηται αυτης
αλιφοντες αυ
τους ⁙ αναρτυ
τω πεσουνται
οι ορωντες μα
ταια μα⟨ν⟩τευομε
νοι ψευδη λεγο̄
τες ταδε λεγει α
δωναι κ̅ς̅ και

col. 1, l. 4 Υ

κ̅ς̅ ου λελα[ληκε̄
[29] *τον λαον τ[ης*
γης εκπιεζ[οῡ
τες αδικια [και
διαρπαζον[τες
αρπαγματ[α
πτωχον κ[αι
πενητα κα[τα
δυναστευο[ντες
και προς τον
προσηλυτο[ν.
ουκ αναστρ[ε
φομενοι με[τα
κριματος: [30] *κ[αι*
εζητουν εξ [αυ
των ανδρα [ανα
στρεφομεν[ον
ορθως και ε[στω
τα εν διακο[πη
φρα[γ]μου π[ρο
προσωπου μ[ου

---

v. 27 om. *του απολεσαι ψυχας a* v. 28 om. ⁙ *V*, om. ⁙ *αναρτυτω a Thdt* *οι ορωντες*] om. *οι V a Thdt* *λεγοντες*] pr. *και 36 48 51 231* om. *αδωναι a* v. 29 *εκπιεζοντες 36 48 51 231* *αρπαγματα*] *αρπαγμα 22 48 231* *κριματος*] *κρισεως 22 48 51 231*

Fol. 100v.

Ez. XXII, 30 - XXIII, 5.

εν] καιρω της
γη]ς του μη εις
τε]λος εξαλειψαι
αυτ]ην και ου
χ ε]υρον [31] και ε
ξε]χεα επ αυτη̄
το]ν θυμον μου
εν] πυρι οργης
μ]ου του συντε
λε]σαι αυτους
τ]ας οδους αυτω̄
ε]ις κεφαλας αυ
τ]ων δεδωκα
λ]εγει αδωναι
XXIII κ̅]ς̅ [1] και εγενετο
λ]ογος κ̅υ̅ προς με
λ]εγων [2] υιε ᾱ
θρω]που δυο γυ
ναικ]ες ησαν θυ
γατε]ρες μητρος
μια]ς [3] και εξεπορ

νευσαν εν αιγυ
πτω εν τη νε
οτητι αυτων
επορνευσαν ε
κει επεσον οι μασ
τοι αυτων και
εκει διεπαρθενευ
θησαν [4] και τα ονο
μα⟨τα⟩ αυτων οολ
λα η πρεσβυτερα
και οολιβα η νε
ωτερα η αδελφη
αυτης και εγενο̄
το μοι και ετεκο̄
ϋϊους και θυγα
τερας: και τα ονο
ματα αυτων σα
μαρια η όολλα η̄
και ϊερουσαλημ
η οολιβα: [5] και εξε
πορνευσεν η

v. 30 γης] οργης *a* εις τελος εξαλειψαι αυτην] εξαλειψαι αυτην εις τελος *22 36 48 231* v. 31 om. και *Thdt* om. επ αυτην *V* επ αυτην τον θυμον μου] τον θυμον μου επ αυτην *Thdt* τον θυομν] om. τον *a* om. αδωναι *a* c. XXIII, v. 3 μαστοι] μασθοι *231* v. 4 οολλα] pr. ην *22* οολιβα] ολιβα *a* (corr. ex οολιβα *51*) et sic semper om. ην *V a Thdt*

Fol. 99.

Ez. XXIII, 5 - 9.

οολλα απ εμου
και επεθετο επι
τους εραστας αυ
της επι επι} τους
ασυριους τους
ενγιζοντας αυ
τη [6] *ενδεδυκοτας*
ϋακινθινα ηγου
μενους και στρα
τηγους νεανισ
κους επιλεκτους
παντας ιππεις
ιππαζομενους
εφ ιππων [7] *και*
εδωκεν της πορ
νιαν αυτης επ
αυτους επι τους
επιλεκτους ϋ
ιους ασυριων
παντας και επι
παντας εφ ους

επεθετο εν [πασι¯
τοις ενθυμη[μα
σιν αυτης ε[μι
αινετο [8] *και [της*
πορνιαν αυ[της
την εξ αιγ[υπτου
ουκ ενκατε[λιπε¯
οτι μεθ αυ[της
εκοιμωντ[ο εν
νεοτητι αυ[της
και αυτοι δι[επαρ
θενευσαν αυτ[ην
και εξεχεαν τ[ην
πορνιαν αυτ[ων
επ αυτην: [9] *δ[ια*
τουτο παρεδ[ωκα
αυτην εις χ[ειρας
των εραστω[ν
αυτης εις χειρας
ϋϊων ασυρι[ων
εφ ους επετι[θετο

col. 1, l. 3 Ƴ   l. 8 ΗΓΫ   l. 11, 17 ΤΫC

---

v. 5 *οολλα*] *ολλα 36*   *επι* 2°] *και Thdt*   *ασσυριους omnes* et sic semper v. 6 *υακινθινα* ex *οιακινθινα 36*   v. 7 *επι τους επιλεκτους υιους*] *επιλεκτους τους υιους a* (*των υιων 36**, corr. *υιους*)   om. *και επι παντας Thdt*   *εφ ους*] *ους 22 36 48 231*   *ενθυμημασιν*] *επιθυμημασιν a*   v. 8 om. *την* 2° *a*   v. 9 *παρεδωκα*] *παραδεδωκα V*   *των εραστων*] om. *των Thdt*   *υιων*] pr. *των 36*

Fol. 99 v.

Ez. xxiii, 10 - 14.

10 αυ]τοι απεκαλυ
ψα]ν την ασχη
μο]συνην αυ
τ]ης ϋϊους και
θυ]γατερας αυτης
ελ]αβον και αυ
τ]ην εν ρομφαι
α α]πεκτιναν
κ]αι εγενετο λα
λ]ημα εις γυναι
κ]ας και εκδικη
σ]εις εποιησαν
ε]ν αυτη εις τας
θ]υγατερας:
11 κ]αι ειδεν η α
δ]ελφη αυτης
η] ολλιβα και δι
ε]φθιρεν την ε
π]ιθεσιν αυτης
ϋπερ αυτην
κ]αι την πορνια¯

αυτης ϋπερ
την πορνιαν
·της αδελφης αυ
της επληθυνε¯
12 επι τους {επι τους}
ϋϊους των ασυ
ριων επεθετο
ηγουμενους
και στρατηγους
τους ενγυς αυ
της και ενδεδυ
κοτας ευπαρ
υφα ϊππεις ϊπ
παζομενους
εφ ϊππων νεα
νισκους επιλε
κτους παντας
13 και ϊδον εγω ο
τι μεμιανται
οδος μια των
δυο 14 και προσε

col. 1, l. 5 ϒ ΤΗϹ col. 2, l. 3 ϒ l. 5 vid. ΤΥϹ

---

v. 10 *ασχημοσυνην*] *αισχυνην a Thdt* *αυτης* 2°] *αυτων Thdt* *εκδικησεις εποιησαν*] tr. *51*sil *θυγατερας* 2°] add. *αυτης 22 36* v. 11 *η ολλιβα*] om. *η V* *διεφθιρεν*] *εφθειρεν 48** (*δι* adscr. in mg.) v. 12 *και ενδεδυκοτας*] om. *και a* v. 13 om. *εγω a*

Fol. 112 v.

Ez. xxiii, 14 - 18.

θετο επι την
πορνιαν αυτης
και ϊδεν ανδρας
εζωγραφημε
νους επι του τοι
χου ϊκονας χαλ
δαιων εζωγρα
φημενους εν
χρωμασιν εν
γραφηδι : [15] εζωσ
μενους ποικιλ
ματα επι τας οσ
φυας αυτων
και τιαραι βαπται
επι των κεφα
λων αυτων ὁ
ψις τρισση παˉ
των ομοια ϋϊ
ων βαβυλωνος
χαλδαιας γης πα
τριδος αυτων

[16] και επεθ[ετο επ
αυτους τη ορ[α
σι των οφθαλ
μων αυτης
και εξαπεστι[λεˉ
ανγελους πρ[ος
αυτους εις γη[ˉ
χαλ⟨δ⟩αιων : [17] και
ηλθον προς αυ
την ϋϊοι βαβυ
λωνος εις κοι
την καταλυοˉ
των : και εμι[αι
ναν αυτην :
εν τη πορνι[α
αυτης και εμ[ι
ανθη εν αυτο[ις
και απεστη [η
ψυχη αυτη[ς
απ αυτων [18] [και
απεκαλυψε[ν

---

v. 14 *επι*] *προς α* *του τοιχου*] om. *του α* *γραφηδι : εζωσμενους*] *γραφη ˙ διεζωσμενους α* (*εν γραφιδι* in mg. 22), *γραφιδι διεζωσμενους Thdt* v. 15 *και τιαραι βαπται*] *παραβαπτα και τιαραι α* *χαλδαιας*] *χαλδαιων V α Thdt* v. 16 *των οφθαλμων*] om. *των* 22^{sil} *αυτης*] *αυτων Thdt* v. 17 *ηλθον*] *ηλθοσαν α* *εμιαιναν*] *εμιαινον α* *αυτης*] *αυτων Thdt*

Fol. 112.

Ez. xxiii, 18 - 22.

την] πορνιαν
αυ]της και απε
καλυψεν . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
τητος σου εν αις
επορνευσας ε¯
αι]γυπτω [20] *και*
. .] . . . . επι
το]υς χαλδαιους
ω]ν ως σαρκες ο¯

ων αι σαρκες
αυτων και αι
δοια ἵππων τα
αιδοια αυτων
[21] *και επεσκεψω*
την ανομιαν
της νεοτητος
σου α εποιεις ε¯
αιγυπτω εν
τω καταλυμα
τι σου: ου οι μασ
τοι της νεοτη
τος σου επεσο¯
[22] *δια τουτο ὁ ὀλ*
λιβα ταδε λεγι
ἀδωναϊ $\overline{κς}$ ἴδου
εγω εξεγειρω
τους εραστας σου
επι σε αφ ων α
πεστη η ψυχη
μου απ αυτω¯

col. 1, lectu difficillima col. 2, l. 16 ϊ𐊷ϒ̊ l 18 Cϒ̊

---

v. 19 *αιγυπτω*] pr. *γη α*, *αιγυπτου 51* v. 20 *ων*] add. *ησαν 36* *σαρκες* 1° suprascr. *48* v. 21 *της νεοτητος* 1° et 2°] om. *της α* *οι μαστοι*] om. *οι* *Thdt* v. 22 *ὁ ὀλλιβα*] *ω ολιβα 36*, *οολιβα V 51* (ex *ολιβα*), *η ολιβα 22 48 231*, om. *Thdt* om. *αδωναι α* *μου*] *σου V a Thdt*

Fol. 113 v.

Ez. XXIII, 22-25.

και επαξω αυ
τους επι σε κυ
κλοθεν [23] τους
ϋϊους βαβυλω
νος και παντας
τους χαλδαιους
φακουδ και σουδ
και παντας τους
ϋϊους ασσυριω¯
μετ αυτων νε
ανισκους επι
λεκτους ηγεμο
νας και στρατη
γους παντας
τριστατας και
ονομαστους
ϊππευοντας
εφ ϊππων [24] και η
ξουσιν επι σε
παντες απο βορ
ρα μεθ' ωπλω¯

και α[ρματων
και τ[ρ]ο[χων και
πληθους λαω¯
και θωρακας
και ασπιδας κα[ι
περι[κ]εφαλαια[ς
περιθησοντ[αι
επι σε και βαλο[υ
σιν επι σε φυ[λα
κην κυκλω
[25] και δωσω πρ[ο
προσωπου αυ[τω¯
κριμα και εκ[δι
κησουσιν σε [ε¯
τοις κριμασι[ν
αυτων: και δω
σω τον . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

v. 22. *αυτους* adscr. in mg. *231* v. 23 *τους υιους* 1°] om. *τους a* *φακουδ*] *φακουε* (*μ* suprascr.) *48*, *φακουμ Thdt*, *φακουεμ 22* (mg. *φακουε*) *51 231* *σουδ*] *σουε* (*δ* suprascr.) *48*, *σουδε* (mg. *σουθ*) *22*, *σουεδ 51 231*; add. *και κουδ V 36 Thdt*, *και κουε* (*δ* suprascr.) *48*, *και κουδε* (mg. *κουθ*) *22*, *και κουεδ 51 231* *τους υιους* 2°] om. *τους a Thdt* *ηγεμονας*] *ηγουμενους V Thdt* *στρατηγους*] add. *και 48 51 231* *τριστατας*] *τρισσους* (*τριστατας* suprascr.) *48*, add. *τρισσους 22 36* *και ονομαστους*] om. *και 36 48 51 231* v. 24 *και*] *παντες a* om. *παντες a* om. *και πληθους λαων 51* *περιθησονται*] *επιθ. 22 mg* *βαλουσιν*] *καλουσιν 51 HoP* *μεθ' οπλων — βαλουσι*] etiam al. text. rep. in codd. *22 36 48* de quo vid. introd. *επι σε φυλακην*] tr. *V a*

Fol. 113.

Ez. XXIII, 25 - 29.

. . . . . μυ]κτη
ρας σ]ου και τα
ω]τα αφελου
σ]ιν και τους
καταλοιπους
σου εν ρομφαια
καταβαλουσι̅
αυτοι τους υι
ο]υς σου και τας
θ]υγατερας σου
λ]ημψονται
και τους κατα
λ]οιπους σου
καταφαγεται
πυρ [26] και εκδυ
σ]ουσιν σε τον
ιμ]ατισμον σου
κ]αι λημψον
ται] τα σκευη
τ]ης καυχησε
ως σου [27] και απο

στρεψω τας ασε
βειας σου εκ σου
και την πορνι
αν την εκ γης
αιγυπτου και
ου μη αρης τους
οφθαλμους σου
επ αυτους και
αιγυπτου ου
μιμνησθης
ετι: [28] διότι ταδε
λεγει αδωναϊ
κ̅ς ϊδου εγω πα
ραδιδωμι σε εις
χιρας ων μισεις
αφ ων απεστη
η ψυχη σου απ
αυτων [29] και ποι
ησουσιν εν σοι
εν μισει: και λημ
ψονται παντας

col. 1, l. 17 (ϒ̊ col. 2, l. 6 ϒ̄C

---

v. 25 *ωτα*] add. *σου V a Thdt* *τους υιους*] om *τους a* (exc. *51*) *τας θυγατερας*] om. *τας a* *καταφαγεται πυρ*] tr. *a* v. 26 *σου* 2°] *μου 48* v. 27 *την* 2°] *σου a*, pr. *σου Thdt* om. *και ου — αιγυπτου* 2° *Thdt* (homoiotel.) *ετι*] *ουκετι a* v. 28 *διοτι*] *δια τουτο a* om. *αδωναι a* v. 29 *παντας*] *απαντας a*

Fol. 95.

Ez. XXIII, 29 - 34.

τους πονους
σου και τους μο
χθους σου και ε
ση γυμνη και
ασχημονουσα
και αποκαλυ
φθησεται ἡ αισ
χυνη της πορ
νιας σου: και της
ασεβιας σου: η
πορνια σου [30] εποι
ησεν σοι ταυτα
εν τω εκπορ
νευσαι σε οπισω
των εθνων
και εμιαινου
εν τοις ενθυμη
μασιν αυτων
[31] εν τη οδω της
αδελφης σου
επορευθης και

δωσω εγω [το
ποτηριον [αυ
της εις τας [χει
ρας σου: [32] τα[δε
λεγει αδωνα[ι κ̅ς̅
το ποτηριο[ν
της αδ[ελ]φη[s σου
πιεσαι το βα[θυ
και το πλα[τυ
και εσται ει[s γελω
τα και μυ[κτη
ρισμον το [πλε
οναζον το[υ συ̅
λελεσαι με[θη̅
[33] και εκλυσ[εως
πλησθησ[η πο
τηριον α[φανιας
και αφαν[ισμου
ποτηριον [αδελ
φης σου σα[μαρει
ας [34] και πιη [αυτο

---

v. 29 *η αισχυνη*] *ασχημοσυνη a*, *η ασχημοσυνη Thdt* *της πορνειας*] om. *της a* *της ασεβειας*] om. *της a* v. 30 *σοι ταυτα*] tr. *a* *εκπορνευσαι*] *εκπορευεσθαι Thdt* *εμιαινου*, *ε* suprascr. *36* v 31 om. *εγω a* *τας χειρας*] om. *τας a* v. 32 *αδωναι*] om. *22 48 51 231*, *κ̅ς̅ 36* *μυκτηρισμον*] pr. *εις V Thdt* v. 33 *ποτηριον — αφανισμου* post *σαμαρειας a* *ποτηριον αδελφης*] om. *V*, pr. *το a* v. 34 *αυτο*] *αυτω V*

Fol. 95 v.

Ez. XXIII, 34 - 38.

και] .εκστραν
γιεις] και τα οσ
τρ]ακα αυτου
κα]τατρωξη
κα]ι τους μασ
το]υς σου κατα
τι]λε[ις] και τας
εο]ρτας σου και
τας] νουμινιας
σου] αποστρεψω
διο]τι εγω λελα
λη]κα λεγει αδω
να]ι κ̅ς̅: [35] δια του
το] .... αδωνα
ι κ̅ς̅] ανθ ων ε
πελ]αθου μου
και α]περριψας
με ο]πισω του
σω]ματος σου
και] συ λαβε τη¯
ασε]βιαν σου

και την πορ
νιαν σου: [36] και
ειπεν κ̅ς̅ προς
με ϋϊε α̅ν̅ο̅υ̅ ει
κρινεις την
οολλαν και τη¯
οολιβαν και α
πανγελεις αυ
ταις τας ανομι
ας αυτων [37] ότι
εμοιχωντο
και αιμα εν ταις
χερσιν αυτων
και τοις ενθυμι
μασιν αυτων
εμοιχωντο
και τα τεκνα
αυτων α εγεν
νησαν μοι διη
γον αυτα τοις
δια πυρος: [38] εως

---

v. 34 *και τα οστρακα*] pr. ⋇ V   *κατατρωξη*] *κατατρωξεις α Thdt, καταφαγη V*   *τας νουμηνιας*] om. *τας Thdt*   om. *αδωναι α* (exc. *36*)   v. 35 om. *αδωναι α* (exc. *36*)   v. 36 *ει*] *ου α* (*ει* adscr. in mg. *22*)   *επαγγελεις Thdt*   v. 37 *και τοις ενθυμημασιν*] *εν τοις ενθυμημασιν 22 51 231, τα ενθυμηματα 36, εν τοις τα ενθυμηματα* (*σι* suprascr.) *48*   *αυτα τοις*] *αυτα αυτοις V 22,* om. *τοις 48 231, αυτα αυτοι 51, αυτοι 36*

Fol. 117 v.

Ez. xxiv, 5 - 10.

αυτων εζε
σεν εξεζεσεν
και γε ηψηται
τα οστα αυτης
εν μεσω αυτης
[6] δια τουτο τα
δε λεγει αδω
ναι κ̅ς ω πολις
αιματων λε
βης εν ω εστι¯
ϊος εν αυτω
και ο ϊος ουκ εξ
ηλθεν εξ αυτης
κατα μελος αυ
της εξηνεγκε¯
ουκ επεσεν επ
αυτην κληρος
[7] ὁτι αιμα αυτης
εν μεσω αυτης
εγενετο επι λε
ωπετριαν τε

τ[αχ]α α[υτο ουκ
ε[κ]κεχυκα αυ
το επι γην του
καλυψαι επ α[υ
το γην [8] του αν[α
βηναι θυμο[ν
εις εκδικησι[ν
εκδικηθηνα[ι
δεδωκα το αιμ[α
αυτης επι λε[ω
πετριαν τε[τα
χα αυτο του [μη
καλυψαι αυ[το
[9] δια τουτο τ[α
δε λεγει αδω
ναϊ κ̅ς ω πο[λις
των αιματ[ων
και γε εγω [με
γαλυνω τον
δαλον [10] και [πλη
θυνω . . [. . . .

col. 2, l. 3 του] τ suprascr.

---

v. 5 εζεσεν] εξεζεσεν *Thdt*, add. και *36 48 231* om. γε *a* v. 6 om. αδωναι *a* ιος 1⁰] pr. ο *51* v. 7 εγενετο] εστιν *a* γην 1⁰] pr. την *a* επ αυτο] αυτον *Thdt* v. 8 εις suprascr. *V* εκδικηθηναι] pr. και *36 231* τεταχα αυτο suprascr. *48*

Fol. 117.

Ez. XXIV, 10 - 14.

. . . . .] . . . . .
σω το πυρ
οπως τακη τα
κρεα και ελατ
τωθη ο ξωμος
και τα οστα σῡ
φρυγη [11] και
στη επι τους
ανθρακας αυ
της καινη
ε]ξηψηθη: ὁ
πως προσκαυ
θ]η και θερμᾱ
θ]η και εκφρυ
γ]η ο χαλκος
α]υτης και τα
κη εν μεσω
α]υτης η ακα
θ]αρσια αυτης
και] εκλιπη
ο ι]ος αυτης

ταπινωθη
σεται ὁ ιος αυ
της [12] και ου μη
εξελθη εξ αυ
της: πολυς ὁ
ϊος αυτης [13] κα
ταισχυνθησε
ται ο ϊος αυτης
εν τη ακα⟨θα⟩ρσια
σου ζεμα αν
θ ων εμιαι
νου συ και ου
κ εκαθαρισθης
ουκετι απο οα
καθαρσιας σου
και ου μη καθα
ρισθης υκε
τι εως ου εμ
πλησω τον
θυμον μου
εν σοι [14] εγω κ̄ς̄

col. 1, l. 5 vid. ΖΩΜCΟ l. 12 ϒ col. 2, l. 3 ΜΗ

---

v. 11 om. *και στη — καινη 48* om. *αυτης a* *εξηψηθη] εξηφθη 22 51 231 Thdt,* pr. *και 36* *εκφρυγη] εκφυγη 22. ηφρυγη V* *εκλιπη] εκκλειπει V* *ταπεινωθησεται] ταπεινωθη 22 231 Thdt, και ταπεινωθη 36 48* v. 12 om. *εξ 51* v. 13 *τη ακαθαρσια]* om. *τη 22* *εκαθαρθης a Thdt* om. *ουκετι* 1° *V a Thdt* *ου μη]* pr. *ουκετι a* *καθαρισθης] καθαρθης a* (nisi *εκαθαρθης 22) Thdt* om. *ουκετι* 2° *a* om. *εν σοι a*

Fol. 114[v].

Ez. xxv, 2 - 5.

επι τους ϋϊους
αμμων και
προφητευσο¯
επ αυτους [3] και
ερεις τοις ϋϊοις
αμμων ακου
στατε λογον αδω
ναι. κ̄ῡ : ταδε
λεγει αδωναι
κ̄ς̄ ανθ ων ε
πεχαρηται ε
πι τα αγια μου
οτι εβεβηλω
θη και επι τη¯
γην του ῑη̄λ̄
οτι ηφανισθη
και επι τον οι
κον του ιου
δα οτι επορευ
θη εν αιχμαλω
[σι]α [4] δια τουτο

ιδ[ο]υ εγ[ω παρα
δι[δω]μ[ι υμας
τ[οις] υιοι[ς κε
δεμ εις κατ[α
κληρονομι[αν
και κατασκη
νωσουσιν [εν
τη απαρτια [αυ
των εν σοι κα[ι
δωσουσιν ε[ν
σοι τα σκην[ω
ματα αυτω[ν
αυτοι φαγ[ον
ται τους κ[αρ
πους σου [και
αυτοι π[ιονται
την πι[οτητα
σου [5] και [δωσω
την πο[λιν του
αμμω[ν εις νο
μας καμ[ηλων

---

v. 2 *τους υιους*] om. *τους* *Thdt* v. 3 om. *αδωναι* 1° et 2° *a* *του ιουδα*] om. *του* *a* *επορευθη*] *επορευθησαν* *a* v. 4 om. *και δωσουσιν — αυτων* *V*

Fol. 114.

Ez. xxv, 5 - 9.

. . . . .] . . . . ,
. . . . .] . . . . .
νομ]ας π[ροβα]
τ]ων και επι
γ]νωσεσθε διο
τι εγω αδωνα
ι] κ̅s̅ [: [6] δ]ιοτι τα
δε λεγει αδω
ναϊ κ̅s̅ ανθ ω̅
εκροτησας τη
χ]ειρι σου και
ε]ψοφησας τω
π]οδ[ι] σου και
επ]εχαρης εκ
ψυ]χης σου επι
την] γην του
ι̅η̅λ̅ [7] δ]ια τουτο
ιδου] εγω εκ
τεν]ω την χει
ρα μ]ου επι σε
και δ]ωσω σε

εις διαρπαγη̅
εν τοις εθνεσι̅
και εξολοθρευ
σω σε εκ των
λαων και απο
λεσω σε εκ τω̅
χωρων απω
λεια και επιγνω.
σει οτι εγω {αδω}
αδωναϊ κ̅s̅:
[8] ταδε λεγει αδω
ναϊ κ̅s̅ ανθ ω̅
ὁτι ειπεν μω
αβ και σηειρ'
ϊδου ον τροπο̅
παντα τα εθνη
ο οικος ϊ̅η̅λ̅ και
ϊουδα [9] δια του
το ϊδου εγω πα
ραλυω τον ω
μον μωαβ α[πο]

---

v. 5 νομας 2°] νομεας *231* διοτι] οτι *V Thdt* om. αδωναι *a* v. 6 διοτι] δια τουτο *a Thdt* om. αδωναι *a* εψοφησας] επεψοφησας *a* εκ ψυχης] τη ψυχη *Thdt* v. 7 om. ιδου εγω *a* (exc. *36*) απολεσω] απολω *V Thdt* διοτι] οτι *V Thdt* om. αδωναι *a* v. 8 om. αδωναι *a* om. οτι *a* ιδου] add. ουχ *a* ο οικος] om. ο *a Thdt* και ιουδα] om. και *48* v. 9 παραλυω] παραλυων *48*

Fol. 104[v].

Ez. xxvi, 7-10.

εστιν μεθ ιπ
πων και αρμα
των και ιππε
ων και συναγω
γης εθνων πολ
λων σφοδρα [8] ου
τος τας θυγατε
ρας σου τας εν
τω παιδιω μα
χαιρα ανελει
και δωσει επι
σε προφυλακη̄
και περιοικο
δομησει σε και
περιβαλει σοι
ταφρον και πε
ριοικοδομησει
επι σε κυκλω
χαρακα και πε
ριστασιν οπλω̄
και τας λογχας

αυτου απε[νᾱ
τι σου δω[σει
[9] τα τιχη σο[υ και
τους πυρ[γους σου
καταβα[λει εν
τοις οπλο[ις αυ
του [10] απο το[υ πλη
θους των [. . .
ιππεων α[υτου
κατακαλυ[ψει σε
ο κονιορτο[s αυ
των και α[πο
φωνης τω[ν
ιππεων αυ[του
και των τ[ρο
χων τω[ν αρ
ματων αυ[του
σισθησετα[ι τα
τιχη σου [εισπο
ρευομεν[ου αυ
του τας π[υλας

ΙΒ
,

v. 7 και συναγωγης] om. και Thdt[B] v. 8 επι σε] om. επι V om. σε 2° 51[sil] περιβαλει] βαλει a Thdt om. σοι 22 ταφρον] ταφον V περιοικ. 2°] επιοικ. 22 κυκλω χαρακα] tr. a v. 9 καταβαλει] καθελει V Thdt[B] τοις οπλοις] ταις μαχαιραις 22 36 48 (τοις οπλοις supraser.) Thdt[A] v. 10 του πληθους] του supraser. 48 ιππεων 1° et 2°] ιππων a φωνης] pr. της V a Thdt σεισθησονται a

Fol. 104.

Ez. XXVI, 10 - 11.

. .] εισπο . . . . . .
. . .] πο . . . .
. . . .] ιδιου [11] .
. . . .] . . . .
. . . . .] . . . . .
. . . .] α . . . . .
. . .] . . . .
. .] ατια . . . . .
.] . . . .
μ]αχαιρα . . . .
κ]αι την ν . . .
.] . . . .
. .] . . χυ . . . . .
. .]ν γην . . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .

huius columnae scriptura prorsus effluxit

---

pag. vid. abras.

Fol. 109 v.

Ez. xxviii, 7 - 13.

το καλλος σου
εις απω . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

columna magna ex parte erasa

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
τρωσ . . . .
σε . . . .
(10) απ . . . .
αποθανη εν
χερσιν αλλοτρι
ων ὁτι εγω ε
λαλησα λεγει

αδωναϊ [κς:
11 και εγενετ[ο λο
γος κυ προς [με
λεγων 12 υιε α[ν
θρωπου λα[βε
θρηνον επι [το¯
αρχοντα τυ[ρου
και ειπε αυτ[ω
ταδε λεγει α[δω
ναι κς συ ει [α
ποσφραγισμ[α
ομοιωσεως
πληρης [σοφι
ας και στε[φα
νος καλλο[υς
13 εν τη τρυ[φη
του παρα[δεισου
του θυ εγε[νη
θης παν[τα λι
θον τιμι[ον εν
δεδεσαι [σαρδιο¯

v. 13 παντα] παλιν *V* τιμιον] om. *Thdt*vid ενδεδεσαι] ενδεδεσα¯ *V*

Fol. 109.

Ez. XXVIII, 13 - 16.

και] τοπαζιον
κ]αι σμαραγδον
και ϋακινθο¯
κ]αι ανθρακα
κ]αι σαφιρον
κ]αι ιασπιν και
α]ργυριον και
χ]ρυσιον και
λ]ιγυριον και
α]χατην και
α]μεθυστον
κ]αι χρυσολιθο
και] βηρυλλιο¯
και] ονυχιο¯
κ]αι χρυσιου
ε]νεπλησας τους
θ]ησαυρους σου
κ]αι τας αποθη
κας] σου εν σοι
[14] *αφ] ης ημερας*
εκτ]ισθης κα

τεσκευασθης
μετα του χε
ρουβ κεχρισ
μενος του κα
τασκηνουν
τος και εδωκα
σε εν ορι αγιω
θ̅υ̅ εγενηθης
εν μεσω λιθω¯
πυρινων [15] *ε*
πορευθης αμω
μος συ εν ταις¯
ημεραις σου
αφ ης ημερας
εκτισθης συ:
εως ὁυ ευρε
θη τα αδικημα
τα εν σοι: [16] *απο*
γαρ πληθους
της περιδρομης
σου επλησας

col. 1, l. 16 Γ (

---

v. 13 *υακινθον*] *υακινθινον V* *σαπφειρον V a Thdt* *λιγυριον, γυρ* in ras. *48* *αμεθυσον V a* (exc. *22*) *και βηρυλλιον*] *βιρυλλιον 22 48*, *βρυλλιον 231*, om. *και Thdt* *ονυχιον*, *ι* supraser. *V* *χρυσιου*] *χρυσιον V 22*, *χρυσου Thdt* *ενεπλησας*] *ενεπλησα V Thdt* [B] v. 14 *κατεσκ.*] add. *γαρ Thdt* *κεχρισμενος*] add. *παρα θεου Thdt* [ed] sed non *Thdt* [codd] *εδωκα*] *εθηκα V* *εγενηθης*] pr. *ω V* v. 15 *επορευθης*] add. *γαρ Thdt* om. *συ Thdt* v. 16 *επλησας*] *εμπλησας 48*

Fol. 54^v.

Ez. xxxv, 5-9.

αιωνιον και
ενεκαθισας τω
οικω ῑη̅λ̅’ εν δο
λω εν χειρι εχ
θρων μαχαιρα
εν καιρω θλιψε
ως αυτων επ
εσχατω [6] δια του
το ζω εγω λεγει
αδωναϊ κ̅ς̅ ει
μην εις αιμα
ημαρτες και
αιμα διωξεται
σε: αιμα γαρ σου
εμισησες και
το αιμα σου δι
ωξει [7] και δω
σω το ορος σηειρ
ειρ εις ερημον
και ηρημωμε
νον και απολω

απ αυτου [α̅ν̅ο̅ν̅
και κτηνη [πα
ραπορευομ[ε
νον και ανα
στρεφοντα [8] κ[αι
εμπλησω τ[α
ορη σου τω[ν
τραυματι[ων
σου τους βο[υ
νους σου κ[αι
τας φαραγ[γας
σου και εν π[ασι¯
τοις παιδι[οις σου
τετραυμ[ατισ
μενοι γα[ρ μα
χαιρα πεσο[υ¯
ται εν σοι [9] κα[ι
ερημιαν α[ιω
νιον θη[σομαι
σε [και] αι πο[λεις
σ[ου ου μη κα

col. 1, l. 8 [6] ϛ̊

---

v. 5 *αυτων*] add. *και εν καιρω αδικιας V a* (nisi om. *και 22*^sil) *Thdt* *επ εσχατω*] *επ εσχατων V 36 51*^sil v. 6 om. *εγω 51* *ει*] *η a Thdt* om. *ημαρτες και αιμα 48* om. *και* 1° *Thdt* om. *αιμα* 3° — *διωξει 22*^vid *εμισησες*] *εμισησας omnes* *διωξει*] add. *σε V a Thdt* v. 7 *σιειρ a* om. *και ηρημωμενον V* *κτηνη*] add. *και Thdt* v. 8 om. *τα ορη σου Thdt* *φαραγγας*, *s* suprascr. 1° man *36* om. *γαρ a* v. 9 *ερημιαν*] *ερημον V a Thdt* *αι πολεις*] *αι πολις V*

Fol. 54.

Ez. xxxv, 9–13.

τοι]κισθωσιν
ετ]ι και γνωση
ο]τι εγω ειμι κ̅ς̅
[10] δια το ειπιν σε
τ]α δυο εθνη και
α]ι δυο χωραι
ε]μαι εσονται
κ]αι κληρονο
μ]ησω αυτας
κ]αι κ̅ς̅ εκι εστι̅
[11] δι]α τουτο ζω
ε]γω λεγει αδω
να]ϊ κ̅ς̅ και ποι
ησ]ω σοι κατα
τη]ν εχθραν
σ]ου και κατα
το]ν ζηλον σου
ον] εποιησας
εκ] του μεμι
σ]ηκεναι σε εν
α]υτο[ις και γνω]

σθησομαι σοι
ηνικα αν κρι
νω σε: [12] και γνω
ση οτι εγω ειμι
κ̅ς̅: ἠκουσα της
φωνης πασω̅
των βλασφη
μιων σου ων
ελεγες ὀπισω
των ορεων
ι̅η̅λ̅ λεγων τα
ορη ι̅η̅λ̅ τα υψη
λα τα αιωνια
ερημα ημιν
δεδοται εις κα
τασχεσιν [13] και
εμεγαλορημο
νησας επ εμε
τω στοματι σου
και επληθυνας
επ εμε λογους

col. 2, l. 19 Cϒ̊

---

v. 9 *κατοικισθωσιν*] *κατοικηθωσιν V 51*sil *Thdt* v. 10 *εμαι*] *εμε V* v. 11 *δια τουτο*] add. *γαρ Thdt* *σοι*] pr. *εν α* *αν κρινω*] *ανακρινω V* v. 12 *της φωνης*] *την φωνην Thdt* *οπισω*] *περι V α Thdt* v. 13 *εμεγαλορρημονησας α Thdt* λογους] λογος (!) *48*

Fol. 57 v.

Ez. xxxv, 13 - xxxvi, 3.

σου ους εγω
ηκουσα [14] ταδε
λεγει αδωναι
κs εν τη ευφρο
συνη πασης
της γης ερημο¯
σε ποιησω αι
ωνιον [15] καθως
επηυφρανθης
τη κληρονο
μια οικου ιηλ
οτι ηφανισθη
ουτως ποιησω
σοι εις ερημο¯
εση ορος σηειρ
και πασα η ιδου
μαια εξαναλω
θησεται και γνω
σονται οτι εγω
ειμι κs ὁ θs
xxxvi [1] και συ υιε ανου

προφητευσο[ν
επι τα ορη ιη[λ
και ειπε τοις
ορεσιν του ιη[λ
ακουσατε λο
γον κυ [2] ταδε
λεγει αδωναι
κs ανθ ων ε[ι
πεν ο εχθρος
εφ υμας ευ[γε
ερημα αιω[νι
α τα υψηλα ε[ις
κατασχεσιν
εγενηθη η[μι¯
[3] δια τουτο π[ρο
φητευσον κα[ι
ειπε ταδε λε[γει
αδωναι κs αν
τι του γενεσ[θαι
υμας εις αφα[νι
σμον πασιν

---

v. 14 ταδε] pr. δια τουτο *36* v. 15 επευφρανθης *a* σιειρ *a* η ιδουμαια] om. η *Thdt* θs] add. αυτων *omnes* c. xxxvi, v. 2 ο εχθρος εφ υμας] tr. *51*sil om. τα υψηλα *Thdt*

Fol. 57.

Ez. xxxvi, 3-5.

τοις εθνεσιν
και αντι του
ατιμασθηναι
ϋμας υπο πα¯
των των κυ
κλω υμων
του γενεσθαι
ϋμας εις κατα
σ]χεσιν πασιν
τοις καταλοι
ποι⟨s⟩ εθνεσιν
κ]αι ανεβητε
λ]αλημα γλωσ
σ]ης επι χιλεω¯
και εις ονιδισ
μον εν εθνεσι¯
[4] δια τουτο ορη
ι]ηλ ακουσατε
λ]ογον κυ τα
δε λεγει αδωναι
κs τοις ορεσι

και τοις βου
νοις και τοις
χιμαροις και
ταις φαρανξι¯
και ταις ναπαις
και ταις εξερη
μωμεναις και
ηφανισμεναις
και ταις πολεσι¯
ταις καταλε
λιμμεναις αι
εγενοντο εις
προνομην και
εις καταπατη
μα τοις καταλι
φθεισιν εθνεσι
τοις περικυκλω
αυτων [5] δια του
το ταδε λεγει
αδωναι κs ει
μην εν πυρι

---

v. 3 υπο] απο *V* του γενεσθαι 2°] και γενεσθαι *V* ονειδισμον] ονειδισμα 22 sil εν εθνεσιν] om. εν *V a Thdt* v. 4 χειμαρροις *V a Thdt* ηφανισμεναις] εξηφανισμεναις *V Thdt* καταλελειμμεναις] εγκαταλ. *V a Thdt* v. 5 ει]η *a Thdt*

Fol. 47.

Ez. xxxvi, 5-8.

ζηλου μου ελα
λησα επι τα λι
πα εθνη και ε
πι την ϊδου
μαιαν πασαν
ὁτι εδωκαν τη̄
[κ]ατασχεσιν μου
εαυτοις εις κλη
ρονομιαν με
τ ευφροσυνης
εξ ολης καρδι
ας ατιμασαντες
ψυχας του αφα
νισαι εν προνο
μη [6] δια τουτο
προφητευσο̄
επι την γην
του ϊη̅λ̅᾿ και ει
πε τοις ορεσιν
και τοις βουνοις
και ταις ναπαις

και ταις φα[ραν
ξι ταδε λεγ[ει
αδωναϊ κ̅s̅:
ιδου εγω εν [τω
ζηλω μου κ[αι
εν τω θυμ[ω
μου ελαλη[σα
αντι του ον[ει
δισμους εθν[ων
λαβειν ϋμα[s
[7] δια τουτο τα
δε λεγει αδω[να
ϊ κ̅s̅ ϊδου εγω [α
ρω την χειρ[α
μου επι τα εθ[νη
τα περικυκ[λω
υμων ουτ[οι
την ατιμια[ν
αυτων λημ
ψοντ[αι [8] ϋμων
δε ο[ρη ι̅η̅λ̅ τη̄

col. 1, l. 7 ΜΟΥ   l. 10 ΕΥ<|>ΡΟCΥΝΙC

---

v. 5 πασαν] απασαν *Thdt* καρδιας] pr. της *231* v. 6 om. και τοις βουνοις *V* και ταις φαραγξι και ταις ναπαις *51*[sil] ελαλησα] pr. και *V* v. 7 κ̅s̅] add. η μην εν πυρι ζηλου μου *36* αρω] αιρω *a* (exc. *36*) *Thdt*[ed] αυτων adscr. in mg. *48*

Fol. 47 v.

Ez. xxxvi, 8-12.

σ]ταφυλην ϋ
μων και τον
κ]αρπον υμω¯
κ]αταφαγεται ο
λ]αος μου ιηλ
ὁτι ελπιζου
σ]ιν του ελθει¯
[9] ι]δου εγω εφ
υμας και επι
β]λεψω εφ ϋμας
και κατεργασ
θ]ησεσθε και κα
τ]ασπαρησεσ
θε [10] και πληθυ
νω εφ υμας
ανους παντα
οικον ιηλ εις
τελος και κα
τ]οικηθησον
ται αι πο]λεις
και αι ερημο]ι οι

κοδομηθησο¯
ται [11] και πληθυ
νω ανους εφ
υμας και κτη
νη και αυξη
θησονται και
πληθυνθησο¯
ται και κατοι
κια υμας ως
το εν αρχη υ
μων και ευ
ποιησω υμας
ωσπερ τα ετη
τα εμπροσθε¯
υμων και γνω
σεσθε οτι εγω
ειμι κς [12] και γε¯
νησω εφ υ[μας]
αν[ο]υς τον [λα]
ον μου ιηλ
και κληρονο

---

v. 8 om. *σταφυλην — ιηλ* 2° *48* (homoiotel.) *σταφυλην*] add. *δωσετε 36* om. *υμων omnes* *του ελθειν*] om. *του a* (exc. *36*) v. 9 *επιβλεψω*] *επιβλεψωμαι V* *κατασπαρησεσθε*] *σπαρησεσθε Thdt* v. 10 *πολεις*] add. *υμων 36 Thdt*^A *αι ερημοι*] *ερημωμεναι 36 Thdt*^A v. 11 *εφ υμας ανθρωπους 51*^sil *Thdt*^A om. *και πληθυνθησονται 22*^sil *υμας* 2°] *εφ υμας Thdt*^ed

Fol. 58 v.

Ez. xxxvi, 12 - 17.

μησουσιν ϋ
μας και εσεσθε
αυτοις εις κα
τασχεσιν και
ου μη προστε
θητε ετι ατε
κνωθηναι
απ αυτων:
[13] ταδε λεγει αδω
ναϊ κ̅ς̅ ανθ ω̅
ειπον σοι γη
κατεσθιουσα
α̅ν̅ο̅υ̅ς̅ συ ει
και ητεκνω
μενη απο του
εθνους σου ε
γενου [14] δια του
το ανθρωπους
ουκετι φαγε
σαι: και το εθνος
σου ουκ ατεκνω

σις ετι λεγει
αδωναϊ κ̅ς̅ [15] κα[ι
ο[υ]κ [α]κουσθη
σεται ουκετι
εφ υμας ατιμ[ι
α εθνων και
ονιδισμους
λαων ου μη
ανε[ν]εγκητ[ε
ουκετι και
το εθνος σο[υ
ουκ ατεκν[ω
θησεται ετι [λεγει
αδωναϊ κ̅ς̅[:
[16] και εγενετο
λογος κ̅ῡ̅ προ[ς
με λεγων [17] ϋ[ϊ
ε α̅ν̅ο̅υ̅ οικ[ος
ι̅η̅λ̅ κατωκ[η
σεν επι της γ[ης
αυτων κα[ι

col 1, l. 18 ΑΝΘΡΩΠΟΥϹ

---

v. 12 *υμας* 2°] *εφ υμας a* (exc. 22 sil) *εις κατασχεσιν αυτοις* 22 36 48 231 v. 13 *ειπον σοι*] *ειποσοι* 48, *ειπαν σοι* 22 sil om. *εθνους* — (14) *και το* 48 v. 14 om. *αδωναι Thdt* v. 15 *ουκετι* 1°] om. *a*, *ετι Thdt* *λαων*] *δε Thdt* ed sed contra *Thdt* A *ανενεγκητε*] *ενενεγκητε V a Thdt* *ουκετι* 2°] *ετι V a Thdt* om. *και το* — *ετι* 22 sil v. 17 *αυτων* 1°] add. *και εμιαναν αυτην εν τη οδω αυτων V a Thdt*

Fol. 58.

Ez. xxxvi, 17 - 21.

ε]ν τοις ειδω
λοις αυτων
και εν [ταις α]
καθαρσιαις αυ
των κατα τη̄
ακα⟨θα⟩ρσιαν της
αποκαθημε
νης εγενετο
η οδος αυτω̄
π]ρο προσωπου
μου 18 και εξε
χεα τον θυμο̄
μ]ου επ αυτους
α]νθ ων εξεχε
αν αιμα επι
της γης και
ε]ν τοις ειδω
λ]οις αυτων
ε]μιαναν αυτη̄
19 κ]αι διεσκορπι
σ]α αυτους εις

τα εθνη και ε
λικμησα αυτους
εις τας χωρας
κατα την οδο̄
αυτων και κα
τα τα επιτηδευ
ματα αυτων
εκρινα αυτους
20 και εισηλθον
εις τα εθνη εις
ους εισηλθον
εκει και εβεβη
λωσαν το ονο
μα μου το αγιο̄
εν τω λεγεσθαι
αυτοις λαος κ̅υ̅
ουτοι και εκ
της γης αυτου
εξεληλυθασῑ
21 και εφισαμη̄
αυτων δια το

col. 1, l. 10 ΠΡΟϹⲰΠΟΥ l. 13 ΑΥΤΟΥϹ l. 19 ΑΥΤΗ̄ col. 2, l. 2 ΑΥΤΟΥϹ l. 15 ΛΕΓΕϹΘΑΙ

---

v. 17 *εν ταις*] om. *εν* *V a* (exc. *48*) om. *ακαθαρσιαις αυτων κατα την 48* *κατα*] pr. *και 22*sil *εγενετο*] *εγενηθη 22*sil v. 19 *εθνη*] add. *και ελικμησα αυτους εις τα εθνη 48* *την οδων* (!) *V* v. 20 *εις ους* ex *ου* al. man. *36* *αυτοις*] *αυτους* *Z*vi *22 51* (sil. HoP) *και εκ της γης*] om. *και* *V*

Fol. 61 v.

Ez. xxxvi, 21 - 25.

ονομα μου το
αγιον ὁ εβεβη
λωσαν οικος
ιηλ' εν τοι[s ε]θ[ν]ε
σιν ου εισηλθο¯
εκει 22 δια τουτο
ειπε τω οικω
ιηλ': ταδε λεγει
αδωναϊ κs ου
χ ϋμιν εγω ποι
ω οικος ϊηλ' αλ
λ η δια το ὁνομα
μου το αγιον
ὁ εβεβηλωσατε
εν τοις εθνεσι¯
ου εισηλθετε
εκει 23 και αγιασω
το ονομα μου
το μεγα το βεβη
λωθεν εν τοις
εθνεσιν ο εβεβη

λωσατε εν μ[ε
σω αυτων κ[αι
γνωσεται τα [εθ
θνη οτι εγω ε[ιμι
κs λεγει αδω[να
ϊ κs εν τω [αγια
σθηναι με εν
ϋμιν κα[τ] οφ[θαλ
μους αυτω[ν
24 και λημψομ[αι
ϋμας εκ τω[ν
εθνων και [α
θροισω ϋμα[s
εκ πασων τ[ω¯
γαιων και [ει
σαξω ϋμ[as εις
την γην υ[μω¯
25 και ρανω ε[φ υ
μας ϋδωρ [κα
θαρον και [κα
θαρισθησεσθ[ε

v. 21 *εβεβηλωσεν Thdt* *εν τοις εθνεσιν*] om. *Thdt*ed, sed ad. in *Thdt*A v. 22 *εισελθατε V* v. 23 *το μεγα το βεβηλωθεν*] tr. *a* (exc. *51*sil) *αυτων* 1°] add. *τοις εθνεσι 22 48*. add. *εν τοις εθνεσι 36* *γνωσεται*] *γνωσονται Thdt*ed, sed *γνωσεται Thdt*B v. 24 *και* 1° suprascr. 1a man. *48* *λημψομαι*] *ληψονται 22* om. *υμας* 2° — *υμας* 3° *22* *γαιων*] *γαινων 48*, *γενεων 36 Thdt*ed, *γεων V* *εισαξω*] *εισδεξομαι V* v. 25 *εφ*] *εις Thdt*ed *υδωρ καθαρον*] tr. *51*sil

Fol. 61.

Ez. xxxvi, 25 - 30.

α]πο πασων τω¯
α]καθαρσιων
ϋμων και απο
παντων τω¯
ε]ιδωλων ϋμω¯
κα]ι καθαριω
υμας : [26] και δω
σω ῡμιν καρ
διαν καινην
κ]αι π̄ν̄ᾱ καινο¯
δ]ωσω εν ϋμιν
κ]αι αφελω τη¯
κ]αρδιαν την
λ]ιθινην εκ της
σαρκως ϋμω¯
και] δωσω υ
μιν καρδιαν
σαρκινην [27] και
το π̄ν̄ᾱ μου δω
σ]ω εν υμιν
κ]αι ποιησω ινα

εν τοις δικαιω
μασιν μου πο
ρευησθε και τα
[κρι]ματα μου
φυλασσησθε
και ποιητε αυ
τα [28] και κατοι
κησεται επι της
γης ην εδωκα
τοις πατρασιν
ϋμων και εσε
σθαι μοι εις λαο¯
και εγω εσομαι
ϋμιν εις θ̄ν̄
[29] και καθαριω
ϋμας απο πασω¯
των αμαρτιω¯
υμων και κα
λεσω τον σι
τον και πληθυ
νω [30] αυτον και

col. 1, l 14 ⅂HC   col. 2, l. 6 Y   l. 8 ⅂HC

---

v. 25 om. *και καθαριω υμας 22*   v. 26 *εν υμιν*] om. *εν Thdt*[ed], sed contra *Thdt*[codd]   om. *καρδιαν* 2° — (27) *υμιν 48* (homoiotel.)   *σαρκινην*] *καινην V 36*   v. 27 *πορευεσθε V*   *φυλασσεσθε V*   *ποιησατε V*   v. 29 *απο*] *εκ 22*[sil]   *αμαρτιων*] *ακαθαρσιων 22*[sil]

Fol. 52.

Ez. xxxvi, 30 - 33.

ου δωσω εφ υ
μας λιμον και
πληθυνω το¯
καρπον του
ξυλου και τα
γεννηματα του
αγρου οπως α¯
μη λαβητε ετι
ονιδισμον λι
μου εν τοις ε
θνεσιν: 31 και
μνησθησεσθε
τας οδους υμω¯
τας πονηρας
και τα επιτη
δευματα υμω¯
τα μη αγαθα και
προσοχθιειται
κατα προσωπο¯
αυτων περι
των ανομιω¯

ϋμων και [πε
ρι των βδε[λυ
ριων υμω[ν
32 ου δι υμας ε[γω
ποιω οικος [ιηλ
λεγει αδω[ναϊ
κ̅ς̅ γνωστο[ν
εστω υμιν
αισχυνθη[τε
και εντραπ[η
τε εκ των ο[δω¯
ϋμων οικος
ι̅η̅λ̅: 33 ταδε λεγ[ει
αδωναϊ κ̅ς̅ εν
η αν ημερα κ[α
θαρισω υμας
απο πασ[ων
των ανομ[ιων
ϋμων και [κα
τοικιω τας [πο
λεις και οικο[δο

col. 1, l. 17 ϗ

---

v. 31 *αυτων*] *εαυτων* ex corr. *51* *περι των ανομιων*] *εν ταις ανομιαις 22* *περι* 2°] *επι 22* *βδελυριων*] *βδελυγματων V Thdt* v. 32 *εστω*] *εστιν 22*[sil] v. 33 *ημερα*] *ημεραν V* *καθαρισω*] *καθαριω 51*[sil] *των ανομιων*] om. *των 22*[sil] *πολεις*] add. *υμων a* (exc. *22*[sil])

Fol. 52 v.

Ez. xxxvi, 33 - 37.

μ]ηθησονται
αι] ερημοι [34] και
η] γη ἡ ηφανισ
μ]ενη εργασθη
σε]ται ανθ ων
οτ]ι ηφανισμε
ν]η εγενετο κατ
ο]φθαλμους πα
το]ς διοδευον
τ]ος [35] και ερουσι
η γη εκιν⟨η⟩ ἥτις
ην ἡφανισμε
νη εγενετο
ως παραδισος
τρυφης και αι
πολεις αι ερημοι
και] ηφανισμε
ν]αι: και κατεσ
καμμεναι εν
τιχεσιν ωχυ
ρωμεναι εκα

θισαν: [36] και γνω
σεται τα εθνη
οσα αν καταλι
φθη κυκλω
ϋμων οτι εγω
κς ωκοδομησα
τας καθηρημε
νας και κατε
φυτευσα τας
ηφανισμενας
εγω κς ελαλησα
και ποιησω:
[37] ταδε λεγει αδω
ναϊ κς ετι του
το ζητηθησο
μαι τω οικω
ϊηλ' του ποιη
σαι αυτοις και
πληθυνω αυ
τους ως προβα
τα ανθρωπους

---

v. 35 om. ητις ην *Thdt* ωχυρωμεναι] ωχυρωμενοις *22*, ωχυρωμεναις *V* v. 36 γνωσεται] γνωσονται *V Thdt* ποιησω] εποιησα *36* v. 37 αυτοις] αυτους *51*sil αυτους] αυτοις *V* om. ως προβατα ανθρωπους *Thdt*vid

Fol. 62 v.

Ez. XXXVI, 38 - XXXVII, 5.

[38] ως προβατα αγι
α ως προβατα
ιερουσαλημ εν
ταις εορταις αυ
της ουτως εσο
ται αι πολεις αι
ερημοι πληρεις
προβατων και
ανων και γνω
σονται ὁτι εγω
XXXVII κς: [1] και εγενετο
επ εμε χιρ κυ
και εξηγαγεν με
εν πνι κυ και ε
θηκεν με εν με
σω του παιδιου
και τουτο ην με
στον οστεων
ανθρωπων
[2] και περιηγαγε
με επ αυτα κυ
κλω και ϊδου
πολλα σφοδρα
επι προσωπου
του π⟨αι⟩διου και
ϊδου αυτα ξηρα
σφοδρα: [3] και [ει
πεν προς με υ
ιε ανου ζησετ[αι
τα οστα ταυτα
και ειπον κε ο
θς συ επιστασ[αι
ταυτα [4] και ει[πε
προς με προ[φη
τευσον ϋιε [αν
θρωπου και ε
ρεις προς αυτ[α
τα οστα τα ξηρ[α
ταυτα ακουσ[α
τε λογον κυ
[5] ταδε λεγει α[δω
ναϊ κς το[ις οστεοις

col. 2, l. 4 supplevi παιδιου ut col. 1, l. 16; nihil vid. suprascr.

---

v. 38 πληρεις] πληρης *V 48* και ανων] και αρνων *a* (exc. *36*), om. και *36* om. και γνωσονται *36* εγω] add. ειμι *a* c. XXXVII, v. 1 οστεων] οστων *a* (exc. *22*) v. 2 επ αυτα] επ αυτο *a* (exc. *51*sil) κυκλω] pr. κυκλοθεν *V a Thdt* v. 3 ζησεται] pr. ει *omnes* επιστασαι ταυτα] επισταυτα *V* v. 4 με] add. προφητευσον επι τα οστα ταυτα *V Thdt* τα ξηρα] τα suprascr. al. man. *48*

Fol. 62.

Ez. xxxvii, 5 - 9.

τουτοις · ϊδου
εγω εισαγω εις
ϋμας π̅ν̅α̅ ζω
ης [6] και δωσω
εφ υμας νευ
ρα] και αναξω
εφ ϋμας σαρκας
και εκτενω ε
φ ϋμας δερμα
κ]αι δωσω π̅ν̅α̅
μου εις υμας
κ]αι ζησεσθαι
κ]αι γνωσεσθε
οτ]ι εγω ειμι κ̅ς̅
[7] χαι προεφητευ
σα καθως ενετι
λατο μοι κ̅ς̅:
και εγενετο
φ]ωνη εν τω
ε]με προφητευ
σαι κ]αι ιδου σισ

μος και προση
γαγεν τα οστα
οστεον προς οσ
τεον και εκασ
τον προς την
αρμονιαν αυ
του: [8] και ιδον
και ιδου επεγε
νετο αυτοις νευ
ρα και σαρκες
ανεφυοντο
και ανεβενον
επ αυτα και πε
ριεταθη αυτοις
δερμα επανω
θεν: και π̅ν̅α̅
ουκ ην εν αυ
τοις: [9] και ειπεν
προς με προφη
τευσον επι το
π̅ν̅α̅ προφητευ

col. 1, l. 15 χαι (sic) pro και

---

v. 5 εισαγω] εισαξω *Thdt*^{ed}, sed εισαγω *Thdt*^{B}, φερω *V* v. 6 εις] εφ *Thdt* v. 7 και *omnes* προφητευσα, ε suprascr. al. man. *48* εμε] με *a* (exc. *22*^{sil}) om. προς οστεον *48* (homoiotel.) και εκαστον] om. και *omnes* v. 8 περιεταθη] περισταθη *22*, περιεσταθη *51 Thdt* αυτοις 2°] επ αυτοις *V Z*^{VI} δερμα] δερματα *Z*^{VI} εν αυτοις] επ αυτοις *22*^{sil}

Fol. 45 v.

Ez. XXXVII, 9 - 12.

σον ϋϊε ανου
και ειπε τω πνι
ταδε λεγει αδω
ναϊ κs εκ τω¯
τεσσαρων πνευ
ματων ελθε το
πνα και ενφυ
σησον εις τους
νεκρους του
τους και ζησα
τωσαν [10] και προ
εφητευσα καθ
ὁτι ενετιλατο
μοι: και εισηλ
θεν εις αυτους
το πνα και εζη
σαν και εστησα¯
επι των ποδω¯
αυτων συνα
γωγη πολλη
σφοδρα: [11] [κα]ι ε

λαλησεν κ[s
προs με λεγ[ω¯
ϋϊε ανου τ[α οσ
τα ταυτα πα[s
οικοs ιηλ᾽ εσ[τι¯
και αυτοι λε[γου
σιν ξηρα γεγ[ο
νεν τα οστα [η
μων απολω[λε¯
ή ελπις ημω[ν
διαπεφων[η
καμεν: [12] δια τ[ου
το προφητ[ευ
σον ϋιε ανο[υ
και ειπε προ[s
αυτους ταδ[ε
λεγει αδων[αϊ
κs ιδου εγ[ω α
νοιξω τα μ[νη
ματα υμω[ν
λαο[s μ]οὐ κ[αι

---

v. 9 ειπε] ειπον 51^{sil} πνευματων] ανεμων *V 36* (in mg. $ι^{F}$ πνευματων al man.) εμφυσησον *V a Thdt* v. 11 om. πας $Thdt^{ed}$ και 2° eras. *22* v. 12 ανοιξω] ανοιγω *V* Z^{VI} *36*

Fol. 45.

Ez. xxxvii, 12 - 17.

α]ναξω υμας
ε]κ των ταφω¯
υ]μων 13 και γνω
σε]σθαι οτι εγω
ει]μι κ̅ς̅ εν τω
α]νοιξαι με τους
τ]αφους ϋμω¯
τ]ου αναγαγιν
μ]ε υμας εκ τω¯
τ]αφων ϋμω¯
τ]ον λαον μοι
14 κ]αι δωσω το
π̅]ν̅α̅ μου εις
υ]μας και ζη
σε]σθαι και γνω
σ]εσθαι οτι εγω
κ̅]ς̅ ελαλησα και
ποι]ησω λεγει
α]δωναι κ̅ς̅
15 κ]αι εγενετο
λογ]ος κ̅υ̅ [π]ρος

με λεγων 16 ϋϊ
ε α̅ν̅ο̅υ̅ λαβε σε
αυτω ραβδον
μιαν και γρα
ψον επ αυτη¯
τον ϊουδαν
και τους ϋϊους
ϊ̅η̅λ̅' τους προσ
κειμενους
προς αυτον:
και ραβδον τευ
τεραν λημψη
σεαυτω και
γραψεις αυτη¯
τω ϊωσηφ' ρα
βδον εφραιμ
και παντας τους
ϋϊους ϊ̅η̅λ̅' τους
προστεθεντας
προς αυτον ·
17 κα[ι σ]υναψεις

col. 1, l. 6 ˥♀C col 2, l. 11, 12 *τευτεραν* (sic) pro *δευτεραν* l. 17 T♀C

---

v. 12 *υμων* 2°] add. *και εισαξω υμας εις την γην του ι̅η̅λ̅* *V Z*^{vi} *a Thdt* v. 14 *το π̅ν̅α̅*] om. *το a* *και ζησεσθε*] om. *και V*, add. *και θησομαι* (*θησω Thdt*) *υμας επι* (*εις Thdt*^{ed}) *την γην υμων V Z*^{vi} *a Thdt* v. 16 *γραψον*, *ρ* suprascr. *V* *προς αυτον*] *επ αυτον 22*^{sil} *δευτεραν omnes* *τω ιωσηφ*] *του ιωσηφ 48 231* *τους προστεθεντας*] om. *τους 22 48 231* *αυτον* 2°] *αυτους Thdt*

Fol. 106.

Ez. xxxvii, 17 - 21.

[αυ]τας προς αλ
[λ]ηλας σεαυτω
εις ραβδον μι
αν του δησαι αυ
τας · και εσονται
ομου εν τη χει
ρι σου [18] και εσται
οταν ειπωσι¯
προς σε οι ϋιοι
του λαου σου
λεγ[ο]ντες ου
κ [απαγ]γε[λεις] η
μιν τι εστιν σοι
ταυτα · [19] και ερεις
προς αυτους τα
δε λεγει αδωνα
ϊ κ̅ς̅ ϊδου εγω
λημψομαι τη¯
[φ]υλην ιωσηφ
την δια χιρος
εφραιμ και τας

φυλας [ι̅η̅λ̅
τας πρ[οσκειμε
νας π[ρος αυτο¯
και δω[σω αυτας
μετ α[υτου επι
την [φυλην
ϊουδα [και εσο¯
ται εις [ραβδο¯
μιαν [εν τη χει
ρι ϊου[δα [20] και ε
σοντα[ι αι ραβδοι
εφ αις σ[υ εγραψας
επ αυταις [εν
τη χειρι σο[υ
ενωπιον [αυ
των [21] κ[αι ερεις
αυτοις τ[αδε
λεγει αδ[ωνα
ι κ̅ς̅ ιδο[υ εγω
λαμβαν[ω παν
τα οι[κον ι̅η̅λ̅

col. 1, l. 4

---

v. 17 om. *αυτας 22* *σεαυτω*] *εαυτω Thdt* v. 18 *απαγγελεις*] *καταγγελεις 22* v. 19 *χειρος* (?)] *χειρας V* *αυτας*] *αυτα V* *μετ αυτου* punctis notat. *22* *ραβδον*] *ραδον V* v. 20 *ραβδοι*, *β* suprascr. *48* *εγραψας*] *επεγραψας V* *επ αυταις*] *εν αυταις a*

Fol. 106 v.

Ez. XXXVII, 21 - 24.

εκ μεσο]υ τω̄
εθνων] ὁυ εισ
ηλθον ε]κει και
συναξ]ω αυτους
εις την] γην
του ι̅η̅λ̅] [22] και δω
σω αυτ]ους εις
εθνος ε]ν εν
τη γη] μου και
εν τοις] ορεσῑ
του ι̅η̅]λ̅' και αρ
χων] εις εσται
πα]ντων αυ
τω]ν εις βασι
λεα] και ουκ εσο̄
ται ε]τι εις δυο
εθν]η ουδε μη
διαιρ]εθωσιν
ουκετι] εις δυ
ο βα]σιλειας [23] ινα
μη μιαι]νων

ται ετι εν [τοις]
ειδωλοις αυ[τω̄]
και εν τοις προσ
οχθισμασιν αυ
των και εν πα
σαις ταις ασεβει
αις αυτων και
ρυσομαι αυτους
απο πασων τω̄
ασεβειων αυτω̄
ων ημαρτον
εν [αυ]ταις [κ]αι
καθαριω αυτους
και εσονται μοι
εις λαον και ε
γω εσομαι αυ
τοις εις θ̅ν̅: [24] και
ο δουλος μου
δ̅α̅δ̅ αρχων [ε̄]
μεσω αυτων
και ποιμην εις

col. 1, l. 3 ϗ   l. 4 ΑΥΤΟΥϹ   col. 2, l. 4 ΑΥ   l. 8 ΑΥΤΟΥϹ

v. 22 ἐν ἐν] om. ἐν *a Thdt*   εν τοις ορεσι] om. εν *V*   ετι] ουκετι *22 48 231*, ου | ουκετι *36*   ουκετι] ου | ουκετι (postea ου eras.) *36*   βασιλειας] βασιλεις *Thdt*ed   v. 23 προσοχθισμασιν, θ suprascr. 1a man. *48*

Fol. 108.

Ez. XXXVII, 24 - 27.

[εσται] πασι[ν αυ]
[το]ις και [εν τοις]
προ[σ]ταγμ[ασιν]
μ[ο]υ πορευ[σον]
τ[αι] και τα κρι
[ματα] μου φυ
λ[αξ]ονται και
π[οιη]σουσιν
α[υτα] 25 και κατοι
κησουσιν ε[πι]
της γης αυτω̄
ην εδω[κα]
τω δου[λω μου]
ι[ακ]ωβ' εν η κα
[τω]κησαν εκει
[οι] πατερες αυ
[τω]ν και κατοι
[κησ]ουσιν επ
[αυτ]ης αυτοι
[και οι] ϋϊοι αυ
[τω]ν και οι ϋϊ

οι τω[ν υ]ιω[ν
αυτ[ων] εω[ς
αιωνος . . . [.
[. . . . . .] . . . [.
[. . . . . .] . . . [.
[. .] . . . . [.
[. . . . .] . . . . [.
[. . . . .] . . . . [.
[. . . . .] . . . . [.
(26) κην ει[ρηνης
διαθηκ[η αιω
νιος εστα[ι με
τ αυτων [και
ταξω αυτο[υς
και πληθυ[νω
αυτους: [και
θησω τα [αγια
μου εν [μεσω
αυτων [εις τον
αιων[α 27 . . . .
[. . . . .

---

v. 25 εδωκα] add. εγω V ιακωβ τω δουλω μου 22 48 51 om. και οι υιοι αυτων 36

Fol. 108 v.

Ez. xxxvii, 27 - xxxviii, 4.

.] . . [. .] . . . . .
.] . . [. .] και εσο
μ]αι αυτων θ̅ς
.] . . . . [. . . . .]
.] . . . . [. . . . .]
.] . . . . [. .]
.] . . . . [. . . . .]
.] . . . . [. . . . .]
.] . . . . [. . . . .]
αυ]τους εν τω
ει]ναι τα αγια
μο]υ εν μεσω
αυ]των εις το¯
xxxviii αι]ωνα : [1] και εγε
νε]το λογος κ̅υ̅
προ]ς με λεγω¯
[2] υιε α]ν̅ο̅υ̅ στη
ρισον] το προ
σωπ]ον σου ε
πι γω]γ και ε
πι την] γη¯

τ[ου] μα[γωγ]
[αρχον]τα ρ[ως]
[μοσ]οχ και θοβελ
[κα]ι προφη[τε]υ
σον επ αυ[τον]
[3] και ειπ[ε αυτ]ω
ταδε λεγ[ει αδω]
ναι κ̅ς̅ ϊ[δου] ε
γω επι σ[ε γωγ]
[αρχ]οντα ρως
μοσοχ κ[αι] θο
βε[λ κα]ι π[ε]ριστρε
ψω [σε κυ]κλοθε¯
και [δω]σω χαλι
νον εις τα[ς σι]
αγονας σου [4] [και]
συναξω σε κ[α]ι
πασαν τη[ν δυ]
ναμιν σο[υ ιπ] ·
πους κα[ι ιππεις]
ενδεδυμ[ενους]

---

c. xxxviii, v. 2 om. *επι* 2° *Thdt*ed *και προφητευσον* — (3) *θοβελ* bis script. *48* v. 3 *ειπε*] *ειπον* *51*sil *γωγ*] add. *και μαγωγ* *Thdt*ed om. *περιστρεψω* — *εις 22* *τας σιαγονας*] *την σιαγονα* *Thdt*

Fol. 105.

Ez. xxxix, 10 - 12.

[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
λευσαντ[ας αυ
τους και προ
νομευσουσιν
τους προνομευ
σαντας αυτους
λεγει αδωναϊ
κ̅ς̅ : 11 και εσται
εν τη ημερα ε
κεινη δωσω
τω γωγ τοπο¯
. . . [. . . .] . ν
. . [. . . . . .] . .
[. . . . .]να
[. . . . .] .
[. . . . .]ν
[. . . . .]ς της
[. . . . .]αι

. . .] . . . . . [. .
. . .] . . . . . [. .
. . .] . . . . . [. .
. . .] . . . . . [. .
. . .] . . . . . [. .
[. . .] . . . . . [. .
[. . .] . . . . . [. .
[. . .] . . . . . [. .
[. . .] . . . . . [. .
. [. .] . . . . . [. .
. . [.] . . . . . [. .
τ . . . . [. .
(12) αυτους οικ[ος
ι̅η̅λ̅ . . . . [. . . .
ρισθ[η . . . . .
σε . [. . . . . . .
. . [. . . . .
. . [. . . . .
. . [. . . . .
. . [. . . . .
. . . . . [. . . . .

col. 1, l. 15-21 vid restituend. *ονομαστον | μνημειον εν | ι̅η̅λ̅ το πολυα¯ | δριον των ε | πελθοντων | εξ ανατολης της | θαλασσης και*

---

c. xxxix, v. 11 *και εσται] εσται γαρ Thdt*

Fol. 105 v.

Ez. xxxix, 15 - 17.

. .] . . . . . [. . .
. .] . . . . . [. . .
. .] . . . . . [. . .
. .] . . . . . [. . .
. .] . . . . . [. . .
. .] . . . . . [. . .]
. .] . . . . . [. . .]
. .] . . . . . [. . .]
. .] . . . . . [. . .]
. .] . . . . . [. .] .
. .] . . . . . [. .] .
. .] . . . .
. .] . . . . ϋ
. . .] . . . .
. . . . . .] . . . .
. . . .] . . .
. . . .] . . .
. . . .] . . .
. . . .] . .
. . . .] . .
. . . . .] . . . . .

. . . .]
. . . .]
. . . .]
. . . .]
(15) σημ]ειον εως ου
θα̣ψ̣ουσιν αυτο
οι θαπτοντες
εις το γαι πολυ
ανδριον του
γ̣ω̣γ̣ 16 κ̣α̣ι̣ γαρ̣ τ̣ο̣
ο̣ν̣ο̣μ̣α̣ τ̣ο̣υ̣ το
που διαπτω
σις και πολυα̣ν̣
δριον κ̣α̣ι̣ κ̣α̣
θα̣[. . . .] . . . .
. . . [. . . . . .] . .
. . [. . . . .]
(17) γει̣ [. . . . . . .]
ει [. . . . .]
τι [. . . . .]
. . [. . . . .]

---

v. 15 om. ου α θαπτοντες] θαπτον (sic) *V* πολυανδριον] pr. το *V 51*, του πολυανδριου *Thdt* v. 16 το ονομα] om. το *48*, add. δε *Thdt* τοπου] add. κληθησεται *Thdt*

Fol. 107.

Ez. xxxix, 17 - 20.

[. . . . .] . . . . .
[. . . . π]ασιν τοις
[θηριοις το]υ αγρ[ο]υ
[συνα]χθητ[αι]
[και] ε[ρ]χεσθαι και
αθροι[σθ]ητε
απ[ο παν]των
τ[ων πε]ρικυ
κ[λω επι] την
[θυσιαν] μου η¯
[εγω τεθ]υκα ϋ
[μιν θυσι]αν με
[γαλην επι] τα
[ορη ιηλ κ]αι φα
[γεσθε κρ]εα και
[πιεσθε αι]μα
[18] [. . . . .] . .
[. . . . .] .
[. . . . .]
[. . . . .]
[. . . . .]

και τραγ[ων
και αρν[ων
και ταυρ[ων
εστεατωμ[ενω¯
παντων [19] κ[αι
φαγεσθε κρ[εα
εις πλησμο[νη¯
και πιεσθε [αι
μα εις με[θην
απο της θυσι[ας
μου ης εθυ[σα
υμιν [20] και [εμ
πλησθησεσ[θε
επι της τρα[πε
ζης μου ι[ππο¯
και αναβα[την
και γιγα[ντα
και πα[ντα αν
δρ[α . .] . . . . .
. . . [. .] . . . . . .
. . . .

---

v. 17 *του αγρου*] *της γης* (adscr. *ου αγρου* in mg. al. man.) *36* *και αθροισθητε*] om. *και* 22^{vid} *των περικυκλω*] om. *των 22* *θυσιαν*, *σιαν* in ras. *48*
v. 18 *και αρνων και τραγων* $Thdt^{\mathrm{ed}}$, *και τραγων* post *και ταυρων* $Thdt^{\mathrm{B}}$ *εστεατωμενων παντων*] *εστεατωμενοι παντες* (?) 22^{sil}

Fol. 107 v.

Ez. XXXIX, 23 - 24.

huius columnae
scriptura
penitus evanuit

. [. . . . .]
(23) ηθετη[σαν εις]
εμε κα[ι αποστρε]
[ψα] το προσ[ωπο‾]
μου απ αυ[τω‾]
και πα[ρε]δωκα
αυτο[υς εις] τας
χειρα[ς των]
εχθρ[ων αυ]τω‾
και ε[πεσον πα‾]
τες μ[αχαιρα 24 κα]
τα τα[ς ακαθαρ]
σιας [αυτων και]
κατ[α τας ανομι]
ας αυ[των εποι]
ησα [αυτοις]
και [αποστρε]
ψα [. . . . .]
[. . . . .]
[. . . . .]
[. . . . .]

---

v. 23 om. και παρεσωκα — αυτων 2° (dein adscr. in mg.) *48* τας χειρας] om. τας α (etiam *48*mg) *Thdt* v. 24 ανομιας bis script. et 2um cancel. *48*

Fol. 110.

Ez. xl, 17 - 21.

μα της αυλης
κυκλω τρια
κοντα παστο
φορια εν τοις
περιστυλοις
[18] και αι στοαι κα
τα νωτου τω¯
πυλων κατα
το μηκος τω¯
πυλων: απε
ναντι το περι
στυλον του
κατω: [19] και δι
εμετρησεν
το πλατος της
αυλης απο του
αιθριου της
πυλης της ε
ξωτερας εσω
θεν επι το αι
θριον της πυ

λης της [βλε
πουσης ε[ξω
πηχεις ε[κατο¯
της βλεπο[υσης
κατα ανατ[ολας
και εισηγα[γεν
με επι βορ[ραν
[20] και ιδου π[υ
λη βλεπου[σα
προς βορρ[αν
της αυλης [της
εξωτερας [και
διεμετρη[σεν
αυτην το [πλα
τος αυτης [και
το μη[κος αυ
της: [21] και το [θε
ειμ' τρεις ε[ν
θεν και τρε[ις
ενθεν κα[ι τα
υπερθυρα [και

---

v. 17 om. *της αυλης V* v. 18 *του κατω*] *του υποκατω V. το υποκατω a*
v. 19 *αιθριου*] *αιθεριου 48* om. *εξω — βλεπουσης* 2° *V* *εισηγαγεν*] *ηγαγε* 22[sil]
v. 20 *πλατος*] *μηκος V* *μηκος*] *πλατος V* v. 21 *το θεειμ*] *το θαιειμ 48, τα θαιειμ 51 231, το θεε* 22[sil] *τα υπερθυρα*] *τα ελευ 36 48 51* (mg. *τα υπερθυρον*) *Thdt, το ελευ 22, τα αιλευ V 231*

Fol. 110 v.

Ez. XL, 21 - 23.

τας] υποχωρη
σει]ς και τους
φοι]νικας αυ
τη]ς και εγενε
το] κατα τα με
τρ]α της πυλης
τ]ης προτερας
π]εντηκοντα
π]ηχων το μη
κ]ος αυτης και
τ]ο ευρος αυτης
π]ηχων εικο
σι] πεντε: [22] και
αι] θυριδες αυ
τ]ης και τα αι
λαμμ]ων αυ
τ]ης και οι φοι
ν]ικες αυτης
κ]ατα το μετρο¯
τη]ς πυλης της
β]λεπουσης

προς ανατολας
και εν επτα α
ναβαθμοις α
νεβενον επ
αυτην και τα
αιλαμμων'
αυτης εσωθε¯
αυτων: [23] και
πυλη τη αυλη
τη εσωτερα
βλεπουσα επι
την πυλην
του βορρα ὁν
τροπον της
πυλης της
βλεπουσης κα
τα ανατολας
και διεμετρη
σεν την αυλη¯
απο πυλης επι
πυλην εκατο¯

---

v. 21 *τας υποχωρησεις] τα αιλαμμων V 22 48 51 231, τα ελαμμον 36, τα αιλαμωθ Thdt* *πεντηκοντα πηχων]* tr *51*sil *και το ευρος — πεντε] και εικοσι πεντε το ευρος a* v. 22 *το μετρον] τα μετρα V a* *προς] κατα V* *αυτων] αυτης 22* v. 23 *επι την πυλην]* om. *την 22*sil om. *της βλεπουσης 22*

Fol. 32.

Ez. XLI, 25 - XLII, 3.

χερουβιν και
φοινικες κα
τα την γλυφη̄
των αγιων
και σπουδαια
ξυλα κατα προ
σωπον του αι
λαμ εξωθεν
26 και θυριδες
κρυπται και
. . . .
. . . .
. . . . φω
ματα του ναου
και τα πλευρα
του οικου . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

(XLII 1) κατεναντι
της πυλης τ[ης
προς βορραν
και εισηγαγεν
με και ϊδου ε
ξεδραι πεντε
εχομεναι το[υ
απολοιπου
και εχομενα[ι
του διοριζον
τος προς βορ
ραν κατα προ
σωπον 2 επι πη
χεις εκατον
μηκος προς
βορραν και [το
πλατος πηχει[ς
πεντηκον
τα 3 διαγεγραμ
μεναι ον τρο
πον αι πυλα[ι

col. 1, l. 11-21 vid. eras.

---

v. 25 χερουβειν V Z^{VI}, χερουβιμ aut χερουβειμ *a* ελαμ Z^{VI} c. XLII, v. 1 εισηγαγεν] εξηγαγεν Z^{VI} om. του απολοιπου και εχομεναι Z^{VI} v. 2 om. εκατον — πλατος 22 om. πηχεις 22^{sil}

Fol. 32 v.

Ez. XLII, 3 - 6.

της αυλης της
ε]σωτερας και
ον τροπον τα
περιστυλα της
αυλης της εξω
τερας εστιχισ
μεναι αντι
προσωποι στο
αι τρεισσαι [4] και
κατεναντι τω̄
εξεδρων περι
πατος πηχω̄
δεκα το πλατος
επι πηχεις εκα
τον μηκος
εις το εσωτερο̄
οδον πηχεως
ενος: και τα
θυρωματα αυ
των προς βορ
ραν [5] και οι πε

ριπατοι οι υπερ
ωοι ωσαυτως
οτι εξειχετο το
περιστυλον
εξ αυτου εκ του
ϋποκατωθε
περιστυλου και
το δι . . . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . . [6] δι
οτι τριπλαι η
σαν και στυλους
ουκ ειχον κα
θως οι στυλοι
των εξωτερω̄
δια τουτο εξει
χοντο των ϋ
ποκατωθεν
και των μεσω̄

col. 1, l. 19 col. 2, l. 7 l. 9-12 scriptura penitus evanuit l. 14

---

v. 3 εστιχισμεναι] τετειχισμεναι *V* αντιπροσωποι] αντιπροσωποις *a* (exc. *51*sil) τρισσαι] τρεις *V* v. 4 οδον] οδος *a* μηκος] pr. το *Z*VI om. οδον *Z*VI v. 5 εξειχετο το] εξειχε το *36 51 231*, εξειχεν το *48*, εξειχεντο το *22*vid το δι(αστημα)] om. το *V* v 6 ειχον] ειδον *22 48 231* εξωτερων] εξεδρων *V* μεσων] μεσον *Z*VI

Fol. 27.

Ez. XLII, 6 - 10.

απο της γης
πεντηκοντα
[7] *και φως εξω*
θεν ὁν τροπο̄
εξεδραι της αυ
λης της εξωτε
ρας αι βλεπου
σαι απεναντι
των εξεδρω̄
των προς βορ
ραν μηκος πη
χων πεντη
κοντα [8] *οτι το*
μηκος των ε
ξεδρων τω̄
βλεπουσων
εις την αυλη̄
την εξωτερᾱ
πηχων πεν
τηκοντα και
αυται εισιν αι

αντιπρ[οσω
ποι ταυ[ταις το
παν πη[χων
εκατον [9] *[και αι*
θυραι τ[ων εξε
δρων τ[ουτων
της εισο[δου της
προς ανα[τολας
του εισπο[ρευ
εσθαι δι αυτω̄
εκ της αυλ[ης
της εξωτερ[ας
[10] *κατα το φως*
του εν αρχη
περιπατου
και τα προς ν[ο
τον κατα προ
σωπον του ν[ο
του: κατα προ
σωπον του
απολοιπου κ[αι

---

v. 6 *πεντηκοντα*] ⋇ N̄ *V* v. 7 *εξ:δραι*] pr. *αι V a* *απεναντι*] pr. *και a*
v. 8 om. *οτι — πεντηκοντα a* (*36* adscr. in mg. man. rec.) *πηχων*] pr. *ην 36*[mg]
αι αντιπροσωποι] om. *αι a* *ταυταις*] *αυταις V*

Fol. 27v.

Ez. XLII, 10 - 13.

κατ]α προσω
πον] του διορι
ζοντ]ος: και αι
εξεδ]ραι 11 και ο
περι]πατος κα
τα π]ροσωπον
αυτ]ων κατα
τα μ]ετρα τω¯
εξε]δρων τη ο
δ]ω των προς
βο]ρραν και κα
τ]α το μηκος . .
.]. αυτων και
κατα το ευρος
αυτων και κα
τα πασας τας ε
ξοδους αυτω¯
και κατα πασας
τας επιστρο
φας αυτων
κ]αι κατα τα φω

τα αυτων
και κατα τα θυ
ρωματα αυτω
12 των εξεδρω
των προς νο
τον και κατα
τα θυρωματα
απ αρχης του
περιπατου {επι}
{φ}ως επι φως
διαστηματος
καλαμου και
κατα ανατολας
του εισπορευ
εσθαι δι αυτω¯
13 και ειπεν προς
με . . . .
. . . .
και αι εξεδραι
αι . . . .
. . . .

col. 1, l. 12 vid. ΛΙ aut ΔЄ   l. 13 vid. Ν

---

v. 10 κατα 3°] pr. και *36*   om. του διοριζοντος — (11) προσωπον *48*   αι εξεδραι] om. αι *22 36 231*   v. 11 κατα τα μετρα] pr. και *36*   των προς βορραν] τη προς βορραν *a*   το μηκος αυτων *omnes*   v. 12 απ αρχης] pr. τα *36*   ως επι φως *omnes*

Fol. 102 v.

Ez. XLIII, 11 - 13.

οδους αυτου
και την ϋποσ
τασιν αυτου
και παντα τα
προσταγματα
αυτου: και πα¯
τα τα νομιμα
αυτου και πα¯
τας τους νομους
αυτου γνωρι
εις αυτοις και
διαγραψεις ενα¯
τιον αυτων
και φυλαξω¯
ται παντα τα
δικαιωματα
μου και παν
τα τα προστα
γματα μου και
ποιησουσιν αυ̣̣
τα: [12] αυτη η δια

γραφη το[υ οι
κου επι τ[ης
κορυφης [του
ορους και [πα¯
τα τα ορια [αυτου
κυκλοθε[ν
αγια αγιω[ν
εστιν ουτ[ος
ο νομος τ[ου
οικου [13] κα[ι ταυ
τα τα μετρ[α του
θυσιαστη[ριου
εν πηχη[ι του
πηχεος κ[αι
πηχεος κ[αι
παλεστη[s κολ
πωμα το [βα
θος επι π[ηχυ¯
και πηχ[υs
ευρος κα[ι γει
σος επι το [χειλος

K̄

col. 1, l. 9 ΝΟΜ̊C

---

v. 11 *και τας εξοδους αυτου και τας εισοδους αυτου — προσταγματα αυτου* bis script. *22* *και παντα τα νομιμα*] *κατα παντα νομιμα* V *φυλαξονται* V Z^vi *a* v. 13 *του πηχεος*] om. *του a* (⋇ suprascr. in fine *πηχεως 48 231*) *κολπωμα το βαθος* (?)] *κολπωματος βαθος a* (exc. 22), om. *το* Z^vi

Fol. 102.

Ez. XLIII, 13 - 17.

α]υτου κυκλο
θε]ν σπιθαμης
κα]ι τουτο το
υ]ψος του θυ
σια]στηριου
[14] εκ] βαθους της
αρ]χης του κοι
λ]ωματος αυ
το]υ προς το ϊ
λα]στηριον το
μ]ετα τουτο
υ]ποκατωθε¯
πη]χων δυο
κα]ι το ευρος
π]ηχεος: και
απ]ο του ϊλασ
τη]ριου του
μι]κρου επι
το] ϊλαστηριο¯
το] μεγα πη
χει]ς τεσσαρες

και ευρος πη
χυς: [15] και το αρι
ηλ' πηχων
τεσσαρων και
απο του αριηλ'
ϋπερανω τω¯
κερατων πη
χυς: [16] και το αρι
ηλ πηχων δω
δεκα μηκους
επι δωδεκα πλα
τους τετραγω
νον επι τα τεσ
σερα μερη αυ
του [17] και το ϊ
λαστηριον πη
χων δεκα τεσ
σαρων το μη
κος επι πηχεις
δεκα τεσσαρας
το ευρος επι τα

col. 1, l. 11 *μετα* pro *μεγα*, ut in cod. *Q*

---

v. 13 *σπιθαμης*] add. *μιας 36* v. 14 *μετα*] *μεγα omnes* (exc. *Q*) *υποκατωθεν*] *κατωθεν 48 51 231* *υποκατωθεν — μεγα* 2° bis script. *36* *ευρος* 2°] pr. *το* *Z*VI v. 15 *υπερανω*] pr. *και omnes* v. 16 *μηκους* ex *μηχους*, *κ* suprascr. *V* v. 17 *επι πηχεις*] pr. *και Z*VI *ευρος*] add. *τετραγωνονον 36*

Fol. 98 v.

Ez. XLIII, 17 - 20.

τεσσερα μερη
αυτου και το
γισος αυτου
κυκλοθεν κυ
κλουμενον
αυτω ημισυ
πηχεος και το
κυκλωμα αυ
του πηχυς κυ
κλοθεν και οι
αναβαθμοι αυ
του βλεπον
τες προς ανατο
λας: [18] και ειπε¯
προς με ϋϊε
ανου ταδε λε
γει αδωναϊ κς
ταυτα τα προσ
ταγματα του
θυσιαστηριου
εν ημερα ποι

ησεως [αυτου
του ανα[φερει¯
επ αυτου ο[λο
καυτωμ[ατα
και προσχ[εει¯
προς αυτο [αι
μα [19] και δω[σεις
τοις ιερευ[σιν
τοις λεουι[ταις
τοις εκ το[υ σπερ
ματος σαδ[δουκ
τοις ενγι[ζου
σιν προς μ[ε λε
γει αδων[αι κς
του λιτου[ργειν
μοι μοσχ[ον
εκ βοων [περι
αμαρτια[s:
[20] ⟨κ⟩αι ληψον[ται
εκ του αι[μα
τος αυτου [:

col. 1, l. 11 col. 2, l. 19 cod.: αι

---

v. 17 αυτω] αυτο *a* v. 19 σαδουκ *V 36 48 231* λευιταις *omnes*

Fol. 98.

Ez. xliii, 20 - 24.

και ε]πιθησου
σιν ε]πι τα τεσ
σερ]α κερατα του
θυ]σιαστηριου
κα]ι επι τας τεσ
σα]ρες γωνιας
το]υ ιλαστηρι
ου] και επι τη¯
βα]σιν κυκλω
κα]ι περιραντι
εις] αυτο και ε
ξιλ]ασονται αυ
τοι] [21] και λημψο¯
ται] τον μοσχο¯
το]ν περι αμαρ
τιας] και κατα
καυ]θησεται ε¯
τω] αποκεχω
ρισ]μενω του
οικ]ου εξωθε¯
τω]ν αγιων [22] και

τη ἡμερα τη
δευτερα λημ
ψονται εριφους
δυο αιγων αμω
μους ὑπερ αμαρ
τιας και εξιλασο¯
ται το θυσιαστη
ριον καθ᾽οτι ε
ξιλασαντο εν
τω μοσχω: [23] και
μετα το συντε
λεσαι σε τον εξι
λασμον προσ
οισουσιν μοσ
χον εκ βοων
αμωμον και
κριον εκ τω¯
προβατων
αμωμον [24] και
προσοισετε αυ
τους εναντιο¯

col. 1, l. 4 ȣ̊ l. 12 ϒ col. 2, l. 3 ЄΡΙΦȣ̊C

v. 20 om. *και επι — ιλαστηριου* a (exc. *36*) *περιραντιεις*] *περιρανουσιν* a

Fol. 50v.

Ez. XLIII, 24 - XLIV, 1.

κ̅υ̅ και επιβω
λουσιν επ αυ
τα αλα οι ιερεις
και ανοισουσῑ̣
αυτα ολοκαυ
τωματα τω.
κ̅ω̅ [25] επτα ημε
ραις ποιησεις
χιμαρον και
περι αμαρτιας
καθ ημεραν
και μοσχον εκ
βοων και κρι
ον εκ των προ
βατων αμω
μ̣ο̣υς ποιησου
σιν [26] επτα ημε
ρας και εξιλασο̄
ται το θυσιασ
τηριον και κα
θ̣α̣ρ̣ι̣ο̣υ̣σιν αυτο

και τελει[ωσου
σιν χιρας αυ̣[τω̄
και συντελε
σουσιν τας [ημε
ρας [27] κ̣α̣ι̣ εστα[ι
απο της ημε̣[ρας
της ογδοης κ[αι
επεκεινα πο[ι
ησουσιν ὁι ιε
ρεις επι το θυσ[ι
αστηριον τ̣[α
ολοκαυτωμ[α
τα ϋμων κα[ι
τα του σωτη
ριου υμων
και προσδ̣ε̣ξ[ο
μ̣α̣ι̣ υ̣μ̣α̣ς̣ λ[εγει
αδωναϊ κ̅ς̣̅
XLIV [1] και επ̣ε̣σ̣τ̣ρε[ψε̄
με κατα τη[ν
οδον της πυ̣[λης

col. 1, l. 19 γ Το

---

v. 25 *ημεραις*] *ημερας V a* *και περι αμαρτιας*] om. *και omnes*, *υπερ 22*sil *κριον*] *κριων V* *εκ των προβατων*] om. *των a* v. 26 *τελειωσουσιν*] *τελειωσι 36* v. 27 *επεκεινα*] *επεκενα V* *ολοκαυτωματωματα V*

Fol. 50.

Ez. xliv, 1 - 4.

τ]ων αγιων
της εξωτερας
της βλεπουσης
κατα ανατολας
και αυτη ην
κεκλισμενη
2 και ειπεν προς
με κ̅ς̅: η πυλη
αυτη κεκλισ
μενη εσται
ο]υκ ανοιχθη
σ]εται και ουδεις
ου μη διελθη
δι αυτης οτι κ̅ς̅
ο] θ̅ς̅ του ι̅η̅λ̅ εισ
ε]λευ[σ]εται δι αυ
της και εσται
κεκλισμενη
τω ηγουμενω
3 δϊότι ο ηγου
μενος ή ουτος
καθησεται ε̄
αυτη του φα
γιν αρτον ενᾱ
τι κ̅υ̅: κατα τη̄
οδον του αιλαμ
της πυλης εισ
ελευσεται και
κατα την οδο̄
αυτου εξελευ
σεται: 4 και εισηγαγεν με δια
της οδου κατα
την οδον της
πυλης της προς
βορραν κατε
ναντι του οι
κου και ιδον
και ιδου πλη
ρης δοξης κ̅υ̅
ο οικος κ̅υ̅ και
πιπτω ε[πι προ]

---

c. xliv, v. 1 αγιων της εξωτερας lit. min. prim. man. ut vid. *36* της βλεπουσης] om. της *36* v. 2 προς με κ̅ς̅] κ̅ς̅ προς με *V a*, add. υιε α̅ν̅ο̅υ̅ *V* εσται 1°] add. και *36* εισελευσεται] διελευσεται *a* v. 3 ο ηγουμενος] om. ο *V* η ουτος] αυτος *V a* (exc. *36* ουτος) του φαγειν] om. του *48 51 231* εναντι] εναντιον 22^{sil} εισελευσεται] εισελευσονται *48 231* v. 4 om. δια της οδου 22^{sil} κ̅υ̅ suprascr. *V*

Fol. 49 v.

Ez. XLIV, 16 - 19.

ται προς την
τραπεζαν μου
του λιτουργιν
μοι και φυλα
ξουσιν τας φυ
λακας μου:
17 και εσται εν
τω εισπορευ
εσθαι αυτους
τας πυλας της
αυλης της εσω
τερας στολας
λινας ενδυσο¯
ται και ουκ εν
δυσονται ερι
αν εν τω λι
τουργιν αυτους
απο της πυλης
της αυλης της
εσωτερας και
εσωτερον

18 κιδαρεις [λινας
εξουσιν επι τ[αις
κεφαλαις αυ[τω¯
και περισκε[λη
λινα εξουσι[ν
επι ταις ὀσφυ
αις αυτων κ[αι
ου περιξωστο¯
ται βια: 19 και ε[ν
τω εκπορευ[ε
σθαι αυτους ε[ις
την αυλην [τη¯
εξωτεραν π[ρος
τον λαον εκ[δυ
σονται τας σ[το
λας αυτων
εν αις αυτο[ι λι
τουργουσιν
εν αυταις κ[αι
θησουσιν [αυ
ταις εν ταις ε

col. 1, l. 2 ΜΟΥ   l. 17 ΑΥΤΟΥC

---

v. 17 εριαν] ερια *a*, ερεα *V*   om. της αυλης *48* (homoiotel.)   v. 18 ταις κεφαλαις] τας κεφαλας *V a*   οσφυαις] οσφυσιν *V a*   . βια] βιαν *36*   v. 19 εκπορευεσθαι] εισπορευεσθαι *a* (exc. *51*sil)   ταστολας, σ suprascr. *V*

Fol. 49.

Ez. XLIV, 19 - 23.

ξεδ]ραις των αγι
ων και ενδυ
σονται στολας
ετερας και ου
μη αγιασωσι¯
τον λαον εν
ταις στολαις αυ
των: [20] και τας
κεφαλας αυτω¯
ο]υ ξυρησονται
κ]αι τας κομας
α]υτων ου φι
λ]ωσουσιν κα
λ]υπτοντες
κ]αλυψουσιν
τ]ας κεφαλας
α]υτων: [21] και
ο]ινον ου μη
πιωσιν πας
ιερ]ευς εν τω
ε]ισπορευεσθαι

αυτους εις τη¯
αυλην την ε
σωτεραν: [22] και
χηραν εκβεβλη
μενην ου λημ
ψονται εαυτοις
εις γυναικας
αλλ ἢ παρθενο¯
εκ του σπερμα
τος οικου ῑηλ:
και χηρα εαν
γενηται εξ ιε
ρεως λημψον
ται: [23] και τον
λαον μου διδα
ξωσιν αναμε
σον αγιου και
βεβηλου και
αναμεσον ακα
θαρτου και κα
θαρου γνωριου

col. 1, l. 7 l 10 fort.

---

v. 20 *ου ξυρησονται*] *ου μη ξυρησωνται* 22 36 48 231 *φιλωσουσιν*] *ψιλωσουσιν* *omnes* v. 22 *χηραν*] add. *και* *V α* *γυναικας*] *γυναικα* *V* 51[sil] *χηρα*] *χηραν α* *γενηται*] add. *χηρα* 36 v. 23 *διδαξωσιν*] *διδαξουσιν* *V α* *αναμεσον* 1° bis script. *V*

Fol. 101 v.

Ez. xliv, 23 - 27.

σιν αυτοις [24] και
επι κρισεως αι
ματος αυτοι σ }σ{
τησονται του
διακρινειν
δικαιωματα
μου δικαιωσου
σιν και τα κρι
ματα μου κρι
νουσιν και τα
νομιμα μου
και τα δικαιω
ματα μου και
τα προσταγμα
τα μου εν πα
σαις ταις εορταις
μου φυλαξον
ται και τα σαβ
βατα μου αγια
σουσιν [25] και επι
ψυχη ανου ουκ

ισελευσον[ται
του μιανθ[ηναι
αλλ' επι πα[τρι
και επι μη[τρι
και επι ϋϊω
και επι θυγ[ατρι
και επι αδελ[φω
και επι αδε[λφη
αυτου η ο[υ γε
γονεν αν[δρι
μιανθησε[ται και
[26] μετα το κα[θα
ρισθηναι [αυτο¯
επτα η̇με[ρας
εξαριθμη[σει
εαυτω: [27] κ[αι
η αν η̇μερ[α εισ
πορευσητ[αι εις
το αγιον: ε[ις τη¯
αυλην τη[ν ε
σωτεραν

col. 1, l. 7 ΔΙΚΑΙΩϹȣ

---

v. 24 *στησονται*] *επιστησονται 36* *διακρινειν*] *διακριναι a* (exc. *22*sil) *δικαιωματα*] pr. *τα δε 36 48 51 231*, pr. *τα V 22*sil *κρινουσιν*] add. *και τα νομιμα δικαιωσουσι και τα κριματα μου κρινουσι 51* v. 25 *ψυχη*] *ψυχην a* *του μιανθηναι*] om. *του 36* *αλλ' επι*] *αλλ' ετι 22* *επι μητρι*] om. *επι 48* v. 27 *η αν ημερα*] pr. *εν a*. *εν τη ημερα εν η αν V* *εισπορευσηται*] *εισπορευηται V a*

Fol. 101.

Ez. xliv, 27 - 31.

το]υ λιτουργι¯
ε]ν τω αγιω
π]ροσοισει το πε
ρι] του ιλασμου
α]υτου : λεγει
αδ]ωναϊ κ̄ς :
[28] κ]αι εσται αυτοις
εις] κληρονομιαν
οτ]ι εγω κληρο
ν]ομια αυτοις
κα]ι κατασχε
σις] αυτοις ου
δο]θησεται εν
το]ις ϋϊοις ιηλ
οτ]ι εγω κατα
σχ]εσις αυτω¯
[29] κα]ι τας θυσι
ας] και τα ϋπερ
αμ]αρτιας και
τα] ϋπερ αγνοι
ας ο]υτοι φαγο¯

ται : και παν
αφορισμα εν
τω ϊηλ᾽ αυτοις
εσται [30] και αι απαρ
χαι παντων
και τα πρωτο
τοκα παντω¯
και τα αφερημα
τα παντα εκ πα
σων των απαρ
χων ϋμων
τοις ιερευσιν
εσται : και τα
πρωτογενη
ματα ϋμων
δωσετε τω ιε
ρει του θειναι
ευλογειας επι
τους οικους υ
μων : [31] και πα¯
θνησιμαιον

col. 1, l. 4 ΙΛΑϹΜȣ

---

v. 28 κληρονομιαν] add. αυτων 22 om. οτι 1° V a om. εγω — αυτοις 22 verba κληρονομια αυτοις forsitan resecto margine perierunt in cod. V αυτοις 2°] αυτων V* (οις suprascr.) a ιηλ] pr. του 36 v. 29 ουτοι] ου V εν τω ιηλ] εν τοις υιοις ιηλ V v. 30 om. και 1° V a αφερηματα] αφαιρεματα V a τοις ιερευσι] pr. και V δωσετε] δοθησεται V

Fol. 97 v.

Ez. XLIV, 31 - XLV, 3.

και θηριαλω
τον εκ των
πετεινων
και εκ των
κτηνων ου
φαγονται οι ϊ
XLV ερεις: [1] εν τω κα
ταμετρεσθαι
υμας την γη¯
εν κληρονομια
αφοριειται α
παρχην τω
κω αγιον απο
της γης πεν
τε και εικοσι
χιλιαδας μηκος
και ευρος δεκα
χιλιαδας αγιο¯
εσται εν πασι¯
τοις ορΐοις αυ
του κυκλοθε¯

[2] και εσται απ[ο
τουτου εις [το
αγιον πεν[τα
κοσιοι επι π[ε¯
τακοσιους [τε
τραγωνον [κυ
κλοθεν κα[ι
πεντηκο[ν
τα πηχεω[ν α
φορισμα αυ[τω¯
κυκλοθε[ν
[3] και εκ ταυτ[ης
της διαμετ[ρη
σεως διαμε[τρη
σεις το μη[κος
πεντε κα[ι ει
κοσι χιλιαδ[ας
και ευρο[ς δεκα
χιλιαδ[ας] κ[αι
εν αυτη ε[σται
τ[ο] αγιασμ[α το

---

c. XLV, v. 1 *εν τω*] pr. *και omnes* *αυτου*] *αυτης V* v. 2 *και* 1°] add. *απο* postea cancel. *V* *πεντηκοντα*] *πεντετητα V* *πηχεων*] *πηχων V a* *αυτων*] *αυτω 36 48 51 231* v. 3 *της διαμετρησεως*] om. *της 51* *ευρος δεκα χιλιαδας και*] om. *231*, adsc. in mg. man. rec. *36*

Fol. 97.

Ez. XLV, 3 - 7.

α]γιον των
α]γιων αγιον
[4] α]πο της γης
τ]ουτο τοις ϊε
ρε]υσιν εσται
τ]οις λιτουργου
σι]ν εν τω αγι
ω] και εσται τοις
ε]νγιζουσιν
λ]ιτουργιν τω
κ̄]ω και εσται
α]υτοις τοπος
ει]ς οικους αφω
ρι]σμενος τω
α]γιασμω αυ
τ]ων: [5] ε δε πε̄
τε] και εικοσι
χιλι]αδες το μη
κ]ο[ς κ]αι ευρος
δε]κα χιλιαδες
εσο]νται τοι[ς]

λεουιταις
τοις λιτουργου
σιν τω οικω
αυτοις εις κα
τασχεσιν πο
λεις του κατοι
κειν [6] και την
κατασχεσιν
της πολεως
δωσεις πεντε
χιλιαδας ευ
ῥος και μηκος
πεντε και ει
κοσι χιλιαδας
κατεναντι
του αφεριμα
τος του αγιου
παντι οικω
ϊη̄λ εσται: [7] και
τω ηγουμενω
εκ τουτου {εν}

col. 1, l. 5 et col. 2, l. 2 ΛΙΤΟΥΓΓ̊Υ col. 1, l. 16 ε = αι l. 18 ΜΙ aut ΜΙ

---

v. 4 *τω αγιασμω*] pr. *και 231* *αυτων*] *αυτον 36* (corr. fort. pr. man.) v. 5 *λεουιταις*] *λευιταις V α* *πολεις*] *πολις 36 231, πολεως 22 48 51* v. 6 *αφεριματος*] *αφαιρεματος V α*

Fol. 60 v.

Ez. XLV, 7 - 9.

ενθεν και εν
θεν και απο του
του εις τας απαρ
χας των αγιω̄
και εις κατα
σχεσιν της πο
λεως κατα προ
σωπον των
απαρχων τω̄
αγιων: και κα
τα προσωπον
της κατασχε
σεως της πολε
ως τα προς θα
λασσαν επι θα
λασσαν και α
πο των προς
θαλασσαν κα
τα ανατολας
και το μηκος
ως μια των

μεριδων [απο
των ο[ριων
των προς θ[α
λασσαν κ[αι το μη
κος επι τα ο[ρια
τα προς αν[ατο
λας της γης
8 *και εσται αυ[τω*
εις κατασχε[σῑ
εν τω ιη̅λ̅ [και ου
καταδυνα[σ
τευσουσ[ιν ουκ
ετι οι αφηγ[ου
μενοι του [ιη̅λ̅
τον λαον μ[ου
και την γ[ην
κατακληρ[ονο
μησουσιν [οι
κος ιη̅λ̅ κα[τα
φυλας αυτ[ω̄
9 *ταδε λεγει α[δω*

col. 1, l. 2 Ἰσ̊

·Κ̅Λ̅·

v. 7 *τα προς θαλασσαν*] *και προς θαλασσαν 36 48* *κατα ανατολας*] pr. *τα V a*, add. *προς ανατολας V a* *των προς θαλασσαν*] *της προς θαλασσαν 36* *και το μηκος* 2°] om. *και V a* v. 8 *εσται* ex *εστι 36* *καταδυναστευουσιν V*

Fol. 60.

Ez. XLV, 9 - 13.

να]ϊ κ̅ς̅ ϊκανου
σθω υμι]ν οι αφ
ηγουμενοι
το]υ ϊ̅η̅λ̅ αδικι
α]ν και ταλεπω
ρι]αν αποριψα
τε] και κριμα
κα]ι δικαιοσυ
ν]ην ποιησα
τε κ]αι εξαρατε
κ]ατα δυναστει
αν α]πο του λα
ου] μου λεγει
αδ]ωναι κς [10] ζυ
γ]ον δικαιον
κ]αι μετρον
δι]καιον και
χο]ινιξ δικαια
ε]στω υμιν του
με]τρου [11] και η
χο]ινιξ ομοι

ως μια εσται
του λαμβανει¯
το δεκατον του
γομορ χοινιξ
και το δεκατο¯
του γομορ το
οιφει προς το
γομορ εσται ισο¯
το σηκωμα
12 και τα σταθμια
εικοσι οβολοι
ο σικλος: οι δε
πεντηκοντα
σικλοι ή μνα
εσται ϋμιν:
13 και αυτη η απαρ
χη ην αφοριει
ται εκτον του
μετρου απο
του γομορ του
πυρου και το

col. 2, l. 3 Ί ϒ̊

v. 10 εστω] εσται *a* λαμβανειν] λαβειν *a* om. χοινιξ 2° — γομορ 2° *a* ισον] pr. το *51* v. 12 μνα] μνας *V* v. 13 εκτον] εκατον *48*

Fol. 63 v.

Ez. XLV, 20 - 25.

εξιλασ⟨ασ⟩θαι περι
του οικου: [21] και
εν τω πρωτω
μηνι τη τεσσε
ρεσκαιδεκατη
ημερα του μη
νος εσται ϋμιν
το πασχα εορτη
επτα δε ημερας
αζυμα εδεσθαι
[22] και ποιησει ο α
φηγουμενος
εν εκεινη τη
ημερα υπερ
εαυτου και του
οικου εαυτου
και υπερ παν
τος του λαου της
γης μοσχον εκ
βοων υπερ α
μαρτιας [23] και ε̄

ταις επτα η[με
ραις της εορτ[ης
ποιησει ολοκ[αυ
τωματα τω [κ̅ω̅
επτα [μ]οσχο[υς
και ε[πτ]α κρι[ους
αμωμους κ[α
θ ημεραν εν τ[αις
επτα ημεραι[ς
και υπερ αμα[ρ
τιας χιμαρον
αιγων καθ η
μεραν και [θυ
σιαν [24] πεμμα [τω
μοσχω και π[εμ
μα τω κριω π[οι
ησεις και ελα[ι
ου το ειν τω π[εμ
ματι [25] και εν τ[ω
εβδομω μηνι
τη πεντεκ[αι

---

v. 20 εξιλασεσθαι *22 231* v. 21 om. μηνι *22*sil om. ημερα *22* το πασχα] τωι πασκα (sic) *36* επτα δε] om. δε *V* v. 22 και του οικου εαυτου adscr. in mg. *48* εαυτου 2°] αυτου *V* εκ βοων] om. εκ *22 36 48 231* v. 24 πεμμα] pr. και *α* (exc. *231*) ειν] ιν *α*, επι *V* v. 25 εν τω εβδομω] om. εν *V*

Fol. 63.

Ez. XLV, 25 - XLVI, 2.

δεκατη ημε
ρα του μηνος
εν τη εορτη
ποιησεις κατα
ταυτα επτα η
μερα[s κ]αθως
τα υπερ της α
μαρτιας και κα
θως τα ολοκαυ
τωματα και
καθως το μα
ναα' και καθως
το ελαιον:
XLVI 1 ταδε λεγει αδω
ναϊ $\overline{\kappa s}$: ἡ πυ
λη ἡ εν τη αυ
λη τη εσωτε
ρα ἡ βλεπουσα
προς ανατολας
ε]σται κεκλισμε
νη εξ ημεραις

ταις ενεργοις
εν δε τη ἡμερα
των σαββατω¯
ανοιχθησεται
και εν τη ἡμε
ρα της νουμε
νιας ανοιχθη
σεται: 2 και εισε
λευσεται ο αφη
γουμενος κα
τα την οδον
του αιλαμ της
πυλης της εσω
θεν και στησε
ται επι τα προ
θυρα της πυ
λης: και ποιη
σουσιν ο⟨ι⟩ ϊερεις
τα ολοκαυτω
ματα αυτου
και τα του σωτη

col. 1, l. 9

---

v. 25 ταυτα] τα αυτα *36* om. επτα — αμαρτιας *36 231* c. XLVI, v. 1 ημεραις ταις ενεργοις] ημερας τας ενεργους *a* εν δε] ου δε *48* v. 2 ελαμ, αι supraser. *36* εσωθεν] εξωθεν *V a*

Fol. 56 v.

Ez. XLVI, 16 - 18.

εαν δω ȯ αφη
γουμενος δο
μα ενι εκ τω̄
ϋιων αυτου
εκ της κληρο
νομιας αυτου
τουτο τοις υι
οις αυτου εσται
κατασχεσις αυ
των εστιν αυ
τη εν κληρο
νομια: [17] *εαν δε*
δω δομα εκ της
κληρονομιας
αυτου ενι τω̄
παιδων αυτου
και εσται αυτω
εως του ετους
της αφεσεως
και αποδοθησε
ται τω αφηγου
μενω πλη[ν
της κληρον[ο
μιας των ϋιω[̄
αυτου αυτοι[ς
εσται: [18] *και ου*
μη λαβη ο αφ[η
γουμενος εκ
της κληρονο
μιας του λαο[υ
αυτου κατα
δυναστευ[σαι
αυτους εκ τ[ης
κατασχεσεω[ς
αυτων εκ [της
κληρονομ[ιας
αυτου κατα[κλη
ρονομησει [τοις
υιοις αυτ[ου
οπως μη δι[α
σκορπιζητ[αι
ο λαος μου ε[καστος

---

v. 16 *ενι*] *ενο* (sic) *V* *αυτου* 1°] add. *και 22 36 48 231* v. 17 om. *δε V* v. 18 *εκ της*] *απο της V α* *κληρονομιας αυτου*] *κληρονομιας αυτων V* *τοις υιοις*] *τους υιους V*

Fol. 56.

Ez. XLVI. 18 - 22.

εκ της κατα
σχεσεως αυτου
[19] και εισηγαγεν
με δια της εισ
οδου της κατα
νοτου της πυ
λης εις την ε
ξεδραν . . . . .
. . . .
την βλεπου
σαν προς βορ
ραν και ιδου
τοπος εκει κε
χωρισμενος
κατα θαλασσᾱ
[20] κ]αι ειπεν προς
μ]ε ουτος ο το
πο]ς εστιν ου
ε]ψησουσιν ε
κ]ει οι ιερεις τα
υ]περ αγνοιας

και τα υπερ α
μαρτιας και ε
κει πεψουσιν
το μαναα το πα
ρα παν του μη
εκφερειν εις
την αυλην τη̄
εξωτεραν του
αγιαζειν τον
λαον: [21] και εξη
γαγεν με εις τη̄
αυλην την ε
ξωτεραν και
περιηγαγεν με
επι τα τεσσερα
μερη της αυλης
και ιδου αυλη
κατα τα κλιτη
της αυλης [22] κα
θ εκαστον κλι
τος αυλη αυλη

---

v. 18 *εκ της 2°*] *απο της V a*   v. 19 *της κατα νοτου*] om. *V*, om. *της 36 48 231*   *εκει τοπος*] tr. *V 51*^{sil} v. 21 *αυλη*] *αυλαι a*   v. 22 *καθ εκαστον*] *και εκαστον 22 36 48 231*

Fol. 59v.

Ez. XLVII, 5-9.

σεν χιλιους
και ιδου χιμα
ρους ον ουκ [ε]
δυνατο διελ
θειν οτι εκβρα
ζον το υδωρ
ως ροιζος χι
μαρου ον ου
διαβησονται
[6] και ειπεν προς
με ει εορακας
ϋιε ανου και
απηγαγεν με
και επεστρεψε
με επι το χιλος
του ποταμου
[7] εν τη επιστρο
φη μου και ι
δου επι το χι
λος του ποτα
μου δενδρα

πολλα σφοδ[ρα
ενθεν και [εν
θεν: [8] και ειπ[ε
προς με το [υ
δωρ τουτο [το
εκπορευο[με
νον εις τη[ν
γαλιλαιαν [τη
προς ανατ[ολας
και καταβε[νο
επι την αο[ικη
τον και ερ[χο
μενον επ[ι τη
θαλασ[σ]αν [επι
το υδωρ τ[ης
διεκβολη[s της
θαλασσης [και
υγια[α]σει τ[α υ
δατα: [9] και [εσ
ται πασα ψ[υ
χη των [ζωω

---

c. XLVII, v. 5 *χιμαρους*] *χειμαρρος* a, *χειμαρρους* (*χει* suprascr.) V *εδυνατο*] *εδυναντο* 48 *εκβραζον*] *εβραζεν* a (exc. *εξυβριζε* 36) v. 7 *του ποταμου* ex *τουτου ποταμου* 36 v. 8 *ερχομενον*] add. *εως* a *και υγιασει*] om. *και* a, *υγιασει* ex *υγιασ* 36

Fol. 59.

Ez. xlvii. 9 - 12.

τ]ων εκζεον
τ]ων επι παν
τα] εφ α αν επελ
θ]η εκει ο ποτα
μ]ος ζησεται
κ]αι εσται εκει
ιχ]θυς πολυς
σφ]οδρα οτι εκει
ηκ]ει το ϋδωρ
το]υτο: και ια
θη]σεται και
ζη]σεται: πα¯
εφ ο] αν επελθη
ο πο]τ[α]μος εκι
ζη]σεται: [10] και
στ]ησονται ε
π α]υτου αλιεις
πο]λλοι απο ἠγ
γα]δδειν εως ϊ
ναγ]αλιμ ψυγ
μος] σαγηνων

εσται καθ εαυ
της εσται και
οι ιχθυες αυτης
ως οι ιχθυες της
θαλασσης της
μεγαλης πλη
θος πολυ σφοδρα
[11] και εν τη διεκ
βολη αυτου
και εν τη επισ
τροφη αυτου
και εν τη ϋπερ
αρσι αυτου τα
τεναγη αυτου
ου μη ιαθωσι¯
εις αλας δοθησο¯
ται [12] επι δε του
ποταμου ανα
βησεται ⸤επι⸥
⸤δε του ποτα⸥
⸤μου αναβησεται⸥

v. 9 *των εκζεοντων*] om. *των V* *εκει ηκει*] tr. *V a* om. *τουτο a* (exc. *36*) om. *παν — ζησεται* 2° *a* (homoiotel.) v. 10 *ηγγαδι a* *ιναγαλλιμ 36 48 51 231*, *ηναγαλλειμ V*, *εναγαλλιμ 22* *οι ιχθυες*] om. *οι 36* v. 11 *διεκβολη*] *εκβολη 36* *επιστροφη*] *αποστροφη 36* *τα τεναγη*] *και τεναγη 231*, *κατεναντι 22* *ιαθωσιν*] *ιασθωσιν 51*, *ιαθη V*

B. M. Add. 14, 665; fol. 7 + 6.

Ez. xlvii, 12 - 14.

(f. 7) επι το]υ χιλους
αυτου ε]νθεν
και ενθεν] παˉ
ξυλον β]ρωσι
μον] ὁ ουκ απο̣
ρυη]σεται το
φυλ]λον αυ
του και] ου μη πα
λαιω]θη απ αυ
του ο]υδε μη
εκλιπ]η ο καρ
πος τ]ης καιν[ο
[. . . . .]
(f. 6) . . . . . .] . . . . .
. . . . . π]ρωτο
. . . . . .]. . . . . .
τα υδατ]α αυτωˉ
εκ τ]ω̣ν̣ α̣γ̣ι̣ωˉ
. . . .] . . . .
. . . .], και εσται
ο καρπ]ος αυτω̣ˉ

εις βρ[ωσιν και
η αναδ[οσις αυ
των εις υ[γιειαˉ
13 ταδε λεγε[ι κ̅ς̅
ο θ̅ς̅ ταυ[τα τα ο
ρια α κατ[ακλη
ρονο[μησετε
της [γης ταις
δ[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
[. . . . .
(14) εκασ[τω καθως
ο αδε[λφος αυτου
εις ην [ηρα την
χειρα [μου του
δουναι αυτ̣η̣
τοις πατρασ̣[ιν
υμω [ν . . . . .

col. 1, l. 12-15 restituend. *καινοτητος αυτου εις τους μηνας αυτου* ex codd. *V 22 36 48 51 231* (om. *τους*) l. 15-16 vid. restituend. *πρωτογονησει διοτι* ex codd. *V 51*, *πρωτοβολη γενησει 22 48* col. 2, l. 15 *εκαστω a*, aut *εκαστος V*

---

v. 12 *ὁ*] *ου V* *ουκ απορυησεται*] *ου καταπορρυησεται 22* *απ αυτου*] *επ αυτου* ***omnes***, exc. *απ αυτου Thdt*[B] *καρπος*] add. *αυτου V a Thdt* *υδατα αυτων*] *υδατα αυτου V a* (exc. *22*) v. 14 *πρατρασιν* (sic) *48*

B. M. Add. 14, 665; fol. 7 v + 6 v.

Ez. XLVII, 17 - 18.

Fol. 7 v

scriptura paene effluxit

(f. 6v) . . . .] . . .
. . . .] . . .
. . . . .] . . . .
(17) *αναμε]σον ορι*
ων ημα]θ αυ
λα[ι] του αυνα¯
αι εισιν επανω
. . . . . .] . . . .

. . . [. . . . . .
. . . . [. . . . .
. . . [. . . . . .
. . . . . [. . . . .
. . . . . [. . . . .
(18) *και [αναμεσο¯*
της γαλα[αδιτι
δος και [αναμεσο¯

---

v. 17 *αυλαι*] *αυλη V* v. 18 om. *και αναμεσον της γαλααδιτιδος* 22

Fol. 170.

Ez. XLVII, 18 - 22.

τ]ης γης του
ι]ηλ ὁ ιορδανης
δ]ιοριζει επι τη¯
θα]λασσαν τη¯
π]ρος ανατολας
φο]ινικωνος
τ]αυτα τα προς
α]νατολας [19] και
τ]α προς νοτο¯
κ]αι λιβα απο θε
μ]αν' και φοινι
κ]ωνος εως ϋ
δα]τος μαριωθ
κ]αδης παρεκτι
νον επι την
θαλασσαν τη¯
μεγαλην [20] του
το το μερος του
νοτο[υ κα]ι λιβος
και το μερος της
θαλασσης θαλασ
σης της μεγα
λης διοριζει
κατεναντι
της εισοδου η
μαθ εως εισοδου
αυτης ταυτα
εστιν τα προς
θαλασσαν ημαθ
[21] και διαμεριει
ται την γην
ταυτην αυτοις
ταις φυλαις του
ϊηλ [22] βαλειται
αυτην εν κλη
ρω υμιν και
τοις προσηλυ
τοις τοις παρ
οικουσιν εν
μεσω ϋμων
οιτινες εγενη
σαν υιους εν

col. 1, l. 17 ΤΥ̊

---

v. 18 om. *φοινικωνος — ανατολας* 2° *a* *ταυτα τα*] om. *τα* *V* v. 19 *θεμαν*] *θαιμαν a*, *ημαθ V* *φοινικωνος*] *φοινικων 22* *μαριωθ*] *μαριμωθ V Z*[VI] *51*[sil] *Thdt* v. 20 *τουτο το μερος* 1°] om. *το Z*[VI] om. *θαλασσης* 2° *a* *διοριζει*] *η οριζει Z*[VI] *a* *κατεναντι*] pr. *εως V Z*[VI] *θαλασσαν*] pr. *την 36* v. 22 om. *οιτινες — υμων* 2° *48 51 231*

Fol. 170 v.

Ez. XLVII, 22 - XLVIII, 3.

μεσω ϋμων
και εσονται
ϋμιν ως οι αυ¯
τοχθονες εν
τοις ϋιοις του
ϊηλ' μεθ ϋμω¯
εσονται εν κλη
ρονομια εν
μεσω των φυ
λων του ιηλ
23 και εσονται ε¯
φυλη προση
λυτων εν τοις
προσηλυτοις
τοις μετ αυτω¯
εκει δωσεται
αυτοις κληρο
νομιαν λεγει
αδωναϊ κs:
XLVIII 1 και ταυτα τα
ονοματα τω¯

φυλων απ[ο
της αρχης τη[s
προs βορραν
κατα μεροs [της
καταβασεω[s
του περισ[χιζο¯
τος επι την [ει
σοδον της η[μαθ
αυλης του [αυ
ναν όριον [δα
μασκου πρ[os
βορραν κατ[α
μεροs αυλη[s
ημαθ' και εσ[ται
αυτοις τα πρ[os
ανατολαs εω[s
προs θαλασσαν
(2) ασηρ μια 3 και
απο τ[ω]ν οριω¯
ασηρ απο τω[ν
προs ανατολ[as

col. 1, l. 3 λ̄

v. 22 μεθ υμων εσονται] μεθ υμων φαγονται 36 ιηλ 2°] pr. οικου a v. 23 αυτοις κληρονομιαν] tr. 51sil αδωναι κs] κs θs 51sil c. XLVIII, v. 1 κάτα μεροs 1°] κατα μεσον a επι τήν εισοδον] επι της εισοδου 48 της ημαθ] του ημαθ a ημαθ 2°] add. και απο των οριων νεφθαλειμ a (νεφθαλει 22 48, νεφθαλειν 36) εωs] και V θαλασσαν] add. δαν μια και απο των οριων δαν απο των προs ανατολαs εωs των (om. των Zvi 48 51 231) προs θαλασσαν V Zvi a

VI.

Ez. xxxvi, 20-28
» xxxvii, 8-14
» xli, 25-xlii, 7
» xliii, 11-18
» xlvii, 19-xlviii, 4
Dan. iii, 2-15

Fol. 78.

Ez. xxxvi, 20 - 24.

λεγεσθαι αυ
τους λαος κ̅υ̅
ουτοι   και
εκ της γης αυ
του εξεληλυ
θασιν 21 και εφι
σαμην αυτω̅
δια το ονομα
μου το αγιο̅
ο̇ εβεβηλω
σαν ο̇ οικος
ι̅η̅λ̅᾽ εν τοις
εθνεσιν ο̇υ
εισηλθον ε
κει   22 δια του
το ειπε τω οι
κω ι̅η̅λ̅ ταδε
λεγει αδωνα
ϊ κ̅ς̅ ουχ ϋμιν
εγω ποιω οι
κος ϊ̅η̅λ̅᾽ αλλ η
δια το ονομα
μου το αγιον

ο̇ εβεβηλ[ωσα
ται εν τοι[ς ε
θνεσιν ο̇υ [ει
σηλθατε ε[κει
23 και αγιασω [το
ονομα μο[υ
το μεγα το [βε
βηλωθεν [εν
τοις εθνε[σιν
ο εβεβηλω[σα
τε εν μεσω
αυτων ·
και γνωσε[ται
τα εθνη ο̇τ[ι ε
γω ειμι κ̅ς̅ [λε
γει αδωνα|ι κ̅ς̅
εν τω αγια[σθη
ναι με εν ϋ[μι̅
κατ οφθαλ[μους
αυτων ·
24 και λημψομ[αι
ϋμας εκ τ[ων
εθνων κ[αι α

Fol. 78ᵛ.

Ez. xxxvi, 24 - 28.

θρ]οισω ὑμας
ε]κ πασων
τ]ων γαιων
κ]αι εισαξω
υ]μας εις τη̄
γ]ην ὑμων ·
[25] κ]αι ρανω εφ
υ]μας υδωρ
κ]αθαρον και
κ]αθαρισθησε
σ]θε απο πασω̄
τ]ων ακαθαρ
σ]ιων υμων
κ]αι απο παν
τ]ων των ειδω
λ]ων υμων
κ]αι καθαριω
υ]μας [26] και
δ]ωσω ὑμιν
κ]αρδιαν και
ν]ην και π̅ν̅α̅
και]νον δωσω
ε]ν ὑμιν και α

φελω την καρ
διαν την λιθι
νην εκ της
σαρκος ὑμω̄
και δωσω ὑμῑ
καρδιαν σαρ
κινην [27] και το
π̅ν̅α̅ μου δω
σω εν ὑμιν
και ποιησω
ἱνα εν τοις δι
καιωμασιν
μου πορευη
σθε και τα κρι
ματα μου φυ
λασσησθε και
ποιητε αυτα
[28] και κατοικη
σητε επι της
γης ἡς εδωκα
τοις πατρασῑ
ὑμων και εσε
σθε μοι εις λα

Fol. 81.

Ez. XXXVII, 8 - 11.

δον και ϊδου
επεγενετο
αυτοις νευρα
και σαρκες α̅
εφυοντο και
ανεβαινον
επ αυτα και
περιεταθη
επ αυτοις δερ
ματα επανο
θεν και π̅ν̅α̅
ουκ ην εν αυ
τοις [9] και ει
πεν προς με
προφητευ
σον επι το
π̅ν̅α̅ προφη
τευσον υιε
ανθρωπου
και ειπε τω
π̅ν̅ι̅ ταδε λε
γει αδωναι
κ̅ς̅ εκ των τεσ

σαρων πν[ευ
ματων ε[λθε
το π̅ν̅α̅ και [εμ
φυσησον [εις
τους νεκ[ρους
τουτους [και
ζησατωσ[αν
[10] και προεφ[η
τευσα καθ[ο
τι ενετειλ[α
το μοι
και εισηλθ[εν
εις αυτου[ς το
π̅ν̅α̅ και εζ[η
σαν και εσ[τη
σαν επι τω[ν
ποδων αυ[τω̅
συναγωγη [πολ
λη σφοδρ[α
[11] και ελαλησ[εν
κ̅ς̅ προς με [λε
γων ϋϊε αν[θρω
που τα οσ[τα

Fol. 81 v.

Ez. xxxvii, 11 - 14.

τα]υ̣τα πας οι
κο]ς ιηλ̅' εστι¯
κα]ι αυτοι λε
γο]υσιν ξηρα
γε]γονεν τα
οσ]τα ημων
απ]ολωλεν ή
ελ]πις ημων
δι]απεφωνη
κ]αμεν
[12] δ]ια τουτο προ
φ]ητευσον
υι]ε ανθροπο̣υ̣
κ]αι ειπε προς
αυ]τους ταδε
λ]εγει αδωνα
ι] κ̅ς̅ ιδου εγω
α]νοιγω τα μνη
μ]ατα ϋμων
λ]αος μου και
α]ναξω ϋμας
ε]κ των ταφων
υ]μων και εισ

αξω ϋμας εις
την γην του
ιηλ̅' [13] και γνω
σεσθαι οτι ε
γω ειμι κ̅ς̅ ε¯
τω ανοιξαι με
τους ταφους
υμων του α
ναγαγειν με
υμας εκ τω¯
ταφων υμω¯
τον λαον μου
[14] και δωσω το
π̅ν̅α̅ μου εις
υμας και ζησε
σθαι και θησο
μαι υμας επι
την γην υμω¯
και γνωσεσθε̣
οτι εγω κ̅ς̅ ε
λαλησα και ποι̣
ησω λεγει α
δωναι κ̅ς̅

---

col. I, l. 18 MNI

Fol. 89 v.

Ez. XLI, 25 - XLII, 3.

ρωματα του
ναου χερου
βειν και φοι
νικες κατα
την γλυφη̅
των αγιων
και σπουδαι
α ξυλα κατα
προσωπον
του ελαμ˙ ε
ξωθεν [26] και
θυριδες κρυ
πται και
διεμετρησε̅
ενθεν και ε̅
θεν εις το ο
ροφωτα του
ναου · και τα
πλευρα του
οικου εζυγω
μενα
XLII [1] Και εξηγαγεν
με εις την
αυλην τ[ην ε
ξωτεραν [κα
τ ανατολα[s
κατεναντ[ι της
πυλης τη[s
προς βορρ[αν
και εξηγα[γεν
με και ϊδο[υ
εξεδραι ε [ε
χομεναι τ[ου
διοριζοντ[os
προς βορρ[αν
κατα προ[σω
πον [2] επι π[η
χεις εκατ[ον
μηκος πρ[os
βορραν · κ[αι το
πλατος π[η
χεις πεν[τηκο̅
τα · [3] διαγεγ[ραμ
μεναι ον [τρο
πον αι π[υλαι
της αυλη[s της

Fol. 89.

Ez. XLII. 3 - 7.

εσ]ωτερας · και
ον] τροπον τα
πε]ριστυλα της
αυ]λης της εξω
τε]ρας εστιχι
σμ]εναι αντι
πρ]οσωποι στο
αι] τρισσαι
[4] κα]ι κατεναν
τι] των εξεδρω̄
π]εριπατος
π]ηχων δεκα
το] πλατος ε
πι] πηχεις εκα
τ]ον το μηκος
εις] το εσωτε
ρο]ν πηχεος ε
νος] και τα θυ
ρω]ματα αυτω̄
πρ]ος βορραν
[5] και] οι περιπα
τοι ο]ι υπερω
οι] ωσαυτως

ὁτι εξειχετο
το περιστυλο̄
εξ αυτου εκ του
ϋποκατωθε̄
περιστυλου
και το διαστη
μα ουτως πε
ριστυλον και
το διαστημα
και ουτως αι
στοαι · [6] διοτι
τριπλαι ησαν
και στυλους
ουκ ειχον κα
θως οι στυλοι
των εξωτερω̄
δι[α] τουτο εξει
χοντο των υ
ποκατωθεν
και των με
σον απο της
γης πεντηκο̄
τα [7] και φως

---

col. 2, l. 21 μεσον (sic)

Fol. 90 v.

Ez. XLIII, 11 - 14.

των και φυλα
ξονται παν
τα τα δικαιω
ματα μου και
παντα τα προσ
ταγματα μου
και ποιησου
σιν αυτα
12 Αυτη ἡ διαγρα
φη του οικου
επι της κορυ
φης του ορους
και παντα τα
ορια αυτου κυ
κλοθεν αγια
αγιων εστιν
ουτος ὁ νομος
του οικου
13 και ταυτα τα
μετρα του θυ
ριαστηριου
εν πηχει του
πηχεος και

πηχεος [και
παλεστη[s κολ
πωμα βα[θος
επι πηχ[υν
και πηχυ[s το
ευρος · κα[ι γει
σος επι τ[ο χει
λος αυτο[υ κυ
κλοθεν [σπι
θαμης
και τουτ[ο το
ὕψος του [θυ
σιαστηρ[ιου
14 εκ βαθου[s της
αρχης το[υ κοι
λωματο[s αυ
του προς [το
ιλαστηρ[ιον
το μεγα [του
το υποκ[ατω
θεν πηχ[ων
δυο και τ[ο ευ
ρος πηχε[os

Fol. 90.

Ez. XLIII, 14 - 18.

και] απο του
ιλα]στηριου
του] μικρου ε
πι τ]ο ϊλαστη
ριο]ν το μεγα
πη]χεις τεσ
σα]ρες και το
ευ]ρος πηχυς
15 κα]ι το αριηλ
πη]χων τεσ
σα]ρων · και α
πο] του αριηλ
κα]ι υπερανω
τω]ν κερατω̄
π]ηχυς
16 και] το αριηλ
πη]χων δω
δεκ]α μηκους
επι] δωδεκα
πλα]τους τε
τρα]γωνον ε
πι] τα τεσσερα
με]ρη αυτου

17 και το ιλαστη
ριον πηχων
δεκατεσσα
ρων το μηκος
και επι πηχεις
δεκατεσσαρας
το ευρος επι
τα τεσσερα με
ρη αυτου
και το γεισος
αυτου κυκλο
θεν κυκλου
μενον αυτω
ἡμισυ πηχε
ος και το κυ
κλωμα αυτου
πηχυς κυκλο
θεν και οι ανα
βαθμοι αυτου
βλεποντες
προς ανατο
λας
18 Και ειπεν προς

Fol. 73.

Ez. XLVII, 19 - 23.

εως υδατος
μαριμωθ κα
δης παρεκτει
νον επι την
[θαλασ]σαν την
μεγ[αλ]ην [20] του
το με[ρ]ος του
νοτου και λι
βος και το
μερος της
θαλασ[σ]ης θα
λασσης της
μεγαλης η ο
ριζει εως κα
τεναντι της
εισοδου ημαθ
εως εισοδου
αυτης ταυτα
εστιν τα προς
θάλασσαν η
μαθ
[21] Και διαμεριει
ται την γην

ταυτην αυτ[οις
ταις φυλαις
του ιηλ [22] βαλε[ι
τε αυτην εν
κληρω ϋ
μιν και τοις
προσηλυτοι[ς
τοις παροικο[υ
σιν εν μεσω
υμων ὁιτιν[ες
εγεννησαν
υιοις εν με
σω υμων κα[ι
εσονται ϋμ[ι
ως οι αυτοχ[θο
νες εν τοις
υιοις του ιηλ
μεθ υμων ε
[σ]ονται εν κ[λη
ρονομια ε[ν
μεσω των
φυλων του
ιηλ [23] και εσο[ν

---

col. 1. l. 5 vid. ΤΗΝ

Fol. 73v.

Ez. XLVII, 23 - XLVIII. 4.

ται εν φυλη
προσηλυτω̄
εν τοις προσ
ηλυτοις τοις
μετ αυτων
εκει δωσετε
αυτοις κληρο
νομιαν λεγει
αδωναι κ̄ς
XLVIII 1 Κ]αι ταυτα τα ο
νοματα των
φυλον απο
της αρχης της
προς βορραν
κατα μερος
της καταβασε
ως του περι
σχιζοντος
επι την εισο
δον της ημαθ
αυλης του αυ
ναν οριον δα
μασκου προς

βορραν κατα
μερος αυλης
ημαθ και
εσται αυτοις
τα π[ρ]ο[ς α]να
τολας εως
προς θαλασ
σαν δαν μια
2 και α[π]ο των
οριω[ν] δαν α
πο [τ]ων προς
ακατολας ε
ως προς θα
λασσαν ασηρ
μια 3 και α
πο των οριω̄
ασηρ απο τω̄
προς ανατο
λας εως των
προς θαλασ
σαν νεφθα
λιμ μια
4 και απο των

Fol. 91.

Dan. III, 2 - 5.

[γ]ους και τους
τοπαρχας η
γουμενους
και τυραννους
και τους ε[π] ε
ξουσιων και
παντας τους
αρχοντας τω̄
χωρων του
ελθειν εις τα
ενκενια της
εικονος ης
εστησεν να
βουχοδονο
σορ ο βασιλευς
3 Και συνηχθη
σαν οι τοπαρ
χαι ϋπατοι
στρατηγοι
ἡγουμενοι
τυραννοι
μεγαλοι ὁι
επ εξουσιω̄

και παντ[ες
οι αρχοντ[ες
των χωρω[ν
του ελθε[ιν
εις τον ε[νκαι
νισμον [της
εικονος [ης
εστησε[ν να
βουχοδ[ονο
σορ ὁ βασι[λευς
Και ειστη[κει
σαν ενω[πιο̄
της εικο[νος
ἡς εστη[σεν
ναβουχο[δο
νοσσορ᾿
4 και ο κηρυ[ξ
εβοα εν ϊ[σχυι
υμιν λεγε[ται
εθνη λαο[ι
φυλαι γλω[σ
σαι 5 η αν ω[ρα
ακουσητ[ε

---

col. 1, l. 4 cod. τυρανους, ν vid. suprascr.

Fol. 91 v.

Dan. III, 5 - 7.

τη]ς φωνης
τη]ς σαλπιν
γο]ς συριγγος
τε] και κιθαρας
σα]μβυκης
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
. .] . . . .
χ]οδονοσορ ο
β]ασιλευς και
.] . . . .
.] . . . .
.] . . . .
.] . . . .
.] . . . .

(6) την καμινο̄
του πυρος τη̄
καιομενην
7 και εγενετο
[ο]τε ηκουον
[ο]ι λαοι της
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
παντος γε
νους μουσι
κων πιπτο̄
τες οι λαοι φυ
λαι γλωσσαι
προσεκυνοῡ
τη εικονι
τη [χ]ρυση
ην εστησεν
ναβουχοδο

Fol. 88.

Dan. III, 8 - 12.

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
(8) χαλδαιοι και
. . . .
τους ιουδαιους
9 και αποκριθε̄
τες ειπον τω
βασιλει ναβου
χοδονοσορ
βασιλευ εις
τους αιωνας
ζηθι . 10 συ βασι
λευ εθηκας
δογμα παντα
ανθρωπον
ος αν ακουση
της φωνης
της σαλπινγος
συρινγος τε
και κιθαρας

. . . .
ψαλτηριο[υ
και συμφω[νι
ας και παντ[ος
γενους μ[ου
σικων π[ε
σειται και
. . . .
τη εικονι
τη . . . . . [. .
. . . . [. .
δονοσορ [ο
βασιλευς 11 [και
ος εαν μη [πε
σων προσ[κυ
νηση αυτ[η
τη ωρα εμ[βλη
θησηται ε[ις
την καμι[νο̄
του πυρο[ς τη̄
καιομενη[ν
12 εισιν ουν [αν
δρες ϊουδ[αιοι

Fol. 88 v.

Dan. III, 12 - 15.

ο]υs κατεστη
σ]as επι τα ε[ρ]
γ]α της χωρ[as]
βα]βυλωνοs
σ]εδραχ μισαχ
α]βδεναγω
ο]ι ανδρεs εκει
ν]οι ουχ υπη
κ]ουσαν τω
δ]ογματι σου
β]ασιλευ · και
τ]οις θεοις σου
ο]υ λατρευου
σι]ν · και τη ει
κ]ονι τη χρυ
σ]η ή εστησαs
ο]υ προσκυ
ν]ουσιν
13 Το]τε ναβου
κ]οδονοσορ
ε]ν θυμω και
ο]ργη ειπεν
αγ]αγειν τον

. . . .
και . . . .
και οι ανδρεs
εκεινοι ηχθη
σαν ενωπιο̄
του βασιλεωs
14 και απεκριθη
ναβουχοδο
νοσσορ και ει
πεν αυτοιs
ει αληθωs . .
ε̂ρα . . . . . .
. . . .
τοιs θεοιs
ου λατρ . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
(15) . . . . . . αν α
κουσητε της

Concordance des folios du manuscrit Vat. Syr. 162

AVEC LES PAGES DE LA PRÉSENTE ÉDITION.

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
1	1*	176	*r*. Ps. XXXVI, 32-36	141
			v. Ps. XXXVI, 36-40	142
2	2*	175	*v*. Ps. XIII, 1-4.	101
			r. Ps. XIII, 4-XIV, 2.	102
3	3	174	*v*. Ps. IX, 11-15	93
			r. Ps. IX, 15-18	94
4	4	173	*v*. Ps. XXI, 32-XXII, 4.	121
			r. Ps. XXII, 4-XXIII, 2.	122
5	5	172	*v*. Ps. XXI, 16-21.	119
			r. Ps. XXI, 21-25.	120
6	6	171	*v*. Ps. XXV, 8-XXVI, 1.	125
			r. Ps. XXVI, 1-4	126
7	7	170	*v*. Ps. XXIV, 9-14.	123
			r. Ps. XXIV, 14-19	124
8	8	169	*v*. Ps. IX, 36-X, 1	95
			r. Ps. X, 1-5	96
9	9*	168	*v*. Ps. XVII, 19-24	111
			r. Ps. XVII, 24-29	112
10	10*	167	*r*. Ps. XXXVI, 4-8	137
			v. Ps. XXXVI, 8-13.	138
11	11*	166	*v*. Ps. XV, 4-8	105
			r. Ps. XV, 9-XVI, 1.	106

NB. – Les nombres marqués d'une astérisque ont été suppléés là où manque dans le manuscrit la pagination ancienne.

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
12	12	165	*r*. Ps. XIV, 2-5	103
			v. Ps. XIV, 5-XV, 4	104
13	13*	164	*r*. Ps. XXXII, 21-XXXIII, 5.	131
			v. Ps. XXXIII, 5-10	132
14	14*	163	*v*. Ps. IX, 2-6	91
			r. Ps. IX, 6-11.	92
15	15*	162	*v*. Pr. XX, 9-14	117
			r. Ps. XX, 14-XXI, 16.	118
16	16	161	*v*. Ps. XVII, 39-43.	113
			r. Ps. XVII, 43-48.	114
17	17*	160	*v*. Ps. X, 5-XI, 3	97
			r. Ps. XI, 3-7.	98
18	18*	159	*r*. Ps. XXXIII, 10-16.	133
			v. Ps. XXXIII, 17-22	134
19	19*	158	*r*. Ps. XVII, 10-14.	109
			v. Ps. XVII, 15-19.	110
20	20*	157	*v*. Ps. XVII, 3-7.	107
			r. Ps. XVII, 7-10	108
21	21*	156	*v*. Ps. XIX, 9-XX, 4.	115
			r. Ps. XX, 4-9.	116
22	22*	155	*v*. Ps. XXX, 2-6.	129
			r. Ps. XXX, 7-11	130
23	23*	154	*r*. Ps. XXXVI, 14-18.	139
			v. Ps. XXXVI, 18-23.	140
24	24*	153	*r*. Ps. XXVIII, 3-9.	117
			v. Ps. XXVIII, 9-XXIX, 4	118
25	25*	152	*v*. Ps. XI, 7-XII, 3	99
			r. Ps. XIII, 1.	100
26	26*	151	*v*. Ps. VIII, 1-5	89
			r. Ps. VIII, 5-IX, 1	90

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
27	38*	139	*r.* Ez. XLII, 6-10	225
			v. Ez. XLII, 10-13.	226
28	39	138	29 + 30 v = 3 Reg. XXI, 31-33	79
29	40*	137	29 v + 30 = 3 Reg. XXI, 33-34	80
30	41	136	31 + 28 v = 3 Reg. XXI, 34-36	81
31	42*	135	31 v + 28 = 3 Reg. XXI, 36-39	82
32	43*	134	*r.* Ez. XLI, 25-XLII, 3	223
			v. Ez. XLII, 3-6.	224
33	44	133	*r.* 3 Reg. VIII, 28-30.	75
			v. 3 Reg. VIII, 30-33.	76
34	27	150	*v.* Iud. XIX, 18-22	23
			r. Iud. XIX, 22-24	24
35	28	149	*r.* 3 Reg. V, 1-5	51
			v. 3 Reg. V, 5-7	52
36	29	148	*r.* Iud. XVIII, 19-23.	15
			v. Iud. XVIII, 23-27.	16
37	30	147	*r.* Iud. XX, 30-31.	31
			v. Iud. XX, 31-34.	32
38	31*	146	*r.* 3 Reg. II, 35[1]-36.	43
			v. 3 Reg. II, 36-39.	44
39	32*	145	*r.* 3 Reg. II, 19-22.	41
			v. 3 Reg. II, 22-25.	42
40	33	144	*r.* Iud. XX, 46-XXI, 1.	37
			v. Iud. XXI, 1-5.	38
41	34	143	*r.* Iud. XVII, 2-5	5
			v. Iud. XVII, 5-9	6
42	35	142	*r.* 3 Reg. VI, 2-6.	57
			v. 3 Reg. VI, 6-11	58
43	36	141	*v.* Iud. XIX, 24-26	25
			r. Iud. XIX, 26-29	26

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
44	37*	140	*r.* 3 Reg. VII, 27-31	61
			v. 3 Reg. VII, 31-34	62
45	45	132	*v.* Ez. XXXVII, 9-12.	211
			r. Ez. XXXVII, 12-17	212
46	46*	131	*r.* Ez. VI, 11-13.	159
			v. Ez. VI, 13-VII, 4.	160
47	47*	130	*r.* Ez. XXXVI, 5-8.	201
			v. Ez. XXXVI, 8-12	202
48	53*	124	*r.* Ez. I, 18-22	149
		(sec. m.)	*v.* Ez. I, 22-25	150
49	49	128	*v.* Ez. XLIV, 16-19	233
			r. Ez. XLIV, 19-23	234
50	50*	127	*v.* Ez. XLIII, 24-XLIV, 1.	231
			r. Ez. XLIV, 1-4.	232
51	51*	126	*r.* Ez. III, 1-6.	151
			v. Ez. III, 6-10	152
52	52*	125	*r.* Ez. XXXVI, 30-33.	207
			v. Ez. XXXVI, 33-37.	208
53	48	124	*r.* Ez. VIII, 17-IX, 2	173
			v. Ez. IX, 2-4.	174
54	54*	123	*v.* Ez. XXXV, 5-9	197
		(sec. m.)	*r.* Ez. XXXV, 9-13.	198
55	55	122	*r.* Ez. III, 10-13.	153
			v. Ez. III, 13-18.	154
56	56*	121	*v.* Ez. XLVI, 16-18	243
		(sec. m.)	*r.* Ez. XLVI, 18-22	244
57	56a*	(rien)	*v.* Ez. XXXV, 13-XXXVI, 3.	199
			r. Ez. XXXVI, 3-5.	200
58	57	119	*v.* Ez. XXXVI, 12-17.	203
			r. Ez. XXXVI, 17-21.	204

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
59	58	118	*v.* Ez. XLVII, 5-9	245
			r. Ez. XLVII, 9-12.	246
60	59*	117	*v.* Ez. XLV, 7-9	239
			r. Ez. XLV, 9-13	240
61	60*	116	*v.* Ez. XXXVI, 21-25.	205
			r. Ez. XXXVI, 25-30.	206
62	61*	115	*v.* Ez. XXXVI, 38-XXXVII, 5.	209
			r. Ez. XXXVII, 5-9	210
63	62*	114	*v.* Ez. XLV, 20-25.	241
			r. Ez. XLV, 25-XLVI, 2	242
64	63	113	*r.* Ez. I, 9-13	147
			v. Ez. I, 13-18	148
65	64*	112	*v.* Iud. XVIII, 14-16.	13
			r. Iud. XVIII, 16-19.	14
66	65	111	*non palimpseste*	
67	68	107	*v.* 3 Reg. II, 46^g - 46^h	45
			r. 3 Reg. II, 46^h-III, 2.	46
68	69	106	*v.* 3 Reg. V, 7-9	53
			r. 3 Reg. V, 10-13	54
69	70	105	*r.* 3 Reg. VI, 11-13.	59
			v. 3 Reg. VI, 13-16.	60
70	71*	104	*r.* 3 Reg. IV, 27-31.	49
			v. 3 Reg. IV, 31-V, 1.	50
71	72	103	*v.* 3 Reg. V, 13-16	55
			r. 3 Reg. V, 16-VI, 2.	56
72	73	102	*v.* 3 Reg. III, 27-IV, 3	47
			r. 3 Reg. IV, 4-9.	48
73	74*	101	*r.* Ez. XLVII, 19-23 (Z^{VI})	261
			v. Ez. XLVII, 23-XLVIII, 4 (Z^{VI})	262

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
74	75	100	*r*. Iud. XVII, 9-13.	7
			r. Iud. XVII, 13-XVIII, 2	8
75	76	99	*v*. 3 Reg. VIII, 16-19.	71
			r. 3 Reg. VIII, 19-22.	72
76	77	98	*r*. 3 Reg. VII, 34-37	63
			v. 3 Reg. VII, 37-40	64
77	78	97	*v*. Iud. XVIII, 2-6.	9
			r. Iud. XVIII, 5-9.	10
78	79*	96	*r*. Ez. XXXVI, 20-24 (Z^{VI}).	253
			v. Ez. XXXVI, 24-28 (Z^{VI}).	254
79	80	95	*v*. Iud. XX, 11-15.	29
			r. Iud. XX, 15-18.	30
80	81	94	*v*. Iud. XIX, 2-4.	19
			r. Iud. XIX, 4-7	20
81	82	93	*r*. Ez. XXXVII, 8-11 (Z^{VI}).	255
			v. Ez. XXXVII, 11-14 (Z^{VI})	256
82	83	92	*v*. Iud. XVIII, 9-10	11
			r. Iud. XVIII, 10-14.	12
83	84*	91	*r*. 3 Reg. VIII, 22-25.	73
			v. 3 Reg. VIII, 25-28.	74
84	85	90	*v*. 3 Reg. VII, 40-45	65
			r. 3 Reg. VII, 45-49	66
85	86	89	*r*. Iud. XX, 4-8	27
			v. Iud. XX, 8-11	28
86	87	88	*r*. 3 Reg. VII, 49-VIII, 4	67
			v. 3 Reg. VIII, 4-8	68
87	88*	87	*v*. Iud. XXVIII, 27-30.	17
			r. Iud. XVIII, 30-XIX, 2	18
88	89*	86	*r*. Dan. III, 7-12	265
			v. Dan. III, 12-15.	266

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
89	90*	85	*v*. Ez. XLI, 25-XLII, 3 (Z^{VI}).	257
			r. Ez. XLII, 3-7 (Z^{VI})	258
90	91*	84	*v*. Ez. XLIII, 11-14 (Z^{VI})	259
			r. Ez. XLIII, 14-18 (Z^{VI})	260
91	92	83	*r*. Dan. III, 2-5.	263
			v. Dan. III, 5-7	264
92	93	82	*v*. Iud. XVI, 29-31	3
			r. Iud. XVI, 31-XVII, 2.	4
93	94	81	*r*. 3 Reg. VIII, 8-11	69
			v. 3 Reg. VIII, 12-16.	70
94	95	80	*r*. Iud. XIX, 7-9.	21
			v. Iud. XIX, 10-12	22
95	96*	79	*r*. Ez. XXIII, 29-34	187
			v. Ez. XXIII, 34-38	188
96	97*	78	*v*. Ez. VII, 27-VIII, 3	167
			r. Ez. VIII, 3-5	168
97	98	77	*v*. Ez. XLIV, 31-XLV, 3	237
			r. Ez. XLV, 3-7	238
98	99*	76	*v*. Ez. XLIII, 17-20	229
			r. Ez. XLIII, 20-24	230
99	100*	75	*r*. Ez. XXIII, 5-9	181
			v. Ez. XXIII, 10-14	182
100	101*	74	*r*. Ez. XXII, 26-30.	179
			v. Ez. XXII, 30-XXIII, 5.	180
101	102*	73	*v*. Ez. XLIV, 23-27	235
			r. Ez. XLIV, 27-31	236
102	103	72	*v*. Ez. XLIII, 11-13	227
			r. Ez. XLIII, 13-17	228
103	104	71	*v*. Ez. VII, 19-22	165
			r. Ez. VII, 22-27.	166

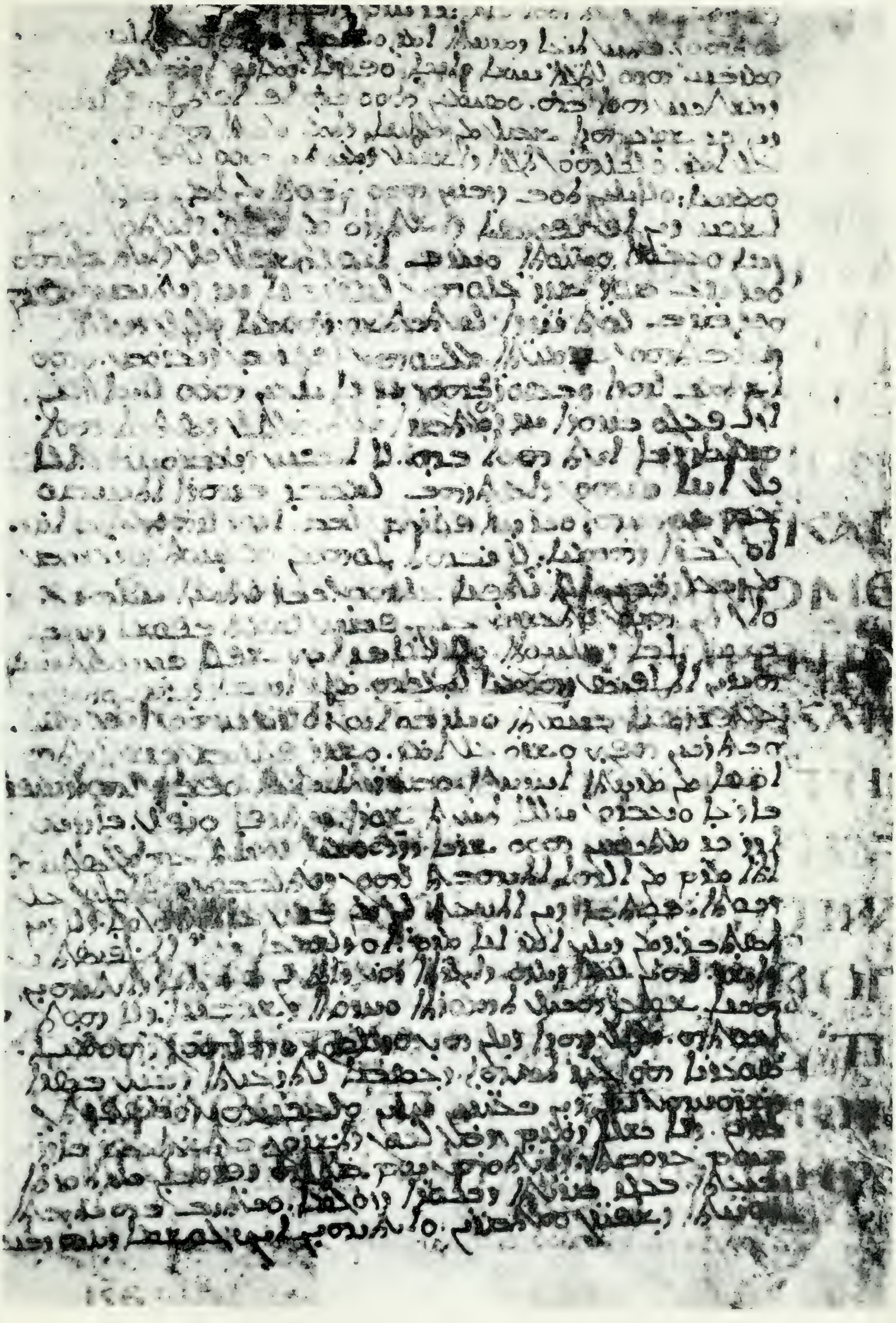
NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
104	105	70	*v.* Ez. XXVI, 7-10	193
			r. Ez. XXVI, 10-11	194
105	106*	69	*r.* Ez. XXXIX, 10-13	217
			v. Ez. XXXIX, 15-17	218
106	107*	68	*r.* Ez. XXXVII, 17-21	213
			v. Ez. XXXVII, 21-24	214
107	108*	67	*r.* Ez. XXXIX, 17-20	219
			v. Ez. XXXIX, 23-24	220
108	109*	66	*r.* Ez. XXXVII, 24-27	215
			v. Ez. XXXVII, 27-XXXVIII, 4	216
109	110*	65	*v.* Ez. XXVIII, 7-13	195
			r. Ez. XXVIII, 13-16	196
110	111*	64	*r.* Ez. XL, 17-21	221
			v. Ez. XL, 22-28	222
111	112*	63	*v.* Ez. VII, 4-8	161
			r. Ez. VII, 8-12	162
112	113*	62	*v.* Ez. XXIII, 14-18	183
			r. Ez. XXIII, 18-22	184
113	114*	61	*v.* Ez. XXIII, 22-25	185
			r. Ez. XXIII, 25-29	186
114	115*	60	*v.* Ez. XXV, 2-5	191
			r. Ez. XXV, 5-9	192
115	116*	59	*v.* Ez. VIII, 5-9	169
			r. Ez. VIII, 9-12	170
116	117*	58	*v.* Ez. VII, 12-15	163
			r. Ez. VII, 16-19	164
117	118*	57	*v.* Ez. XXIV, 5-10	189
			r. Ez. XXIV, 10-14	190
118	119*	56	*v.* Ez. XXII, 7-12	175
			r. Ez. XXII, 12-18	176

NUMÉRO DES FOLIOS			CONTENU	PAGES DE L'ÉDITION
ORDRE ACTUEL	Assémani	COZZA-LUZI		
119	120*	55	*v.* Ez. XXII, 18-22	177
			r. Ez. XXII, 22-26	178
120	121	54	*v.* Ez. VIII, 12-16	171
			r. Ez. VIII, 16-12	172
121 à 168	122 à 169	53 à 56	*feuillets non palimpsestes*	
169	170	5	*r.* Ps. XXXV, 7-12	135
			v. Ps. XXXV, 12-XXXVI, 3	136
170	171	4	*r.* Ez. XLVII, 18-22	249
			v. Ez. XLVII, 22-XLVIII, 3	250
171	172	3	*v.* Iud. XX, 34-37	33
			r. Iud. XX, 37-40	34
172	173	2	*v.* Iud. XX, 40-43	35
			r. Iud. XX, 44-46	36
173	174*	1	*r.* Ps. XXXVI, 40-XXXVII, 6	143
			v. Ps. XXXVII, 6-11	144

Additions et corrections

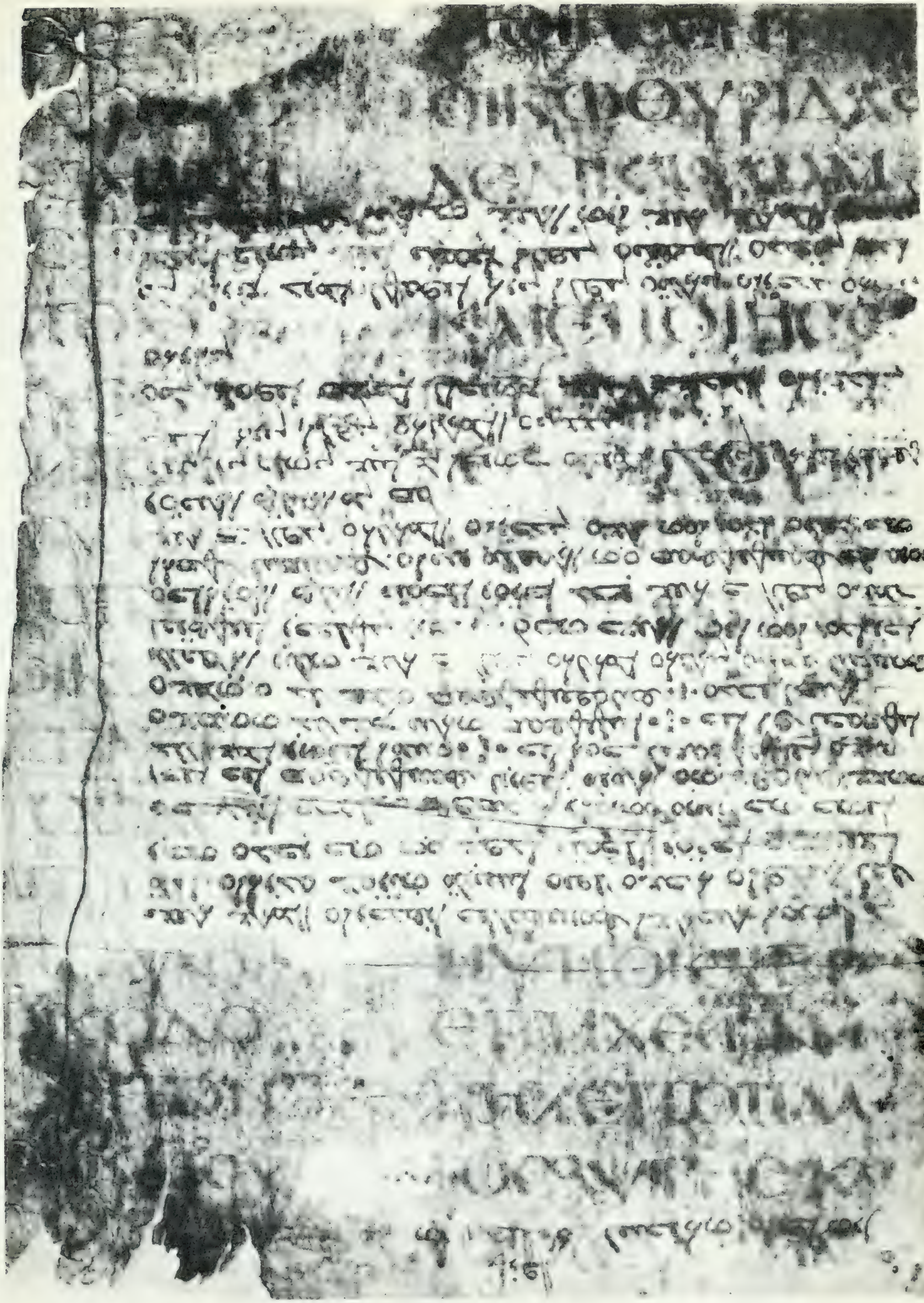
p. I-XXXII, *passim*	*au lieu de*	Cozza-Luzzi	*lire*	Cozza-Luzi
p. VI, n. 2	»	WRIGT	»	WRIGHT
p. 5, en note (v. 3)	»	*αυτο* 1°] *αυτωι 54*	»	*αυτο* ex *αυτωι 54*
p. 8, en note	*ajouter*	v. 1 *κληρονομια*] *κληρονομιαν 54*		
ibid., (v. 2)	»	*υιων*] *υιους 54*		
p. 9, col. 2, l. 1	*au lieu de*	*εμ*[*ι*	*lire*	*εμ*[*ισ*
p. 10, en note (v. 7)	»	pr. *τον 54*	»	pr. *τον K* v.id *54*
ibid.,	»	*ενπεριπατησαμεν 54*	»	*εμπεριπατησαμεν 54*
p. 11, en note (v. 10)	*ajouter*	*υμων* ex *ημων 54* (pr. man. ut vid.)		
p. 13, titre	*au lieu de*	Iud., XVIII, 14-15	*lire*	Iud., XVIII 14-16
ibid., col. 1, l. 1	»	*εστιν*	»	}*εστιν*{
ibid., en note (v. 16)	*ajouter*	om. *εστηλωμενοι* – (17) *πολεμικα K* (homoiotel.)		
p. 49, en note	*supprimer*	v. 29 *εκ*]*δια Thdt* *περι*] *υπερ Thdt*		
p. 94, l. 12 sq.	*au lieu de*	*συνελη*|*φθη*	*lire*	*συνελημ*|*φθη*
p. 97, l. 1.	*la première ligne commence au même niveau que la deuxième*			
p. 101, l. 13	*au lieu de*	*ηχθρεωθησαν*	*lire*	*ηχ*'*θ*'*ρεωθησαν*
p. 102, l. 20	»	*επ*	»	*εν*
p. 105, l. 1	*après*	*χιλεων*	*ajouter*	*μου*
ibid., l. 9	»	*κρατιστοις*	»	*μου* ([illegible])
p. 105, l. 14	»	*προσωπου*	»	*σου*
p. 129, l. 18	»	*μου*	»	$\overline{\kappa\epsilon}$
p. 133, note	»	l. 21	»	ϗ
p. 136, l. 13	*au lieu de*	*κορτος*	*lire*	*χορτος*
p. 139, l. 11	»	*συντριβιησαν*	»	*συντριβιη*
p. 141, l. 7	»	*καταδικασ*[*η*	»	*καταδικασ*[*ηται*
ibid., l. 11	»	*οδον*	»	*οδον* [*αυτου*
p. 143, l. 7 sq.	»	*ανεπα*|*γησαν*	»	*ενεπα*|*γησαν*
ibid., l. 17 sq.	»	*υπερ*|*ησαν*	»	*υπερ*|*ηραν*
p. 231, en note	»	l. 19	»	l. 21

TABLE DES MATIÈRES

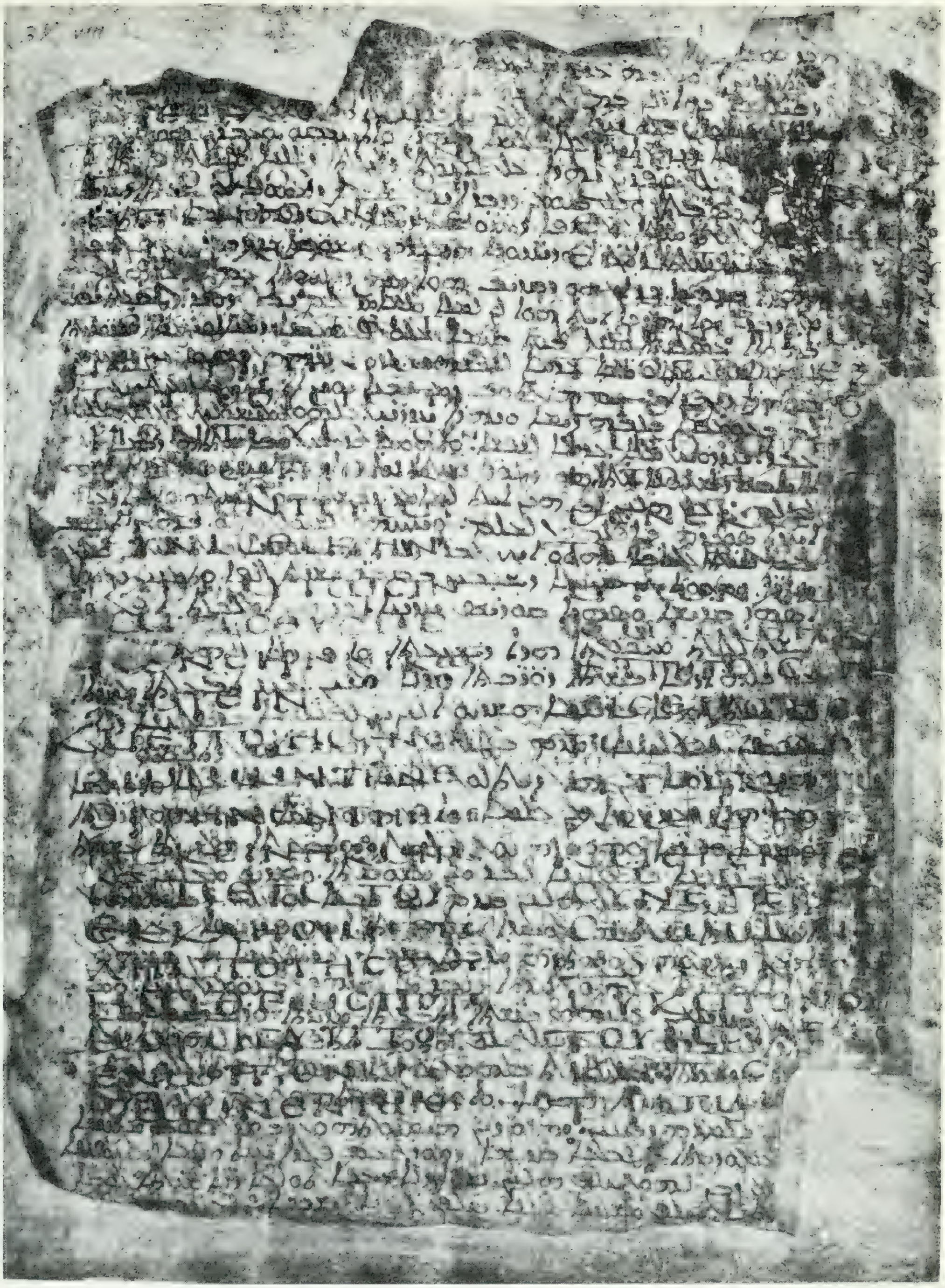
Vat. syr. 162, f. 80v; Iud. XIX, 2-4.

Fotot. Danesi - Roma

Vat. syr. 162, f. 42v; 3 Reg. VI, 2-6.

Fotot. Danesi - Roma

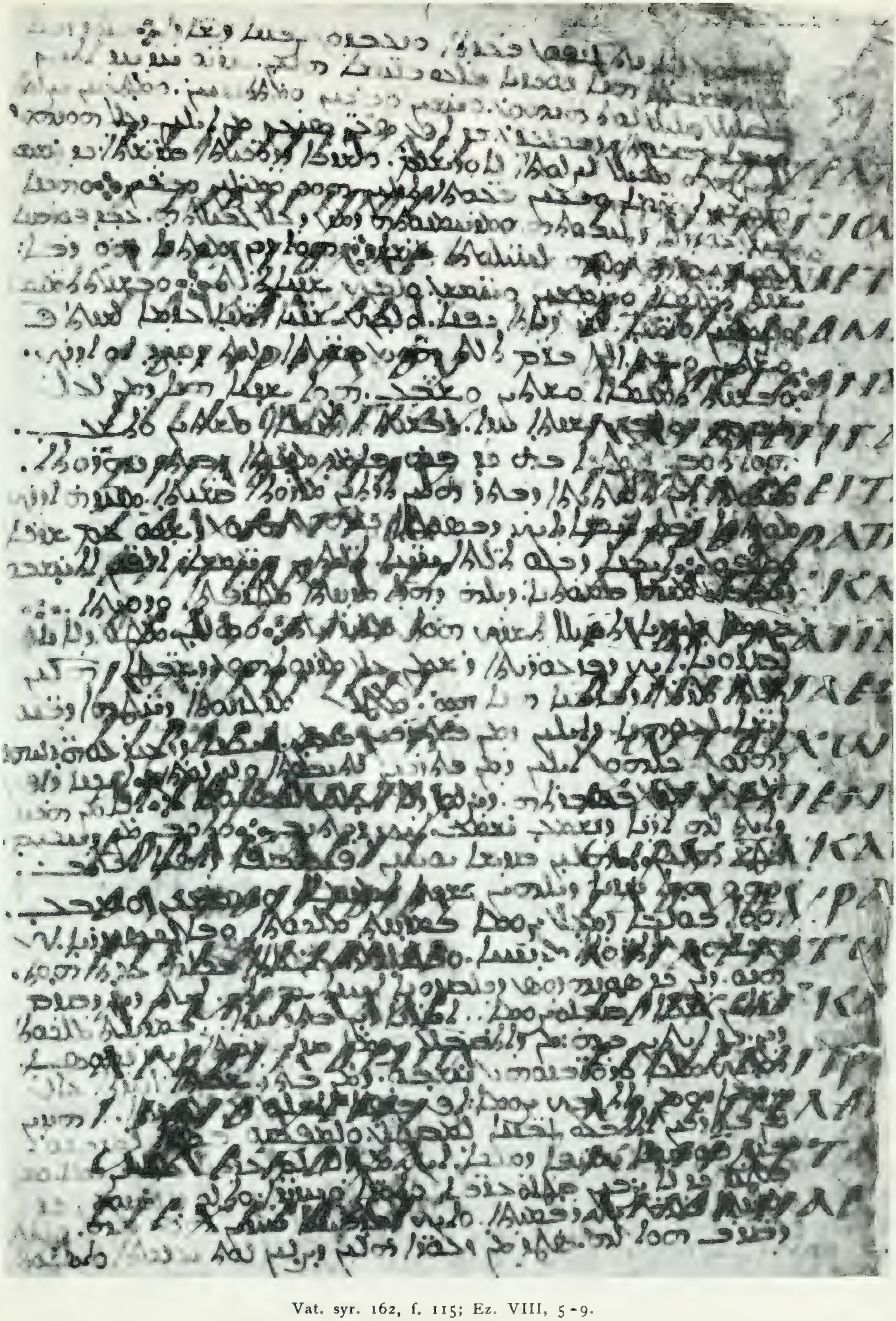
Mus. Brit., Add. 14.665, f. 3^{v}; 3 Reg. VIII, 64-IX, 1.

Fotot. Danesi - Roma

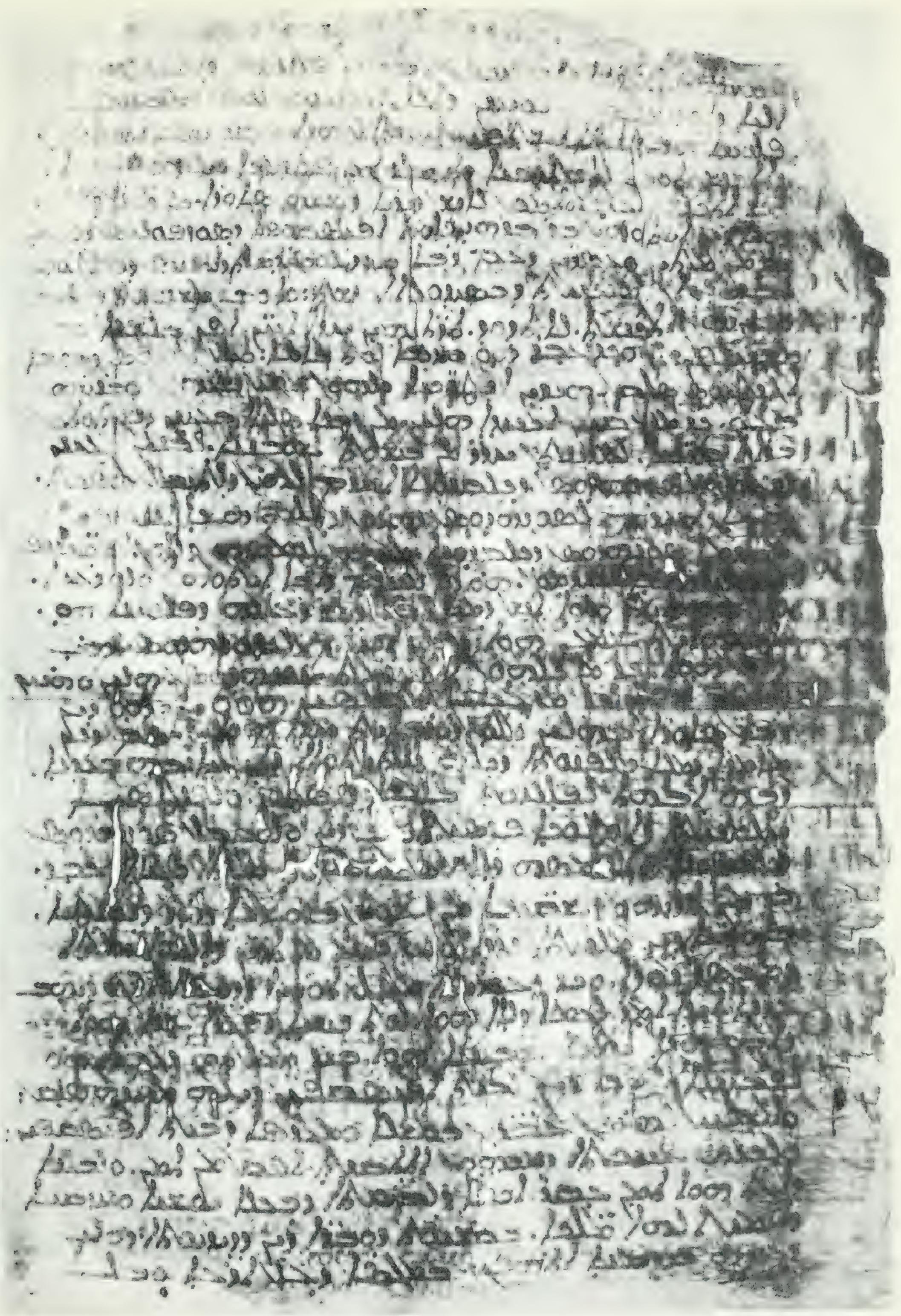
Vat. syr. 162, f. 2; Ps. XIII, 4-XIV, 2.

Fotot. Danesi - Roma

Vat. syr. 162, f. 115; Ez. VIII, 5-9.

Fotot. Danesi - Roma

Vat. syr. 162, f. 89v; Ez. XLI, 25-XLII, 3.

Fotot. Danesi - Roma